

Dolenjska avto cesta do 1992?

Resne možnosti za gradnjo nove štiripasovnice od Ljubljane do Bregane

NOVO MESTO — Čeprav bi bila magistralna cesta Ljubljana-Bregana in naprej proti Zagrebu po vseh merilih od vseh naših cest najbolj potrebna zelo temeljite rekonstrukcije, ni in ni prišla na vrsto. «Dolenjska» v konicah golta tudi po 30 tisoč vozil na dan in ni čudno, da je naša najbolj krvava cesta. V drugih državah za tretjino večji pretok vozil gradijo šestpasovnice.

Trenutno se odpirajo velike možnosti, da bi od Ljubljane do Bregane zgradili novo štiripasovnico do leta 1992, je na regijskem cestnem posvetu pred tednom v Novem mestu povedal predsednik skupščine republiške skupnosti za ceste Andrej Levičnik. Ta je toliko bolj nujna, ker bo s turistično sezono v letu 1991 stekel promet skozi karavanski predor.

Do spomladi 1987 bo ustanovljen poseben konzorcij za ceste, v katerem bodo sodelovali predstavniki republiške cestne skupnosti, večjih gradbenih podjetij in bank ter tuji partnerji, ki so pripravljene investirati v to cesto ali jo kreditirati. Do pomladi naj bi bilo znano, kdo bo koliko prispeval za gradnjo ceste, ki naj bi stala 300 milijonov dolarjev. Cesto bodo gradili v etapah, že spomladi začenejo z gradnjo odseka Šmarje-Sap-Višnja gora, nato pridejo na vrsto drugi odseki. V občinah, skozi katere gre cesta, pa jo bodo upoštevali v prostorskem planu in pomagali pri urejanju lokacijskih zadev, so obljubili predstavniki teh občin na posvetu. V gradnji naj bi dobila delo tudi tukajšnja gradbena operativa, za pocenitev gradnje je dal brežiški predstavnik (ne prvič) zanimiv predlog, naj bi peska na krškem polju ne pustili potopiti ob gradnji hidrocentral, ampak naj bi ga pred tem »rešili« za cesto, da materiala potem ne bo treba iskati drugje.

Z. L.-D.

MALE ELEKTRARNE V BELI KRAJINI?

ČRNOMELJ — Pri črnomaljski raziskovalni skupnosti so ustanovili komisijo, ki bo proučila gradnjo malih elektrarn na belokranjskih rekah. Gre namreč za to, da bi morali ne glede na to, ali bi služili v energetske namene ali ne, popraviti jezove, saj so številni že močno podrti. Hidroelektrarne pa bi bile v obnovljenih nekdanjih mlinih ali žagah. Energija, ki bi jo proizvajali v teh malih elektrarnah, vsaj za belokranjske razmere ni zanemarljiva, saj bi iz vsake prihajalo letno po milijon kWh elektrike. Le za primerjavo: v črnomaljski občini so lani porabili 46 milijonov kWh električne energije, od tega v gospodinjstvih 12 kWh. V Beli krajini pa bi po mnenju strokovnjakov lahko postavili vsaj 10, morda pa tudi 20 malih elektrarn. Več o tem v današnji Prilogi.

Beti je zgled uspešne poti

Proslava 30-letnega uspešnega razvoja metliške Beti — Slavnostni govornik Stane Dolanc — Red dela z zlatim vencem za uspehe in rezultate

METLIKA — Zadnja prireditev v okviru praznovanja letošnjega praznika metliške občine je bila proslava 30-letnice Beti, največje belokranjske delovne organizacije. Ta jubilej so proslavili v petek, 5. decembra, in to brez nepotrebnega pompa in blišča, pač v slogu vsega dosedanjega razvoja in dela Beti.

Po sprejemu v delovni organizaciji, ki so se ga udeležili številni partnerji Beti, njihovi prijatelji in družbenopolitični in drugi predstavniki iz vse Jugoslavije, je bila v metliškem kulturnem domu stavnostna seja delavskega sve-

varna in s tem že dolga leta tudi ena od glavnih nosilk industrijskega razvoja Bele krajine. Prepričan sem, da so mnoge značilnosti v razvojni poti vaše delovne organizacije v današnjem času izredno aktualne in da so lahko za mnoge v Sloveniji in Jugoslaviji kažipot uspešnega gospodarskega razvoja...

● Začetki Beti segajo v leto 1956, ko se je takratno črnomaljsko invalidsko podjetje Belokranjka preselilo v Metliko in se preimenovalo v Beti, ki je takrat štela 107 zaposlenih. Danes je Beti največja in najuspešnejša belokranjska delovna organizacija, ki zaposluje 2.070 ljudi, svoje temeljne organizacije in obrat pa ima v šestih slovenskih in hrvaških občinah. Betine proizvode poznajo v 14 državah po vsem svetu, uvršča pa se med vodilne proizvajalce tekstilnih izdelkov v Sloveniji. V lanskem letu je celotni prihodek Beti znašal 12.429 milijonov dinarjev.

Prepričan sem, da se, če bi vsi delovni kolektivi v Jugoslaviji gospodarili tako kot vi, ne bi mogle na vseh ravneh, od občine do federacije, uveljavljati težnje po vse večjem administriranju ob neupoštevanju ali celo negiranju ekonomskih zakonitosti. «Ko je orisal sedanje razmere v gospodarskem in družbenopolitičnem položaju države, je dejal: »Brez odgovornosti in discipline pri izvrševanju dogovorjene politike na vseh področjih družbenega življenja, brez treznosti, realne presoje pri načrtovanju skupne, splošne in osebne porabe ter dokončne odstranitve lažne

ta, slavnostni govornik pa je bil Stane Dolanc, član predsedstva SFRJ. Med drugim je Dolanc dejal: »Ne vem, če je še kje v Jugoslaviji mesto kot Metlika, v katerem je toliko zasedenih delovnih mest, kot šteje mesto prebivalcev. In v tem mestu že tri desetletja v strukturi gospodarstva z več kot 70-odst. deležem vodi tekstilna industrija. Ne samo po številu zaposlenih, ampak tudi po obsegu poslovanja je delež Beti v družbenem proizvodu metliške občine daleč največji, saj znaša kar 50 odst. Beti je tudi največja belokranjska to-



STANE DOLANC V BETI — Ob proslavi 30-letnice Beti si je Stane Dolanc, član predsedstva SFRJ in slavnostni govornik na slavnostni seji delavskega sveta te največje belokranjske delovne organizacije, ogledal metliško tovarno, pohvalil njeno samorastniško pot, razvoj, organiziranost in uspešnost. (Foto: A. Bartelj)

BERITE DANES!

na 2. strani:

● Zoper vsako zlorabo svobode

na 4. strani:

● Za plače posegajo v sklade

na 6. strani:

● Kdo je kriv za izgubo v zdravstvu?

na 7. strani:

● Naš književniški konzul

na 9. strani:

● Bomo čez deset let spet imeli ceste?

na 10. strani:

● Tovornjake vozijo tankisti

na 13. strani:

● Detektiv Kojak v Kostanjevici

na 19. strani:

● Izplačevala je lažne račune

solidarnosti iz ekonomske politike ne bomo presegli gospodarske in s tem tudi politične krize.»

Na koncu je Stane Dolanc izročil Beti red dela z zlatim vencem, s katerim je predsedstvo SFRJ za uspehe in rezultate v 30 letih odlikovalo Beti. V kulturnem programu so sodelovali pevski zbor Beti, tamburaški društva Ivan Navratil, Silvo Mihelič ml. in Ivo Ban. A. B.

ZAŽIVEL BO MLADINSKI KLUB

ČRNOMELJ — Črnomaljski mladinci urejajo svoje nove prostore, ki so jih dobili v stavbi na Gričku, kjer je bila nekdanja knjižnica. Pravkar s prostovoljnimi delom belijo, zbirajo pa tudi denar za opremo večnamenskega prostora, ki naj bi ga prispevala skupščina občine in občinske družbenopolitične organizacije. Načrtujejo, da bodo osrednji prostor opremili do novega leta.

JE je varna

Mednarodna agencija zadovoljna z delovanjem Jedrske elektrarne Krško

KRŠKO — Pretekli petek je končala delo skupina za analizo obratovalnih dogodkov, pomembnih za varnost (ASSET), ki je jedrsko elektrarno v Krškem obiskala po dogovoru z našo vlado.

Skupina ASSET Mednarodne agencije za atomsko energijo se je v Krškem mudila 14 dni. V tem času je analizirala delovanje elektrarne v času od leta 1983 do 1985. Ocenila je, da so obratovne izkušnje zelo dobre, vsa spoznanja, pridobljena v Krškem, pa bodo namenili izboljšanju obratovalnih sposobnosti in varnosti jedrskih elektrarn.

Povedati je treba, da šteje tako analiziranje delovanja jedrskih elektrarn v uresničevanje programa Mednarodne agencije za atomsko energijo, ki je bil sprejet že pred nesrečo v Černobilu.

Kot je dejal Eugene Yaremy, šef skupine, je bil zadovoljen z vsem, kar je videl. Upravljanje z elektrarno in njena varnost sta dobra, prav tako pa, je dejal, so zadovoljni z delom operaterjev. (Po Delu)

O RESOLUCIJI

KRŠKO — V torek so se v Krškem sestali vsi trije zbori občinske skupščine. Osrednja točka dnevnih redov je bila osnetek resolucije o uresničevanju družbenega plana v prihodnjem letu.

ODLIKOVANJA

KRŠKO — Ob dnevu republike so v TCP Djuro Salaj podelili 10 državnih odlikovanj najbolj zaslužnim delavcem. Franc Hode je dobil red za slug za narod s srebrno zvezdo. Red dela s srebrnim vencem pa so prejeli: Marija Jakhel, Rafael Jelen, Jože Koštomaj, Marija Poharc, Ivan Špec in Ivan Verstovšek. Medalje dela so prejeli: Stanislava Godler, Igor Kranjec in Leon Vrhovšek. Odlikovanja je podelil Jože Habinc, sekretar občinskega komiteja ZK Krško.

Igramo se z zaupanjem tujine

Tujina nam v poslovnih stvareh zdaj manj zaupa, je bilo rečeno na razgovoru s funkcionarjema Štefanom Korošcem in Valentinom Dvojmočem v Krmelju

KRMELJ — Brez povečanega izvoza bomo prišli še v težji položaj, zato bo treba storiti vse, da bo postal izvoz spodbuda razvoja gospodarstva, ne pa njegova cokla, kot se danes v praksi pogosto dogaja. Povsod se morajo prilagoditi novemu načinu poslovanja, ki terja večji dohodek in čisti devizni iztržek, take zahteve pa morajo spremljati ustrezni ukrepi ekonomske politike.

Mednje spada gotovo stvaren tečaj dinarja, kajti tečajna politika ne sme poslabševati konkurenčne sposobnosti gospodarstva, kar se dogaja že vsaj od konca lanskega leta. To je bilo poudarjeno na pogovoru najvidnejših posavskih gospodarstvenikov in članov medobčinske ZKS za Posavje s članom predsedstva CK ZKJ Štefanom Korošcem in predsednikom zbora združenega dela slovenske skupščine Valentinom Dvojmočem prejšnji petek v Krmelju.

Težave posavskega gospodarstva

občine, pa daje slutiti, da bomo zamudili še kakšen vlak.

P. PERC



UČINKOVITOST — Štefan Korošec in drugi gostje so si v petek ogledali delo Metalni in Lisci (na sliki) v Krmelju, kjer konfekcionarke delajo pretežno za izvoz in se morajo kosati s hudo konkurenco na Zahodu. To zmorejo z evropsko storilnostjo in jugoslovanskimi plačami. (Foto: P. Perc)

V zmoti, ker ne vemo

Dolenjska v teh meglenih dneh ne diha več čistega zraka in še zdaleč ni res, da žveplov dioksid in dim dušita le Ljubljano ali Trbovlje. Presenetljivi so (resda nepopolni) podatki, ugotovljeni s klasičnimi merilnimi postajami v 42 najbolj ogroženih slovenskih mestih, ki uvrščajo Novo mesto in Krško pod sam vrh. V zadnji kurilni sezoni je imelo Krško povprečno koncentracijo 0,13 mg žveplovega dvoksida v kubičnem metru zraka, kar je skoraj polovico toliko kot v Trbovljah, ki so na prvem mestu po ogroženosti. Sevnica je 23., Črnemelj 29. in Novo mesto 30., povprečna koncentracija pa je v teh treh mestih približno pol manjša kot v Krškem. Kočevje je na 42. mestu. Po onesnaženosti z dimom je dolenjski rekorder Novo mesto z 0,04 mg dima v kubičnem metru zraka (Ljubljana ima največ — 0,06 mg). Kočevje je 16., Krško 27., Črnemelj 28. in Sevnica 34. Morda te številke za marsikoga še ne bodo znak za alarm, kažejo pa nato, da zastarvanje okolja in slabšanje življenjskih razmer zanesljivo ne bo obšlo idilne Dolenjske. Ne gre le za vodo, ampak tudi za zrak in še za nekaj: za nevednost in neosveščenost, zaradi katerih izgubljamo čas. Uničevanje okolja je bistveno hitrejšo od sposobnosti obnavljanja!

M. LEGAN

VREME

Do konca tedna se bo nadaljevalo suho vreme z meglo po kotlinah.



USPELA VAJA — V izredno težkih razmerah je teritorialna enota Milana Majcna v soboto izvrstno izvedla mobilizacijsko taktično vajo, ki si jo je ogledala tudi komisija iz Beograda. To dokazuje tudi podatek, da je omenjena komisija to enoto predlagala za najboljšo enoto teritorialne obrambe v Jugoslaviji. Na sliki: udeleženci vaje (foto: J. Pavlin).

Dolenjska v izvozu med prvimi

2,49 odst. jugoslovankega in 11,54 slovenskega skupnega izvoza

NOVO MESTO — Jugoslovanški izvoz je ob tričetrtletju leta 1986 nazadovolj za 3,5 odst. v primeri z enakim obdobjem lani, na Dolenjskem pa izvozni rezultati do konca oktobra kažejo 18-odstotno rast. Tudi v primerjavi s slovenskimi izvoznimi podatki ima dolenjska regija nadpovprečne rezultate.

Izvozniki štirih dolenjskih občin so do konca oktobra letos predali na tuje za dobrih 51 milijard dinarjev izdelkov, od tega je bilo čez 40 milijard izrženih na konvertibilnem območju. V istem času je dolenjski uvoz znašal 44,6 milijarde dinarjev.

Izvoz so povečale leto vse štiri dolenjske občine. Zlasti je uspešen prodor na trge s konvertibilno valuto, vendar im v menjavi s konvertibilnim tržiščem samo novomeška občina pozitivno bilanco.

Medtem ko so v občini Črnomelj celoten izvoz v desetih mesecih povečali za 2 odst., so Metličani dose-

● Pred letom dni je bila Dolenjska v slovenskem izvozu udeležena za malo manj kot 10 odstotki, po zadnjih podatkih je delež Dolenjske v slovenskem izvozu že 11,54 odstoten. Statistični podatki, ki so jih zbrali v medobčinski gospodarski zbornici za Dolenjsko, se ne spuščajjo v ugotavljanje donosnosti izvoznih poslov, kar sodi v posebno poglavje. Splošna ocena pa je, da v izvoz doslej z največjim dobičkom prodaja tovarna Krka.

gli 41-odstotno rast. Novomeščani — 18 odst. in v občini Trebnje kar 55-odstotno povečanje izvoza. Izvoz na konvertibilno območje, ki je po obsegu daleč najpomembnejši v novomeški občini, pa so letos veliko bolj kot v Novem mestu povečevali v ostalih treh dolenjskih občinah. Najboljše uspehe so pri tem dosegli v Metliki.

R. B.

Zoper vsako zlorabo svobode

Jože Smole, predsednik RK SZDL Slovenije, v političnovarnostni oceni v Krškem: noben dogodek nas ne sme odvrniti od demokratizacije

KRŠKO — Na dvodnevem seminarju za funkcionarje Socialistične zveze, ki je bil prejšnji teden v tem mestu ob Savi, je največjo pozornost vzbudilo izčrpano pročelo Jožeta Smoleta, predsednika RK SZDL Slovenije, o političnovarnostnih razmerah pri nas.

Náš mednarodni položaj je po njegovih besedah v zadnjih letih oslabil v več točkah. Povečali so se pritiski, ki računajo na to, da Jugoslavija pod pezo gospodarske krize sedanje usmeritve ne bo držala in da bo prej ali slej prišlo ali do sistemskih političnih sprememb ali do trde roke. Dejal je, da v demokratizaciji nikakor nismo šli predaleč, kar nam nekateri, zlasti na vzhodu očitajo, in da je treba Socialistično zvezo še bolj izkoristiti in usposobiti tudi za oblikovanje naše zunanje politike. Pri tem so koristne pobude mirovnih in drugih gibanj, pa tudi SZDL sama se mora zavzemati za lastna, od državne zunanje politike bolj neodvisna stališča.

Ko je Jože Smole govoril o demokratizaciji javnega življenja pri nas, je dejal, da zaostrene politične razmere na Kosovu objektivno zavirajo ta proces in da zaradi njih ni mogoče ukiniti zloglasnega 133. člena o verbalnih deliktih, ki je v Sloveniji tako rekoč brezpredmeten. Do-

dal je, da nas noben dogodek ne sme odvrniti od demokratizacije, pri čemer ima izredno pomembno vlogo široka in odprta Socialistična zveza, da pa pod to streho ni prostora za večstrankarski politični sistem, ki bi ga nekateri hoteli pripeljati skozi starska vrata. Naša družba želi presedeči večstrankarski sistem, ki smo ga svoj čas že izkusili, in uveljaviti

● Jože Smole je v Krškem govoril tudi o položaju vernikov pri nas in zavrnil trditve dr. Zdenka Roterja, zapísane v praznični prilogi Dela, da so verniki — kljub drugače razglašeni stališču — drugorazredni državljani. Konec koncev celo anketa Slovensko javno mnenje, na katero se trditve opira, ne govori temu v prid, saj je samo 4,1 odst. vprašanih vernikov odgovorilo, da se čuti v naši družbi zastopljeno, 61,7 odst. pa, da ne. Kot droben dokaz nadaljnega napredka odnosov z verskimi skupnostmi je predsednik Smole navedel, da bo letos prvič ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar za božič lahko nagovoril vernike prek Radia Ljubljana (lani jih je prek slovenske oddaje radia Köln). Glede praznovanja božiča je dodal, da ostane tako, kot je, ker je vera zasebna stvar vsakega posameznika. Ponovil je še, da je treba ljudem pustiti vso osebno svobodo, da živijo in umirajo tako, kot želijo, potem pa bodo tudi več pripravljene storiti za skupno stvar.

neposredno demokracijo. Zato po njegovem ni sprejemljivo, če skušajo nekateri potisniti subjektivne sile na obrobje, pa četudi pod krinko zavzemanja za civilno družbo, kar je samo po sebi sicer dobra stvar. Ne gre pozabiti, da je ZKJ prva odprla proces deatizacije.

Dolgo se je držal tudi pri pojasnjevanju nekaterih konkretnih vprašanj, predvsem pa pobude mla-

dinske organizacije za razpravo o civilnem služenju vojaškega roka. Republiška konferenca SZDL bo pobudo podprla tudi na seji zvezne konference (ki bo zasedala danes v Beogradu) in se zavzemala, da bi v drugih republikah bolj razumeli, za kaj gre. Dodal je, da zaradi tega Slovenija ni v nikakršnem sporu z JLA in da obstaja še več drugih pomembnejših vprašanj, ki zahtevajo prizadevanja Socialistične zveze, predvsem je to težaven gospodarski položaj.

M. LEGAN

VIŠJE PLAČE FUNKCIONARJEV

METLIKA — V skladu z ustreznim republiškim dogovorom so se funkcionarjem v metlički občini s 1. oktobrom osebni dohodki povišali za 15 odstotkov. Z decembrom pa so na občinski upravi povišali tudi dnevnice, kilometrina in ostale materialne stroške. Tako znaša sedaj cela dnevnicca 4.400 din, polovična 2.300, znižana 1.600 din, prenočišče v hotelu B kategorije 3.741, prenočišče brez računa 1.496, stroški za ločeno življenje pa: za stanovanje 30.000 in za prehrano 40.000 dinarjev; kilometrina znaša po novem 54 din.

V NEGOSPODARSTVU NI KRŠILCEV

NOVO MESTO — Medtem ko je bilo po prvem periodičnem obračunu za letošnje leto v novomeški občini veliko kršilcev resolucije v zvezi z delitvijo sredstev za osebne dohodke, je bilo na tem spisku ob polletju še 54 tozdrov, ob tričetrtletju pa 39. Kot ugotavljajo v občinskem komiteju za družbeni razvoj, se proti koncu leta število kršiteljev s področja gospodarstva zelo zmanjšuje, razen pri redkih bo do zaključka leta usklajenost dosežena. Na področju negospodarstva pa kršitelji pri razporejanju sredstev za osebne dohodke takorekoč ni. Ocenjujejo, da uskladiše do konca leta ne bodo mogli povsem doseči pri Novolesu, Gozdnem gospodarstvu in v Strešniku, čeprav so doslej že precej zmanjšali prekorajevanje.

LETOVALO 165 DRUŽIN

METLIKA — Letos je v domu v Seči pri Portorožu, v prikolicah na Krku, Rabu in Pagu ter v apartmajih v Novigradu letovalo 165 družin delavk in delavcev, zaposlenih v Beti. Največ družin, 95, je letovalo v Seči, od tega je od 92 družin vsaj en delavec zaposlen v Beti. Skupaj je bilo v Seči na enotedenskem letovanju 345 ljudi, kar zneso skupaj 2.415 nočitev. V prikolicah je letovanje trajalo 10 dni, na voljo je bilo devet prikolic, letovalo pa je 51 družin Betinih delavcev. V apartmajih, ki so jih najeli preko Globtoura, je letovalo 18 družin. Zaradi slabih izkušenj v bodoče ne bodo več najemali apartmajev.

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO, n. sol. o.



objavlja in vabi v zaposlitev na prosta dela — v avtomobilsko proizvodnjo:

- 1. delavce za delo v presernici, karosernici, lakirnici in montaži**
Pogoji: končana IV stopnja, zaželjene delovne izkušnje
 - 2. ličarje, avtomehanike, varilce, kleparje, ključavničarje**
Pogoji: končana IV stopnja, zaželjene delovne izkušnje
 - 3. prevajalca za francoski jezik**
Pogoji: končana VII. stopnja, 2 leti delovnih izkušenj — v orodjarno:
 - 1. strugarje, rezkalce, brusilce**
Pogoji: končana IV. stopnja, zaželjene delovne izkušnje — v prototipno delavnico:
 - 1. kleparje, ključavničarje**
Pogoji: končana IV. stopnja, zaželjene delovne izkušnje
 - 2. vodja mizarskega oddelka:**
Pogoji: končana V. stopnja — lesni tehnik, 5-let delovnih izkušenj
- Kandidate prosimo, da pisne vloge oddajo v roku 15 dni na naslov: IMV Novo mesto, kadrovska pravni sektor, Zagrebška 18-20, Novo mesto, kjer dobijo tudi vse ostale informacije.
- 1034/50-86

Naša anketa

Samoprispevek je potreben

V dobrih dveh desetletjih, kar si pri nas v precejšnji meri s samoprispevkom pomagamo izboljševati družbeni standard in zadovoljevati skupne potrebe, smo na ta način zgradili že številne šole, vrtce, zdravstvene domove, bolnišnice, ceste, vodovode, kanalizacije in še kaj. Ljudje večinoma niso imeli pomislekov, če je šlo za pomembne in koristne stvari, pa četudi niso imeli čisto neposredne koristi od tako zgrajenih stvari. In danes? Kljub že zelo obremenjenemu dohodku in vse bolj praznim žepom so mnogi še pripravljeni dodatno prispevati denar za koristne skupne objekte. Dejstvo pa je, da so pri opredeljevanju vse bolj kritični, verjetno tudi zato, ker so ljudje prepričani, da prenekateri tako zbran dinar ni bil porabljen smotrno in za dogovorjene stvari.



MILIVOJ DJURIĆ, profesor defektologije iz Novega mesta: »Minili so časi, ko so ljudje brez pomislekov obkrožili ZA. Pri mnogih programih se je pokazalo, da denar ni bil porabljen smotrno in da niso naredili tistega, za kar smo podpisali. Danes je stabilizacija tudi v lastnih žepih, vendar mislim, da za dobro pripravljene programe, ki bi koristili vsem, ne bi bilo pomislekov. V mnogih vaseh in krajevnih skupnostih ljudje sami zbirajo za posodobitev cest, za vodovod, telefon itd.«

IVAN CURHALEK, kmet živinorejec z Mosteca, občina Brežice: »Če bi razpisali kak samoprispevek na novo, potem bi bil pripravljen dati v prvi vrsti za šolstvo. Menim namreč, da bi morali vsi otroci obiskovati pouk v tisti krajevni skupnosti, kjer živijo. Na Mostecu nitako. Poljih hodi v Dobovo, pol v Brežice. To jih razdvaja. Če se zdaj ne ujamejo med seboj, kako se bodo razumeli pozneje? Tudi za boljše telefonijo bi prispeval, pa za odkup zemljišč. Pripravljen sem podpreti vsako stvar v korist Slovencev.«



MARJANA IVANOVIČ, referentka na oddelku za LO iz Metlike: »V metlički občini smo se med prvimi v Jugoslaviji odločili za samoprispevek. Jaz ga neprekinjeno plačujem že 15 let in vedno sem glasovala zanj. Občani tako tudi sami pripomoremo k višji družbeni ravni in za boljši jutri naših otrok. V naši občini smo s pomočjo samoprispevka veliko naredili, veliko bi še lahko. Res pa je, da programi niso bili vedno v celoti uresničeni. Mislim, da je med ljudmi veliko solidarnosti. Jaz bi glasovala tudi, če ne bi videla svoje neposredne koristi.«



PETER ŠTEFANIČ, veterinar iz Črnomlja: »V črnomljski občini imamo kar 3-odstotni samoprispevek. Občutek imam, da je ljudem že dovolj samoprispevkov, posebno še, ker vsi ne dosežejo namenov, zaradi katerih so bili izglasovani. Dogaja se, da se za prvo stvar na seznamu zbere denar, za druge pa ne, in ljudje so nezadovoljni. Če bi se še lahko sam odločil, potem bi prispeval denar za tovarno, ki zagotovo nikoli ne bi imela izgube.«



ALOJZ RAJER, referent za vzdrževanje pri trebanjski stanovanjski skupnosti: »Samoprispevek je še vedno potreben. Bil bi zanj, če bi šlo za res pomembne stvari. V Trebnjem so zelo potrebni pločniki, saj so peči stalno v veliki nevarnosti. Za vodno oskrbo bi verjetno bili pripravljene dati tudi druge v občini. Problem utegne nastati zlasti na Mirni, kjer je vodovod dotrajal.«



JOŽE BENČINA, upokojenec iz Ribnice: »Pri samoprispevku smo imeli doslej v ribniški občini srečo, saj smo z njim zgradili stvari, ki jih s pridom uporabljamo. Zataknilo se je le pri bazenu. Sem za uvedbo novega samoprispevka, ko bo ta potekel. Najraje bi plačeval za dom starejših občanov v Ribnici. Znano je, da se starejši najbolje počutijo tam, kjer so živeli vse življenje.«



ANDREJ JAZBEC, mizar v sevnškem Stillesu: »Danes ljudi ni več mogoče žejne prepeljati čez vodo. To se pozna tudi pri neuspešnih referendumih za samoprispevek. Tudi v naši občini je že padel v vodo, ker ljudem ni bila pred očmi njegova korist. Sam bolj zaupam krajevnemu kot občinskemu samoprispevku. Tu so čisti računi, ki so pri samoprispevku nujni, bolj možni, saj je objekt, ki se gradi, blizu tistemu, ki zanj prispeva.«

Pogreta spoznanja o že znanem

Javna tribuna o kadrih, znanju v Krškem ni razkrila novih spoznanj

KRŠKO — Osrednja poslovna tema je v zadnjih tednih prav kadrovska politika. O njej se največ govori, piše, razpravlja, nazadnje je o tej temi pripravil javno tribuno tudi medobčinski svet SZDL za Posavje.

Od vsega tega razpravljanja je ostalo spoznanje, da Posavje nujno potrebuje več znanja, več visoko usposobljenih strokovnjakov. Vprašanje, ki ostaja odprto tudi poslej, pa je, kako prisiliti vse tiste, ki imajo odločen vpliv na kadrovske in izobraževalne ter ne zadnje zaposlovalno politiko, da bodo spremenili ravnanje. Da bo tu zelo težko prodrati, je pokazal tudi odziv posavskih študentov, ki jih na javni tribuni skoraj ni bilo, čeprav je bila ta sklicana v petek popoldne prav zaradi njih.

Sicer pa javna tribuna ni prinesla novih spoznanj in jih tudi ni mogla, saj so

se razpravljali gibalni v območju že znanega. Spet je bilo slišati podatek, da Posavje zaostaja za slovenskimi prepričanji, vendar so tudi v Posavju razlike med občinami. Krška je kadrovske močnejša, kot sta sevnška in brežiška skupaj. Razlike pa so tudi med delovnimi organizacijami, kjer odstopa z visokim številom visoko in višje izobraženega kadra SOP, itd. Sploh pa ne gre samo za število, ampak tudi za to, ali so pravi ljudje na pravem mestu. Kot kažejo ocene, jih najmanj dve petini ne zaseda ustreznih delovnih mest. Marsikaj bi se dalo doseči tudi z izboljšanjem šolskih programov, pa tudi

obstoječi bi bili dobri, ko bi bilo več denarja za učbenike, za učna sredstva, kjer pa je od občinske izobraževalne skupnosti slišati, da denarja primanjkuje. Ne nazadnje, zaskrbljuje tudi podatek, da razpisane štipendije ostajajo neizrabljene, kar pomeni, da je tudi s štipendijsko politiko nekaj narobe.

Skratka, na tribuni se je izkristaliziralo že znano spoznanje, da je le znanje generator razvoja. Več znanja in kadrov pa bo, če bo znanju več razumevanja. Če bi obojega bilo v resnici dosti, potem se ne bi moglo zgoditi, da perspektiven mlad človek ne bi mogel dobiti možnosti za študij 3. stopnje. Pa se v krški občini dogaja prav to. Za spremembo miselnosti in ravnanja pač ne bodo dovolj samo »kozmetični« posegi, ampak več konkretnega dela. Pa tudi za to bo potreben čas.

J. SIMČIČ



Uporniški tozd

Razprava na vrhuncu, direktor v priporu

MARIBOR — Zgodba o mariborski Montaži bi bila samo klasična zgodba o tozdu, ki se je odločil odlepiti se od enega kolektiva in se pridružiti drugemu, ker pač meni, da bi mu pod novim dežnikom šlo bolje — če ne bi bil način, kako so se nekateri odločili razčiščevati odnose, malce neo-bičajen. Samo kratek povzetek dogajanja: tozd Montaža, zdaj del delovne organizacije Projekt-Montaža-Industrija (MPI), bi se želel preoblikovati v delovno organizacijo in se zatem vključiti v sozd IMP, ker je nezadovoljen s svojim statusom in zdajšnji organiziranosti, v delovni organizaciji pa njegovi odločitvi nasprotujejo, ker menijo, da bi bilo najprej treba ugotoviti, kaj bi ta pomenil za ostale tozde v Empeiju. Očitajo jim torej sebičnost in svoeglavost, medtem ko se v Montaži sklicujejo na svojo samoupravno pravico, da se sami odločijo, kako, predvsem pa s kom bodo v bodoče živeli.

MILAN PREDAN

Kmetijstvo



Zakaj nas primerjajo z Vojvodinci?

Po novem ob regres?

VOLČJE NJIVE — Ne vem, ali bo sin kmetoval, če bo šlo tako naprej. Pogodbe nič več ne veljajo, saj smo pri odkupu krompirja prepuščeni na milost in nemilost Kolinški. Okoli 20 ton krompirja sem pridelal, 8 ton pa mi ga je zgnilo v kleti, potarna kmet Polde Višček, doma v Volčjih njivah pri Mirni. Ne more se sprizniti, da je pred štirimi leti prodal krompir za izvoz v



Polde Višček

Italijo po 45 din, zdaj pa mu zanj ponujajo le 40 din. Primerja porast drugih cen. Hmezdav izkopalkin za krompir, denimo, je zdaj desetkrat dražji kot pred 4 leti. Sipova nakladalka pa sedemkrat. Račun se nikakor ne izide.

»Toliko je posrednikov in ni čudno, da kmetu tako malo ostane. Krmila kupujem v glavnem na regres, zdaj pravijo, da bomo po novem letu regres izgubili, ker smo v ravninskem predelu. Tisti, ki so kriterije pripravljali, nimajo dosti pojma o kmetijstvu. Kako lahko primerjajo našo zemljo z ravnico v Vojvodini ali Prekmurju? Najti bi morali kakšen vmesni razred za naše kraje, sicer bom dal pitance po novem letu za 7 jurjev ceneje po kilogramu mesa, če bo regres odpadel. Doma se bo več klalo in zadruge bodo manj dobile, Hrvati pa veliko več. V 15 letih nisem postrani prodal nobene glave živine, res pa je, da vsaki dve leti ubijem zase kakšno kravo, čeprav tega ne bi smel,« odkrito pripoveduje Polde Višček.

V hlevu ima 34 glav živine, od krav si letos obeta 27.000 litrov mleka. Ni prav zadovoljen z učinkovitostjo osemenjenjaja, saj ima v hlevu že približno pol leta nekaj glav, s katerimi se osemenjevalec zaman ubada. Na 18 ha veliki kmetiji, ki ima 10 ha obdelovalne zemlje, pridelati tudi nekaj koruze za silažo in drugih pridelkov. Strojne opreme je dovolj, škoda pa je, da je zemlja tako razparcelirana.

P. PERC

- Brbljač je slab garač. (Shakespeare)
- Kdor kruh prezira, drobitine z mize pobira. (Shakespeare)
- S kruhom so vse žalosti manjše. (Cervantes)

Odlok je spet »padel«

Gre za razlastitev zemljišč na Mlaki, ki so predvidena za pozidavo — Miheličovo odprto pismo delegatom

RIBNICA — Predlog odloka o prenehanju lastniške pravice na območju noveliranega zazidalnega načrta Mlaka v Ribnici je bil sicer izglasovan na zadnji seji družbenopolitičnega zbora občinske skupščine Ribnica, ni pa bil sprejet na zboru krajevnih skupnosti. Tako je ta odlok že drugi »padel«.

V družbenopolitičnem zboru je bilo poudarjeno, da so za razvoj mestnega naselja Ribnica nujno potrebna nova zemljišča, in to taka, ki za kmetijstvo niso pomembna (Lepovče, Mlaka). Nadalje tudi, da je predlog odloka s pravne in formalne strani zakonit in nujen, da bi interesi za gradnjo lahko dobili zemljišča.

K takemu izidu glasovanja je gotovo veliko pripomoglo očitno prepričanje odprto pismo magistra Andreja Miheliča, ki ga je naslovil na nekatere delegacije v zboru krajevnih skupnosti in zboru združenega dela. Odgovorne je Miheličovo pismo predložil. Takega primera vplivanja na delegate v občini doslej še ni bilo in je torej v ribniški

delegatski praksi neobičajno, zato se nekateri že sprašujejo, kako v tem ali podobnih primerih ukrepati.

J. PRIMC

AGROKARTA NUJNA

NOVO MESTO — V novomeški občini so storjeni prvi koraki za izdelavo preprotebnega agrokarte, dokument izrednega pomena ne samo za kmetijstvo, ampak tudi za prostorsko planiranje in bodočo izrabo prostora. Agrokarta bo po oceni veljala 30 milijonov dinarjev, financiralo pa naj bi jo več zainteresentov, ki bodo sklenili samoupravni sporazum. Agrokarta bo obsegala prikaz produktivnosti kmetijskih zemljišč z zdajšnjo in možno produktivnostjo, analizo stanja kmetijstva, analizo razvojnih možnosti za kmetijstvo in več prilog.

VINICA: KAJ BO S SEJOM?

VINICA — Delegati iz Vinice so na nedavni seji zboru krajevnih skupnosti občinske skupščine potrdili, da so končno dobili nazaj sejem, ta ni zaživel. Trdili so, da živina še vedno odhaja na Bosiljevo onkraj Kolpe, ker v Vinici ni prostega oblikovanja cen, in dokler tega ne bo, tudi sejem ne bo zaživel. Na seji so jim v odgovor pojasnili, da so takrat, ko so sprejemali odlok o sejmu na Vinici, Viničani zahtevali, naj bo njihova krajevna skupnost upravljalavec sejma. Zato bo morala krajevna skupnost najprej urediti sejmišče, šele potem lahko pričakuje, da bo sejem tudi zaživel. Zanimivo pa je, da Viničani sedaj zatrdjujejo, da na Vinici prav nihče ne ve nič o tem, da so oni upravljalci sejma.

O MLEKU

V tork smo imeli naravoslovni dan o mleku v otroški prehrani. Dolg smo zbirali sestavke in slike o živilih, o mleku in mlečnih izdelkih ter o njihovem pomenu za našo prehrano. O tem smo se pogovarjali tudi z živinorejci in kmečkimi gospodinjami. V šoli smo živila razvrstili pod gradivo, pod gorivo in pod zaščito. Sestavili smo tudi nekaj mlečnih jedilnikov, pripravili pa pogrinjek s sadno kupo.

ANA DEU, 2. r. OŠ Jančka Mevžlja Mokronog

Elektrika je za kruh predraga

V Bosteletovem mlinu

BREŽICE — Ko se Brežičani sladkajo s koruznim kruhom, navadno pohvalijo le pekarino, ne spomnijo se pa na mlinarja, ki ima prav tako zasluge, da jim hlebec dobro tekne. Ta mlinar je Vili Bostelet iz Zgornje Pohance. Obrti se je naučil pri pokojnem očetu, ki je stroje za valjni mlin pripeljal iz Nemčije. Zdal bo deset let, odkar so začeli mleti. Zmogljivost mlina je 3 tone žita na dvajset ur. Meljejo večinoma za kmete, ki prihajajo z vseh vetrov, od Podsedra in Podčetrka do Pečic in Zdol pa tja do Brežic. Tisti najbolj oddaljeni iz Podčetrka večkrat potujejo, da z mlinarji v domačem okolišu nimajo sreče, saj si je v Imenem že tretji po vrsti vzel življenje.

Pri Bosteletovih zmlejuje največ pšenice, na drugem mestu je



Vili Bostelet

koruza, zadnje čase pa prinašajo kmetje vedno več ajde. Kmet dobi iz 100 kg pšenice 55 kg ostre, 60 kg gladke ali 70 kg krušne moke. Večina se jih odloča za belo, ker iz domače pšenice najraje pečejo bel kruh.

Vili pravi, da se od mlina ne da živeti, zdaj še posebej ne, ker se cene elektrike neprestano dvigajo. Prepričan je, da bi pri tokovnih lahko upoštevali, da melje pšenico za vsakdanji kruh, in da bi zato zadoščala gospodinjstva cena. Obrtniška namreč draži kruh. Če bi zdaj imel vodni mlin, bi lahko veliko prihranil zase in za stranke, razmišlja.

V mlinu po potrebi pomagata tudi mati in žena, on pa njima na njivi in pri sadjarjenju. So kooperanti Agrarie in gojijo jagode, višnje ter hruške. Najbolj so zadovoljni z jagodami, ker je investicija najmanjša, prvi dinar od njih pa dobijo že junija. Tudi višnje so hvaležne, viljamovke pa ne. Zelo so občutljive in slabo jih plačujejo. Kljub temu vztrajajo in se trudijo, da bi iz zemlje čimveč izvelikli, ker jim je za gradnjo hiše dobrodošel vsak dinar.

J. T.



NAREDILI BODO SVOJ SADOVNJAK — Na osnovni šoli s prilagojenim programom »Dragotin Kette« v Šmihelu-dobro deluje pionirska zadruga. Na skrbi ima čebelnjak, nasad hrušk, ves minul teden pa so se pripravljali na sajenje sadnih dreves. Po načrtu Vrtnarje so skupali 50 jam, v četrtek pa so drevesa posadili. Pri delovni akciji na sliki so šolarjem pomagali vojak VP 1394/2, člani pokrovitelja in mladina Krke. (Foto: J. Pavlin)

Kaj se v gozdu sme in kaj ne

Določila slovenskega zakona o gozdovih glede dostopa in gibanja, nabiranja sadežev in zdravilnih rastlin ter omejitve delitve gozdnih parcel

Sedanji zakon o gozdovih je objavljen v Uradnem listu, SRS, v 18. številki iz leta 1985, in velja od 1. 6. 1985 dalje. Čeprav je vsebina skoraj vsem znana, zlasti gozdnogospodarskim organizacijam in zasebnim lastnikom gozdov, menim, da je potrebno opozoriti na nekatere določbe.

Zakon o gozdovih ne velja za skupine gozdnega drevja na površini do petih arov in ne za drevede, parke in plantaže gozdnega drevja.

Dostop in gibanje v gozdu sta praviloma prosta in dovoljena. Spravljanje, prevoz in zložitev gozdnih lesnih sortimentov je treba opraviti v skladu s pravilnikom o gozdnem redu. Če spravlja, prevoza ali zložitev ni mogoče opraviti drugače ali bi bil drugačen način nesorazmerno dražji, mora lastnik zasebnega gozda ali uporabnik gozda v družbeni lastnosti dovoliti začasno spravlilo, začasen prevoz ali zložitev tujih lesnih sortimentov v svojem gozdu, prav tako pa tudi na kmetijskem zemljišču dovoliti v času izven rastne dobe začasen prevoz ali začasno zložitev.

Kdor začasno v navedene namene uporablja tuje zemljišče, mora plačati lastniku ali uporabniku ustrežno odškodnino. Glede odškodnine in postopka za njeno določitev se smiselno uporabljajo predpisi o odškodnini za začasno uporabo zemljišča po zakonu o razlastitvi. Prav tako mora tisti, ki v navedenem primeru uporabljata tuje zemljišče, lastniku ali uporabniku plačati morebitno odškodnino, če je povzročil škodo.

Če je gozdnogospodarska organizacija ogradila posamezne gozdne površine, je v ograjenih površinah prepovedano gibanje. V neograjenih gozdovih je dovoljeno (prost vstop!) nabirati prosto rastoče plodove in zdravilne rastline ter čebelariti na način in v obsegu, da se ne povzroči škoda. Na-

EN HRIBČEK BOM KUPIL...



Ureja Tit Doberšek

Vertovčeva »Vinoreja za Slovence«

Osipanje cvetja

Vertovec v svoji knjigi imenuje osipanje cvetja »oprh« in pravi, da so vzroki dvoji: slabo, deževno in mrzlo vreme ob času cvetenja trte trte lastnosti posameznih vrst trt, ki jih Vertovec imenuje oprhljivke. Danes bi k temu dvema vzrokoma dodali še tretjega: pomanjkljivo prehrano trte zlasti s fosforjem, po največjih izkušnjah pa tudi z magnezijem. Proti slabemu vremenu ob času cvetenja ostajamo tudi danes nemočni. Oprhljivke danes izločamo s selekcijo matičnih trt, od katerih jemljemo cepiče. Vendar to delo na žalost ni vedno temeljito opravljeno. Zato je še danes upoštevanja vreden Vertovčev nasvet, da je treba oprhljivke v vinogradu opazovati, jih zaznamovati, izkrciti ali pa preceptiti. Tako bomo imeli po nekaj letih v vinogradu vse trte rodne. Vertovec pravilno opozarja, da trt ni treba kupovati od nevestnih in neznanih ljudi, inta nasvet velja še danes.

Nasveti o izbiri sort

Vertovec pravi, da »vinorednik« mora poskrbeti, da najbolj zlahtna vina pa tudi po najboljšeji meri vina prideluje. Po vseh vinskih deželah hočejo kupci cena in dobra vina, takega pa ni, ki bi posebno zlahtna vina po vrednosti plačal. Ta ugotovitev velja tudi dandanes. »Vinorednik se,« tako pravi Vertovec, »zato nima preveč na kako tertno plemo zanašati in le eno samo saditi. Naj raje sadi 10 pa tudi 16 plemenov ali sort. Večsortno grozdje da vinu prijeten duh (aromo).«

Po vseh vinskih deželah sadijo trte za pritično vzgojo bolj goste, za višje speljano pa bolj redko. Vendar jih povsod tako narazen

sade, da pri rezi pustijo zaroden les na 6 do 8 oči.

»V mlade vinograde nikoli kakega fižola ali buč saditi, da ne zamorimo mladih tert,« svetuje Vertovec in nadaljuje: »Odvišno vodo moraš iz vinograda izpeljati, da se ti tert ne vtope.«

Vzgoja tert

»Stari Grki so tert pritično redili, ta reja se gerška ali pritična kliče. Rimci so tert na visoko speljali, torej se ta šega rimska ali visoka trtna reja imenuje. Med pritično in visoko rejo še eno srednjo različico. Pritična reja je od pol do poldrugi čevljev visoka, srednja od poldruga do štirih čevljev visoka, vse drugo, to je od 4 do 18 čevljev, je pa visoka reja.«

Nujno je v decembru s pretokom vino ločiti od droži!

»Ni je rastline, ki bi bila pod roko vinorednikov bolj voljna in prilagodljiva kot tert, če jo od pol čevlja pa do 18 in celo 24 čevljev visoko redimo (vzgjajamo), vmes je veliko mer in na vse te mere tert prilagodi in bogato rodi. Ko terta višje speljana, raje rodi, rosa in deževno vreme ji ob deževju manj škodujejo, grozdje se manj operhuje (manj osipa), grozdje pa ni več tako dobro, slabše dozoreva, je bolj vodeno in manj cukreno. Vsem bi moglo znano biti, da je pri tleh največ sončne gortke, ki ga grozdje od vsega sadja največ potrebuje. Hočeš tedaj kaj dobrega, zlahtnega vina pridelati, išči ga prileh, pritična reja ti ga bo dala.

V Bregu smo pred 40 leti veliko vinogradov pritične reje (vzgoje) videli. Danes (1844. leta) je ta reja zginila, obdržala se je srednja reja, pri kateri vinograde z drevesom (plugom) obdelujejo. Tudi v Brdih so visoko rejo, ki so jo od Furlanov posneli, nekoliko znižali. Vsem vinorednikom nizko rejo priporočamo. Kjer pa to ne gre, naj se po srednji reji ravnajo.«

(Drugič dalje) T. D.

● O, če nebi ne ljubilo vina, kaj bi redila sonca ga vročina? (Li Tai Po)

● Tisti, ki nimajo drugih velikih sposobnosti, se običajno hvalijo, da so veliki pijanci. (Petofi)

● Kamor vrag ne more osebnost, tja pošlje vino. (Zidovski pregovor)

Modra vrtnica?

Komaj slutene možnosti biotehnologije

Sanje postajajo resničnost. Znanstvena firma Ciba Geigy in v svojih laboratorijah vzgojila tobak (tobak je rastlinski poskusni zajec, podobno kot je podgana živalski), ki je odporen proti herbicidom. Do te lastnosti ni prišla na običajen način, z izbiranjem in križanjem odpornejših tobačnih rastlin, marveč z vplečanjem dednih zasnov (genov) odpornosti, kar je ena najvažnejših metod t.i. genskega inženiringa.

Uspeh, ki ga je sicer treba preizkusiti še na poljih, torej v splošni praksi, je potrčil, da so povsem stvarna pričakovanja, ki si jih raziskovalci in z njimi človeštvo lahko obetajo od sodobne biotehnologije. Če se je posrečilo pri tobaku, se bo tudi pri drugih rastlinah. Koliko bi pomenilo samo, če bi vzgojili proti boleznim povsem odporen krompir, katerega letina je čisto prav zaradi fitofitore in drugih bolezni v tolikšni negotovosti. Raziskovalna fantazija pa nima meja in prav verjetno je, da se bo nekoč posrečilo za zdaj nemogoče: vzgojiti modro vrtnico, da o drugih koristnejših možnostih sploh ne govorimo.

Seveda pa tuči na tem področju ne gre brez težav in brez nevarnosti. V Združenih državah Amerike so že ustavili poljski poskus z jagodami, ki so jim vcepili gensko spremene bakterije, takšne in si same izločajo močan pesticid, s tem varujejo rastlino. Kaj, če bi se takšne bakterije divje razmnožile in sprožile kak neželjen proces? Poseganje v gene ima lahko nepredvidljive posledice in to je tisto, kar spodbuja »oblast,« da želi pristični krila znanosti. Ta govori, in ne le govori, že o umetnih semenih pa tudi o drugih možnostih genskega »prezemanja« rastlin, ki bo prej ali slej stopilo iz laboratorija v široko prakso. (Iz priloge Gospodarskega vestnika)

Mag. LOJZE CAFUTA

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

NOVO MESTO — Tudi zadnji ponedeljek, 8. decembra, novomeška tržnica ni bila ravno živahna. Manj kot na prste obeh rok je bilo zasebnih prodajalcev, ki so imeli predvsem jušno zelenjavo, smetano v skodelicah po 600 din, radič in motovilec na merice po 200 din ter solato po 300 din kilogram. Jajc ni bilo. Običajna je bila ponudba na stalnih stojnicah, kjer pa so krompir podražili in velja 100 din kilogram. Banane so po 700 din, pomaranče po 600 din, jabolka po 250 do 280 din itd. Da se bliža novoletno slanje, je kupce opominjal prodajalec okrasov za novoletno jelko.



Sejmišča

NOVO MESTO — Na ponedeljkov sejem so rejci pripeljali 120 pujskov, starih od 7 do 10 tednov, in 282 prašičev, starih od 10 do 12 tednov. Lastnike je zamenjalo 293 živali, cena pa je bila za mlajše od 22.000 do 27.000 din, za starejše pa od 27.000 do 35.000 din. Naprodaj je bilo tudi 21 glav živine, prodanih pa je bilo 15 živali. Voli so veljali 500 do 530 din, krave 400 do 450 din, mlada živina pa 530 do 550 din kilogram žive teže.

BREŽICE — Na sobotnem sejmu je bilo naprodaj 310 prašičkov, starih do 3 mesece, in 27 pujskov, starih več kot 3 mesece. Prodanih je bilo 248 živali, cena pa je bila za mlajše 1000 din, za starejše pa 700 do 800 din za kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Izgubljena zemlja svari

Vse kaže, da imajo prav tisti poznavalci kmetijstva, ki trdijo, da smo dolgoročno gledano, v povojnem obdobju naredili največjo napako v tem, da nismo dovolj obvarovali kmetijske zemlje. Marsikaj se še da popraviti, tudi agrarno strukturo, ki je trenutno največja hiba, le zaidana ali drugače zapravljena kmetijska zemlja je šla za zmeraj v nepovratno izgubo.

Ko gre za konkreten kos ali košček zemlje, nastaja zdaj, ko so se stvari zaostri, včasih vtis, da kmetijci in njihova inšpekcija oz. zakon pretiravajo v svoji vnemi pri obrambi zemlje (spomnimo se zagate z novomeškim pokopališčem), ko pa na stvar gledamo s širšega zornega kota, je pogled čisto drugačen.

Slovenija je imela pred vojno, leta 1938, še 360.000 ha njiv in vrtov, 24.000 ha sadovnjakov, 36.000 vinogradov in 227.000 travnikov, kar daje skupaj 647.000 ha obdelovalne zemlje. V povojnih letih so se te

Med prostorskimi cilji je najpomembnejši, kako omejene površine zemljišč v naslednjem obdobju čimbolj smotno izkoristiti za kmetijsko in gozdno proizvodnjo na eni strani in za gradbene namene, infrastrukturo, obrambne namene ter rekreacijo na drugi strani. Za kmetijsko proizvodnjo prikladna zemljišča naj bi samo v izjemnih primerih uporabljali za druge namene. Zato bo treba težiti za jasno razmejitve namembnosti zemljišč za daljšo perspektivo. (Iz uvoda zakona o kmetijskih zemljiščih).

Številke porazno naglo zmanjševale. Leta 1948 je bilo njiv in vrtov še 289.000 ha, zdaj pa jih je samo še 253.000. Če vemo, da pridelamo ves slovenski krompir na kakih 30.000 ha, si lahko predstavljamo, kolikšna je izguba.

Ob takem razmetavanju z narodnim bogastvom bo zdaj, ko voda sega do grla, težko uresničiti cilj — čim večjo stopnjo samooskrbe s hrano. Na prebivalca ne pride več niti 14 arov zemlje orne, kar je manj kot v Avstriji in drugih deželah. Pa da bi vsaj to zemljo intenzivno izkoristili! Povprečni pridelki dvakratno zaostajajo kljub napredku, ki je bil vendarle dosežen v povojnem času.

Inž. M. L.

Za plače posegajo v sklade

V Pionirjevem tozdu Lesni obrat že nekaj let dodatno delijo osebne dohodke

NOVO MESTO — Konferenca sindikatov pri Pionirju in pravobranilec samoupravljanja sta dala pobudo za neke vrste ukrep družbenega varstva v tozdu Lesni obrat, kjer se s samovoljno odločitvijo delavcev dela družbena škoda. Novomeški izvršni svet je o obeh pobudah razpravljal 2. decembra.

Pravobranilec samoupravljanja v tem kolektivu že dve leti deluje preventivno z opozarjanjem in navsveti, a nič ne zaleže. V zadnjih treh letih so obravnavali 16 periodičnih in zaključnih računov, a so samo trikrat glasovali za predlagano delitev delavskega sveta. Trikrat obračuna sploh niso sprejeli, trikrat so ga sprejeli z dopolnitvami, medtem ko so sedemkrat na zboru delavcev izglasovali dodatno delitev sredstev za osebne dohodke, od 15 odst. poprečnega zaslужka do cele plače. In to mimo rezultatov dela in na škodo skladov.

Za tako dodatno delitev sredstev za osebne dohodke so posegli že tu-

di v obratna sredstva tozda, nato pa zanje najemali drage kredite. Kaj takega se po mnenju pravobranilca samoupravljanja ne dogaja v nobeni delovni organizaciji novomeške občine in tudi ne na širšem Dolenjskem.

Čudno je, da se za delitev skladno z rezultati dela in družbenimi usmeritvami odločajo v delavskem svetu, kjer predstavniki delavcev pristajajo na primerno delitev sredstev za osebne dohodke, ko pa bi morali na zboru delavcev to potrditi, sklenejo drugače.

Sindikati v tozdu Lesni obrat tudi nasprotujejo pobudi sindikalne konference za uvedbo ukrepov družbe-

nega varstva in tudi opozarja, da gre za več nerazčiščenih vprašanj, v odnosih z delovno organizacijo in skupnimi službami.

Ker ta Pionirjev tozd sicer dobro posluje in je najkvalitetnejši proizvajalec harmonika vrat v Jugoslaviji, premalo pa je članom izvršnega sveta znano ozadje vseh nerazčiščenih zadev, so sklenili najprej v kriziranem kolektivu na širšem sestanku izvesti vse okoliščine za tako neodgovorno ravnanje na zborih delavcev. Šele potem se bodo obličili za predlog primerne ukrepe, ki ga bo obravnavala občinska skupščina na zadnjem decembrskem zasedanju. Skušali bodo predvsem doseči, da bi znotraj Pionirja zadeve sami uredili (ampak zares, ne tako kot doslej, ko so samo objubljali) in bi se na tak način izognili nepriljubljenim družbenim ukrepom, R. BAČER

Zaenkrat ni pretiravanj

V novomeški občini ni čez vse mere rastočih cen, zato doslej niso bili potrebni ukrepi

NOVO MESTO — Ali cene nekaterim storitvam v novomeški občini res pretirano rastejo, kot menijo občani, je bilo eno od vprašanj, zastavljenih Silvi Bajuk, dipl. ekonomistki in svetovalki za obrt v občinskem komiteju za družbeni razvoj. Kaj pravi? »Predvsem moram poudariti, da v našem komiteju po novih predpisih lahko cene spremljamo, jih evidentiramo, a jih ne potrjujemo ali odobravamo, kot je bilo v preteklosti. Zdaj ob koncu leta niti ni veliko napovedi za podražitev. V naši pristojnosti tudi ni na splošno spremljanje vseh cen, temveč le nekaterih obrtnih storitev ter komunalne, stanovanjskega gospodarstva. Govorim torej lahko le o področju cen, nad katerim imamo evidenco.

Pred kratkim so podražili storitve frizerji, v zadnjem zamahu je bila podražitev 15- do 80-odstotna za razne vrste storitev, v splošnem pa so šle cene frizerskih letos za 70 do 100 odst. navzgor. Usluge so drage, vendar tudi frizerji niso šli s cenami navzgor preko vseh meja, ker so se močno podražile surovine in energija, kar uporabljajo v svojih delovnih postopkih. To je potrebno upoštevati.

● Kaj sploh lahko storite, če ugotovite čezmerne podražitve?

»V zadnjem času je vse več usklajevanja in dogovarjanja pri napovedih novih cen. Zaenkrat ni primerov, da bi pretiravali s podražitvami, zato tudi ni družbenih ukrepov. Te sicer lahko izreka izvršni svet na naš strokovni predlog in presojo, vendar takih primerov ni

bilo. Res pa je, da obrtnikom — tudi v primeru frizerjev je bilo tako — svetujemo, naj bodo previdni pri podražitvah in naj upoštevajo različno kvaliteto uslug in lokalov. Po moje ni logično, da bi vsi frizerji imeli enako ceno, čeprav so surovine za vse enako drage.

● Kako je s cenami komunalnih storitev in podražitvami stanarin v letošnjem letu? Ali je glede tega novomeška občina v slovenskih okvirih?

»V obeh primerih so za določanje novih cen pristojne njihove skupščine interesnih skupnosti, vendar jih v izvršnem svetu pretresajo in ugotavljajo upravičenost podražitev, se preden jih v skupščinah izglasujejo. Zavedamo se, da sta ti dve področji še posebno pomembni za splošen standard občanov, vendar v novomeškem primeru ne gre za prekomerno podražitev, ki bi presegle slovenska poprečja! R. B.

JUTRI OTVORITEV TRGOVINE

NOVO MESTO — V petek, 12. decembra dopoldne, bo na Mestnih njiyah Bojan Fink odprl zasebno trgovino z mešanim blagom v lokalno bloka Mestne njive 4 a. Trgovina bo odprta potem vsak dan med 8. in 12. uro ter od 14.30 do 19. ure, ob sobotah pa od 7. do 15. ure.

V zasebni trgovini bodo na voljo izdelki za dnevno oskrbo, med katerimi bodo mlečni izdelki Celjskih mlakar in proizvodi ETE iz Kamnika, v konfekcijskem delu pa bodo kupci lahko dobili modele Almir iz Radovljice, M-Cluba iz Titovega Velenja in butikla Brigitte iz Celja.

Desetkrat več

Vrednost letos asfaltiranih cest v metliški občini je 150 milijonov dinarjev

METLIKA — Od prvotnega se je letošnji plan posodobitve občinskih cest in vaških poti v metliški občini povečal kar za desetkrat. Tako so letos asfaltirali ceste Slamna vas — križišče za Radovico, Vidošiči — cesta proti Draščem, dokončali cesto od Radovice do Krašnje vrha, vaško pot skozi Podzemelj do Kučarja, asfaltirali poti v KS Lokvica, nato cesto Rakovec — hrvaška meja, Brezovica — Malo Lešče ter Čurle — Rosalnice.

Vrednost vseh teh del znaša okoli 150 milijonov dinarjev, od tega je nekaj več kot tretjino prispevala metliška komunalna skupnost, ostalo pa so zbrali iz drugih virov, od katerih so zelo pomembni občani, ki so ogromno prispevali v denarju in delu, saj so nekateri za asfalt dali tudi po 400 tisočakov. V začetku pa je imela komunalna skupnost za te namene predvidene le 10 milijonov dinarjev.

Za prihodnje leto plan komunalne skupnosti sicer še ni narejen, predvidevajo pa, da bodo imeli prednost preskrbo s pitno vodo za gorjanski predel občine, most čez Lahinjo v Goršičih ter razširitev telefonskega omrežja. Cilj te razširitve je, da bi vsakemu gospodinjstvu v občini omogočili priključiti se na telefonsko omrežje

Pet plač za meter stanovanja

V Metliki se boje, da zaradi neznanskih cen ne bo dovolj interesentov

METLIKA — Končna cena za kvadratni meter stanovanja v novem metliškem 50-stanovanjskem bloku v Kidričevem naselju je bila 94 tisočakov in je bila takrat med najnižjimi v Sloveniji. Sedaj se na metliški stanovanjski skupnosti pripravljajo na gradnjo novega stanovanjskega bloka, vendar se o ceni ne ve še nič. Pravcena, od katere je v največji meri odvisno število interesentov za stanovanje, pa jih lahko privabili odbije.

Stari družbeni dogovor o oblikovanju cen stanovanjske gradnje namreč ne velja več, novega pa ni, tako da je na tem področju popolno brezvladje. Sedaj se cene za kvadratni meter stanovanjske površine s komunalno in ostalo ureditvijo vred gibljejo od 180 pa kar do 500 tisočakov. S 500.000 dinarji, to je v metliški občini več kot 5 povprečnih OD, za kar bi delovna organizacija dobila komaj kvadratni meter stanovanja, pa danes že skoraj »odpravi« delavca s stanovanjskim posojilom. Če ne z enim, pa z dvema ali tremi kvadratnimi metri. Če bi bilo vse pripravljeno, bi lahko nov blok začeli graditi sredi prihodnjega leta, zgrajen bi bil najhitreje čez eno leto, kakšne bodo pa takrat cene, si ne upa nihče niti pomisliti.

Vsi sicer zatrjujejo, da se družbena gradnja ne bo ustavila, skoraj gotovo pa je, da bo pojenjevala, sicer pa tudi metliški primer pove, da se zadnja leta kar krepko zmanjšuje. V novem metliškem naselju nikakor ne morejo graditi manj kot 30-stanovanjski blok, za toliko pa se bojijo, da ne bo interesentov.

Vendar v Metliki opažajo, da se zanimanje za zasebno gradnjo ni zmanjšalo. Res pa je, da se sedaj gradi več tudi zato, ker v zadnjih letih v Metliki ni bilo moč dobiti gradbene parcele.

A. BARTELEJ

KJE IN ZAKAJ SO ZAPOŠLOVALI?

NOVO MESTO — Statistika kaže, da je negospodarstvo v novomeški občini v preteklih letih zaposlilo več novih delavcev, kot je bilo predvideno z resolucijskim okvirom. Nedavno narejena analiza kaže, da grede nove zaposlitve samo na račun novo sprejetih nalog. V zadnjih letih so na novih ali dozdanih šolah odprli 24 novih oddelkov, ti so zahtevali dodatne učitelje. Enako se je dogajalo pri vrtnih in domu starejših občanov. V zdravstvu gre v petih letih za 11 odst. povečano zaposlovanje izključno na račun uvedenega izmenskega dela. Medtem ko se je število zaposlenih v sisovalskih pisarnah zmanjševalo, se je povečalo število delavcev v občinski upravi. Pretežno na davkariji, kije prevzela izterjavo prispevkov za interesne skupnosti, hkrati pa je v inšpekcijski službi dobila nove naloge.

DOM JLA VABI

NOVO MESTO — V počastitev dneva JLA in 45-letnice oboroženih sil SFR Jugoslavije pripravljamo novomeški Dom JLA v petek 12. decembra, kulturni večer. Ob 18.45 bo otvoritev samostojne likovne razstave kapetana Milorada Ljubavljavca, ob 19. uri pa bo večer poezije in glasbe, na katerem bodo sodelovali vojniki in starešine ljubljanske armadnega območja, novomeški pesniki, gost večera pa bo Jadranka Stojakovič.

O telefoniji z zamudo

PTT pojasnjuje, zakaj v Dol. Toplicah in Šentjerneju še ni avtomatskih telefonskih central

NOVO MESTO — Nejevolja občanov iz Dol. Toplic in Šentjerneja zaradi nedokončanih akcij pri napeljavi telefonskega omrežja je privedla tudi do delegatskih vprašanj v občinski skupščini. Oboji so izvršni svet prosili za pomoč, češ da se njihove krajevne akcije zatikajo po krivdi PTT. Te dni so dobili uradni odgovor.

Glede Dol. Toplic pri PTT ugotavljajo, da krajevna skupnost sama vodi vse posle z izvajalci del, torej pri zamudah PTT nima nič. Medtem ko je oprema za novo ATC v Toplicah že dobavljena in bo v promet vključena februarja 1987, zadeva se ne bo urejena. Ker ne bo zadostnih medkrajevnih zvez, bo število novih telefonskih naročnikov odvisno od zmogljivosti in odločitve republiškega inšpektorja za zveze. Šele v letu 1988 bo predvidoma

Vsak liter vode je dragocen

Nova vrtina v Doljanah bo dajala manj vode, kot so računali — Rekonstrukcija predvojnega vodovoda pogoj za zmanjšanje velikih izgub

METLIKA — Spomladi so delavci ljubljanskega Geološkega zavoda pri Doljanah zvrtili vrtino in našli na kvalitetno pitno vodo, ki je v gorjanskem predelu metliške občine in žumberških vaseh, ki se z vodo oskrbujejo iz zajetja v Rajakovičih, močno primankuje. Črpalni preizkus, ki naj bi pokazal, na koliko vode iz te vrtine lahko računajo, pa so opravili zadnji teden v prejšnjem mesecu.

Zal ta črpalni preizkus ni dal takih rezultatov, kot so jih vsi pričakovali. Spomladi, ob ugodnem vodostaju, je kazalo, da bo dala ta vrtina najmanj pet litrov vode v sekundi, sedanjemu preizkusu, opravljen v izrazito sušnem času, pa je pokazal, da načrtajo iz te vrtine le liter vode na sekundo. Ker je to najmanjša količina, ki naj bi jo dajala ta vrtina, v metliški občini tudi na to računajo, zlasti, ker je voda zelo kvalitetna. Poleg tega je liter na sekundo količina, ki jo po števcu sedaj porabijo vse gorjanske

Kdor čaka, dočaka

Gotna vas postaja mesto — Nova trgovina

GOTNA VAS — Ta mestna krajevna skupnost je med 11 mestnimi manj razvita. »Viden razvoj je močno razširjeno naselje zajel šele v zadnjih letih. Asfaltirali smo ceste, imamo že pet ulic, telefonske priključke so dobili vsi, ki so bili zanje zainteresirani. V kratkem bosta dokončani avtobusni postajališči, širi in spreminja se zunanja in notranja podoba Novolesovega tozda TTP, kjer nudijo krajanoj prostora za sestanke.« Tako pravi Franci Zaman, krajevni funkcionar SZDL, ki pri vseh akcijah za napredek igra vidno vlogo.

V Gotni vasi bo še pred iztekom leta 1986 gotova prva faza kanalizacije v predelu Jedinščice do mosta, pripravljajo pa tudi širitve ceste do Jedinščice do Regeče vasi, ki je trenutno obema krajevnicima



Franc Zaman

skupnostma v sramoto. Ceste nihče ne vzdržuje in je v zelo slabem stanju.

Tik magistralne ceste proti Beli krajini je do nedavnega naselje kazal razpadajoči objekt nekdanje Drenikove, še prej Matkove gostilne. Nedavno tega so stavbo z okolico vred lepo uredili v trgovino, samopostrežnico Mercatorja. Ker pa je dostop v lokal prav z glavne ceste, ob kateri sploh ni pločnika, bo ena prvih akcij krajanov, da bi pločnik uredili.

Po besedah Franca Zamana je v Gotni vasi tudi vse več krajanov, ki so voljni pomagati v raznih akcijah, nasploh pa je manj črnogledosti glede urejanja naselja. R. B.

SREČANJE ZA INVALIDE

NOVO MESTO — Društvo invalidov Novo mesto organizira za svoje člane in njihove družine novoletno srečanje, ki bo 17. januarja 1987 v hotelu Kandija. Vabijo k čim večji udeležbi, prijave pa sprejemajo v društveni pisarni do 10. januarja, kjer dobe zainteresirani tudi vsa podrobna pojasnila.

Čimprej k ukrepom za čistejši zrak

V zboru združenega dela nobene pripombe na devetmesečne rezultate

NOVO MESTO — Delegati zboru združenega dela se na zasedanju 4. decembra niti z besedico niso spustili v razpravo o devetmesečnih rezultatih gospodarstva in tudi ne v celovite prikazano poročilo o skupni in splošni porabi.

Brez pripomb so izglasovali priporočila in sklepe, ki med drugim zavazujejo delovne organizacije k izpolnitvi izvoznih planov za letošnje leto, k čim hitrejšemu aktiviranju nedokončanih investicij in nadaljnjemu vlaganju v pripravlo razvojnih programov z novo tehnologijo in osvajanjem novih izdelkov. Skratka: sprejeli so naloge, ki jih ne bo tako lahko uresničiti. Prav tako so se strinjali s predlogom, da morajo biti delitvena razmerja pri osebnih

Delegati so dobili v gradivu tudi širše poročilo o propadanju gozdov zaradi onesnaženosti zraka, ki novomeško občino uvršča v III. kakovostni razred. Potrebni so tudi občinski ukrepi, s katerimi so se delegati strinjali. Občina bo s Hidrometeorološkim zavodom Slovenije sklenila pogodbo za dodatni dve merilni postaji v Novem mestu. Na osnovi dobljenih rezultatov bodo znova določili kakovostni razred, omenjeni zavod pa bo do julija 1987 izdelal tudi kataster virov onesnaženja.

dohodkih ob koncu leta usklajena na dovoljeno raven in skladna z rezultati dela, sicer bo izvršni svet zahteval poročilo.

Ker se delegati s področja gospodarstva domala na vsaki seji opozarjali na preobremenjenost in čedalje večje dajatve, ki se jim ne morejo ogniti, so tokrat prvič dobili celovito in pregledno poročilo o splošni in skupni porabi v prejšnjem in tem srednjeročnem obdobju, posebej za letošnje, kjer podatki niso povsem skladni s takimi pavšalnimi trditvami, vsaj kar zadeva občinske interesne skupnosti. R. B.

ZADRUGA ŠENTRUPERT V BELI KRAJINI

ČRNOMELJ, METLIKA — V začetku tega meseca je Stanovanjska zadruga Šentrupert začela delovati tudi na območju Bele krajine. V občini Črnomelj in občini Metlika bo organizirano delo enot stanovanjske zadruge. Začasno bo poslovanje organizirano v Metliki vsak četrtek od 8. do 11. ure v prostorih krajevne skupnosti Metlika, Mestni trg 1, v Črnomlju pa ravno tako ob četrtek od 12. do 15. ure v prostorih samoupravne stanovanjske skupnosti, Črnomelj, Mirana Jarca 3, v I. nadstropju. Zadruga bo pričela delati 11. decembra.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 13. decembra, bodo odprte naslednje dežurne trgovine z živili do 19. ure:

- v Novem mestu: Market, Kristanova; Delikatesa v hotelu Kandija
- v Šentjerneju: Emona-Dojenjka Market
- v Dolenjskih Toplicah: Mercator, prodajalna Rog
- v Žužemberku: Mercator-KZ Krka
- v Straži: Emona-Dolenjka

Vse ostale trgovine z živili bodo odprte do 13. ure.

POŠTAR — Pismonoša, ki ima na skrbi Adamičevo ulico in bližnje okolice, ne izgublja samo pisem, ampak tudi sporočila o prispelih paketih. Še sreča, da je ta okoliš staroselski, da se vsi poznajo med seboj. Tako so lahko organizirali nekakšno pomožno poštno službo, ki popravljajo pismonošev napake. Zanimivo je tudi, da omenjeni poštar, neobrit in neurjejen, vse stranke dosledno tika, kot da bi rasli skupaj na istem pašniku.

BLAGAJNIČARKA — Mercatorjev potrošniški center na Cesti herojev res nima sreče, o poštenosti njegovih blagajničark dvomijo celo Romi. Pred dnevi je Romka ob blagajni zagnalavik in krič, češ da so jo oguljufali za 1.000 din. Zadeva je postala resna, ko je ženska zahtevala, naj takoj pride milica, kar sicer ni romska navada. Ko so možje postavili zadevo pretehtali in preverili, so ugotovili, da je v blagajni kar 3.000 din preveč. Zrno do zrna.

NOŽI — Meščan se je odločil, da bodo imeli koline. Nabavljal je, kar je potrebno za ta prastari običaj, različne dišave, špele, garnituro mesarskih nožev. Preden je oddrval na podeželje, kjer mu srodniki krmijo pujska, se je ustavljal na Glavnem trgu, da bi zaloge dopolnil s stekleniko ali dvema. Avto je pustil odprt. Ko se je čez sekundo ali dve vrnil, je med mesarskimi pripomočki zevala velika praznina: nekdo je ukradel garnituro nožev. Za koline se je odločil še nekdo drug.



Ena gospa je rekla, da so za Miklavža v pekariji prodajali kruh v obliki parkeljna. Kaže, da počasi spoznavamo, da se slovenski ljudski običaji niso začeli leta 1945.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 27. novembra do 3. decembra so v novomeški porodnišnici rodile: Majda Stih iz Hrastovice — Rok, Slavica Tomažin iz Cirja — Naceta, Marija Saje iz Brezja — Jožeta, Štefica Brkovec iz Dolenje Suhadola — Dejana, Zorka Matjašič iz Božakovega — Viktorja, Slavka Bučar iz Selišča — Majo, Mija Jerman iz Hruševca — Branko, Dragica Zapčič iz Loviča Gornjega — Nikolo, Ema Trglav-Hrustek iz Črnomlja — Nušo, Jožica Sever iz Mirne peči — Katico, Liljana Tuškan iz Požuna — Marija, Sonja Kastelec iz Mirne — Suzano, Jožica Ambrožič iz Bušinj vasi — Zvonca, Irena Florjančič iz Mokronoga — Teo, Marija Kovačič iz Gorenje Vrhopolja — Matejo, Bernarda Povše iz Prelesja — Bruno, Terezija Lavka iz Sadinjevasi — Janjo, Marija Juršinič Hrustar pri Vinici — dečka, Antonija Zajc iz Velikih Poljan — deklico in Ana Kralj iz Grma — deklico.

IZ NOVEGA MESTA: Mara Gačša z Drške 46 — Emila in Darinka Gliha s Ceste herojev 32 — Mateja. Čestitamo!

Sprehod po Metliki

OSREDNJA SLOVESNOST s kulturnim programom ob 30-letnici delovne organizacije Beti je bila v kulturnem domu Edvarda Kardelja v Metliki. O dobrem programu ne bi izgubljali besed pač pa bi opozorili na zamenjanost kulturnega doma. Štiri Betine snažilke so pospravljale polna dva dneva, prebeliti je bilo treba sanitarne prostore, kajti bili so v obupnem stanju, zamenjati je bilo treba vrsto žarnic, nekaj vodovodnih pip. Šele nato je bil kulturni dom spet podoben kulturnemu prostoru. V bodoče bo treba bolj paziti na red in čistočo.

TAMBURAŠI KULTURNO umetniškega društva Ivan Navraail pripravljajo le nekaj dni pred novim letom že tradicionalni celovečerni koncert. Zamislili so si ga kot prijeten večer, poln humorja in glasbe. Pravceta poživitev pa bo odmor, med katerim bodo stregli gledalcem z žganjem, pogačo in orehi. Tamburašji zdaj pospešno vadijo.

TUDI LETOS BO DEDEK MRAZ obiskal metliške otroke, prireditve pa bo na Partizanskem trgu 28. decembra. Govori se, da tokrat dedka Mraza ne bodo vlekli konji, ampak da se bospustil po velikem platnu z enega od oken nekdanje osnovne šole. To je s stavbe, kjer so nameščene danes družbenopolitične organizacije. Simbolice v tem res ne moremo iskati, bo pa zanimivo.

STANOVALCI V NOVEM PRIZDKU, Kidričevega naselja so bolj nezadovoljni kot vesli. Pretekla sta že dva meseca, odkar so se vselili, pa še ni urejena kopica stvari: nimajo primernega kontejnerja za odlaganje smeti, niso jim še priključili dvotarifnega števca, v nekaj nadstropjih ni niti enega gasilnega aparata, reklamacijskih zahtevkov ni še nihče odpravil in podobno. Odgovorni se ne zmenijo za telefonske in druge pritožbe, zanje je najvažnejše to, da ne pozabijo poslati položnic za plačilo stanarine.

BELJENJE — Da morajo potem, ko posekajo iglavce, drevesom čimprej odstraniti lubje, da se v njem ne zaredi lubadar, se črnomaljskim kmetom ne zdi nič nenavadnega. Bolj jih moti to, da je to opravilo obvezno le za zasebni sektor, za družbeni pa ne. Sedaj jih zanima, kje in kako tako modro vzgajajo neljubega škodljivca, da ve, katera drevesa sme napasti in katera ne. Po njihovem mnenju se namreč družbenih dreves izogiba, sicer za družbeni sektor ne bi veljala drugačna merila kot za zasebni.

DEDEK MRAZ — Znani črnomaljski dedek Mraz, ki vsako leto razveseljuje na stotine otrok, bo letos nastopil pred njimi v nekoliko okrnjeni obliki. Veterinarski inšpektor Peter Štefanič, ki je svoje prednovoletno poslanstvo vzal tako zares, da si je vsako leto že dva meseca pred nastopom pustil rasti brado, se bo namreč letos moral zadovoljiti z umetnimi kociami. Ko se je vračal iz Nemčije, cariniki na Jesenicah niso imeli posluha za njegovo udejstvovanje in si je moral kar na železniški postaji obriti brado, da je bil vsaj približno podoben svoji fotografiji v potnem listu.

Ribniški zobotrebci

NEVARNI OVINEK — Dvojni ostri ovinek pri restavraciji Jelka sredi Ribnice je nevaren, zato so že pred mnogimi leti načrtovali, kako bodo speljali cesto drugod ali pa podrli Johanoovo hišo. Hiša je menda pod spomeniškim varstvom, marsikoga pa bi zaradi spomeniškega varstva tukaj še skoraj stisnil tovrstnjak ali njegova prikolica, tožljivo Ribničani.

SNEGOBRANOV NI — Na stari ribniški šoli, pred katero je tudi postajališče za šolske avtobuse, je sneg že prejšnjo zimo potrgal nove snegobrane. Še pred zimo bi kazalo snegobrane obnoviti, saj se sicer lahko zgodi, da bo sneg zgrmel s strehe prav na šolarje, ki bodo tam stopali iz avtobusov ali čakali nanje.

NE-POŠTENOST — Ribničani vedo povedati, da je oni dan opoldne, se pravi sredi belega dne, neki občan snel v opuščenem vojaškem bloku dvojce vrat, jih spustil skozi okno in odnesel. Zdjaj to zelo različno komentirajo.

Drobne iz Kočevja

TREBA JE ZNATI — V Kočevju je uspeh, če pride na razne sestanke namesto 800 vabljivih le 20 krajanov ali članov tein one organizacije. Politiki se sprašujejo, zakaj. Pa je oni dan povedal nekdo tole resnično zgodbico: Neki Kočevjec je povabil strokovnjaka, da mu bo obrezal sadno drevje. O tem nam povedanemu obisku je govoril le s sosedom. Ko je strokovnjak-sadjar prišel, je bilo na vrtu tistega, ki ga je povabil, že 150 krajanov, in to brez pismenih in drugih obvestil. Ljudje pridejo, če so za kako stvar zainteresirani.

KDO BO ZBIRAL? — Za obnovo cerkvice in obzidja na opuščenem pokopališču na Trati župnišče nima denarja in je zaprosilo, naj bi za ta namen zbirali prostovoljne prispevke pri občanah tega območja in tistih, ki so imeli na tem pokopališču pokopane svoje. Ni še določeno, kdo bo denar zbiral, občani pa že ugibajo, kdo bi imel več uspeha.



Zakaj niste razrešili na njegovo željo predsednika KK SZDL Kočevje III Vita Saviča?

Ker s predsedovanjem res nima preveč dela. Doslej je sklical osem sej KK SZDL, sklepe pa so bile le tri.

Trebanjske iveri

PRIPRAVLJENOST — Mobilizacijska pripravljenost v trebanjski občini je dobra. Obvezniki občinske teritorialne obrambe pa se včasih tudi silno dolgočasijo, zadnjič so jih na vaji pripeljali do neke zidanice, potem pa so bili dolgo prepričani sami sebi. Da bi jim dali vsaj ključ od zidanice, bi že vedeli kaj početi.

PRESEŽKI — Trebanjsko kmetijsko s tržnimi presežki hrane zalaga druge občine, Mirenčanom in drugim pa se zdi za malo, ko pridejo v kakšno domačo mesnico in zaman iščejo vsaj približno tako lep kos mesa, kot so ga videli v Ljubljani.

HARAC — Nekdaj so morali tlačni plačevati ali odslužiti desetino svojim gospodom, Turki so pobirali svoj davek — harac, od našega gospodarstva pa odteguje tak pet desetini, so potarnali trebanjski gospodarstveniki po seji občinskega komiteja, na kateri so zahtevali, da je končno treba nekaj ukreniti, ne pa se le pogovarjati o razbremenitvi gospodarstva.

V črnomaljski IMV gre na boljše

Gradnja energetskega objekta gre h koncu — Velike želje za prihodnje leto — Premalo strokovnjakov — Zaupanje vodstvu delovne organizacije

ČRNO MELJ — V črnomaljskem tozdu IMV so se v zadnjem času razmere nekoliko izboljšale, čemur je dokaz tudi nova naložba, ki jo pravkar končujejo. Gre za prvo fazo energetskega objekta, s pomočjo katerega bodo zadovoljili potrebo po toplotni energiji.

Ta investicija je le prvi korak, morali pa bi izboljšati še marsikaj. Tako se trudijo, da bi v prihodnjem letu začeli graditi nove proizvodne prostore, hkrati pa izboljšali tehnologijo, povečali izkoristek lesa in kvaliteto svojih izdelkov, kar je izrednega pomena za prodajo na zahodnoevropskem trgu. Kot je povedal direktor tozda Tovarna opreme Branko Košir, so možnosti za to naložbo izredno majhne, potreba pa — če upoštevamo le to, kakšen pomen ima črnomaljski toz — za obstoj prikoličarske dejavnosti — zelo velike.

ŠE ZADNJE PRIPRAVE

ČRNO MELJ — V črnomaljski občini se temeljito pripravljajo na sejo občinskega komiteja ZKS, ki bo 17. decembra, dala pa bo celovit pregled spreminjanja razmer v občinski organizaciji ZK. Program, ki so ga sprejeli septembra, večina osnovnih organizacij, pa tudi organov komiteja dobro izpolnjuje. Tako v teh dneh še zadnji sestanki, na katerih ocenjujejo člane. Sestali so se že vsi aktiviti ZK v interesnih skupnostih, aktivni komunistov v družbenopolitičnih organizacijah in občinski skupščini, kjer so se dogovorili o metodah dela, izvajanju programov teh samoupravnih organov. O vsem tem bo razpravljala tudi komite, ki bo sprejel še nekatere kadrovske spremembe v organih in organizacijah ZK v občini in delovni program za prihodnje leto.

OSNOVNI CILJI

KOČEVJE — Po oceni občinskega izvršnega sveta naj bi v resoluciji razvoja občine dali poudarek naslednjim osnovnim ciljem: prestrukturiranju gospodarstva v občini, povečanju obsega proizvodnje, izboljšanju kakovosti dela v družbenih dejavnostih, večjemu obsegu mednarodnih ekonomskih odnosov, varstvu in izboljšanju okolja, usklajeni delitveni politiki in hitrejšemu razvoju manj razvitih območij v občini. Ta prednostni vrstni red je po mnenju izvršnega sveta izrednega pomena, saj je najprej potrebno v gospodarstvu ustvariti primeren dohodek, šele nato je možno urediti ostale cilje.

Razvejena mirenska telefonija

Samo na Mirni 230 novih naročnikov — Nova ATC

MIRNA — Marca prihodnje leto, ko bodo strokovnjaki novomeškega ptt podjetja namestili na Mirni novo avtomatsko telefonsko centralo za 700 števil, bo mirenska krajevna skupnost za lep čas preskrbljena z zadostnimi zmogljivostmi.

Da si ljudje želijo boljših povezav s svetom tudi s pomočjo telefonije, so v mirenski KS dokazali že ob zadnjem krajevnem samoprispevku; iz teh sredstev so krajani že predani kupili za 1,5 milijona medkrajevni kabel Gomila — Mirna, centralo za 100 števil, pa za milijon dinarjev. letošnji nakup močnejše »sestra« za 700 števil je stal že 15,4 milijona.

»Krajani so ne samo zelo zainteresirani za uspešen potek akcije, ampak tudi s svojim delom veliko prispevajo. V vsaki vasi imajo svoj odbor, ki vodi in usklajuje akcijo, veliko posluha za koordinacijo pa ima tudi predsednik sveta KS Maks Kurent, ki mu ni žal prostega časa, če je treba ljudem kaj pojasniti,« je povedala tajnica KS Mirna Justina Pančur.

Telefonsko omrežje bo poslej na gosto prepredlo območje mirenske krajevne skupnosti, saj bo samo Mirna dobila letos 230 novih naročnikov, Stan 23, Zabrđe 27, Volčje njive 13, Gomila 16, Trbnec 13, Sejo 49, Ševnica 30 in Brezovca 26. Vaščani Brezovice bodo zaenkrat dobili 11 priključkov, razlika pa, ko bo montirana nova centrala, to velja prav tako za Ševničane, ki so k akciji pristopili dodatno in jih je priključek veljal 150 tisočakov, prispevali pa so še udarniško delo in drogeve. Za primerjavo: Stanovanci so pred časom oddeli za priključek le 12.200 din, Mirenčani so lani plačali za telefon 59.646 din, Selani pa se morali letos primakniti že 140 tisočakov.

V zadnjem mesecu v tukajšnji IMV s težavo sledijo povpraševanju proizvajalcev prikolic iz Novega

Po besedah direktorja črnomaljskega tozda IMV Banka Koširja njihovi delavci zaupajo vodstvu delovne organizacije, predvsem pa vodstvu prikoličarske dejavnosti, in upajo, da bodo ob ukinitvi družbenega varstva sedanjí ostali še vedno člani novega poslovodnega odbora.

mesta in Brežic, ker so letos razširili svoj program. Poleg dosedanje notranje opreme za prikolice izdelujejo sedaj še karoserijske dele. Tako ne poznajo prostih sobot in marsikdaj tudi nedelj, uvajajo delo v 3. izmeni. Ob tem pa jih pestijo še kadrovske težave. Res, da je bil povprečni osebni dohodek oktobra enak občinskemu povprečju, torej 101 tisočak, vendar je nagrajevanje strokovnih kadrov v glavnem še preslabo. Zаради tega, a tudi zato, ker v štiriletnem poslovanju z izgubo niso vlagali v stanovanjski sklad in zato strokovnjakom ne morejo ponuditi stanovanj, jih težko dobijo. Težave pa so tudi z neposrednimi delavci. V prihodnjem letu bi jih potrebovali 30, predvsem s končano 3. in 4. stopnjo usmerjenega izobraževanja. Na razpis štipendij skoraj ni bilo odziva, tako da so ob mlajših prisilje-

Najhujše težave so mimo

Inles z novo investicijo do boljše proizvodnje

SODRAŽICA — V tozdu Inlesa v Sodražici so pred tremi leti investirali v zgradbo, letos pa v stroje. Med njimi je tudi nova linija za dolžinsko spajanje lesa. Skupaj so stroji veljali okoli 200 milijonov, kupili pa so jih predvsem s tujim posojilom, ki ga je dobila slovenska lesna industrija in del tudi Inles.

Pričakujejo, da bodo z novimi stroji povečali obseg proizvodnje in končnih izdelkov, pa tudi kakovost končnih izdelkov bo boljša tako pri osnovnem programu (proizvodnja vrat) kot tudi pri dopolnilnem (izdelava raznih lameliranih plošč za izv-

ni zaposlili le tiste, ki končajo osnovno šolo. M. BEZEK-JAKŠE

SPORAZUMA Z DEDKOM MRAZOM ŠE NI

RIBNICA — Ribniške delovne organizacije še niso podpisale samoupravnega sporazuma z dedkom Mrazom o financiranju novoletne obdaritve otrok, zato obdaritev še visi v zraku. Zagotovo pa bo v dneh pred novim letom, in sicer že od 23. decembra dalje, več prireditev za otroke: predstave risanih filmov, glasbena pravljica za otroke, lutkovna predstava koprskega lutkovnega gledališča Populu »Deklica z vžgalicami«, 27. decembra pa bo glavna prireditev dedka Mraza v letnem gledališču v ribniškem gradu.

ZA ZDRAVE ZOBE

DOLENJA VAS, RIBNICA — Delegat Inlesa iz tozda Dolenja vas je zastavlil vprašanje, zakaj kakovost zobozdravstvenih storitev ni zadovoljiva. Odgovor zdravstvenega doma je, da kakovost storitev kontrolirajo strokovnjaki, ki jih pooblasti zdravstvena skupnost Slovenije, in da je delegat verjetno menil, da občani težko pridejo do zobozdravnika. Za odrasle dela na območju občine Ribnica 5 popolnih zobozdravstvenih ekip, kar je v skladu z republiškim normativi. V zadnjih letih pa je obolenost zob v občini vedno večja, zato tudi pritisk občanov na zobne ambulante. Zobozdravstveni delavci presegajo vse norme, pogosto pa se zgodi, da ne morejo sprejemati novih pacientov. Rešitev iz te zadrege je namestitve še ene zobozdravstvene ekipe.

oz). Z novimi stroji bodo na primer že v prihodnjem letu letno proizvodnjo vrat povečali od sedanjih 20.000 na 30.000.

Za tozda je bila ta investicija nujna, saj se je v okviru Inlesa otepal z največjimi težavami in posloval celo z izgubo. Tem težavam se je pridružil še fluktuacija delavcev, ki so zaradi nizkih osebnih dohodkov odhajali tja, kjer so več zaslužili, največ pa v Riko. V Inlesu v Sodražici so prepričani, da so najhujše težave že mimo in da se jim obetajo lepši časi.

Najprej obračun

Mira Radojčič o prenovi ZK v Vinici

VINICA — Zadnjih nekaj mesecev je v osnovnih organizacijah ZKS v črnomaljski občini zelo živo. Njihova glavna naloga je prenova. O tem, kakoso seje lotili v višnji krajevni skupnosti, je povedala sekretarka njihove osnovne organizacije Mira Radojčič tole:

»Ocenili smo vlogo osnovne organizacije in njen pomen v krajevni skupnosti ter delo vsakega komuniste. Veliko težje je ugotoviti, kako delajo komunisti v krajevni skupnosti kot na primer v delovnih organizacijah, saj nismo vsak dan v stiku z njimi. Poleg tega je od 32 članov več kot polovica starejših od 60 let, ljudje delajo v različnih izmenah, tako da jih je težko dobiti skupaj in slišati njihovo mnenje. Kakor koli že, uspelo nam je, da smo naredili obračun, čeprav smo vložili veliko truda in je to šele začetek prenove. Pohvaliti moram komuniste, da so kar dobro delali,« pravi zadovoljno Radojčičeva.

Seveda ni pozabila omeniti tudi krajevne politične probleme, predvsem težave v SZDL in ZSMS. »Vodstvo SZDL se je premalo sestajalo, vendar so uresničili naloge, čeprav niso delali po programu, ampak so se v glavnem dogovarjali ustno. Problem je v tem, ker so pred



Mira Radojčič

leti razbili Socialistično zvezo v 3 krajevne konference: Sinji vrh, Prekolo in Vinico. In prav v tej slabi organiziranosti je bistvo težav. Ko je šlo za skupne naloge krajevne skupnosti, so vse breme obesili na višnjo konferenco. Zato bomo morali imenovati koordinacijski svet, ki bo povezoval konference, ali pa jih znova združiti.« Še večje težave so pri mladini, kjer je 5 ali 6 osnovnih organizacij.

POHITITE S PRIJAVO PRIREDITEV

ČRNO MELJ — Organizacijski odbor za proslavo pri črnomaljski občinski konferenci SZDL je poslal 50 udeležencem samoupravnega sporazuma o organizaciji prireditev v črnomaljski občini dopis s vprašalnikom, da bi s pomočjo odgovorov lažje sestavili koledar športnih in kulturnih prireditev. Udeleženci naj bi poslali predloge do 10. decembra, ker pa je bilo do takrat zelo malo odgovorov, odbor opozarja udeležence, naj pohitijo, da ne bo težav pri sestavljanju koledarja prireditev. Lani je namreč poslala odgovore le petina udeležencev, vendar so kljub temu sestavili koledar.

V Ribnici štipendije ostajajo

RIBNICA — V ribniški občini se vedno bolj zavedajo, da bodo gospodarsko in tudi sicer napredovali le, če bodo bolj cenili znanje. To se kaže tudi v dejstvu, da so v sedanjem šolskem letu razpisali kar 68 kadrovskih štipendij za 6. in 7. stopnjo študija, medtem ko je bilo teh štipendij pred tremi leti razpisanih le 19. Žal pa pravega uspeha teh razpisov ni, saj je ostalo nepodeljenih štipendij za višjo stopnjo 14, za visoko pa celo 28.

Še vedno je precejšnja razlika med razpisanimi in podeljenimi štipendijami. Tako je bilo kadrovskih štipendij v tem šolskem letu razpisanih 248 (pred tremi leti 164), podeljenih pa le 135. Največ nepodeljenih štipendij je bilo tudi letos v Inlesu, vzrok pa je po mnenju večine ta, da je šola daleč (najbližja je v Škofji Loki).

O AMERIKI

ČRNO MELJ — Tukajšnja občinska konferenca ZSMS je pretekli teden pripravila predavanje z naslovom Amerika — dežela tisočerih obličij, blišča in bede. Predaval je inž. Žarko Petrevčič, član kluba svetovnih popotnikov iz Ljubljane. Predavanje je bilo v okviru dejavnosti črnomaljskega mladinskega kluba.

Še letos telefon?

Priznanja zaslužnim

ORTNEK — Ob nedavni zamenjavi vodstva v KS Velike Poljane je bila v turističnem domu na Grmadi svečanost, na katero so bili vabljivi vsi, ki so kakorkoli pomagali k napredku te najmanjše krajevne skupnosti v ribniški občini. Tristo krajanov je sicer prizadevano poprijelo za delo, a sami marsičesa ne bi zmogli, če ne bi bilo pomoči delovnih organizacij, ustanov in širše družbene skupnosti.

Predsednik sveta KS Franc Šilc je poročal, kaj vse je bilo narejeno v zadnjih osmih letih, največji uspeh pa je asfaltiranje ceste skozi Velike Poljane in do Sv. Tomaža v dolžini 2 km. Obnovljeno je tudi staro vodovodno omrežje itd. Predvidoma bo še do konca leta dobilo telefonske priključke 50 občanov (iz centrale v Velikih Laščah), Vahnica pa elektriko.

Uspehi so bili doseženi zaradi prizadevanja krajanov, pa tudi uvedbe samoprispevka in dodatnega samoprispevka in še nekaterih drugih prispevkov. Zaslužno je seveda tudi vodstvo KS. Za zasluge pri dosedanjem delu so na svečanosti podelili priznanja; prejeli so jih dosedanjí predsednik sveta KS Franc Šilc, novi predsednik Tone Strnad in Alojž Škulj.

Odstopa niso sprejeli

Spet nesklepčna seja KK SZDL Kočevje

KOČEVJE — Od osmih sklicanih sej krajevne konference SZDL Kočevje — mesto III so bile le tri sklepe, se pravi, da se neodgovorno obnaša večina tistih, ki so se pustili izvoliti v ta organ, je poročal na programski seji tega organa predsednik Vito Savič. Seja je bila minuli teden in tudi nesklepčna.

Predsednik Savič je zaradi takega stanja ponudil odstop, vendar ga udeleženci seje niso sprejeli.

Predsednik Savič je zelo kritično ocenil delo konference, poudaril paje, da je bilo uspešnejše delo področnih odborov KK SZDL. Še posebej je pohvalil delo upokojencev. V razpravi so poudarili, da je potrebno z novimi oblikami dela, privlačnimi za krajane, pritegniti v delo SZDL predvsem mladino in tudi komuniste.

IZ STRUG

JAVNO TELEFONSKO GOVORILNICO si želijo občani Strug že več let. Pri PTT v Kočevju pravijo, da jo bo možno postaviti, ko bodo Struge dobile avtomatsko telefonsko centralo. Zdjaj postavitev govornice tehnično ni možna, saj bi jo morali priključiti na ATC Videm-Dobrepolje, a signal ne bi bil ustrezen.

Podaljšana vrsta izgubarjev

Kaj je krivo za petinpolkrat večje izgube trebanjskega gospodarstva?

TREBNJE — Izgube trebanjskega gospodarstva so v letošnjih devetih mesecih v primerjavi z lanskimi porasle od 74,7 na 487,3 milijona, torej kar za petinpolkrat. Poleg lanskih izgubarjev, Novolesa — tozđ IGK, Trimevca tozda JKP in Kmetijskega gospodarstva Slovenska vas sta med kolektivi z izgubo še Imevejev tozđ Tovarna opreme na Mirni in tozđ Gradbeništvo trebanjskega Gradbenega in komunalnega podjetja.

Med vzroki za 124,1 milijona izgube v Novolesovi temeljni organizaciji IGK na Račjem selu je izredno visoka rast stroškov za porabljene surovine in material zaradi prehoda na proizvodni program izdelave ploskovnih elementov.

Trimev tozđ JKP Trebnje ima za 279,9 milijona dinarjev največjo izgubo v trebanjskem gospodarstvu. Vzrokov je več, med poglavitnimi pa je gotovo ta, da v tretjem četrtletju zaradi rekonstrukcije ni polno obratovala linija. Del izgube odpade na drugačno prikazovanje izvoznih stimulacij, izgubo pa je povzročila tudi višja neplačana realizacija. Na ravni delovne organizacije so sprejeli ukrepe, ki naj bi privedli do ugodnejših poslovnih rezultatov.

V Tovarni opreme na Mirni je do izgube prišlo izključno zaradi spremenjenega načina prikazovanja prejetih izvoznih stimulacij, saj je teh več, kot znaša izguba.

Izguba (23,1 milijona) v Kmetijskem gospodarstvu Slovenska vas se je v primerjavi s prvim polletjem letos še povečala. Računajo, da se v tem kratkem času do konca leta pogotič poslovanja bistveno ne bodo spremenili, zato tudi ne pričakujejo ugodnejšega poslovnega rezultata.

Motnje v poslovanju so v letošnjem tretčetrtletju imeli v Trimev tozdu Montaža Trebnje, v Tovarni za predelavo krompirja (zanimivo pa je, da je ta tozđ Kolinske na Mirni obračunal 51 milijonov dinarjev pospešene amortizacije) in v GG Brežice-tozđ Mokronog.

»KER JE NEKULTUREN«

TREBNJE — »Če bi tovariša Pečka vprašali, ali je dosti denarja za kulturo bi odvrnil, da ne, gospodarstvenik pa bi rekel, da daje preveč,« je dejal Uroš Dular, sekretar MS ZKS za Dolenjsko, na zadnji seji OK ZK v Trebnjem, ko je hotel ponazoriti, kakor različno se odzivata potrošnik in proizvajalec, ko gre za skupno porabo. Sekretar občinske kulturne skupnosti Stane Peček pa je Dularju takoj segel v besedo in odrezavo pristavil: »Zato, ker je nekulturen,« in si prisluzil aplavz.

NAJBOLJ REVEN JE RDEČI KRŽ — domuje namreč v zasilni zgradbi, ki desetletja ni videla mojstrov za popravilo, kvečjemu pleskarja, a tu di tega dolgo ni bilo na spregled. Sicer pa občinska partija in Socialistična zveza nista dosti na boljšem, čeprav imata pisarne v trdnješi sosednji hiši. Pozimi jih večkrat zebe kot ne, če ne pazijo na ogenj. Brežiška občinska konferenca SZDL je najbrž edina v Sloveniji, ki uporablja za pisarno tudi hodnik, za raznoževalnico in kuhanje kave pa prostor pred sanitarijami. Res je bil zadnji čas, da so jim ponudili streho v Domu učencev.

SAMO NA KAVLJE ČAKAJO — Dobovčanom, ki sprašujejo, zakaj v novi mesnici še ne prodajajo mesa, naj v tolažbo povemo, da se je zataknilo pri opremi. Napraviti jim jo morajo po meri, ker standardizirani izdelki ne ustrezajo. Gospodinjne pripominjajo, da ni pomembno, če so kavljji majhni ali veliki, ampak to, da bo na njih dovolj mesa. Splet namreč čutijo, da ponudba šepa.

KOGA NAJ TOŽIJO? — Pri Kovinoplastu in Metalgradu na Jesenicah pripravijo ogromno časa, da se lahko telefonično povežejo z naročniki. Omi sami sicer vztrajajo, v velikih delovnih organizacijah jim pa kar naprej dopovedujejo, naj kaj ukrenejo, da ne bodo za vsako naročilo pripravili po več ur. Pravzaprav bi Jeseničani za zamudo časa lahko zaračunavali odškodnino. Potem bi imeli pri PTT zagotovo toliko denarja v dobrem, da bi jim z njim lahko takoj zgradili novo centralo.

Krške novice

BOLEHNA TELEFONIJA — V krški občini so vedno bolj nezadovoljni s telefonom. V Krškem telefonske zveze še nekako delujejo, slabše je že, kadar Krčani kličejo medkrajevno, najslabše pa, kadar kličejo v tujino. Ker ima krško združeno delo precej poslovnih vezi s tujino, ki jih vzdržuje tudi s pomočjo telefona, iz Krškega pa je, recimo, Nemčijo težko priskrbiti, se poslovni ljudje vozijo telefonirat v Ljubljano. Ko bo cesta čisto zanič, bodo pošiljali dimne signale.

NI ADVOKAT — Odkar je odšel Niko Žibert za predsednika republikanske izobraževalne skupnosti, so Krčani pričakovali, da se bo njihovemu šolstvu bolje godilo. Pa očitno so advokaturu, ki naj bi delovala v Ljubljani, ne bo nič. Niko Žibert je namreč na javni tribuni Tudi Posavje potrebuje znanje izjavil, da je posavsko šolstvo čisto v redu in da ne potrebuje pomoči.

PODELILI JUBILEJNE NAGRADE

KRŠKO — M-Agrokombinat iz Krškega je na vsakoletnem srečanju, ki ga prirejajo ob dnevu republike, pripravil srečanje članov delovnega kolektiva. Na letošnjem so podelili 2 plakete delovne organizacije, 14 priznanj in 19 pohval ter jubilejne nagrade. Glavni direktor kombinata pa je spregovoril o nalogah, ki čakajo delovni kolektiv v tem srednjeročnem obdobju.

Sevniški paberki

ENAČICA — Po odmevu na pripombe stanovalcev Nasejja heroja Maroka o domnevni počasni nadgradnji blokov še mnenje prizadetih delavcev Betona. Ti delajo menda vse v dogovornih rokih, celo bolj urni so, kot pa jim utegnejo plačati.

PLOHI — Novograditelji v Florjanjski ulici so zadnje čase pričeli nenavadnim dogodom. Iz nedograjenih hiš izginjajo plohi. Dobri sosede se obnašajo samozadržito in povedo prizadetemu graditelju, kam so odromali plohi, obeščena je milica, naposled pa, kot po čudežu, plohe vrne nekdo tretji, češ da si jih je le sposodil. Novi časi, novi običaji.

METALNA — V tej tovrstni v Krmelju imajo zelo strog režim glede obiskov v proizvodnih prostorih. V krški atomski elektrarni se lahko skrijejo pred hudim vratarjem Metalne. Ta je tako vnet in dosleden pri svojem delu, da je zdaj nekemu novinarju prepeljal ogled tovarne, kjer ni dovoljeno slikati, medtem pa je nekdo s črno brado in močnimi dioptrijami na očeh veselo pritiskal na sprižlec fotografa znotraj tovarniške ograje. Foto vratar še opazil ni, ker je bil fotograf pomešan v neki delegaciji.

TUDI ZA NOVEMBER ŠORLI

SEVNICA — Zmagovalec rednega mesečnega hitropoteznega šahovskega turnirja SK Milan Majcen za november je Guido Šorli, ki je izgubil le dvoboj z Derstvenškom. Šorli je zbral 12 točk, Mesojedec 8,5, Derstvenšek, Lazič in Kolman po 8 itd. V skupnem seštevku enajstih turnirjev na čelu Mesojedec s 74 točkami, Derstvenšek jih ima 72, Lazič 60, Smerdel 59, Kolman 54 itd. Jasno je torej, da bosta o zmagovalcu na zadnjem turnirju, ki se bo pričel 21. decembra ob 9. uri v domu TVD Partizan Sevnica, odločala le Mesojedec in Derstvenšek.

J. BLAS

Trgovci gase ogenj v strehi

Kaj vse načrtuje Emona Posavje in na podeželju

BREŽICE — Prebivalci iz okoliških vasi se že od nekdaj zavzemajo za to, da bi se jim trgovina čimbolj približala. Dokler trgovci prodajalne odpirajo, jih urejajo ali celo na novo gradijo, so ljudje pripravljeni tudi malo počakati, če pa katero ukišajo, je takoj ogenj v strehi. Zadnje čase se je to zgodilo na Trebežu in pri železniški postaji v Brežicah. Za pojasnilo o tem, kako dolgo bo Trebež brez trgovine, smo se obrnili na direktorja DO Posavje Ivana Germovška. Takole je odgovoril:

»Rešitev vidimo v gradnji nove poslovalnice v neposredni bližini, ker se na to lokacijo stekajo kupci z vseh vetrov. Lastnika na Trebežu in v Šentlenu nam to nam odpovedala lokala zaradi prenizke najemnine, toda mi jima ne moremo nuditi več, kot dovoljujejo predpisi. Prostora na

Trebežu smo želeli celo odkupiti, vendar nam ni uspelo. Zanje lahko plačamo samo toliko, kolikor nam odobri javni pravobranilec, nimamo pa nič proti temu, če lastnik odda ali proda lokal drugemu trgovskemu podjetju. Najpoglavnejše je, da bodo ljudje zadovoljni.«

Ali imate za podeželje v načrtu kako prenovo trgovin?

»Letos smo z izgradnjo nove, večje trgovine ustregli 17 vsem v cerkljanski krajevni skupnosti. Zdaj se dogovarjamo za prestatitev prodajalne v Sromljah. Trgovina gostuje v zasebni hiši in ima zelo malo prostora, zato smo sklenili sodelovati pri adaptaciji osnovne šole. Mimograde naj povem še to, da so zunanje poslovalnice razen dveh, treh vse nerentabilne in da ima najmanj prometa prav sromeljska. Vendar se zavedamo, da je ne moremo ukiniti, da je to naš dolg do podeželja. Toz Maloprodaja pa seveda zaradi tega razpolaga z manjšim dohodkom za razvoj. Razvoju in potrebam krajanov bomo kljub temu sledili in sodelovali pri investicijah skupaj z drugimi interesi. To velja za Globoko, če bodo tam odprli

premogovnik, in za Jesenice, če se bo širilo drobno gospodarstvo.«

• Kakšnih sprememb in izboljšav se lahko nadejamo v občinskem središču?

»Začeli bomo z gostinstvom. Prihodnje leto bomo preuredili in na novo opremili vse sobe v Turist hotelu. Prenovili bomo tudi restavracijo.



Ivan Germovšek

S kuhinjo bomo počakali, dokler se Salon pohištva ne preseli na novo lokacijo. Načrtujemo gradnjo v obrtni coni. Tja bomo prestavili tudi prodajo gradbenega materiala in skladišča trgovine na veliko. V Salonu pohištva bomo potem odprli samopostrežbo restavracijo sodobnega tipa in v skladiščih na Černelčevi ulici več maloprodajnih trgovin.«

J. TEPPEY

Programski svet za Krško polje ima 9 skupin

Gradnja savskih elektrarn naj bi pospešila tudi razvoj drugih področij

BREŽICE — Bralci nimajo prave predstave o tem, s kakšnimi nalogami se ukvarja pri medobčinski gospodarski zbornici ustanovljeni svet na Krško polje, zato se večkrat z vprašanji obračajo na nas.

Ta organ deluje dve leti. Njegov sedanjí predsednik je Igor Dobrovnik, predsednik izvršnega sveta občinske skupščine Krško, podpredsednica pa Jelka Barlič, zdaj na čelu izvršnega sveta občinske skupščine v Brežicah.

V okviru sveta je zdaj devet strokovnih skupin. Projektno skupino za vodno gospodarstvo vodi Stane Pavlin, dipl. gradbeni inž. iz Vodnogospodarskega podjetja v Novem mestu. Vodja projektnih skupin za kmetijstvo je Franc Juvanc, inž. kmetijstva in direktor Agrokombinata v Krškem, vodja skupine za izkoriščanje geotermalnih voda Jože Avšič, ekonomist iz brežiške Agrarie.

Skupino za izkoriščanje in predelavo gramozja vodi Jože Mulec, dipl. inž. gradbeništva in direktor IGMPSava v Krškem. Na čelu skupine za gozdarstvo je Teodor Oršanič, dipl. gozdarski inženir in direktor GG Brežice. Pri svetu deluje tudi skupina za urejanje in varstvo okolja pod vodstvom Franca Jeniča, dipl. ekonomista in svetovalca gospodarske zbornice Posavja.

Skupino za komunalno so zaupali Jožetu Kolarju, dipl. komunalnemu inženirju iz občinske uprave v Sevnici, skupino za turizem Zvonku Krulcu, dipl. ekonomistu iz čateških Term. V kratkem bo ustanovljena tudi sociološka skupina, za katero trenutno še ne vemo imen. Programski svet ima torej zelo obširne naloge, ki vse po vrsti izvirajo iz energetskega načrta za izkoriščanje Save.

KOSTANJEVIŠKE VEDUTE

KOSTANJEVICA — Ob 20. obletnici smrti Franca Rabuze iz Kostanjevice pripravila tamkajšnje turistično društvo razstavo njegovih fotografij, na katerih je večinoma upodobljena Kostanjevica. Izmed 500 plošč, kolikor se jih je ohranilo pri njegovem nečaku Ivanu Barbiču, so turistični delavci že opravili prvi izbor. Razstavo naj bi odprli maja prihodnje leto.

SREČANJE DELAVCEV VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

KRMELJ — Sevniška občinska izobraževalna skupnost, skupnost otroškega varstva in osnovna organizacija delavcev vzgoje in izobraževanja priredijo v petek, 12. decembra, ob 17. uri v (novi) osnovni šoli 12. SNOUB Krmelj tradicionalno srečanje delavcev, ki so zaposleni v vzgoji in izobraževanju. Na prireditvi bodo podelili priznanja za 20- in 30-letno delo v vzgoji in izobraževanju. V kulturnem sporu bodo sodelovali Zlata Ognjanovič, Marija Bitenc-Samec, Stane Koritnik in Ciril Cvetko. V družabnem delu srečanja bo igral Seplan. Pokrovitelj srečanja je občinska skupščina Sevnica.

J. Š.

Stakniti konec s koncem

Zadreg brežiških sisov pred iztekem leta

BREŽICE — Te dni sestajajo skupščine interesnih skupnosti na izrednih sejah zaradi zadnjega, tretjega prevrednotenja programov in morebitne prerazporeditve denarja za družbene dejavnosti. Druga valorizacija namreč ni upoštevala vseh zahtev, tudi tistih ne, ki so na primer za kulturno skupnost prišle od zunaj. Pri tem gre za večmilijske obveznosti, ki jih je občina dolžna poravnati. Poleg kulture je bila močno prikrajšana telesna kultura, oglašajo pa se tudi drugi, šolniki in skupnost otroškega varstva, češ da ne morejo stakniti konca s koncem.

Višine letošnjih prispevkov naj zdaj ne bi več spreminjali. Odločili se bodo najbrž tako, kot predlaga izvršni svet.

Manjkajoči denar bodo sicer upoštevali v letošnjih programih, izdatke pa pokrili iz povečanih prispevkov za prihodnje leto. Poznavalci devetmesečnega poslovanja v družbenih dejavnostih nikomur ne očitajo negospodarnosti, menijo pa, da bi z nekaterimi organizacijskimi prijemi stroške lahko še zmanjšali, predvsem v centru za socialno delo in v šolstvu. V šolstvu gre za uvajanje gibljivih okolišev in ponekod tudi za vpisovanje učencev vsako drugo leto. K varčevanju sili družbene dejavnosti šibka gospodarska moč občinskega gospodarstva, ki tako, kot je, komaj zmaga naraščajoča bremena. Pri gospodarstvu setorej vse začne in konča.

J. T.

Kdo je kriv izgub v zdravstvu?

Krška občinska zdravstvena skupnost je letos pridelala že za 150 milijonov dinarjev izgube — Bo izguba do konca leta še enkrat večja?

KRŠKO — Občinska zdravstvena skupnost je v prvih devetih mesecih tega leta imela za 150 milijonov dinarjev izgub. Sodeč po napovedih, bo izguba do konca leta še enkrat večja. Vzrokov za izgubo pa je več, med drugim je tudi ta, da je v krški občini prispevna stopnja najnižja v dolenski regiji.

Samoupravna interesna skupnost oziroma njene strokovne službe so na to že večkrat opozorile komite za družbene dejavnosti, a očitno so ostala opozorila brez odmeva. In tako se dogaja, da se obveznosti pre-

nih obveznosti iz preteklih let samo zaradi novomeške bolnišnice. Še enkrat toliko smo porabili, da smo izravnali osebne dohodka zdravstvenih delavcev — izvajalcev in ne delavcev v SIS, da ne bo pomote — prišlo pa so tudi nove obveznosti. Letos smo morali v solidarnosti

sklad na republiški ravni izplačati 60 milijonov dinarjev. Pa vzrok za naše izgube, ki bodo lahko do konca leta tudi manjše, če bodo rasli osebni dohodki, ni samo v nizki prispevni stopnji. Neustrezna je tudi delitev znotraj skupne porabe, namenjene družbenim dejavnostim. Triodstotna prerazporeditev sredstev v korist zdravstva pa bo tako in tako samo začasna rešitev,« poudarja Milena Kerin.

J. Š.

Tesna vez z združenim delom

Pridobitve, ki so jih letos vesel v krajevni skupnosti Krmelj

KRMELJ — Krajevna skupnost Krmelj vzorno sodeluje z združenim delom v svojem okolju, zato ne preseneča, da tudi krajan med največje pridobitve tega leta, uvrščajo zaključeno veliko naložbo (gre za preko 800 milijonov dinarjev) v temeljni organizaciji Metalne.

Letos so asfaltirali kilometer ceste na odseku Hinjce — vas Križišče, cesto do vasi in skozi vas Brezje, izdelali so 250 metrov pločnika skozi naselje Krmelj in položili preko 400 m kanalizacije na raznih odsekih v kraju.

Krmeljčani so veseli treh preurejenih stanovanj v graščinski zgradbi, za kar sta preko 10 milijonov prispevali skupnost pokojninsko-invalidskega zavarovanja in samoupravna stanovanjska skupnost občine Sevnica, novega zobotehničnega laboratorija v zdravstveni postaji in, seveda, da so od letošnjega občinskega praznika končno le povezani z občinskimi središčem tudi z asfaltno preprogo na obmirenski cesti.

»Letos smo krajevni praznik kar združili z dnevom republike in med pomembnejše pridobitve v Krmelju naposled štejemo tudi dokončanje parka nasproti avtobusne postaje, ki

ga bogatijo skulpture mladih akademskih kiparjev. Krajanji so ob raznih akcijah tudi sami pridno sodelo-



Milan Levstek: »Zahvaliti pa se moram tudi kolektivoma Lisce in Metalne za razumevanje in pomoč.«

vali. Na pobudo in z udarniškim delom stanovalcev blokovskega naselja so ti zgradili pri stanovanjskih blokih otroška igrišča. Uporabili so razen odpadni material in tako prihranili veliko denarja, sama funk-

• Na predlog krajevnih družbenopolitičnih organizacij so letos podelili priznanja krajevnih skupnosti Krmelj za večletno uspešno in požrtvovalno delo prizadevnim krajanom: Ancil Jankovič, Ancil Hočever, Silvi Močan, Vladu Senčarju, Jožetu Knecu, Janezu Mirtu, Ladu Kovarču mlajšemu, Maku Bučarju, Jožetu Lužarju in Mileni Papež.

cionalnost igrišč pa zato ni nič manjša,« je povedal predsednik sveta krajevnih skupnosti Krmelj Milan Levstek, ki je že dolga leta duša in motor razvoja, po velikosti drugega industrijskega središča v sevniški občini, in s tem tudi celotne krajevnih skupnosti.

P. P.

Pol jih še čaka

O prenovi ZK v občini govori Jože Habinc

KRŠKO — »Strinjam se, da je prenova ZK nujno potrebna, sam pa zelo nerad uporabljam to besedo. Bojim se namreč, da se nam bo spet zgodilo kot že tolikokrat doslej: da bomo vsi do onemoglosti ponavljali to preno-vo, v resnici pa se ne bo nič spremenilo. Vse to, kar sedaj počnemo, ne bi smelo biti zgolj in samo kampanjska akcija, ampak dolgoročen proces, v katerem bi morali k delu pritegniti ljudi, ki so doslej stali ob strani,« je povedal Jože Habinc, sekretar občinskega komiteja ZK v krški občini.

»V krški občini z delovanjem ZK vsaj doslej nismo bili kdove kako zadovoljni. Usmeritve 10. kongresa ZKS so žal ostale za več kot polovico osnovnih organizacij le mrtva črka na papirju, prav tako je sklep 3. seje CK ZKS. Večina namreč ostaja pri ohranjanju obstoječega stanja, le malo pa naredijo, da bi za boljše delo motivirali strokovne kadre, samoupravna telesa, zlasti pa mlade, ki jih ne znamo in ne znamo usmeriti v pravo delo,« meni Habinc.

Te ugotovitve temeljijo na rezultatih obiskov delovnih skupin po osnovnih organizacijah krških delovnih organizacij in krajevnih



Jože Habinc: »Marsikje čakajo na rešitve od zgoraj, namesto da bi sami zagrabili za delo.«

skupnosti. Ti obiski pa razkrivajo tudi ostale slabosti. Vsi restriktivni ukrepi, ki jih sprejema administracija, pričajo več slabega kot dobrega. Zlasti je škodljivo omejevanje samoupravnih pravic, ki po drugi strani dopušča čakanje na rešitve od zgoraj. Pri tem je očitno, da je ključ za reševanje problemov največkrat v rokah delavcev samih oziroma vodstev delovnih organizacij. Žal pa spoznanje, da se bo treba nasloniti predvsem na lastne sile, prodira vse prepočasno.

»V kolektivih, kjer imajo več osnovnih organizacij, pa se nismo odločili samo za obisk delovnih skupin, ampak za akcijske konference. Doslej smo jih imeli v Agrokombinatu, TCP Djuro Salaj, pripravljamo se na to, da jo bomo imeli v Novolesu itd. Naš cilj je, da se poslovna funkcija delovnih organizacij okrepi, saj bo le tako lahko prišlo do združevanja dela, sredstev in razvoja. Marsikje so že dosegli pomembne uspehe pri tem, naj omenim zlasti TCP Djuro Salaj, ponekod pa jih čaka še vrsta nalog,« je dejal Habinc.

Priznanje Ribiču

Inovator leta — Posebno priznanje Kopitarni

SEVNICA — Občinska raziskovalna skupnost je letos že petič podelila priznanje — inovator leta. Potem ko je dvakrat dobil to priznanje obrtnik Zvone Krajnc, po enkrat pa Slavko Zakošek iz Kopitarne in Marjan Levstik iz Stillesa, je inovator leta 1986 postal spet obrtnik, in sicer Jože Ribič, ključavničarstvo Sevnica. Kopitarna je dobila posebno priznanje za spodbujanje množične inovativne dejavnosti, saj prihaja iz nje vsako leto največ prijav inovacij. Sevniška občinska raziskovalna skupnost spodbuja inovacijsko in raziskovalno dejavnost ter jo skuša približati tudi osnovnošolcem. Knjižne nagrade za najboljše spise z naslovom Moja inovacija so dobili Alenka Derstvenšek, Damjan Kreže in Mateja Štrlek (vsi učenci 8. razredov OŠ Savo Kladnik Sevnica) ter Dušan Udovc in Daniel Lakner, osmošolca OŠ Boštanj.

Glas za verifikacijo

Tudi študijska knjižnica Mirana Jarca sme matično knjižnično službo opravljati le pogojno — Bo do leta 1990 prišla do ustrežnejših prostorov?

NOVO MESTO — Novi republikanski zakon o knjižničarstvu je s svojimi strogimi določili, predvsem pa s pogojnimi kriteriji za opravljanje matične knjižnične službe prizadel tako rekoč vse občinske splošnoizobraževalne knjižnice ter povzročil hudo zaskrbljenost. Od knjižnic, ki jim je naloženo, da poleg lastne dejavnosti opravljajo še matično službo v svojih občinah, je bilo nedodoma zahtevano, da morajo imeti ustrezne, dovolj velike prostore za poslovanje, na polih dovolj knjig, predpisano število kadrov in zagotovljene vse druge pogoje, sicer tako imenovano matičnost izgubijo. Seveda je bilo takoj jasno, da zahtevanega ni moč uresničiti takoj, na vrst na nos, zato je republikanski zakon o knjižničarstvu začel izdajati soglasja za pogojno opravljanje matične dejavnosti. To soglasje pa je bilo in je moč pridobiti le na podlagi sklepa, s katerim se pristojni organ, občinska skupščina kot ustanoviteljica knjižnice ali kdo drug, zavezuje in jamči, da bo knjižnica do določenega roka izpolnila vsaj minimalne pogoje, predpisane z zakonom. Praviloma je ta rok leto 1990 oziroma konec tega srednjeročnega obdobja.

Na dolgem seznamu takšnih knjižnic, ki jim je zakon odvzel pravico opravljanja matične dejavnosti in se morajo zdaj potegovati za pravico, da smejo do nadaljnje matične službe pogojno opravljati, je tudi študijska knjižnica Mirana Jarca v Novem mestu. Že sama ugotovitev, da je tudi ta knjižnica na seznamu, je vse presenetljiva, posebno še zato, ker je edina od vsega Dolenjskem, v Be-

li krajini in Posavju veljala za urejeno. Res je, da je zakon v tej ustanovi »odkril« zelo malo pomanjkljivosti in primerjavo s knjižnicami drugod, pravzaprav le eno — premalo prostora. Vendar pa je prostorska stiska v študijski knjižnici tolikšna, da že to pomeni skoroda težko rešljiv problem v zdajšnjih gospodarskih razmerah in drugih, ki pridejo. Razumljivo je, da sama knjižnica zakonske zahteve po večjem in predvsem ustreznejšem prostoru ne more izpolniti, zato se je obrnila po pomoč. Tako je občinski izvršni svet v imenu ustanoviteljice te knjižnice, občinske skupščine v Novem mestu, že sprejel sklep, s katerim jamči ureditev minimalnih prostorskih pogojev za študijsko knjižnico, medtem ko bo skupščina novomeške kulturne skupnosti tak sklep oziroma sklep o pogojni verifikaciji te ustanove za opravljanje matične dejavnosti do leta 1990 sprejela na seji prihodnjega teden.

Nameravana nova gradnja, ki je bila v prejšnjih srednjeročnih planih že napisana, zdaj pa je že drugič zapovrstjo izpadla iz petletke, torej ne pride v poštev, pač pa preureditev zdajšnjih prostorov, ki jih študijska knjižnica že vsekori uporablja, in prizidek oziroma pozidava prostora med obema stavbama. Kot je slišati, tudi tako nakazana rešitev iz prostorske stiske ne more steči. Menda je vmes spet posegla višja sila, ki ni pripravljena kar takoj prizgati zeleno luč za začetek del. Časa za izpolnitev zakonske zahteve pa ni več veliko. Ostajajo samo še tri leta!

I. ZORAN

Ljubiteljstvu še večjo veljavo

Trebanjska Zveza kulturnih organizacij v novi preobliki — Za dejavnost bodo skrbeli strokovni odbori — Trebanjci edini v Sloveniji vključujejo ugankarstvo

TREBNJE — V trebanjski občini skoroda nimajo poklicnih kulturnih ustanov, izjema je le Goliova knjižnica, zato toliko bolj skrbijo za ljubiteljsko kulturo. Pojavljajo se nove oblike kulturnega delovanja, daljša se tudi seznam področij, tako da pevstvo, igrarstvo, muziciranje in še kaj že dolgo niso edine vrste, ki jih gojijo.

Novodobna dejavnost, ki je v trebanjski občini dobila streho v okviru Zveze kulturnih organizacij, je ugankarstvo. Ugankarsko društvo Domen (imenuje se po Petru Butkoviču-Domu, vsestranskem kulturnem delavcu iz Primorske) goji in širi posebno dejavnost, ki je vse kaj več kot reševanje križank v prostem času. Kot je zapisal zdajšnji predsednik društva Drago Bajt, je ugankarstvo oblika človekove duhovne ustvarjalnosti. Naj omenimo, da izdaja društvo svoj časopis, da je izdala tudi ugankarski priručnik Mitološki slovarček, prireja pa tudi razstave.

O vsem tem je tekla beseda minuli petek na konferenci Zveze kulturnih organizacij v trebanjskem kulturnem domu, ko so razpravljali o ljubiteljski kulturi v srednjeročnem obdobju. Med drugim so sklenili re-

SPET SEMINAR ZA ZBOROVODJE

NOVO MESTO — Pevovodje vseh odraslih pevskih zborov, ki delujejo v novomeški občini, so se ob koncu minulega tedna udeležili dvodnevnega strokovnega seminarja, ki ga je pripravil odbor za glasbeno dejavnost pri tukajšnji Zvezi kulturnih organizacij. Seminar, ki je potekal v Domu kulture, je vodil priznan strokovnjak prof. Mirko Slosar iz Koprja, znan tudi kot zborovodja Obale, enega najboljših amaterskih pevskih zborov v Sloveniji. Demonstracijski zbor je prof. Slosar sestavil iz najboljših pevcev vseh zborov, ki jih vodijo na seminarju navzoči pevovodje.

I. ZORAN

publiki Zvezi kulturnih organizacij predlagati, naj med svoje dejavnosti uvrsti tudi ugankarstvo, še posebej

Priznanja za delo v kulturi

V Črnomlju bodo začeli podeljevati Župančičeve plakete in diplome

ČRNOVELJ — Na skupščini črnomajške kulturne skupnosti so pred kratkim sprejeli sklep o podeljevanju Župančičevih priznanj, ki jih bodo ob kulturnem prazniku podeljevali zaslužnim kulturnim delavcem. Od prihodnjega leta naprej bodo vsako leto podelili največ dve Župančičevi plaketi, in sicer za življenjsko delo na kulturnem področju. Poleg tega bo največ 5 nagrajencev na leto prejelo Župančičeve diplome za pomembne uspehe v kulturi. Na kulturni skupnosti so za srednjeročno obdobje že naročili izdelavo desetih plaket, ki jih bo naredil črnomajški kipar Jože Vrščaj, in 30 diplom.

Žirija za podeljevanje priznanj pri tukajšnji kulturni skupnosti je poslala razpis, kulturne, delovne, družbenopolitične organizacije in posamezniki pa morajo poslati predloge kandidatov za priznanja z obrazložitvijo najpozneje do 31. decembra letos.

USPEŠEN KONCERT DVEH ZBOROV

LOKA — V soboto, 6. decembra, sta mešani pevski zbor Jutranjke iz Sevnice in mešani pevski zbor »Primož Trubar« iz Loke lepo sklenila uspešen koncert v Loku skupni občinstva s Kramolčevimi pesmijo Oj ta mlinar. Solist je bil Franci Judeč. MePZ Primož Trubar pa je pod taktiko Nataše Vidic obhuten zapel tudi Gastoldijevo Amor vittorioso in pesem neznanega skladatelja 18. stoletja: Gaude, mater Polonia.

zasnovo dejavnosti. S tem se bo Zveza kulturnih organizacij razbremenila velike odgovornosti in bo poslej res lahko opravljala samo tiste zadeve, ki so ji jih ob ustanovitvi naložila kulturna društva — njeni ustanovitelji.

Naš književniški konzul

Ob 80-letnici rojstva akademika dr. Otona Berkopca, viniškega rojaka

V soboto, 6. decembra, je minilo osemdeset let, kar je v Vinici ob Kolpi, v Župančičevem rojstnem kraju, prišel na svet Oton Berkopec. Oče je bil čevljar, mati pa diplomirana babica. Imela sta hišo z nekaj zemlje pa bolj boren zaslužek, da sta z velikimi težavami in pogosto v pomanjkanju preživljala osem otrok. Takšne razmere so prenekaletnemu Belokranjcu že v njegovih rosnih letih določile usodo, da je nekega dne moral po svetu s trebuhom za kruhom. Tudi Oton se je nekoč poslovil od doma. Ker se je pridno učil, so ga poslali naprej v šole.

Gimnazijo je obiskoval v Novem mestu pa v Šentvidu, Ljubljani in spet v Novem mestu, kjer je maturiral. Ta leta so bila zanj najtežja. Komaj je prenašal šolsko strogo, ki je tu in tam že mejila na duhovno mučnilnico, poleg tega si je zaradi nezadostne hrane nakopal bolezni. Ves ta čas je marljivo pisal pesmi in se udeleževal kulturnega življenja, predvsem v Novem mestu. Na novomeški gimnaziji je bil član literarnega društva, ki je izdajalo list Zarki. V veliko oporo mu je bilo prijateljstvo s takratnim visokošolcem Jankom Jarcem, dobrim poznavalcem svetovnih književnosti.

Na ljubljanski univerzi je začel študij prava. Po nekaj tednih pa je prestopil na filozofsko fakulteto, kjer je študiral slovenski jezik in literaturo ter slovanske književnosti. Že po enem letu se je štipendij, ki jo je dobil kot najboljši slušatelj prvega letnika slavistike, odpravil na študije v Prago. To je bilo jeseni 1928. Ko je odhajal na dolgo pot, ni niti slutil, da mu bo Češka skoraj za pol stoletja postala druga domovina.

Berkopec je v Prago odpotoval,

ne da bi znal eno samo češko besedo. Jezika pa se je kmalu naučil. Njegovo lepoto je vsrkaval predvsem z branjem izvirne češke literature in v ta namen obiskoval tudi predavanja vodilnih duhov češke znanosti na praški univerzi. Kmalu po prihodu v Prago je sprejel delo v Slovanski knjižnici, postal referent za jugoslovanske literature ter se zlasti posvetil slovenskemu in srbohrvatskemu oddelku v tej knjižnici. To delo je opravljal do leta 1946 in v tem času sta tam po njegovi zaslugi nastali bogati zbirki slovenske in srbohrvatske literature, kakršnih nima nobena knjižnica zunaj jugoslovanskih meja.

Vmes je marljivo študiral in leta 1933 doktoriral. Doktor filozofije je postal na podlagi razprave o izvorih Puškinove poezije in srbohrvatskih ljudskih pesmih in po opravljenih rigoroznih izpitih.

Od vsega začetka se je Oton Berkopec vključeval v praško kulturno življenje. Pisal je članke, prevajal in objavljaval v vrsti časnikov in revij. Dolg je seznam njegovih prevodov iz slovenske literature. Češkim bralcem je predstavil nekaj temeljnih del slovenske poezije in proze. Obenem se je večalo število njegovih prevodov iz češke književnosti v slovenščino. Med češkimi književniki je vzgojil vrsto marljivih presajevalcev iz slovenske književnosti. Z nekaterimi češkimi pesniki ga je vezelo nerazdružljivo prijateljstvo. Z velikim lirikom Jozefom Horo sta bila prijatelja do Horove smrti. Plod tega druženja je tudi antologija Zvezde nad Triglavom, ki je izšla v Pragi in pomeni kolektivno delo vrste odličnih čeških prevajalcev iz slovenske poezije. Seveda pa je to le ena od mnogih knjig, ki so jih Čehi

prevedli iz slovenske literature.

Zelo obsežno je Berkopecovo znanstveno in publicistično delo na področju slavistike, knjižničarstva in bibliografije. V domovino je pošiljal spise o kulturnih dogajanjih na Češkem, v Pragi pa pisal, kaj se novega in zanimivega v besedni umetnosti dogaja v domovini, pa ne samo pri Slovencih, ampak tudi pri drugih jugoslovanskih narodih.

Oton Berkopec je svoje prve pesmi objavil v novomeškem gimnazijskem listu Zarki, obenem pa že kot gimnazijec sodeloval v takratnih slovenskih revijah. Pesmi je pisal in objavljaval tudi kasneje, predvsem v visokošolskih letih pa tudi v Pragi. Njegove pesmi so raztresene po številnih slovenskih in čeških publikacijah, več je tudi prevedenih v češčino in nekaj uglasbenih. Vendar v samostojni knjigi niso izšle nikoli. Nekaj Berkopecovih pesmi je Janez Menart uvrstil v antologijo Pesmi dolenjske dežele.

V brošuri, ki jo je ob Berkopecovi sedemdesetletnici napisal dr. Jaroslav Panek, izdala pa (v slovenščini in češčini) študijska knjižnica Mirana Jarca, je polovico obsega zasedla bibliografija del Otona Berkopca. Že bežen pogled na nastetrani, kjer je v najbolj goščeni obliki prikazano njegovo delo, pove, da gre za človeka, ki je vse svoje življenje posvetil in ga obenem povsem podredil kulturi. Ko se je leta 1977 po toliko letih bivanja na Češkem, kjer je opravljal najrazličnejša znanstvena raziskovalna dela in dolžnosti — med drugim je prevzel organizacijo retrospektivne bibliografije slavik v češkem tisku — in kjer je dočkal tudi upokojevec, vrnil v domovino in se

kultura in izobraževanje

GLASBA IN BESEDA TUDI V KRŠKEM

KRŠKO — Večer glasbe in umetniške besede bo nočoj v tukajšnjem Delavskem kulturnem domu Edvarda Kardelja. Nastopila bosta solista na elektronski harmoniki Silvester Mihelčič iz Črnomlja in gledališki igralec Ivo Baniz iz Ljubljane. Prireditelj se bo začela ob 19.30.

PRVI JUBILEJNI KONCERT OKTETA

TREBNJE — Jutri ob 19. uri bo imel Trebanjski oktet, ki obhaja prvi jubilej — 5-letnico delovanja — samostojni koncert v tukajšnjem kulturnem domu. Gost večera bo Dare Ulaga, znani slovenski igralec iz Ljubljane.

PISATELJ INGOLIČ GOVORIL UCENCEM

ŠENTJERNEJ — Minuli četrtek in petek je bil v tukajšnji osnovni šoli že 6. krajevni knjižni sejem s prodajno razstavo leposlovne literature za odrasle in mladino ter strokovnih in poljudnoznanstvenih knjig. Sejem je v sodelovanju s šentjernejškimi kulturnimi delavci pripravila knjigarna Mladinske knjige iz Novega mesta in je vzbudil veliko zanimanje med krajanji, še posebej pa med osnovnošolci. Prvi dan je bil gost sejma in osnovne šole pisatelj Anton Ingolič, ki je tudi spregovoril učencem.

NOVA RAZSTAVA V RAZSTAVIŠČU PRI SLONU

NOVO MESTO — Od minulega petka so v razstavišču novomeškega gostišča Pri slonu na ogled risbe Irene Pugelj, članice likovne skupine »Vladimir Lamut« iz Novega mesta. To je že četrta zaporedna razstava del kakega člana omenjene likovne skupine.



Dr. Oton Berkopec

udomil v Ljubljani, je delo nadaljeval. Pisal je, prevajal in seznanjal slovenske in češke bralce z zanimivimi dogajanjem na kulturno-umetniškem področju, tako da bi se omenjena bibliografija takoj povečala za nekaj strani.

Oton Berkopec, v Pragi znanstveni sodelavec Češkoslovaške akademije znanosti, je leta 1971 postal dopisni, leta 1981 pa tudi redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Ob odhodu iz Prage je dobil dve priznanji za življenjsko delo: Zveza čeških pisateljev mu je podelila medaljo za zasluge pri propagiranju češke literature v tujini, češki literarni fond pa nagrado za pomembno sodelovanje pri poglobljanju odnosov med češko literaturo in literaturo narodov Jugoslavije.

Nemara je Berkopecovo delovanje v Pragi še najustrezneje označil pisatelj Ivan Potrč. Leta 1975 mu je pisal: »... moram ti reči, da takšnega književniškega konzula na Češkem še nismo imeli, kakor ga tudi drugod še nismo imeli, ki bi tako skrbel za našo knjigo ter ji pripravljaval pota — vselej Ti je šlo za prelivanje kultur, saj ti je bila pri srcu tako češka ko slovenska knjiga. Vedno si vedel, da bomo bogatejši, kolikor bolj se bomo poznali.«

I. ZORAN

Ni več zadržkov za ustanovitev

Novomeški Dom kulture poslej nič več v sestavi Zveze kulturnih organizacij, marveč samostojna kulturna delovna organizacija — Skupščina kulturne skupnosti bo o ustanovitvi glasovala na bližnjem zasedanju

NOVO MESTO — V Novem mestu že vrsto let bode v oči neurejen pravni položaj Doma kulture in ljudi, ki so v njem zaposleni. Od zunajjesicer ves čas vse videti urejeno, saj delo poteka normalno in po programu, moti le to, da ta ustanova deluje v okviru Zveze kulturnih organizacij. Takšen položaj seveda ni v skladu z zakoni, saj Zveza kulturnih organizacij praviloma ne sme imeti pod svojim okriljem delovne organizacije.

Zato so že pred leti, predvsem pa po prenovi in ponovni otvoritvi Doma kulture leta 1983, začeli postopek za ureditev nevdržnega stanja, zaradi katerega je še zlasti trpela delovna skupnost v domu. Pripravili so predlog, po katerem naj bi se Dom kulture izločil iz Zveze kulturnih organizacij in postal samostojna kulturna delovna organizacija. Ker pa je občinski izvršni svet tedaj prišel na dan z zamislijo, da bi vse poklicne kulturne ustanove v Novem mestu združili v kulturni center, v katerem bi bil Dom kulture le eden od tozgov, hkrati pa bil tudi sedež skupnih služb, se je razrešitev problematike zavlekla. Tudi kulturna skupnost, ki je že dala pristane na to, da Dom kulture postane samostojna delovna organizacija, je morala z uresničevanjem na to nanašajočih se sklepov počakati in se podrediti zahtevi, da jeterabproblematiko pravnega položaja Doma kulture ponovno pretresti in s tem v zvezi poiskati rešitev, ki ne bo samo sprejemljiva, ampak bo izpolnila tudi vse zahteve po racionalnem ravnanju.

Tisti, ki jim je bilo neposredno naloženo, da se ponovno pogledajo v problematiko in poiščejo najboljšo možno obliko za ureditev pravnega položaja Doma kulture, so to restorili in prišli do zaključka, da je za Dom kulture edina sprejemljiva rešitev, da postane samostojna delovna organizacija na področju kulture. S tem so odpadli še zadnji formalni zadržki in pomisleki v zvezi z vprašanjem, ali ustanoviti nove kulturne delovne organizacije v Novem mestu prižgati zeleno luč ali ne. Pristojna skupščina novomeške

kulturne skupnosti bo o ustanovitvi ponovno razpravljala na seji, ki bo 18. decembra. Ker ji je problematika tako rekoč znana že s prejšnjih zasedanj, prav tako tudi stališče delegatov prejšnjega sestava, je pričakovati, da bo ustanovitev izglasovana soglasno.

Skupščina naj bi se na tem zasedanju tudi izrekla o predlogu, da bi zadeve v novi kulturni delovni organizaciji urejali v dveh delih. Najprej bi v Domu kulture opravili tako imenovano konstituiranje, nato pa izpeljali samoupravno ureditev in opredelili naloge, ki jih bo moral Dom kulture opravljati v skladu s poslanstvom oziroma z vsebinsko

MIHELČIČ NASTOPA Z IGRALCEM BANOM

ČRNOVELJ — Silvester Mihelčič, solist na elektronski harmoniki, nastopa zdaj skupaj z znanim slovenskim gledališkim in filmskim igralcem Ivom Banom, enim od letošnjih Borštnikovih nagrajencev. Prvi nastop sta imela v bolnišnici na Golniku, potem prejšnji teden na proslavi 30-letnice metliške Beti, danes pa jima bodo prisluhnili učenci dragatuške osnovne šole.

V TREBNJEM RAZSTAVA O PRIMOŽU TRUBARJU

TREBNJE — Jutri, v petek, 12. decembra, ob 17.30 bode v prostorih Goliove knjižnice v Trebnjem odprti knjižni razstavo, posvečeno očetu prve slovenske knjige in začetniku slovenskega knjižnega jezika Primožu Trubarju ob 400-letnici njegove smrti. Ob otvoritvi bo krajšakulturni program.

RAZSTAVA IN SREČANJE Z DR. O. BERKOPCEM

NOVO MESTO — Danes bodo v študijski knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu pripravili srečanje z akademikom dr. Otonom Berkopecem, belokranjskim rojdom, ob 80-letnici njegovega rojstva. Srečanje bo ob 16. uri v veliki knjižnični čitalnici, kjer bo tudi kulturni program s predstavitevjo jubilarntovega izvrvnega pesniškega in prevajalskega dela.

POSAVSKI ZBORI V SOBOTO V BREŽICAH

BREŽICE — V soboto, 13. decembra, ob 18. uri bo v prosvetnem domu koncert treh pobratenih mešanih pevskih zborov. Nastopili bodo zbor Lisce iz Sevnice, zbor Viktor Parma iz Krškega in zbor PD bratov Milavcev iz Brežic. To je njihov prvi skupni nastop. Odslej se bodo srečevali vsako leto in izmenoma koncertirali v Sevnici, Krškem in Brežicah.

Obiskali smo rojake v Nemčiji

V petek, 28. novembra, smo učenci Osnovne šole »Janez Trdin« iz Stopič odpotovali v ZRN, v Utingen pri Stuttgartu. Vrnili smo obisk članom izseljeniškega kulturno športnega društva »Karel Destovnik Kajuh« in učencem tamkajšnje dopolnilne šole slovenskega jezika. Na pot je odšlo 27 učencev v spremstvu staršev in učiteljev. Z nami so bili tudi predstavniki našega pokrovitelja Laboda in predstavniki novomeške občinske skupščine.

Na obisku smo imeli tudi proslavo ob rojstnem dnevu naše domovine, ki smo jo pripravili za vse rojake iz okolice Stuttgarta. Več kot 800 gledalcev je bilo zelo navdušenih nad našim programom. Recitali smo, se igrali in plesali. Še posebej so bili zdomci navdušeni nad točkami, v katerih smo prikazali tradicijo slovenskega naroda, pa najsijošjo za trgateg, folkloro, pastirske igrice ali kaj drugega.

Gostitelji so bili z nami zelo prijazni. Dogovorili smo se, da bodo naša srečanja postala tradicionalna. Srečali se bomo spet maja ali junija prihodnje leto in upamo, da bomo lahko vrnili gostoljubje.

SONJA HRIBAR,
SREČO ŠIMEC,
OŠ Stopiče

MLADI DOPIŠNIK



POSTALI SO PIONIRJI

Pred praznikom republike smo 92 prvošolčkov sprejeli v pionirski organizacijo. Pripravili smo jim lep kulturni program. Ta praznik je bil na naši šoli letos še posebno slovesen, saj je pionirski odred prejel dve priznanji za delo: priznanje OO ZB za urejanje spominskih obeležij in za ohranjanje tradicij NOB ter kipec Pionirja ZPM Slovenije za uspešno opravljene 14. JPI.

MIRKO ŠTULAR, 7.a
OŠ Milka Šobar-Nataša
Novo mesto

KNJIŽNI SEJEM

Od 4. do 6. decembra je bil na naši šoli že peti knjižni sejem Mladinske knjige. V okviru sejma nas je letos obiskal pisatelj Anton Ingolič. Vsem učencem od četrtega do osmega razreda je pripovedoval, kako je nastajala njegova knjiga Tajno društvo PGC, potem pa je članom novinarskega krožka pripovedoval o svojem življenju in o načrtih. Zaupal nam je, da bo njegovo novo delo že v kratkem med bralci. Ta razgovor smo posneli tudi za šolsko televizijo.

MOJCA BRULC
MARTINA JUREČIČ
OŠ Šentjernej

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 12. XII.
TV MOZAIK:
9.00 TEDNIK
10.00 PO BELIH IN ČRNH TI-PKAH, 6. oddaja
15.35 — 23.45 TELETEKST
15.50 TV MOZAIK, ponovitev
17.25 POROČILA
17.30 B. Novak: VELIKA IN MALA LUNA, 1. del adaptacije gledališke predstave
17.50 ZGODBE MODREGA TELEFONA: NE VEM IN SE NE SPOMNIM, zadnji del češkoslovaške nadaljevanke
18.15 ENERGIJA — ODKOD?, 1. del izobraževalnega niza
18.45 RISANKA
19.00 DANES:
OBZORNIK LJUBLJANSKEGA OBMOČJA

19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.05 NOVI PACIFIK, 5. del dok. serije
21.10 HOLLYWOODČANKE, 5. del nadaljevanke
21.55 DNEVNIK
22.15 SMRTNA KAZEN, ameriški film
Junak je 15-letni Portoričan Carlos, ki s prijatelji napade bele vrstnike in ubije dva izmed njih. Porota na sodišču mora izbirati med različnimi variantami, ki trdi, da gre za naklepno dejanje, in branilce, ki razkrije vrsto nepravilnosti na nasprotni strani. Carlos se šele ob pomoči psihologinje zave, kaj se dogaja. Njegov odnos s psihologinjo je njegov prvi poglobljen stik z drugim človekom. Gre za večplasten film, vreden ure in pol pozornosti.

DRUGI PROGRAM
17.10 Test — 17.25 Dnevnik — 17.45 Mak in Zak — 18.15 Govorimo o zdravju — 18.45 Frka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Iz koncertnih dvoran — 21.50 Zajahaj veter (ameriški film)

ZAGREB
8.25 Poročila — 8.30 Mak in Zak — 8.55 TV v šoli — 10.35 TV v šoli — 12.35 Poročila — 14.00 Videoklub — 14.45 Eurogol — 15.00 TV v šoli — 16.00 Dober dan 17.25 Kronika Reke — 17.45 Mak in Zak — 18.15 Govorimo o zdravju — 18.45 TV koledar — 18.55 Številke in črke — 19.30 Dnevnik — 20.00 Pod krinko (2. del nanizanke) — 20.55 Zabavnoglasbena oddaja — 21.40 Dnevnik — 21.55 Kulturni magazin

SOBOTA, 13. XII.
7.45 — 13.35 in 14.15 — 22.30 TELETEKST
8.00 POROČILA
8.05 F. Rudolf; KLOVNI SO BOLNI OD SMEHA; Žička
8.20 SLOVENSKE LJUDSKE PRAVLJICE: Hudi muc pri Piřšanu
8.40 ZLATA RIBICA, 4. del nadaljevanke
9.05 SMOGOVCI II, 1. epizoda nanizanke
9.35 TONI BATATOK, dokumentarni film
10.25 MPZ ZAGORJE 86, 5. oddaja
10.55 OTROK IN IGRA: Igra v različnih pogojih
11.15 VARSTVO PRI DELU: Lesni stroji
11.30 NOVI PACIFIK, ponovitev 5. dela
12.30 LJUDJE IN ZEMLJA
13.00 MIR IN RAZOROŽITEV — Ob svetovnem letu miru: GLAS RAZU-

MA, ponovitev 6. dela dok. serije OZN
13.30 POROČILA
14.30 BULEČICA, poljski mladinski film
15.55 PRIMOŽ TRUBAR — Heretik, ponovitev zadnjega dela nadaljevanke
16.55 POROČILA
17.00 DP V KOŠARKI — JUGOPLASTIKA: CIBONA
18.30 KNJIGA
18.45 RISANKA
19.00 DANES:
V ŠESTI PRESTAVI
19.30 DNEVNIK
19.45 VREME
19.50 ZRCALO TEDNA
20.15 UKRADENA BANKA, ameriški film
21.40 DNEVNIK
21.55 POP SATIRIKON — Žarko Petan in Dušan Uršič

DRUGI PROGRAM
12.35 Test — 12.50 Kako biti skupaj — 13.20 Jo-ho-ho (bolgarski mlad. film)

— 14.50 Miti in legende — 15.05 Srečno pot v 21. stoletje — 16.05 Šampajec za Cezarja (ameriški film) — 17.40 Nokturno (ponovitev drame) — 19.00 »Vickazivanja« — 19.30 Dnevnik — 20.00 V družbi z... — 20.30 Človek in čas — 21.00 Poročila — 21.10 Športna sobota — 21.30 Svetovni pokal v sankanju — 21.50 Glasbeni večer

TV ZAGREB
8.55 Poročila — 9.00 TV v šoli — 10.30 Poročila — 14.45 Sedem TV dni — 15.15 Narodna glasba — 15.45 Odbojka Mladost: CSKA — 16.45 Poročila — 16.50 TV koledar — 17.00 Košarka Jugoplastika: Cibona — 18.25 Živeti z naravo — 19.30 Dnevnik — 20.00 Rop in prevara (ameriški film) — 21.35 Dnevnik — 21.50 Za konekcedna — 23.20 Poročila

PROSLAVA ZA PRAZNIK

GRADAC — Sproslavo so počastili dan republike tudi v Gradcu v Beli krajini. Program so pripravili pionirji in mladinci. Bil je zelo pester z recitalom, pesmi, harmoniko, Pohvaliti velja učenci usmerjenega izobraževanja Matejo in Janjo Jakša, ki sta mlade pripravljali za nastop in ki tudi sicer vsak teden najdeta čas za otroke v krajevni skupnosti.
DPO Gradac

O UREJENOSTI KRAJA

VINICA — V petek, 5. decembra, so člani turističnega podmladka na osnovni šoli v Vinici pripravili okroglo mizo o urejenosti in turistični podobi kraja. S predstavniki občinskih oz. črnomaljskih organizacij so se največ pogovarjali o čistočih kraja, o ureditvi kampa ter o tem, kako stvari premakniti z mrtve točke. Gostje so obljubili, da bodo po svojih močeh pomagali odpravljati probleme.

ČLANI TP
OŠ Vinica

PIONIRSKA HIŠNA SAMOUPRAVA

MIRNA — Učence mirenske Osnovne šole Zaprnodolenskega odreda Andreja Krnc, Katja Petrovac, Ines Obrič in Polona Tratar, so same pripravile kulturni program za stanovalce blokov ob letošnjem dnevu republike. To niti ne bi bilo nenavadno, če ne bi te pionirke od 2. do 4. razreda na lastno pest pripravile programa z veznim besedilom, plesnimi točkami in povrh še majhno pojedino. To pa so lahko organizirale z denarjem od vstopnine za njihovo kotlovnico, kjer je vsa reč potekala v veliko zadovoljstvo odraslih.

Odrasli v šestih blokkih številkami 4, 6, 8, 10, 12 in 14 bi se lahko zgledovali po pionirski hišni samoupravi, ki skrbi za čisto okolje, priskrbeli pa so tudi kontejner za papir. V vseh šestih blokkih oziroma ob njihovih vhodih so pionirji pred časom zamen iskali lastnika zavrženega starega hladilnika. Upajo, da bodo opozirala odraslim zalegla, da bodo vedeli, kje je prostor za staro šaro in smeti.



DAN ODPRTIH VRAT — 25. novembra smo se učenci sedmih in osmih razredov doljenjskih osnovnih šol zbrali na centru srednjih šol v Novem mestu. Ravnatelj Peter Šterk nas je pristrčno pozdravil na dnevu odprtih vrat. Zvedeli smo marsikaj o usmeritvah in delu na njihovi šoli. Najbolj pa nas je razveselilo, da večina učencev, ki konča šolo, nima težav z zaposlitvijo, štipendije pa dobijo prav vsi. Ogledali smo si dobro opremljene učilnice in delavnice potem pa smo poslušali še predavanje o šolanju in naših bodočih poklicih. Na fotografiji: obisk v fizikalni učilnici. (Kornelija Kovačič, foto: Dušan Janežič, OŠ Stopiče)

Meso in mesar brez pregleda

Mnenje prizadetega na članek s tem naslovom, objavljen 4. decembra

Dolenjski list je v svoji 49. številki na 10. strani priobčil članek »Meso in mesar brez pregleda«, ki se delno nanaša tudi name. V članku so navedbe inšpekcijskih služb, pa tudi navedbe, za katere ni nikakršne osnove.

V članku je tako zapisano, da naj bi bilo meso v moji mesnici po poreklu od nujnih in črnih zakolov. Ta trditve ni resnična, saj dobivam meso iz klavnice iz Metlike in iz klavnice v Karlovcu. Res je, da pri prevzemu ne pogledam vsakega kosa mesa in ne preverim, ali je žigosano, kar pa seveda še daleč ne

pomeni, da je to meso posledica nujnega ali črnega zakola. Takšne stvari namreč niso bile ugotovljene, niti dokazane.

O nedeklariranem mesu, ki naj bi ga bil prodajal, še tole: inšpektorji so imeli vsa možnost odvzeti mi meso, ga analizirati in ugotoviti morebitno opornost. Tega niso storili, ker so vedeli, da je meso v redu. Ker sem to meso, ki je bilo nežigosano, lahko prodajal naprej in ker je od tega že nekaj mesev, je več kot očitno, da je bilo v redu. Torej ni moglo biti posledica nujnih ali črnih

zakolov, saj bi v tem primeru zanesljivo prišlo do različnih posledic. Takega poslovanja si niti ne privoščim, saj želim zagotoviti strankam kakovostno meso. Da to ljudje sami vidijo, dokazujejo številni kupci iz Ljubljane, Trebnjega in drugod.

O nedeklariranem mesu tudi do danes nisem dobil nikakršnega zapisa, čeprav bi bilo pričakovati, da ga bom dobil, saj je bil opravljen uradni pregled. Od kod tudi avtorju podatke, da naj bi jaz kupoval meso po nizkih cenah?

Resnica je, da sem bil ob pregledu brez živilskega pregleda, ker mi je potekel pred dvema tednoma. Vem, da me preobremenjenost z delom ne more »pravičiti«, lahko pa zadevo naredi razumljivo. Posebej jasno je, da ne gre za kako problematično zadevo zato, ker sem pregled opravil še isti dan in naslednji dan prejel tudi potrdilo o brezhibnosti mojega zdravlja in torej možnosti, da opravljam svoje delo naprej. Šlo je torej za formalnost, ki sem ji zadoštil resnično prepozno, vendar brez posledic za stranke.

Posledica članka v vašem časniku je bila, da me ljudje vseprek sprašujejo, ali bom kaj kmalu spet odprl mesnico, ali bo res zaprta nekaj let, in podobno. Dejstvo je, da je bila mesnica zaprta le nekaj ur in da je od takrat poslovanje povsem normalno. V interesu strank sem seveda tudi v prihodnje trudil, da bi bile zadovoljne, kot so bile doslej.

MIJO CAR
Novo mesto

KATICA BUTALA

Pred kratkim smo se poslovili od dobre prijateljice in sosedice Katice Butala, po domače Vinčinjakove iz Tribuče. Katica je imela že od mladosti težko življenje, a ni klonila. Njena hiša je med vojno vedno nudila gostoljubje partizanom, ki so vedeli, kjer so doma dobri ljudje, pri katerih so zagotovo varni. Tudi zadnja leta je bila kljub težki boleznimi nasmejana, zmeraj pripravljena svetovati. Vedno je govorila, da je največja vrednota dober človek, kar je tudi sama dokazovala. Vsem vaščanom bo ostala v lepem spominu, za njo pa ostaja velika praznina.

LOJZKA PUHEK
Tribuče 31

NEDELJA, 14. XII.

8.05 — 22.45 TELETEKST
8.20 POROČILA
8.25 ŽIV ŽAV
9.15 LUTKOVNI ŽIV ŽAV
9.20 ZGODBE MODREGA TELEFONA: NE VEM IN SE NE SPOMNIM ponovitev 8. dela
9.55 Alta Badia: SVETOVNI POKAL V SMUČANJU — VELESALOM (M), prenos 1. teka
11.05 SLAVNI ZDRAVNIKI BOLNICE CHARITE — Človek iz Jene, 2. del nemške nanizanke
12.55 SVETOVNI POKAL V SMUČANJU — VELESALOM, prenos 2. teka
13.50 DOMAČI ANSAMBLI: Ansambel Mihe Dovžana

15.25 DESTRY SPET JEZDI, ameriški film
16.55 POROČILA
17.00 KVIZ GLASBENE MLADINE SLOVENIJE: Glasba med NOB na Slovenskem
18.35 RISANKA
19.00 DANES: POTROŠNIŠKA POROTA
19.30 DNEVNIK
19.53 VREME
20.00 A. Marodič: PISMA — Sin, TV nanizanka
V vsaki od zgodb nanizanke ima pismo bolj ali manj pomembno vlogo. Vse zgodbe so lahkočno obdelane, nanizanka pa sestavlja sedem zgodb. Prva govori o fantu, ki mu nido študija, ker bi se rad ukvarjal z glasbo. Živeti hoče svoje življenje, pri tem pa neu-

smiljeno vleče denar iz žepov staršev. 21.00 REPORTAŽA Z NOGOMETNE TEKME
21.30 ŠPORTNI PREGLED
22.00 PORTRET: Zvonimir Rogoz
22.40 POROČILA

DRUGI PROGRAM

15.15 Košarka (ž) Iskra Delta Ježica: Jedinstvo — 16.35 Svetovni pokal v sankanju — 16.55 SP v rokometu (ž), finale — 18.25 Udeleženev in priča (oddaja iz kulture) — 19.10 Na štirih kolesih — 19.30 Dnevnik — 20.00 Španska državljanska vojna (4. del angl. dok. serije) — 20.55 Včeraj, danes, jutri — 21.10 Edvard Munch (2. del nadaljevanke) — 22.10 Poezija

PONEDELJEK, 15. XII.

TV MOZAIK:
9.30 ZRCALO TEDNA
9.20 INTEGRALI
15.35 — 23.05 TELETEKST
15.50 TV MOZAIK, ponovitev
17.25 POROČILA
17.30 F. Rudolf: KLOVNI SO BOLNI OD SMEHA: Deska
17.45 SMOGOVCI II, 2. del nanizanke
18.15 VIDEOGODBA, ponovitev
18.45 RISANKA
19.00 DANES: PODRAVSKI OBZORNIK
19.30 DNEVNIK

16.40 SLALOM (M), posnetek
17.20 POROČILA
17.25 ORGLE — SREČANJE BLIŽNJE VRSTE
18.00 MITI IN LEGENDE: Jezus v Jeruzalemu
18.15 ČAROBNA VRTAVKA
18.45 RISANKA
19.00 DANES: POSAVSKI OBZORNIK
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.05 DECEMBRSKI CVET, angle-

19.55 VREME
20.05 LJUBEZEN IN SLEPARSTVO, zadnji del kanadske nadaljevanke
21.00 BIG BAND RTV LJUBLJANA, prenos koncerta
22.05 DNEVNIK
22.15 AKTUALNO: Ali so na Ravnah našli rešitev?

ška drama
21.15 SVET NA ZASLONU
22.00 DNEVNIK

DRUGI PROGRAM

17.25 Dnevnik — 17.45 Kaj vedo otroci o rojstnem kraju — 18.15 Godzovi — 18.45 Mesam (zabavnoglasbena oddaja) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Liki revolucije — 20.45 Zrebanje lota — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.05 Narodna glasba — 21.50 Izobraževalna oddaja

SREDA, 17. XII.

9.00 T. Čufar: ŠČURKI, drama
15.50 — 22.45 TELETEKST
16.05 TV MOZAIK, ponovitev
17.25 POROČILA
17.30 SLOVENSKE LJUDSKE PRAVLJICE: Kuhar Rinpelc
17.45 ZLATA RIBICA: Pismo
18.15 RAZVOJ SATELITSKE TV: Veliki spektakel, 1. del izobraževalnega niza
18.45 RISANKA
19.00 DANES: CELJSKI OBZORNIK
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME

20.05 FILM TEDNA: POMLADNA SIMFONIJA, nemški film

Film o velikem romantičnem skladatelju Robertu Schumanu se začne s Paganinijevim koncertom, ki navduši publiko, med katero je tudi bodoči skladatelj svetovnega slovesa, ki izreče svojo zaobljubo, da bo Paganini klaviro. Opusti študij in se posveti glasbi. Skladatelj se bori za svoj prostor z miniaturnimi deli, ki jih sodobniki sprejledajo. Schuman sicer ne dvomi vase, pa vendar napiše svojo prvo simfonijo, Pomladno simfonijo, ker so njegovi sodobniki tako zaslepljeni z veličino simfonij. Z njeno prvo izvedbo se

zaključil film, ki prepričljivo združuje Schumanovo umetniško in človeško podobo. 21.50 STENA NE SME BITI PRAŽNA, dok. film
22.05 DNEVNIK
22.20 POGLED NA JEMEN, dok. film

DRUGI PROGRAM

17.25 Dnevnik — 17.45 Dolga belast — 18.15 Muzeji in galerije — 18.45 Oddaja o ljudskih običajih — 19.30 Dnevnik — 20.00 O glasbi — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.05 Dokumentarna oddaja — 21.50 Dobro jutro, jazzarji

ČETRTEK, 18. XII.

TV MOZAIK
8.50 NEZNANI CHAPLIN: Veliki režiser, 2. del
9.55 SVETOVNI POKAL V SMUČANJU — SLALOM (Ž), prenos 1. teka
12.55 SLALOM (Ž), prenos 2. teka
15.25 — 23.10 TELETEKST
15.40 TV MOZAIK, ponovitev
16.40 SVETOVNI POKAL V SMUČANJU — SLALOM (Ž), posnetek
17.20 POROČILA
17.25 MLADENIČ IN VILA
17.40 OTROŠKA FOLKLORA
18.15 MOZAIK KRATKEGA FILMA
18.45 RISANKA
19.00 DANES: SEVERNOPRIMORSKI OBZORNIK
19.30 DNEVNIK

19.50 VREME
20.00 KORAK PRED OSTALIMI, športna oddaja
21.30 BESEDILOSLOVNI UTRINAK: O besedilni vlogi členka »seveda«
21.20 CECILIJA, 5. del kubanske nadaljevanke
22.25 DNEVNIK
22.40 MIR IN RAZOROŽITEV: Ob svetovnem letu miru — APOKALIPSA, 7. del dok. serije OZN

DRUGI PROGRAM

17.25 Dnevnik — 17.45 Brat moj edini — 18.15 Socialna medicina, Andrija Štampar — 18.45 Kamčevci (humoristična serija) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Očetje in sinovi (zadnji del sovjetske nadaljevanke) — 20.55 Poročila — 21.00 Umetniški večer

Še o »grdih« besedah

277. Izjava Jezikovnega razsodišča RK SZDL

»Jebi se, kurc te gleda... To je naš slovenski vsakdan, pa naj bo na igriščih, v avtobusih, pred šolskimi vrati, pa naj bodo moški ali ženske, fantje ali punce, da, celonajmlajši bodo znali prej zavpiti, pička kot pa, mama pa še smejemo se nadobudnemu malčku, kar ga še bolj spodbuja k izrazoslovlju ceste... Da, Slovenci dragi, tudi to je del naše kulture...« Citat smo si sposodili iz pisma E. R., objavljenga v Nedeljskem dnevniku 18. novembra 1986.

Sporočajska nekultura je žal res postala naš narodni običaj, saj sobesedniku že zaradi malenkostne napake v ravnanju raje privoščimo grd pogled, psovko, najbolj vneti celo brco ali klofuto, kot pa prijazno, dobrohomo besedo. Najopaznejše znamenje takega medsebojnega »nesporazumevanja« so čustveno skrajno negativno obarvani izrazi, prostaške besede ali vulgarizmi. O njih smo pri Jezikovnem razsodišču že pisali v izjavi »Grde« besede. Dejali smo, da so taki izrazi pogosti v vsakdanjem spo-

razumevanju med mladimi in med manj mladimi, pa naj bo pri delu, pevski zabavi ali v družinskih pogovorih. Ugotovili smo tudi, da zaradi pogoste rabe izgubljajo svojo prvotni polni pomen, saj si govorec pri njihovem izrekanju navadno ne predstavlja več predmeta, ki ga poimenuje, ampak s tako besedo izraža samo čustveno stališče do stvarnosti, podobno kot z medmetom.

A čeprav govorec pri vseh teh psovkah, vzklikih in maščilih nima več v mislih konkretnih stvari in čeprav marsikateremu naslovniku ne zbujaajo konkretnih predstav, niso za občutljivega in globlje razmišljajočega poslušalca nič lepše, ljubeznivejše in kulturnejše. Nasprotno, skrbijo ga sovražnost, surovost ali malomarnost, ki povzročajo tako govorjenje, saj množična raba teh besed kaže, kako malo nam je mar za vljudnost, strpnost in pozornost v sporazumevanju med ljudmi. Take besede so torej le izraz splošnega razpoloženja in kulturnega ozračja v družbi, jezikovne neustvarjalnosti in otopenosti. Tudi sleng, ki se skrči samo na tako izrazje, postane neizviren in dolgočasen.

Naj si šola ali družina še tako prizadavata za odpravo takega izražanja, sami ne bosta dosti opravili. Če bosta trudila v skrbi za medsebojnost, strpnost in razumevanje večja tako v zdravniški ordinaciji kot na davkarji ali pri nogometu, nam bodo tudi »grde« besede manjkrat prišle iz ust.





Bomo čez 10 let spet imeli ceste?

Katastrofalno stanje na slovenskih cestah letošnjo pomlad je vendar vsaj nekoliko zbudilo najodgovornejše. Po težkih bitkah in prizadevanjih se je dalo spraviti skupaj okrog 650 starih milijard dinarjev, s čimer so slovenski cestarji le lahko popravili najbolj uničene in najpomembnejše cestne odseke. Nastare ceste so lahko dali toliko novega asfalta kot že dobro desetletje ne, in če bi lahko tudi v prihodnje nadaljevali z letošnjim kar ugodnim tempom, bi slovensko cestno mrežo po ocenah strokovnjakov lahko zakrpali in spravili v normalno vozno stanje v približno desetih letih. Če pa se bodo stvari poslabšale, če se bo razumevanje za cestno problematiko in razumevanje pomena dobre cestne mreže za vse gospodarstvo in vsa družba spet zmanjšalo, potem se bo ureditev slovenske cestne mreže zavlekla za desetletje ali dve ali še celo več.

Večni osnovni razlog za naše slabe ceste je seveda denar, ki ga je vedno, zadnja leta pa še posebno, veliko veliko premalo. Premalo ga je predvsem za normalno vzdrževanje, kamor seveda ne spada le krpanje največjih lukenj, ampak tudi preplastitve močnejše poškodovanih odsekov, medtem ko kakšno novo cesto še zgradimo, naj bo avtocesto, kjer so pomembni razni tuji krediti, ali lokalno, kjer ob vseh cestnih prispevkih, ki jih že sicer plačujemo vsi, večinoma veliko prispevajo »neposredno prizadeti« ljudje. Nova samoupravna organiziranost cestnega gospodarstva izpred nekaj let z občinskimi cestnimi interesnimi skupnostmi stvari ni prav nič razpletla ali izboljšala, saj zaradi tega ni bilo nič več denarja. Ni čudno, da ponekod že razmišljajo o ukinitvi cestnih sisov in o njihovem ponovnem združevanju s komunalnimi, kar je podprto tudi v analizi izvajanja zakona o cestah, ki jo bo še ta mesec obravnavala republiška skupnost za ceste.

Občinskimi sisom za ceste so ob ustanovitvi povrh vsega naprtili tudi skrb za že takrat razmeroma slabo regionalno cestno omrežje. Breme občinskih sisov kljub dobri volji niso bili

kos. Denar, kolikor ga je bilo, je predvsem na regionalnih cestah posebno v malo hujši zimi večinoma pobrala že zimska služba. Dejstvo je pač, da velja zanje standard skoraj kot na magistralkah, denarja pa dobijo precej manj. V takem cestarji niso imeli s čim odstraniti poškodb, ki so v hujši zimi seveda še večje. Ker tako ni bilo le eno sezono, letošnja katastrofa za marsikoga ni bila presenečenje. Kot rečeno, je spodbudila učinkovitejšo ukrepanje in naše ceste čakajo novo zimo v majčkenu boljšem stanju. O regionalnih cestah, o katerih se je ves ta čas iz naštetih razlogov precej razpravljalo, čigave so, naj povemo še to, da omenjena analiza o izvajanju zakona o cestah predlaga, naj bi bile s prihodnjim letom spet »republiške« in naj bi jih obravnavali skupaj z magistralnimi cestnim omrežjem. S tem se v posameznih slovenskih regijah strinjajo, tako tudi na Dolenjskem, Kočevskem in v Posavju, kjer je tudi precejšen delež od okrog 800 kilometrov še makadamskih slovenskih regionalnih cest — njihovo asfaltiranje bi po zdajšnjih cenah stalo okrog 65 do 70 novih milijard dinarjev — asfaltiranje pa kljub letošnjim popravilom v dokaj žalostnem stanju.

V tem koncu Slovenije se bojijo le, da bodo ob koncentraciji sredstev, za katero sicer menijo, da je potrebna in koristna, nekatere ceste deležne že druge ali tretje rekonstrukcije, medtem ko bodo druge še kar makadamske. V republiški skupnosti za ceste, ki se bojuje, da bi ceste vendar začeli obravnavati strokovno, zagotavljajo, da ne bo tako. Pripravljajo kriterije, ki naj bi dali pošten prioriteten vrstni red za rekonstrukcije posameznih cest. Ti še niso povsem izdelani, a upoštevali naj bi prometno-ekonomski vidik, gospodarski in turistični pomen pa izjemne pomene, na primer za SLO. Kočevci, Dolenjci in Posavci menijo, da bo pri upoštevanju teh kriterijev potrebna fleksibilnost. Po neki cesti promet morda ni gost in bi torej po vseh kriterijih bila na repu, dejansko pa gre za ceste, na kateri bi bil promet povsem dru-

gačen in s tem tudi njen vsestranski pomen, če bi bila boljša ali če ne bi manjkal kak odsek. Na nedavnem cestnem posvetu je bila omenjena v tej zvezi cesta Novo mesto-Kočevje in tudi posavska cesta. Načelno je povsem sprejemljiv in vreden podpore tudi kriterij sofinanciranja občin, ki so ga predlagali Gorenjci. Dejstvo je le, da se utegne pri tem razkorak med bogatimi in revnimi občinami, ki je tudi na cestnem omrežju že sedaj očiten, še povečati, zato naj bi tudi ta kriterij pač nekako prilagodili temi, da je na primer Trebnjemu zbrati 1 milijardo toliko kot Ljubljani 10 ali celo več milijard. Po teh kriterijih naj bi naredili plan že za leto 1987. Pri njegovi izdelavi bodo upoštevali letos nedokončana dela, občinske srednjeročne plane, vse, kar so slovenska cestna podjetja ocenila za nujno, ter spisek kritičnih odsekov republiške strokovne cestne službe, ki bo narejen na osnovi ogledov na terenu, ki jih sedaj opravljajo. Iz Dolenjske in s Posavja že imajo v rokah na štirih tipkanih straneh popisane odseke, potrebne popravil, in v drugih regijah ni nič drugače.

Prav vse pa je in bo seveda odvisno od denarja. Koliko ga bo, koliko se bo dalo na cestah v prihodnjem letu narediti, še ni mogoče niti oceniti. Znano je le, da bencinskega dinarja, ki je v vseh državah in bi moral biti tudi pri nas osnovni vir financiranja enostavne reprodukcije, torej vzdrževanja in rekonstrukcije cestne mreže, še naprej za ceste ne bo bistveno več kot sedaj, ko za ceste od vsakega prodanega litra pogonskega goriva namenjamo šestkrat do desetkrat manj kot v Švici, Avstriji, Italiji, ZRN, in to niti desetine iztržka ne. Še naprej se bo očitno s tem najbolj originalnim virom za ceste polnil zvezni proračun in se nanj obešali še mnogi drugi mogoči in nemogoči porabniki, ljudstvo pa naj za ceste, če se hoče voziti po njih, prispeva dodatno iz svojega žepa. Večkratne slovenske pobude ali celo zahteve po relativnem deležu bencinskega dinarja v osnutku zveznega družbenega dogovora o zagotavljanju sredstev za vzdrževanje in rekonstrukcije cest niso upošte-

vane, ampak je predvideno, da bo ZIS vsako leto posebej določal delež bencinskega dinarja. Kako, pa se je bati, saj doslej za ceste res ni pokazal pravega zanimaja in razumevanja. Cestnine in pa cestne takse ob registraciji motornih vozil, ki so v republiški pristojnosti, v Sloveniji maksimalno povečujemo in odgovorni pri tem odločno zagovarjajo stališče, naj za cestno mrežo več prispeva tisti, ki jo več uporablja, oziroma bolj obremenjuje. Gre seveda za takse za tovorna motorna vozila, ki so po mnenju mnogih še premajhne in se premalo povečujejo v primerjavi s taksami za osebna vozila. Žal je tako, da imajo slovenski odgovorni močje precej zvezane roke. V Jugoslaviji naj bi se pač tudi v taksah čimbolj usklajili in izenačevali pogoje gospodarjenja. Zaenkrat pa je, žal, tako, da lastnik tovornjaka v Sloveniji plača ob registraciji preko sto starih milijonov cestne takse, v Črni gori pa na primer še petih milijonov ne.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ



NE!

Ni ga še bilo in zagotovo še dolgo ne bo samoprispevka, ki bi dvignil toliko prahu kot nedavno neuspelo glasovanje za ljubljanski ekološki program. Sok je bil strahoten, referendum se je namreč udeležilo 72 odstotkov volilcev, kar je za ta čas in prostor izjemno veliko, za samoprispevek pa je glasovalo 30 odstotkov Ljubljančanov. Tako so prebivalci našega glavnega mesta tako rekoč v trenutku prepričljivo podrli vse srednjeročne in dolgoročne načrte ljubljanskih občin, katerih vodstva so milijone od

samoprispevka že vračunalav lepo bodočnost. Zdaj je seveda na stotine analizatorjev, ki vsak s svojim metrom in tehtnico pojasnjuje, zakaj so se ljubljanski meščani v tako velikem številu odločili proti. Vsi so naenkrat vsevedni, domala v en glas trobijo, da samoprispevek ni mogel uspeti. Proti niso bili samo ekologi iz različnih ekoloških skupin in društev, ki pač niso hoteli pristati, da uradniki nek program, ki je bolj komunalen kot ekološki (če je to dvoje sploh ločljivo), okrase z ekološkim žigom,

proti so bili, tako poročajo, celo starši, čeprav je bilo eno od gesel samoprispevka, da gre za usodo otrok in še nerojenih vnukov in pravnukov.

Po bitki so vsi generali, razčlenjevalci neuspeha referenduma grede pri pojasnjevanju neuspeha celo v take podrobnosti, kot je scena, zunanja podoba referenduma, ki da je bila preobremenjena z realsocialistično vizuelno in besedno agitacijo.

Vse to je najbrž res, vsi se moramo strinjati, da je barvanje samoprispevka v »zeleno«, precej poceni, kakor je poceni in nadvse pozorno in nedomiselnost tudi sklicevanje na malčke in dojenčke ter propagandna embalaža na ravni šestdesetih let. Vendar se moramo zavedati, da je ne glede na vse nerodnosti, pomanjkanje diplomacije, slabo prikrito izsiljevanje in še bi se kaj našlo, v resnici šlo za ekološko ter sedanost in bodočnost Ljubljančanov in njihovih otrok. Tega so se morali v polni meri zavedati tudi vsi volilci, predvsem tisti, ki so glasovali proti. Če se za hip postavimo v njihovo kožo, si lahko dokaj prepričljivo zamislimo muke in dileme ob odločitvi, da ne bomo dali soglasja in podpore nečemu, kar je v bistvu v veliko dobro mesta in njegovih sedanjih in bodočih prebivalcev. Prav zaradi tega je težja ljubljanskega »ne« toliko večja, sedemdesetodstotno zoperstavljanje samoprispevku dobi s tem politične razsežnosti, na posreden, vendar zelo jasn način so bile ljubljanske mestne oblasti poklicane na odgovor. Za preteklost, sedanost in prihodnost.

MARJAN BAUER



mala enciklopedija neverjetnosti

Cesar Ritz (1850-1919), utemeljitelj hotela Ritz v Londonu (hotel spada med najbolj znane na svetu), je bil v mladosti čuvaj opic v pariškem živalskem vrtu.

Amsterdam, Berlin, Dublin, Moscow, Rome, Venice, Vienna in Warsaw so imena mest v ameriški zvezni državi Ohio.

Ho Si Min, vodja narodnoosvobodilnega gibanja v Vietnamu, je bil v mladosti kuhar v londonskem hotelu Carlton, kjer je kot vodja kuhinje delal Escoffier, eden najbolj znanih kuharjev v zgodovini. Ho Si Min je bil tako nadarjen, da je postal Escoffierov prvi pomočnik.

Če želite ugotoviti, kako visok je divji afriški slon, samo izmerite razdaljo med njegovimi sprednjimi in zadnjimi nogami. Če ste meritev preživeli, dobljeni rezultat neke v miru pomnožite z dve in dobili boste velikanovo višino.

Morda vendarle pretiravamo glede velikanskega vpliva, ki naj bi ga imela sredstva informiranja na široko ljudske množice. Ugotovili so namreč, da 80 odstotkov ljudi na zemlji ne bere časnikov (ker jih ne kupuje), ne poslušata radio (ker ga nima) in ne gleda televizije (prejšnji razlog). Ne glede na to pa je tudi res, da ameriški otrok od petega do štirinajstega leta vidi na televiziji 13.000 umorov. Vsak teden je za 6000 let zapora zločinov.

Še pred sto leti je imelo tibetansko pleme Lhopa navado, da so na vsaki svatbi pojedli nevestino mater. Tako so dosegli, da ni bilo niti enega poročenega moškega, ki bi imel taščo.

V času kulturne revolucije se kitajski študentje niso smeli pečati z Einsteinovo teorijo relativnosti. Oblasti so menile, »da je ta nazadnjaška idealistična in metafizična teorija v nasprotju z materialistično filozofijo in pogledom na življenje«. Glede na izrazoslovje bi relativnostno teorijo prav lahko prepovedali tudi v kakšni drugi državi.

Makedonski kralj Demetrij Poliorcetes je v tretjem stoletju pred našim štetjem uvedel izredno visok davek na prodajo mila. Denar je potreboval za darila silno dragi heteri. V današnjih časih tak davek vsaj pri nas ne bi bil posebno uspešen, po porabi mila smo na predzadnjem mestu v Evropi.



Kino

FRITZ LANG

Včasih so naključja prav zanimiva. Še posebej, če se pozneje izkaže, da sploh niso bila naključna. Vsekakor je bilo v razponu tedna dni več kot zanimivo videti dva filma Fritza Langa — Škrlatno ulico na televiziji, Žensko v izložbi pa v okviru novembrskega ciklusa Filmskega gledališča, posvečenega »črnemu filmu«.

Boljše ilustracije za trditev, da so zgodbe praviloma vedno enake in da gre le za način, kako jih povemo, bi skorajda ne mogli najti. Glavni igralci, temeljne poteze zapleta, okolje — vse to je v obeh filmih skorajda identično, pa vseeno gledanje enega prej vzpodbudi kot pa morebiti odvrne od gledanja drugega. To dejstvo nas mora nujno napotiti k načinu langovega filmskega pripovedovanja, k tistim postopkom in izraznim sredstvom, na osnovi katerih lahko govorimo o Langovem filmskem jeziku. Drugače povedano, tisto, kar je fascinantnega v njegovih filmih, je njihova forma. Povsem mirno lahko na tem mestu zastavite vprašanje ali pa celo ugovor: Saj vendar gledamo in sledimo vsebini, ne pa nekakšni formi! Kar je pri Langu zanimivega, je natanko tisti režijski postopek, ki nam da na mestu, za katerega smo prepričani, da

pomeni temeljni vsebinski preobrat, videti, kako je do njega sploh lahko prišel šele preko uporabe nekega specifičnega filmskega izraznega sredstva. Tako se za nazaj izkaže, kako je vsebina pravzaprav proizvod forme. Primer iz Ženske v izložbi: vsekakor je temeljni vsebinski moment filma tisti trenutek, ko roka natakara seže v kader in zbudi profesorja Wanleya (izvrstni E. G. Robinson), s čemer se vsa kriminalna zgodba za nazaj izkaže za preproste — sicer ne prav prijetne — sanje, učinek pa se še poveča, ko med profesorjevim zapuščenjem kluba drugo za drugo vidimo vse v sanjskem zapletu nastopajoče osebe — kot povsem običajne uslužbenke kluba.

To prebujenje, ki je na določen način tudi prebujenje gledalca, zbudi v nas vprašanje, kdaj je Wanley (in mi z njim) zaspal. Če smo dobrega spomina, bomo prej ali slej prišli do tistega kadra, v katerem je profesor naročil natakarku, naj ga zbudi ob 22.30. Kaj mu je sledilo? Kader ure, ki kaže 22.30, oba

pa je povezoval preliv — torej tipično filmsko sredstvo, ki naj zagotovi prikaz minevanja določenega časovnega obdobja, ne da bi kvaril kontinuiteto filma. In natanko tem prelivom — formo — nas je Lang ujel. Kako močno nas je držal, pa najbolje priča tisti »Ah« v trenutku razkritja prevare. Lahko bi torej povzeli, da nas je Lang prevaral, zasleplil prav s tem, da je pokazal na neko slepilo oziroma prevaro v sami filmski formi.

Če nimate ravno velikokrat priložnost videti kak Langov film (kinoteka, prijatelji z video-recorderji...), zanima pa vas način, na katerega je Lang uporabljal vse mogoče filmske trike in zvijače, vam lahko svetujemo prebranje knjige »Fritz Lang«, ki je izšla v Ekranovi zbirki Imago in ki prinaša dve različni, poglobljeni študiji — eno o Langovih možnih inspiracijah in njihovem nadaljnjem razvoju znotraj njegovega filmskega univerzuma (Jure Mikuž), drugo pa prav o nekaterih njegovih specifičnih režijskih postopkih (Zdenko Vrdlovec).

STOJAN PELKO



Glasba

PATTI SMITH

Hotel Chelsea v New Yorku po svojih strankah verjetno nima primerjave v vsem svetu. V njem se zbirajo večinoma umetniki, pesniki, slikarji, glasbeniki. V njem so živeli že mnogi umetniki, ki so pomembni za ameriško in svetovno umetnost. Leta 1967 je v njega zašla tudi danes 40-letna Patti Smith, s pravim imenom Patricia Lee Smith. Naletela je na zelo izbrano družino, na primer na Williama Burroughsa, enega najbolj poznanih pesnikov beat generacije, na Jimija Hendrixa, Janis Joplin, Jima Morrisona in druge. V takem okolju se je njen talent večstransko izrazil. Patti Smith je začela kot slikarka, igrala je v znani La Mamma in v American Place Theatre, pojavljala se je na filmu, literatura pa je bila kar nekaj časa njen glavni poklic. S Samom Shepardom je napisala Blues norega psa in še druge drame. Leta 1971 so se pojavile njene pesmi, posvečene Mickeyu Spillaneu in Aniti Pallenberg, sledile so še druge. Na mnogih recitalih je nastopala ob spremljavi klavirja, kasneje pa so se mu pridružili še drugi instrumenti in nastala je Patti Smith Group.

Patti je svojo prvo pesem posnela leta 1974. To je bila Piss Factory (Tovarna sranja), izredno ognjevita, razd-

ražena in napadalna poezija z močnim erotičnim nabojem in prezirom do vsakdanjosti. Njen zvonki in čisti glas ter osebna interpretacija sta največ prispevala k temu, da je Patti Smith postala eden največjih ameriških rokerjev iz kroga newyorškega punka sredi sedemdesetih let. Svojo prvo veliko ploščo je izdala leta 1975. To so bili Konji, sledile so Radio-Ethiopia, Easter in Wave.

Patti Smith se je predstavljala kot največja oboževalka Rolling Stonesov in se označevala za rokerko. V njenih pesmih je pogost motiv kitar, osnovni rekvizit rock'n'rolla. V pesmi Babilonsko polje na primer pravi, da kitaro teži manj kot strojnica in da nikoli ne more uporabljati municije. V poeziji Patti Smith so dobili svoje ode Jagger, Hendrix,

Nico, Dylan, Brian Jones in drugi in v svoje pesmi je vstavila mnoge njihove izjave ali verze. Seks, droge, rock and roll ter smrt so štiri stvari, ki jih na svoj način obdeluje v pesmih Patti Smith. Omamni nadrealizem, lezbična ljubezen, njeno osebno krščanstvo, v pesmih izraženo z mnogimi ocenami biblije, pa osupljiva odkritost v potoku verzov in besed, sestavljenih po principu sozvočja, pomenske podobnosti, določajo Patti Smith kot eno pomembnih imen sodobne ameriške poezije sedemdesetih let in kot enega največjih pesnikov rock and rolla. Svet v njeni sintezi postaja babilonsko polje enakopravnih različnosti, izraziti antimilitarizem in humanizem pa sta posebno plemenita karakteristika njene nepozabne poezije.



O VINU, DŽOKERJU IN ČEVLJIH

Lani smo se bali, da jugoslovanskim smučarjem to sezono ne bo uspelo ponoviti velike uspehe lanske sezone, že na uvodnih tekmah v italijanskem Sestrieru pa se je izkazalo, da sta lanska prvaka Petrovič in Križaj dobila še tretjega enakovrednega konkurenta Grego Benedika, mladi pa že čakajo na svojo priložnost.

Začetek tekmovalne sezone je vselej zanimiv, napet, razburljiv. Pokaže, kako in kaj si delal poleti in jeseni, kako in kaj so delali tvoji konkurenti. Če si na startu dober, dobiš zagon za svojo sezono.

Kako dobro, da se sezona alpskega smučanja začne v italijanskem Sestrieru! To je za Jugoslovane najbolj srečen smučarski center, v njem so pobrali največ medalj, največ zmag, iz tega mondenega smučarskega centra na višini 2035 metrov, ki je imel sistem žičnic že 1937. leta, danes pa ima največji sistem za umetno zasneževanje v Evropi, Jugoslovani še nikoli niso odhajali sklonjenih glav.

Tudi start sezone 1986/87 ni bil izjema. Najprej so se v Sestrieru izkazala dekleta, Mateja Svet je celo zmagala, nato so še fantje pobrali kup pokalov in medalj. V svetovni seriji so bili drugi, le točko za Italijani, ob popolni konkurenci vseh reprezentanc, uvrščeni pred smučarske velesile Avstrijo, Švico, Francijo.

V Sestrieru se vedno izpišejo lepe jugoslovanske smučarske zgodbe. Letos so se izdvojile tri, o treh naših slalomskih prvakah, Bojanu, Roku in Gregi.

»GRE MI, GRE MI, GRE MI!«

Ko je zmagal na zadnjem slalomu lanske sezone v kanadskem Bromontu in so mu na finalu svetovnega pokala pripeli srebrno slalomsko medaljo (zlatu je osvojil Rok Petrovič), je Bojan Križaj objubil: »Odločil se bom v letalu, nazaj na poti domov.« Ni se odločil, kolebal je med tem, da bi pustil tekmovalno smučanje in postal smučarski poslovnež, ali pa še ostal med vratci. Zmaga mu je dala misliti, v takšnih trenutkih je najtežje skleniti 13-letno kariero.

Ko se je njegovo odločanje prevesilo v pozno pomlad, smo vsi vedeli — Bojan bo še naprej vztrajal. Le eno omejitev je dal: »Posvetil se bom zgolj slalomu. Tudi trenirati bom začel šele jeseni.«

Res, na sneg je prišel prvič šele septembra. Bojan se je zavedal, da se nima več kaj naučiti, le izpiliti mora svojo pripravljenost, formo.

Oktobra pa je prišla kriza. Na slalomskem treningu je trener Jože Šparovec začel uporabljati štoparico. Začelo se je obdobje priprav, ko trenerji poskušajo trening čim bolj približati tekmam, ko se tekmovalci iz ekipe neposredno primerjajo med seboj. Takrat se je Bojan začel spraševati: »Sem naredil napako? Sem začel trenirati prepozno? Ne morem več?«

Petrovič in Benedik sta bila na teh prvih treningih dosti hitrejša od Bojana. V hrbet je moral zreti tudi mlajšim, Žanu, Robiču, Bergantu, Čizmanu, komaj da je premagal mladince, novince v ekipi, Planinška, Čebulja, Čuješa, Markiča, Žagarja, Grilca. Slalomski prvak, ki je že šestkrat stal na stopnici za zmagovalca svetovnega pokala, je postal nervozen, negotov.

»Skoraj bi odnehal, mislil sem že, da bi to bila najboljša odločitev. Tudi v ekipi, na pripravah sem težko zdržal,« je pripovedoval Bojan pred začetkom sezone.

Ni obupal, rešile so ga njegove velike tekmovalne izkušnje in majhna ukana trenerja Šparovca. Tako je Jože povedal v Sestrieru: »Spoznal sem, da ni še čas, da bi se Bojan meril z uro in tekmeci na treningu. Drugi so imeli v nogah več kilometrov in smučarskih vratci. Izdvojil sem ga, zanj sem postavil posebne slalomске proge, treniral je sam, brez ure, brez konkurentov, v miru.«

Dan pred uvodno tekmo za svetovno serijo v Sestrieru je bil Bojan Križaj miren. Ker ni bilo serviserja San Marca, se je zvečer kar sam spopadel s svojimi smučarskimi čevlji. Že tako povsem razrezana notranja čevlja je še bolj razrezal in prelepil, nato pa ves zadovoljen dejal: »Tako, spet so kot novi. Stari so že štiri leta, toda nočem jih menjati. Zdaj bodo spet za dve sezoni.«

Na tekmah je v prvem teku s številko osem po umetnem snegu, v živem ledu in med ledenimi ploščami na strmini še tipal nasprotnike. Rok je pojal vratca, nekaterim se je videlo, da še niso v

formi, imel je majhen zaostanek, v drugem teku je spoznal, da lahko ponovi svojo lansko sestriersko zmago.

»Gre mi, gre mi, gre, dobro peljem, direktno na kol...« je ves srečen skoraj kričal v cilju drugega teka slaloma za svetovno serijo. Zmago si je prislužil na zadnjem delu proge, položnem. »Vsaka proga je drugačna, vsaka tekma je drugačna,« je dejal sestrierski slalomski zmagovalca. Italijanski novinarji so zapisali: »Bojan je kot staro vino. Vedno boljše!«

»ČEZ ENO URO HOČEM SMUČI V SVOJI SOBI!«

Prvi tek slaloma za svetovno serijo v Sestrieru. Na cilju: prvi Petrovič, drugi Zurbriggen. Toda kmalu zatem pridejo govorice s proge: »Zurbriggen je izpustil dvojna vratca.« Rok, torej imaš še večjo prednost, tretji zaostaja skoraj že sekundo. »Žal, tudi jaz sem najbrž pojal, čisto zgoraj, tesno sem šel na kol, potegnili mi je smučko, po mojem je šla po napačni strani vratca,« je priznal slalomski kralj iz lanske sezone.

Rokovo napako je videl tudi kontrolor pri vratcih, narisal jo je v svoj karton, tako da ni bilo nobenega razloga, da bi se Jugoslovani čez diskvalifikacijo pritožili. Glavni sodnik tekmovanja je bil — Tone Vogrinec.

Rok se ni prav nič jezil. Dobre volje se je med drugim tekom, ko je opazoval Bojanovo zmago, pogovarjal na cilju z novinarji. Odgovarjal je v italijanščini, angleščini, nemščini, nato pa je odšel na pomoč še komentatorju TV Sarajevo Momirju Jelovcu.

Drugi dan, sobota, slalom za svetovni pokal. V megli, vetru mrazu in drobnem sneženju. Rokov čas na semaforju se je ustavil še pred vmesnim časom. Rok se je kmalu zatem pridružil v cilju ob progi. »Spet ista napaka in še to na skoraj istem

mestu kot včeraj.« Znova ni bil slabe volje. Znova se je kot poliglot pogovarjal z novinarji. Te je zanimal predvsem njegov gumijasti trak okrog pasu. »To imam zaradi hrbtnice, stisne mi hrbtno mišico, lažje smučam,« je razlagal Rok, ki si je trak na cilju zavezal kot kravato okrog vratu. Neobrit (zato, ker je tako moderno, je dejal), s skoraj pankovsko frizuro in to gumijasto kravato je bil prava zvezda fotoaparatorov in televizijskih kamer.

Bojanu nato ni uspelo zmagati, bil je »le« četrti, Grega pa »le« šesti. Tone Vogrinec pa je govoril: »Odlično je to, veselimo se, saj smo dobri, odlični, v slalomu smo Švedi in Jugoslovani daleč najboljši. Toda mi sploh še nismo pokazali vsega, imamo še svojega džokerja, ko bo on prisluhnil do cilja, bo zmagal. Rok je v slalomu še vedno suveren.«

Zvečer, na dan republike, sta pred večerjo Roka obiskala francosko govoreča gospoda. Prvi je bil Šved Larson, vodja Rossignolove tekmovalne ekipe, drugi pa šef Rossignolovega razvojnega oddelka, možak, ki načrtuje smučiče.

»Takšnega profesionalca, kot je Rok, še nisem srečal. Kako se poglubi v problem, koliko ve, morda mu je bil le še Killy enak. Za tovarno ogromno pomeni njegovo testiranje, videti je sicer, da dela zgolj zase, da le zase išče najboljše smučiče, toda njegove izkušnje in rezultati testiranja tovarni ogromno pomenijo in prinesejo,« je govoril Rossignolov strokovnjak. Ni se mogel načuditi, da je Rok testiral kar 62 parov smučič, z nobenimi pa ni dosegel enakega rezultata. Kakšne razlike so med smučko in smučko!

Nedelja, veleslalom za svetovni pokal, po prvem teku prvi Zurbriggen, Rok soliden sedmi. Še kar zadovoljen. Po drugem teku pa: jezen, prav besen. Slabo je smučal v spodnjem delu, zdrknil je na trinajsto mesto, povrhu pa še uničil smučiče. »Že zgoraj sem zapeljal čez kamenje, polno ga je, ne moreš se mu izogniti, robniki so uničeni, kasneje mi v ledu niso prav nič več prišli, samo peljal sem se še do cilja,« je razlagal Rok. In nato še: »Iz hotela so mi ukradli slalomске smučiče. Najboljše!« To je bilo torej vzrok njegovega besa.



Rok je stopil k Švedu Larssonu in mu dejal v angleščini, ostro in kratko: »Smučiči so mi ukradli, čez eno uro jih hočem v svoji sobi!« Larsson je bil prepaden, vaje sicer vseh mogočih stvari v smučarskem cirkusu, se tokrat ni znašel: »Ja, kje jih pa naj dobim?« »Ne vem,« je bil Rok odrezav.

Kasneje v hotelu se mu je jeza ohladila. Se je že dogovarjal za testiranje novih smučič v Val d'Isère.

»ŠAMPANJEC NA MIZO«

Vso jesen sta trenerja Jože Šparovec in Matjaž Kranjc sporočala s treningov zelo zanimive rezultate. Najboljši Benedik, šele nato Petrovič! Grega Benedik, 24-letni Jeseničan (iz Žirovnice) je že osem let v jugoslovanski reprezentanci, prvič je do tečaj svetovnega pokala prišel že 1981. leta, pred tremi leti je nase opozoril kot odlični veleslalomist, ki je znal imenitno zapeljati tudi v super veleslalomu, lani pa je Grega naenkrat postal slalomist. Peti je bil v Lillehammerju, sedmi v Gällivareju, enajsti v Areju, dvanajsti v Sestrieru. Razen sestrierskega so bili vsi slalomi bolj položni.

»Vedel sem, da sem na položnih slalomih v samem svetovnem vrhu, zato sem letos veliko treniral na strmini in v ledu. Obrestovalo se mi je.«

V dveh dneh, na dveh zaporednih tekmah, je Grega postal slalomski prvokategornik, po novem letu bo startal v prvi jakostni skupini, tudi na svetovnem prvenstvu v Crans Montani. Šesto in osmo mesto, majhna zaostanka, imeniten začetek sezone.

»Po poškodbi kolena sem imel v veleslalomu težave, pri zavojih sem čutil bolečine, zato sem se osredotočil bolj na slalom. Takrat so prišli tudi novi pregibni koli in z njimi nova tekmovalna tehnika. Ker prej slalomu nisem posvečal posebne pozornosti, ker sem bil slab, mi pravzaprav sploh ni bilo treba spreminjati tehnike. Vsega sem se naučil od začetka. Netako kot drugi, ki so čez noč morali pozabiti staro tehniko in se naučiti novo. Po mojem je bilo moje prejšnje neznanje prednost,« je razlagal Grega po svojem uspehu. Nato pa je prav na dan republike v sestrierskem hotelu Hermitage zaklical Alpininemu serviserju Šmitku: »Janez, šampanjec na mizo!«

Janez Šmitek, tudi Jeseničan, je rade volje dal za štiri steklenice šampanjca. Alpina je z Gregom prvič prodrla v prvo jakostno skupino. Velika reklama za uredništvo drznih ambicij o prodoru na zunanji trg.

Prav Alpinini čevlji pa so bili pred tremi sezonami za Grego Benedika usodni. Nov tekmovalni model, ki so ga v tovarni izdelali, je bil zanič, Čizman in Benedik, alpinovca, sta bila z njimi naenkrat počasnejša, za cele sekunde. »Sezona in pol je šla v nič, kot da naenkrat ne bi znal smučati,« je razmišljal Grega.

V Alpino je prišel nato Janez Šmitek, star smučarski maček, ki je kot trener pionirske državne reprezentance dolgo časa vadal Roka Petroviča, še prej pa je bil kot elanovec prvi serviser za smučiče Ingemarja Stenmarka. Skonstruiral je nove tekmovalne čevlje, ki so Čizmana in Benedika lansko sezono naenkrat vrgli spet med najboljše.

Jože Šparovec je na cilju sestrierskega slaloma hotel biti prerok: »Grega Benedik bo letos stal na stopničkah za zmagovalca!«

UROŠ MENCINGER
Posnetki: IGOR NAPAST

NIZ MALIH ELEKTRARN V BELI KRAJINI?

na mestu starih, propadlih vodnih obratov) nekaj tisoč malih hidroelektrarn (MHE), ki bi imele skupno moč vsaj 100 MW in več.

Z vidika Slovenije predstavljajo belokranjske reke pomemben možen vir za gradnjo malih HE. Zato je toliko bolj pomembna odločitev občinske raziskovalne skupnosti Črnomelj, ki je ustanovila komisijo za MHE (vodi jo dipl. ing. Milan Repolusk), in sklenila združiti ter celovito povezati prizadevanja za večjo rabo regionalnih, obnovljivih energetskih virov.

Konkretni primeri gradnje MHE v Zgornji Savinjski dolini (občina Mozirje), Mežiški dolini, na Tolminskem itd. kažejo, da se gradnja lastnikom finančno izplača (investicija se izplača v nekaj letih), prinaša pa vrsto širših družbenih koristi (SLO, protierozijski učinek, prezračevanje onesnažene vode itd.). Take spodbude so potrebne torej širše podpore, zlasti v pokrajini kot je Bela krajina (omenimo le SLO), kjer lahko zaradi sorazmerno majhne skupne porabe električne energije (kasnejša industrializacija in nižja stopnja materialnega blagostanja, zato je trenutna skupna letna poraba

električne energije na prebivalca Bele krajine 2500 — 3000 kWh, posamezno gospodinjstvo pa potroši na leto okoli 2500 kWh) pričakujemo ob sicer neobhodnem varčevanju z energijo še določeno naraščanje porabe.

BELOKRANJSKE LOKACIJE SO ZNANE

Oglejmo si osnovne naravne geografske (hidrogeografske) značilnosti belokranjskih vodnih tokov, ki dajejo ugodno sliko (podatki so iz doktorske disertacije avtorja o Vodah v Beli krajini in njihovi uporabi, december 1984). Prvi korak k ponovni, naravovarstveno skrbno pretehtani rabi vodne energije je popis vseh obratov na vodni pogon, saj je bila njihova lokacija skrbno izbrana, obenem pa predstavljajo solidno osnovo za eventualne MHE (ohranjen jez, poslopje, dostop, tradicija itd.). V zadnjih sto letih je v Beli krajini v različnih časovnih obdobjih bilo okoli 60 obratov na vodni pogon (mlini, žage), vključno z de-

snim bregom Kolpe (SRH) pa 82. Največ jih je bilo na Kolpi, 26 na levem (SRS) in 23 na desnem (SRH) bregu, sledi pa Lahinja s pritoki (15). Belokranjski vodni tokovi so torej predstavljali zelo pomemben energetski vir. Leta 1984 pa je v Beli krajini obratovalo le še šest mlinov ali žag, z vodnoekološkega vidika in zaradi eventualne gradnje MHE je neugodno vse bolj občutno propadanje jezov in poslopij.

Zgolj ob upoštevanju povprečnih minimalnih letnih pretokov bi znašala skupna moč agregatov na belokranjskih vodotokih 7093 kW, in sicer: Kolpa 6773,8 kW (H = 54 m, Q = 20 m³/s), Lahinja 150 kW, Krupa 75,3 kW, Črnošnjičica 71,3 kW, Mašelj 22,0 kW. Po hidrogeografskih potezah je torej v Beli krajini najbolj priporočljiva gradnja MHE na Kolpi, kjer bi se bilo potrebno opreti na ekonomsko in naravovarstveno najbolj priporočljivo lokacijo — v obstoječih, najbolj ohranjenih vodnih obratih (velja tudi za druge belokranjske vodne tokove). V osnovi so za gradnjo MHE na Kolpi tri osnovne možnosti: isti instalirani pretoki (okoli 5 m³/s) in dosedanja višina jezov (1—1,5 m) z močjo 30—50 kW in letno proizvodnjo 200 000 — 400 000 kWh, povečani pretoki; 8—20 m³/s) in okvirna dosedanja višina jezov (1,2 m) z močjo 75—150 kW in letno proizvodnjo 600 000 — 1 100 000 kWh; povečani pretoki (20—40 m³/s in/ali povečana višina jezov (1,5 — 2,5 m) z močjo 200—600 kW in letno proizvodnjo 1,5—4 milijona kWh. Zadnja varianta je sicer po proizvodnem učinku optimalna, vendar z naravovarstvenimi zadržki. Zgolj za primerjavo: v primeru gradnje 26 MHE (kot je bilo na slovenski strani Kolpe vodnih obratov), bi po drugi (morda okvirno najbolj sprejemljivi varianti) letno pridobili okoli 25 milijonov kWh, kar predstavlja 43,4% letne porabe električne energije občine Črnomelj (1985: 46 milijonov kWh) oziroma dvakratno količino porabljene električne energije v gospodinjstvih črnomaljske občine (1985: 12,8 milijona kWh). Posamezne MHE na Krupi in Lahinji pa bi imele moč okoli 20—30 kWh in bi letno proizvajale okoli 150 000 kWh, kar tudi ni zanemarljiva proizvodnja.

RAZLOGOV »ZA« JE VELIKO

S širšega regionalnega vidika so v Beli krajini (levi breg Kolpe) najbolj ustrezne naslednje lokacije za gradnjo MHE:

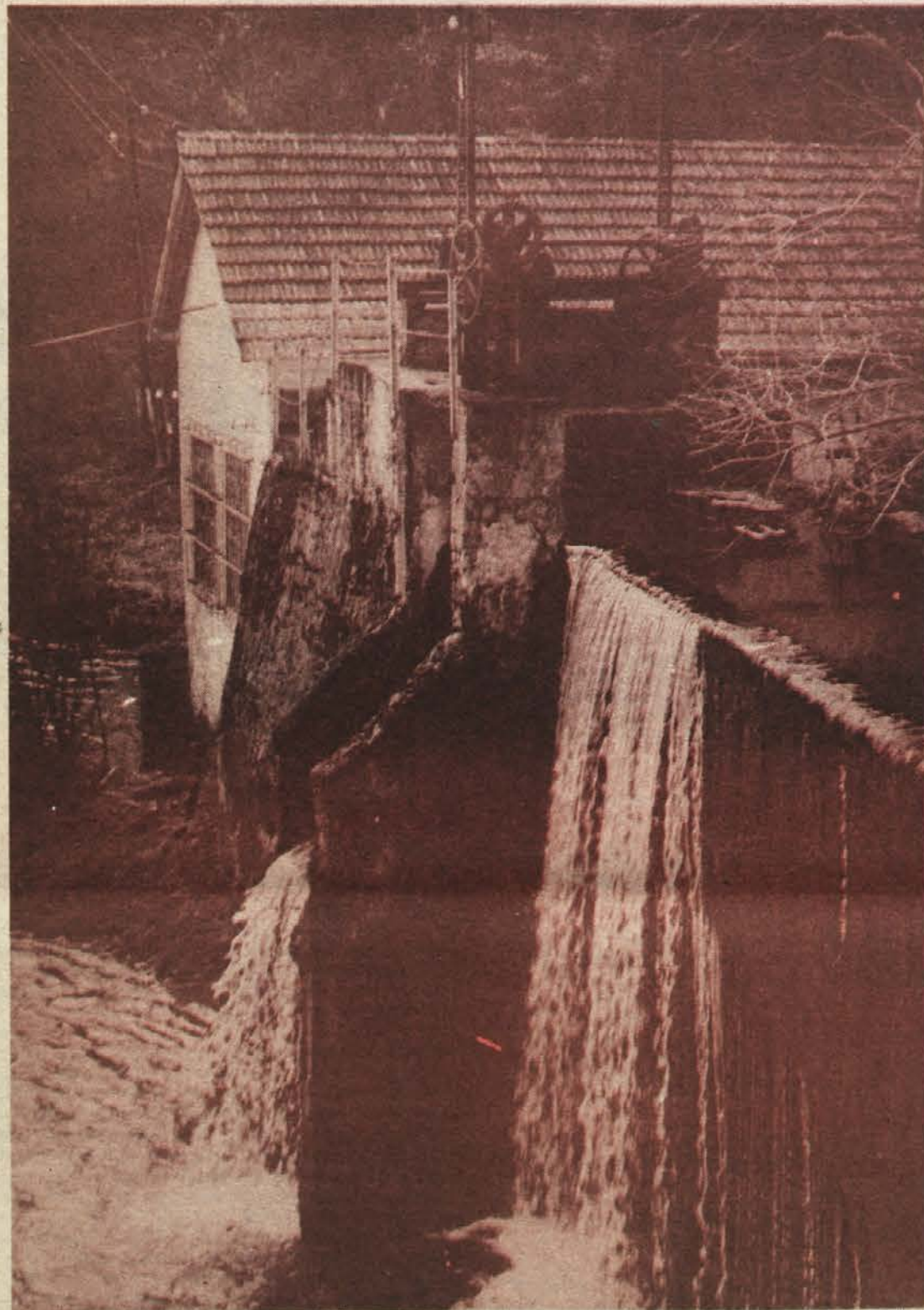
● **Kolpa:** Prelesje (Stari trg), Učakovci in/ali Vinica, Pobrežje pri Adlešičih, Križevska vas (eventualno Božakovo)

● **Lahinja:** Črnomelj, Gradac, Krivoglavice in/ali Primstek

● **Krupa:** izvir (Hluparjev mlin in žaga) in Stranska vas (Perov mlin).

Predlagane lokacije so sicer najbolj primerne iz hidrogeografskega vidika in glede ohranjenosti vodnih obratov in jezov (tudi naravovarstveno najbolj primerno). Delno so sicer upoštevani tudi družbeni vidiki, zlasti bližina električnega omrežja in možni uporabniki. Vendar izbor ne pomeni, da so izčrpane vse možnosti za druge lokacije, pomemben je tudi interes investitorja, SLO itd. Razen energetsko-ekonomskega pomena rabe obnovljive energije, SLO je potrebno podčrtati tudi vodnoekološki pomen. Belokranjske vode so vsaj zmerno onesnažene, vzdrževani jezovi pa bi z prezračevanjem izboljšali kvaliteto vode. Pri izdelavi strojno-električne opreme bi lahko sodelovale domače delovne organizacije (Belt—Črnomelj, Iskra-Semič) ali privatni sektor. Večji (industrijski) porabniki električne energije (Belt, Iskra, Beti, Unior, itd.) bi lahko bili investitorji MHE (večjih na Kolpi), kar velja tudi za privatni sektor. Ob širši družbeni podpori (ugodni krediti in pogoji prodaje električne energije itd.) in vsestransko pretehtani gradnji MHE (morda tudi s pomočjo mladinskih delovnih brigad) bi lahko dosegli dolgoročno vsestransko zadovoljive rezultate; ekonomske, strateške, vodnoekološke, in prihranili tisoče ton premoga, nafte. Za našo in bodočo generacijo bi lahko uspehi pri gradnji MHE prinesli nove spodbude za rabo alternativnih energetskih virov, predvsem pri pasivni in aktivni rabi sončne energije. V regiji, ki je glede števila ur s sončnim obsevanjem med najbolj sončnimi regijami v Sloveniji (zlasti toplotni, vinogradniški pas).

dr. DUŠAN PLUT



V SLOVENIJI NEKAJ TISOČ ELEKTRARN

Gradnja malih hidroelektrarn (z močjo nekaj sto kW) pomeni rabo obnovljive, prostorsko-ekološko sprejemljive oblike energije. Šolc (1981) ugotavlja, da bi na slovenskih vodnih tokovih lahko zgradili (zlasti

SCT, je ta od kmetijske mehanizacije izdelovala samo trosilnik Ferti za umetni gnoj po italijanski licenci. Tega je Miro popolnoma spremenil. Iz njega je napravil tri aplikacije: trosilnik za široko trosenje umetnega gnoja, trosilnik za medvrstno trosenje in trosilnik za vinograde. Za njegove zamisli potrebujejo manj materiala, zato so ti strojni pripomočki lažji, a tudi energetsko varčnejši in imajo razen tega boljše agrotehnične lastnosti.

Mladi razvojni strokovnjak je uvedel izdelovanje lopatarjev za kopanje v sadovnjakih in vinogradih. Idejo si je sposodil v tujini, proizvodnja pa je naša. Ta stroj je bil ocenjen kot edino pravilna tehnična rešitev. Na Mirovo pobudo so pri SCT vpeljali še izdelovanje kosilnic z dvema nožema in razne priključke, kot je na primer krožna žaga za traktor ali cepilnik drv. Na njem je naredil več izboljšav. Vse te stroje izdelujejo tozdi SCT. Po pomembnosti sodi v vrh Podpečanovih inovacijskih dosežkov mlin za silažo. To je izvirna tehnična rešitev za mletje velikih količin koruze na družbenih posestvih. V svetu ne poznajo take tehnične rešitve in je tudi ne potrebujejo, ker nimajo tako velikih živinorejskih farm kot Jugoslavija in socialistične države vzhodne Evrope.

Silažno koruzo je namreč treba zmlati tedaj, ko vsebuje največ vlage. To traja morda štirinajst dni, nič dlje. Včasih so jo mleli po več mesecev in jo polivali z vodo, vendar tako pripravljena krma ni bila več kvalitetna. Miro je dolgo razmišljal. Tuhtal je ob vsakem času, podnevi in ponoči in ne zaman. Po letu dni je lahko zmagovalno vzkliknil: »Eureka!« (Našel sem!)

Stroj, ki ga je skonstruiral, zmelje v štirinajstih dneh od 600 do 1500 vagonov koruze. Njegova največja zmogljivost je dve toni na minuto. Miro je k pojasnilu dodal še to, da je njegov stroj v primerjavi z drugimi energetsko nekajkrat manj potrošen, ker elektronika skrbi za njegov energetski optimum. Tudi konstrukcijske rešitve so specifične. Mlin izdelujejo Mehanični obrati SCT. Velike jugoslovanske farme ga že uporabljajo. Imajo ga v Kutjivu, Brčkem, Zajčevaru, Vukovaru in drugod po državi.

Na vprašanje, kakšno nagrado je prejel za to inovacijo, je mladi strokovnjak odgovoril, da mu je raziskovalna skupnost občine Ljubljana-Moste 1984 podelila 30 tisoč dinarjev kot inovatorju leta. Od matičnega podjetja SCT ni dobil niti dinarja. Ta delovna organizacija zaposluje nad 9 tisoč delavcev, vendar za inovacije,

po Mirovem zatrdilo, do zdaj še niso izplačali nobene nagrade. Neka inženirka se je več lettožila SCT, da bi ji priznali inovacijo, ker so vse te zadeve po njihovem pravilniku stvar presoje. Nobenih meril ni, na katera bi se ljudje lahko oprli. Tako Podpečan ne more patentirati svojega mlina, če mu delovna organizacija ne prizna patenta. SCT pri nas ni nobena izjema, pravi Miro. Tako je naše povprečje, saj delovne organizacije, ki imajo te stvari urejene, lahko prestejemo na prste. Res pa je, da v zdravih kolektivih ta čas pospešeno delajo, da bi nadoknadili zamujeno.

Miro je zapustil SCT zaradi tega, ker je pri Kovinoplastu videl večje možnosti za ustvarjalno delo. Po

sveča se rutinskim raziskovalnim nalogam. Zadovoljen je, ker v tem kolektivu vsako izvirno zamisel ovrednotijo po posebnem pravilniku. Za inovatorstvo je torej dobro poskrbljeno. Podpečan trenutno pripisuje Kovinoplastu veliko bodočnosti, ker izdeluje deficitarne izdelke, ker ima urejen odnos do kreativnega dela od razvojnega inženirja do zadnjega delavca v delavnici.

Ta obetajoči strokovnjak zna vsako dejavnost finančno ovrednotiti. »To ni težko,« pravi, »do finančne rezultata pridemo, če vložimo znanje, kapital in živo delo. V Kovinoplastu zdaj stremimo za tem, da bi bil delež živega dela čim manjši, zato težimo k izdelkom, ki dosegajo na tržišču višjo ceno zaradi znanja. Dokazano je, da bi moralo v vsakem podjetju delati za razvoj polovico zaposlenih. Toliko ljudi naj bi torej razmišljalo samo o tem, kako ceneje in bolje delati, a tudi o tem, kaj delati, če jim utečeni program ne prinaša več nobenih koristi. Pri nas smo še daleč od tega, saj celo v najboljših firmah, kot sta Riko v Ribnici in Tam v Mariboru, dela za razvoj le nekaj več kot 1 odst. zaposlenih.«

Po Mirovem prepričanju ljudje napačno razmišljajo o razvoju, ker menijo, da prinašajo napredek le novi zidovi. To ni res, zato je njemu vseeno, ali dela v palači iz marmorja ali v baraki. Kot razvojniški čuti stalno potrebo po tem, da je povezan s proizvodnjo, da živi v delavski sredini. V Kovinoplastu je ta mesec izpeljal izboljšave kompenzacijskih spojnic za povezovanje različnih strojev, ki se po ceni in materialu lahko merijo z najboljšimi dosežki v svetu. Trenutno se ukvarja z zaletno spojnico za zagon težkih motorjev. Pri nas velja trenutno najboljša rešitev za tak zagon tri milijone dinarjev, njegova pa še ne 500 tisočakov. Preden se mu je porodila ideja, je veliko razmišljal.

»Ideja ni plod trenutka,« pravi, »ampak plod dolgotrajnega trpanja podatkov v možgane, napornega kombiniranja in povezovanja. Ko intenzivno iščem neko doslej neznano rešitev, mi žena očita, da sem odsojen, saj celo do jedi nimam nobenega teka. Vsaka zamisel tudi ni dobra, saj je že Nikola Tesla dejal, da je od tisoč idej ena dobra in od tisoč dobrih samo ena uporabna.«

Na vprašanje, zakaj je pri nas tako malo inovacij, je Miro odgovoril, da zato, ker dušimo osebno pobudo. To je nazorno opisal s temile besedami: »Ko se na primer nekdo za nekaj angažira, se troši, izrablja, in če ne bo imel od tega koristi, se ne bo pretegnil.«

JOŽICA TEPPEY

Izumitelji

KDOR NIMA IDEJ, LAHKO PRODAJA LE ŽULJE

»Znanje je kot Kolumbovo jajce, dokler ga obvladaš sam, je veliko vredno, ko se naučijo drugi, si moraš izmisliti nekaj novega.« S to primerjavo je inovator Miro Podpečan hotel povedati, da ima vsako novo znanje trenutno veliko vrednost, vendar jo hitro izgublja, zato se na tržišču vedno bije boj za to, kdo bo prvi, kdo bo inovativnejši. Tistemu, ki nima idej, ne preostane drugega, ko da prodaja žulje in naravno bogastvo.

Miro Podpečan je po poklicu diplomirani strojni inženir, ki se je specializiral za tehnično kibernetiko. Doma je iz Župelevca in je zaposlen v Kovinoplastu na dolenskih Jesenicah. Dela v strojnem inženiringu. V delovno organizacijo je prišel pred tremi meseci. Po končanem študiju se je najprej zaposlil v Litostroju. Od tam je odšel na SCT Slovenija ceste Tehnika, najprej v Ljubljano, nato v brežiško temeljno organizacijo, da je bil bližje doma. Pri SCT je bil tri leta odgovorni projektant razvoja in v podjetju ni izdelka, ki ga on ne bi izboljšal. Marsikateri stroj je vpeljal na novo. Ko je prišel v firmo



DETEKTIV KOJAK V KOSTANJEVICI

Mister Telly Savalas, kako se počutite pri nas? »In love,« je dejal Telly, hollywoodski filmski zvezdnik, sicer znan tudi kot detektiv Kojak, ko je v teh dneh v Kostanjeviškem gradu snemal drugo verzijo TV filma Dvanajst žigosanih.

Naploh je Savalas znan kot zelo ljubezniv človek, še posebej pa ima posluš za časnikarje, saj je bil včasih tudi sam novinar ameriške radijske postaje Voice of America. Kot radijski novinar je intervjuval tako znani osebnosti, kot sta Andrej Gromiko in Winston Churchill. Po osnovni izobrazbi pa ni niti novinar niti igralec, ampak diplomiran psiholog, ki se je za igralsko kariero odločil šele pri tridesetih. Sam odkrito priznava, da je igralstvo, vsaj zanj, nekaj najlažjega na svetu. On je vedno igral samo samega sebe, Tellyja, kot tak se je proslavil in kot takega ga ljudje radi gledajo po vsem svetu. Pri nas pa se je gledalcem najbolj priljubil kot TV detektiv Kojak. Kako znan je pri nas, je bilo videti tudi v Kostanjevici, kjer je zaradi njega domala vse noči dežuralo veliko Kostanjevičanov. Zelo rad pa je dajal tudi avtograme, kadar je v bifeju Galerije Božidar Jakac čakal na snemanje. Da mu igra v resnici leži, se je pokazalo tudi med samim snemanjem prizora, ko vdere v klet in ubije nemškega telegrafista. Potem, ko so z njegovim dvojnikom temeljito naštudirali prizor, se je prikazal Telly. En, dva, tri je posnel prizor in potemskupaj z ekipo odbrzel v Zagreb, kjer se je snemanje nadaljevalo v studiu Jadran filma, ker je bilo v Kostanjevici za snemanje zunanjih prizorov le preveč megle.

Več pa je o filmu povedal direktor filma Boris Gregorič, ki je nastopal tudi kot predstavnik Jadran filma, koproducenta MGM/VA TV Produktions iz Los Angelesa. Film 12 žigosanih, to pot drugo TV verzijo, so začeli snemati 17. novembra. V filmu sodeluje 14 glavnih ig-

ralcev, med njimi pa so najbolj slavni Telly Savalas, Ernest Borgnine in Vince Edwards. Režiser filma je Lee H. Katzin, katerega najbolj znan film je 24 ur Le Mansa, njegov pomočnik pa je Zoran Budak iz Jadran Filma. Film bo veljal 4 milijone dolarjev in 350 milijonov dinarjev.

»Gre za zelo zahteven projekt, v katerem sodelujemo z denarjem in z našimi ljudmi, med drugim tudi z glavnim snemalcem Tomislavom Pinterjem. To pa pomeni, da smo prešli na višjo raven takega delovanja, ko ne prodajamo samo konj in lepe pokrajine,« pravi Boris Gregorič. »S snemanjem, kakršnega smo se lotili, je seveda veliko dela, zlasti organizacijskega. Na srečo nam gre vse na roke, tako da računam, da bomo ves material posneli v določenem roku. Še posebej sem zadovoljen s snemanjem tu v Kostanjevici, kjer nam vsi

veliko pomagajo in tudi glede plačila niso pretirano zahtevni,« pravi Gregorič.

Čeprav si marsikdo misli, da je snemanje filmov lahka zadeva, je v resnici to precej naporen posel. Posamezne prizore so pilili in snemali po večkrat. In nepoučen gledalec bi si mislil, da iz vse te cirkuške zmešnjave ne more nastati prav nič uporabnega. Toda zmešnjava je samo navidezna, vse poteka po točno določenem načrtu, ki ga nosi po rokah tajnica režije Angela v obliki debele snemalne knjige, v katero sproti piše dopolnila in opombe. Pa tudi sicer šteje ekipa več kot 150 ljudi, med katerimi so tudi kuharji, ki so jih filmarji pripeljali s seboj iz Anglije.

Snemanje filma v Kostanjevici je trajalo več kot teden dni, zato so ljudje lahko videli filmske igralce čisto od blizu in lahko so se prepričali, da so to ljudje iz

mesa in kosti. Za Tellyja je bilo očitno, da rad srčne vecchio, Vince Edwards je prisegal na sadjevec. Naploh pa so lahko videli, da so vsi ti zvezdniki že precej v letih, da Savalasa mučijo bolečine v kolkih, itd. Skratka, okoli snemanja filmov je le malo blišča in sijaja, je prej trdo delo.

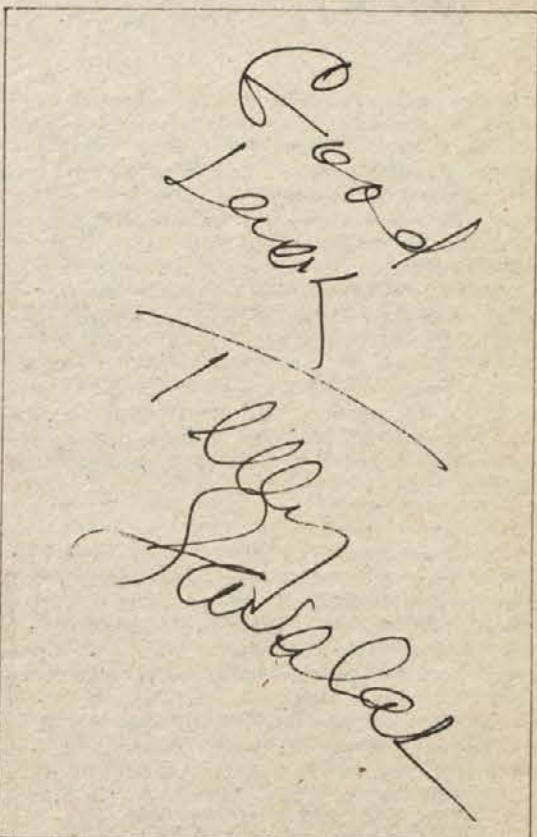
— Telly, ali boste še kdaj prišli na snemanje v Jugoslavijo, v Slovenijo? smo vprašali Savalasa po kratkem oddihu in malici v ogrevanem šotoru.

»Doslej sem snemal že dvakrat in ni rečeno, da ne bom prišel še tretjič med te prijazne ljudi,« je dejal Telly in odhital. Na več vprašanj je bil pripravljen odgovarjati v hotelu Interkontinental v Zagrebu, kjer stanuje v času snemanja v Jugoslaviji.

J. SIMČIČ



Foto: J. PAVLIN



Čebelarstvo

MEDENI KRUH NI MEDEN

Čebelarjev poklic ni lahek. Ponoči mora za volan tovornjaka s panji, da popelje čebele na pašo, podnevi pa je veliko dela s čebelami. Včasih je paša obilna, dostikrat pa je ves čebelarjev trud zaman. In če ni paše, mora seveda čebele nahraniti sam, kar je spet delo in dodaten strošek. Če to pripoveduje možakar, ki se je zapisal čebelam že pred tremi desetletji kot 54-letni Stane Plantarič iz Tržišča, mu lahko verjamemo. Kooperant Medexa je že 20 let, poklicni čebelar pa od leta 1983, ko je pustil delo varilca in krmeljski Metalni.

»Dvajset let sem delal v Metalni. Nerač sem hodil na montaže, raje sem bil doma pri čebelah. Teti Rozi, ki je imela 30 panjev sem včasih pomagal, sam pa sem prvič kupil 14 naseljenih družin in panjev od sorodnikov preminulega šentjanškega župnika, ki je imel zelo rad čebele. Nakup sem si lahko privoščil, ker sem imel nekaj prihrankov še od tistihmal, ko sem delal pri tržiški kmetijski zadruzi. Denar se mi je že v dveh mesecih povrnil. Čebele sem kupil spomladi in prvič sem točil gozdni, drugič pa še kostanjev med, po 30 do 35 kilogramov na panj. Tako sem dobil veselje in korajžo,« je povedal Plantarič.

Vsako leto je imel več čebel in leta 1977 jih je prvič peljal na jesensko pašo v Golubič pri Obrovcu, kjer so nabirale žepke. To je nekakšna resa, ki jo domačini uporabljajo tudi kot zdravilna zelišča, predvsem za čaj. Med je lahak in ga imajo zlasti otroci radi. Največ je Stane Plantarič točil v letih 1981 in 1982. Poprej je vozil okoli 1. maja čebele za 10 do 20 dni na pašo na oljno repico v Bjelovar, zadnja leta pa gre raje v Bosansko Gradsko oziroma Novo Topolo. Na oljni repici se čebela dobro razvije. Običajno sledi paša na akaciji okoli 20. maja, le dva tedna in včasih še manj, potem pa, če je suho, pelje Plantarič čebele na pašo še v Liko, kjer čebele nabirajo lipico, neke vrste deteljo, ki zraste na skalah. Sredi maja je v okolici Tržišča, na Slančjem Vrhu in na Telčah ponavadi še kar obilna kostanjeva paša. Po Plantaričevih besedah kostanjev rak tod še ne razsaja.

Potem, julija, avgusta, večji čebelarji, kot je s svojimi 256 panji Stane Plantarič, čakajo, če medi hoja. Plantarič je julija letos peljal čebele v Gorski Kotar, a jih je moral krmiti s sladkorjem. Če bi jih pustil, ne bi zalegale, se ne bi razvijale. In končno jeseni Plantarič pelje čebele spet na pašo v Liko, na žepke. Letos bodo njegove marljive delavke, kakor čebelarji povsem upravičeno pravijo tem drobnim živalcam, prvič prezimile v Dalmaciji, v Benkovcu. Stane pričakuje, da bo bolj miho podnebje prispevalo, da se bo prihodnje leto prej pričel razvoj čebeljih družin.

Za te silne prevoze imajo Plantaričevi že kar lep vozni park. Na dveh tovornjakih je stalno 90 oziroma 66 panjev, na tretji tovornjak pa jih naložijo še 100. Vse so AŽ panji, amerikanci so neprikladni za prevoze. S katrci se Plantarič vozi na ogleda za pašo in samo na njenem števku je letos novih 30.000 km. »Letos sem sedemkrat prestavljal čebele. Tovornjake včasih vzozim na pašo sam. To je kar naporno delo. Nafta, vzdrževanje avtomobilov je drago, med je šel pa bolj malo gor. Še dobro, da čebelarji zelo dobro sodelujemo. O paši se obveščamo po telefonu, z Antonom Majcnom iz Gaja pri Šentjanžu pa jo tudi skupno išče-va. Tako je ceneje. Čebelarji, tudi iz Ljubljane in Novega mesta, se ob paši na teh srečanjih pogovorimo q

vsem, kje medi dobro, o boleznih čebel, skratka, ni ljubosumnega skrivanja kakršnihkoli podatkov,« pravi prepričljivo Plantarič. Kakor bi se čebelarji navzeli nekaj vzorne organiziranosti in složnosti po svojih najljubših prijateljicah! Tako je naposled moč tudi smotrneje, ceneje čebelariti.

Ker doma ni zanesljive paše, so ti prevozi čebel nujni, čeprav so hkrati, tudi dvorezni meč — po paši v Liki je Plantarič pred kakšnimi šestimi leti v čebeljih družinah opazil zloglasno bolezen — varozo. Zdravilo (koloč) za dimljenje so si morali tedaj čebelarji sami nabaviti iz tujine. Iz Japonske so dobili zdravilo v pičlih 10 dneh. »Varoza se ne da stoodstotno pozdraviti,

kjub dragim zdravilom in dejstvu, da je treba spomladi in jeseni večkrat pliniti. Stalno je treba spremljati stanje varoze v družini, kajti če bi pozabil na kakšno družino in na primer ne bi zdravil dve leti, bi zanesljivo vse čebele zapustile svoj panj. To najraje naredijo jeseni. Nekateri so zelo dobri teoretiki, o tem se lahko prepričamo tudi v našem glasilu Čebelar. Toda največ da praksa. Ko se namreč dobimo na paši, se vidi, koliko je kdo vreden, koliko zna,« je menil Plantarič.

V rezervi ima okoli 50 panjev. Če kakšna matiča pogine, ima vedno na voljo mlado matico. Če je spomladi kakšna slaba družina, ji doda rezervno matico. Staro uniči. Plantarič sam vzgaja matice in na leto jih zamenja tudi po sto. To stori po dveh ali treh letih starosti, ker je matiča tedaj že izčrpana. Na panjih ima zapisan podatek o starosti matice in še kakšnega spremljevalnega, denimo o donosu medu, o čemer pa sicer nerad govori. Ni znano, ali zaradi prevelike skromnosti ali se boji zavisti. Moti ga, ker ponekod na paši čebelarje mačehovsko obravnavajo. Kmetijcem se ponekod zdi še komaj vredno obvestiti čebelarje, da bodo škropili pridelke s pesticidi, češ če hočete imeti čebele, jih imejte zaprte. Včasih so čebelarji celo dobili kakšen dinar, ker so s čebelicami pravzaprav najbolj poskrbeli za opravevanje, danes gledajo kmetijski nanje zviška, preveč uradniško. »Pravijo, da morajo po zakonu pač dan prej povedati, da bodo škropili, in se moraš s tem sprijazniti. Ko so zadnjič škropili v Bosni, se je precej družin zadušilo, ker so bile v vročini predolgo zaprte,« se je spomnil Plantarič paše v Bosanski Gradski, kjer je bilo samo iz Slovenije 12 tovornjakov s panji.

Tako kot drugi čebelarji, tudi Plantarič ni zadovoljen z odkupnimi cenami medu. Pri Medexu resda dobijo vse, a to tudi pošteno plačajo. Zlasti moti večje čebelarje, da nimajo nič več cenejšega sladkorja in so prepuščeni lastni iznajdljivosti. Če komu uspe dobiti sladkor neposredno iz tovarne sladkorja, še gre. Če bi moral kupovati na drobno 3 tone sladkorja, kolikor ga letno rabi za zimsko krmiljenje čebel Plantarič iz Tržišča, bi bilo že težje.

PAVEL PERC



Spomini

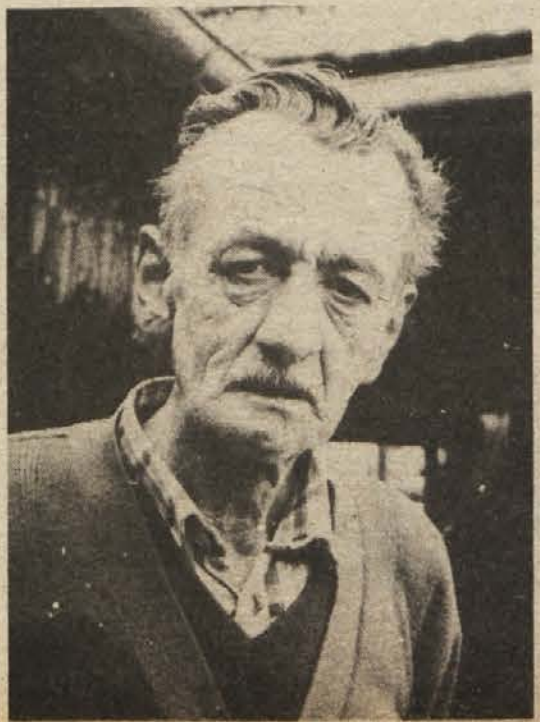
LE ZADNJE BITKE NE BO IZBOJEVAL

»Mladost je norost, čez jarek skače, kjer je most,« ponavlja znani slovenski rek Anton Klemenc, ko pestuje svojo mrtvo desno roko, žalosten spomin iz 2. svetovne vojne. »Pa kaj bi, srečo sem imel, da sem sploh ostal živ, kajti bil sem preveč brezbržen in predrzen! Nikoli nisem mislil na nevarnosti, čeprav so me soborci venomer opozarjali, da me bo ujel sovražnik. Opozorila mi niso bila mar, zato sem jo v svoji mladostni vihravosti tudi skupil. Danes bi zagotovo ravnal drugače, pri svojih dobrih dvajsetih letih in v vojni vihri pa nisem znal prav ceniti življenja,« razpreda Klemenc ob spominih na vojne dni, ki jih je toliko, da bi lahko, kot sam pravi, napisal celo knjigo. Toda izluščil je le tiste utrinke, ki so se mu najbolj globoko vtisnili v zavest, tiste, ki jih najpogosteje obuja s svojimi vojnimi tovariši, ki se jih na srečanjih borcev še vedno zbere kar veliko.

Anton se je rodil v črnomaljski družini Klemenčevih kot eden izmed sedmih otrok. Oče je načrtoval, da bodo imeli doma lesno tovarno, saj je poleg treh domačih v delavnici pomagal še po sedem tujih pomočnikov. In tako je delavnica že počasi preraščala v tovarnico. Vendar pa zato ni vztrajal, da bi se morali vsi sinovi izučiti za

mizarje. Anton se je odločil za livarja, izučil pa se je v Belokranjski železovlarni, predhodnici današnjega Belta. A ni ostal dolgo v tovarni, raje je odšel gradit progo Črnomelj — Vrbovsko. Ko pa je prišla vojna, je bilo tudi s tem delom konec.

Do maja 1942 je Klemenc še vzdržal doma, takrat pa so se skupaj s sosedi dogovorili, da grede k partizanom na bližnji Maverlen, kjer je Anton že imel brata. A ker



niso imeli dovolj orožja, so jim partizani svetovali, naj se umaknejo v katero od nižje ležečih vasi in počakajo. A tu so mladi fantje — Anton je štel komaj 21 let — naredili prvo napako. Namesto da bi upoštevali navodila, so se raje odpravili domov. Vse njihovo početje pa ni ušlo budnemu očesu soseda izdajalca, kajti drugi dan so bili v hiši že Italijani. Vse, torej starše, dve hčerki in štiri sinove so odpeljali najprej v taborišče na Rab, od tam pa skot Reko v Gonars. »Ob razpadu Italije sem jo peš mahnil domov, na srečo brez večjih zapletov. Takoj sem nadaljeval s potjo, ki mi jo je pred dobrim letom preprečil sosed. Najprej sem odšel v železniško brigado, potem pa za četnega obveščevalca v Gubčevo brigado. Delo obveščevalca je bilo izredno nevarno, vendar me ni bilo strah. Delal sem okrog Regerče vasi pri Novem mestu. Večkrat, ko sem se skrival, sem slišal, kako so izdajalci vpili po vasi, da me bodo že ujeli. Klicali so me Črni in so dobro vedeli zame. Posebno ko se je 2. bataljon preselil na drugi breg Krke, so mi bili vedno za petami. Nikoli me niso ujeli, priznam pa, da sem moral biti tudi dober psiholog, da sem vedel, na katerega človeka se pri zbiranju informacij lahko zanesem, da se ne bi sam izdal,« pripoveduje Klemenc ter pri tem prizna, da ga je enkrat le bilo pošteno strah. Nekoč se je skrill med deske, ki se se sušile okrog hruške, izdajalci pa so hodili okrog njega, nepričani, da mora biti nekje v bližini. Ni jim ga uspelo najti, ko pa so odšli, so se mu od prestanega strahu tako tresle noge, da ni mogel stati.

Dan, ki se je Antonu najbolj vtisnil v spomin in koseje, kot pravi, drugič rodil, je bil petek, 4. aprila 1944. Bataljonski obveščevalac ga je poslal s tremi tovariši po informacije, kajti belogardisti so se iz Mirne peč začeli pomikati proti Trebelnemu, kjer so bili partizani. Obveščevalci pa so morali zvedeti, če grede belogardisti morda tudi iz Novega mesta. Prišli pa so prav pred sovražnika, kar so žal ugotovili šele, ko je bilo že prepozno. Mednje je namreč padla mina, ki je bila smrtna za dva obveščevalca, Klemenc in sotovariš pa sta bila ranjena. »Ko so naši spoznali, da še ni vse izgubljeno, da se dva še premikava, so se toliko bolj zagrizeno borili

in odbili bele. Meni za vse te borbe takrat ni bilo mar, kajti bil sem hudo ranjen, a spominjam se, kako lepo je bilo, ko je odtelala kri. Četna bolnišnica Francka Kurnaver je s pomočjo drugih dobila voz z gnojnim košem, da so me lahko odpeljali na varno. Pa potovanje ni bilo najbolj varno. Ves čas sem padal v nezavest, se spet zbuval, in ko sem bil slučajno pri zavesti, sem zagledal nad seboj sovražnikovo štorško. Tovariši, ki so hodili ob meni, so se razbežali, mene pa sta neka čudna moč in nagon pred nevarnostjo prisilila, da sem se s prebito čeljustjo, drobci mine v pljučih in polomljeno desno roko zavlekel v luknjo v bližnjem kamnolomu ter si tako rešil življenje,« še danes težko verjame sreči Anton.

Na zdravljenje je odšel v bolnišnico v Kočevskem Rogu, kjer so jih namesto z injekcijami zdravili z žganjem. Injekcij namreč ni bilo, žganje pa se je vedno kje našlo. »Kjer je bila kakšna luknja, tjaso gazili. Dvakrat sem moral podpisati, da ne dam odrezati roke, čeprav me je zdravnik prepričeval, da bom sicer umrl.« Iz Roga so ga še hudo iznakaženega odpeljali na Planino pod Mirno goro, od tam pa v šolo v Črnomlju, kjer so čakali na pot v Bari. Matič ga je hotela videti, a se ga zaradi hudih ran niso upali pokazati. Zato je bila prepričana, da ne živi več, toliko bolj, ker je v začetku leta 1942 že izgubila enega sina, v drugi polovici 1944 pa še dva.

Sele julija 1945 se je vrnil domov, danes pa pravi, da bi bilo bolje, da ni nikoli prišel nazaj v Črnomelj. »V Ljubljani bi lahko ostal v invalidskem pevskem zboru, kajti lepo in zelo rad sem pel, ali pa bi se šolal, za kar so mi tudi poohudili priložnost. A starši so me želeli domov, kajti ostal sem še edini sin, kmetija pa je čakala. Jaz sem ubogal starše, meni pri mojih sinovih pa to ne uspe več. Zemlja jim ne diši in to me boli. Hlev smo morali izprazniti, na konje, ki smo jih imeli pri hiši desetletja in desetletja, spominja le še komat, obešen na pročeje hleva. Hudo mi je, kovidim, da ostaja zemljazanemarjena,« potoži Klemenc, vedoč, da te zadnje bitke ne bo izbojeval.

M. BEZEK-JAKŠE

JARČEV ZBORNIK

Cvetko Hribar so v prikazu Razvoja glasbenega šolsstva od leta 1897 do druge svetovne vojne nekoliko preveč prevzeli podatki ali bolj arhivsko gradivo, ki mu je odmerila preveč prostora, pozabila pa na svoj odnos do njega. Povsem drugače ga je izkoristil Janko Jarc v prikazu mnogim neznanim in »neznamenitima« dr. Leopolda Picigasa. Ni samo navdve zanimiva ali bolj tragična njegova življenjska pot, bolj je tragično to, da je taka usoda značilna za mnoge Novomeščane in Dolenjce nasploh. Ves čas sanjajo o svojih krajih, pasovno dlje od njih, ves čas se vračajo domov, nazadnje pa jih pokrije tuja zemlja. S to ugotovitvijo pa smo že

segli v vsebino naslednjih dveh prispevkov, Marinka Dražumerić opisuje izseljevanje iz Bele krajine, Marija Makarovič pa izumiranje Podgrada. Obe opisujeta tragiko naših bornih krajev, ki zaradi gospodarskih in družbenih (!) vplivov silijo svoje ljudi v bližnjo ali daljno tujino. S tovrstnimi študijami je treba nujno nadaljevati in jih prenesti tudi na druga področja, zlasti Suho krajino.

Jože Dular z opisovanjem dela Literarnega kluba v Ljubljani, v katerem so imeli ugleden delež tudi Dolenjci, načinja NOB-jevski sklop Jarčevega zbornika. Odkrito je treba zapisati, da smo mnogi te podatke že

do dolgo želeli. Z navidez čisto literarno temo načinja posredno vrsto velikih vprašanj polpreteklega časa. Največje se mi zdi tisto, ki zahteva premislek o posledicah druge svetovne vojne in revolucije še posebej na literarno snovanje in snovalce. Člani tega kluba se niso ne izpeli ne izpisali. Ob izgubi dveh največjih slovenskih talentov, Balantiča in Kajuha ter drugih, pozabljamo na tiste, ki so ostali živi, med njimi so tudi člani Literarnega kluba, razen Čampe, ki so jim spremenjene razmere zavrle ali celo prekinile umetniško zorenje.

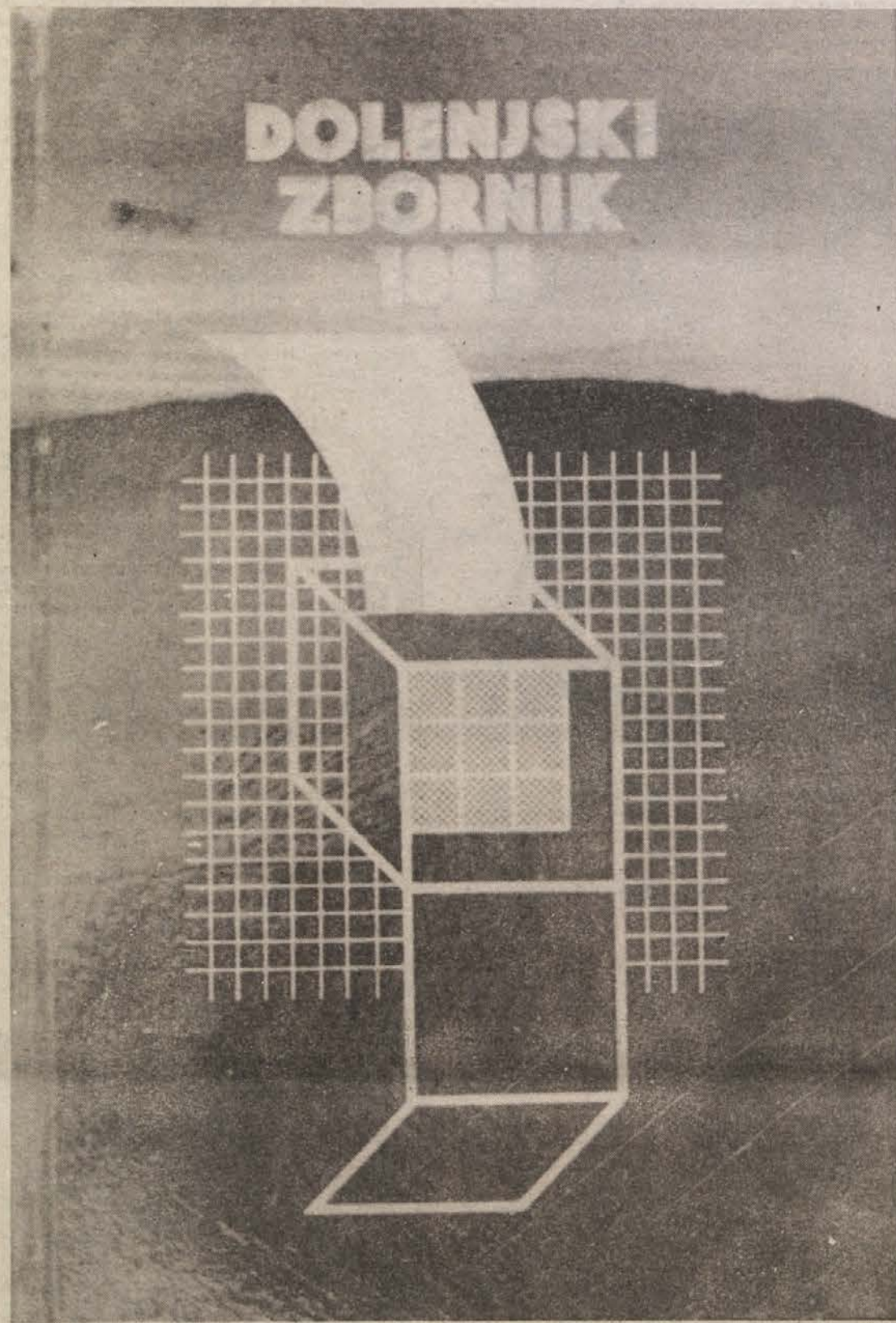
Anton Štampohar je prispeval zelo angažiran in čustveno obarvan prispevek o predvojnem komunistu Jakobu Butali. Bogata dokumentacija tudi bralca ne pusti neprizadetega, postavi pa mu dvom, ali ni avtor nekaterih dejstev zamolčal. Ob vsesplošni hysteriji po »tabu temah«, ki je že zelo uspešno zakrivilavzroke, zakaj je do nje sploh prišlo, bi lahko dodal še nekaj vrstic in potešil radovednost. Isti očitek velja tudi Zdenku Piclju v zvezi z Venclom Perkom. Njegov prispevek Gorjanci v NOB 1941 — 1945 je najobširnejši, sama tematika pa še zdaleč ni izčrpana. Problem je mnogoplasten in zelo kompliciran in nekajkrat večji, kot je nadmorska višina Trdinovega vrha, zato bo na njem lahko delal še leta in leta. Že Dakijevi spomini bi mu postavili vrsto vprašanj. Avtor se ne izogiba »zoprnostim« in od njega lahko še veliko pričakujemo, kajti očitno ni pristaš lakirane podobe preteklosti. Janko Saje opisuje delo »moške bolnice« v Novem mestu med zadnjo vojno. Z njim nas opozarja, da ob zasluženi hvali Pleterij zaradi njihovih zaslug v NOB pozabljamo na veliko delo, ki ga je opravil samostan usmiljenih bratov v Novem mestu. Skoraj stooletno so se postavili na stran narodnoosvobodilnega boja, po vojni pa so bili ukinjeni. Kdor je spremljal njihovo hitro in nasilno resocializacijo po tem ukrepu, se lahko upravičeno sprašuje, ali so to ti dobri in skromni ljudje zaslužili. Samostan bi verjetno počasi sam ugasnil, krivica pa se jim le ne bi zgodila.

Na koncu dodaja Matjaž Verbič pregled poglavitnih določil normativnih aktov, ki opredeljujejo priznanja, nagrade in časti v občini Novo mesto ter njihove dodeljevanje prejemnike oziroma nosilce.

Iz vsega povedanega sledi, da je uredniški odbor uspešno opravil svoje delo in da je družbeni denar dobro naložen. Ali je Janko Jarc, njemu je zbornik posvečen, z njim zadovoljen ali ne, je seveda druga zadeva, vendar kaj bistveno boljšega gotovo ni bilo mogoče narediti. Povsem nesporno je, da vrsta člankov presega lokalne okvire in ga lahko ocenimo kot pomemben prispevek k našemu samospoznanju.

In kako naprej? Uredništvo že ima nekaj svojih načrtov. Naj mi bo dovoljeno dati še nekaj predlogov. Vztrajati in še povečati je treba že sprejete kriterije. Pri tem se ne sme bati niti zamer nekaterih »veličin« in samozvanih »genijev«. Želeti in upati je le, da bodo enakega mnenja tudi tisti, ki odločajo o denarju. Tako bo zbornik ne le dobil zanesljive bralce (in kupce) ter sodelavce, ampak tudi mesto v širšem slovenskem prostoru. Z zbornikom Dolenjska delno rešuje problem svojega zamudništva v razvoju slovenske znanosti in kulture. Glede vsebine pa bi bilo navdve dobro nadaljevati nekatera načeta vprašanja: izseljenstvo, povojne migracije, demografske spremembe. Še posebno pozornost bi zaslužilo tudi agrarno vprašanje in agrarni nasploh pa industrializacija seveda. Zelo dragoceno bi bilo raziskati ali pa vsaj zbrati vesti o odnosu med graščaki in kmeti po odpravi fevdalizma pa vesti o grajski opremi, knjižnicah, odpeljanih arhivih (npr. otoškem). V zadnjih letih mnogi nekdanji lastniki, zlasti njihovi otroci, hodijo gledat svojo nekdanjo lastnino, iščejo različne podatke, zainteresirani pa o njih zvemo, ko že zdavnaj odidejo. Še in še bi lahko naštevali možne teme, vendar je veliko bolj modro svetopisemsko končati: Zetev je velika, delavec pa malo. Z vztrajanjem, urednikov in financerjev, se bo neraziskano področje zmanjšalo in to mora biti glavni cilj naslednjih števil Dolenjskega zbornika.

S. GRANDA



Razmeroma številnim lokalnim zbornikom, od katerih pa žal nobeden ne izhaja na Dolenjskem, se je pridružil še Dolenjski zbornik. Po mnenju uredniškega odbora sega njegov najstarejši predhodnik v leto 1930, kar mu daje med tovrstnimi publikacijami častitljiv ugled. Čeprav se bibliotekarji z njihovim mnenjem skoraj gotovo ne strinjajo, pa ima z vrsto svojih predhodnikov nedvomno duhovno sorodstvo. Veže jih pričanje, da širši slovenski prostor premalo ve o krajih v vzhodni Gorjancev, da je pretrgana kontinuiteta z nekdanjim uglednim deležem Dolenjske v slovenski kulturi. Uredništvo sta zato pri svojem delu vodili dve načeli: prikazati znanje Dolenjcev in seznaniti javnost, tudi domačo, kaj drugi ugotavljajo o Dolenjski. Ob tem je treba ugotoviti, da se, žal, uredništvo s poimenovanjem obravnavanega prostora kot Dolenjska vključuje v krog tistih, ki pozabljajo na dejstvo, da Bele krajine nikoli nismo prištevali k njej.

Ob veliki dejavnosti arheologov v naših krajih v zadnjih letih je razumljivo, da so zelo dobro zastopani tudi v zborniku. Knezov članek Arheološka raziskovanja v Novem mestu in Slabotov In šele nato se naselijo Slovani sta širše koncipirana, Križeva Prazgodovinska gradišča v občini Novo mesto in Breščakov Članek Oblike antičnih grobov na Dolenjskem pa bolj specialno, vsi skupaj pa le dajejo občutek zaokrožene tematske celote. Na arheološka spoznanja se zelo opira tudi avtor naslednjega članka, pokojni Ivo Pirkovič. Kljub iskrenemu spoštovanju do njega in odkritemu občudovanju njegovega širokega znanja, lucidnosti in vztrajnosti moramo reči, da je v Neznani zgodovini slovenskih Orehovnikov-Gracarjev obilo spornega. Zgodovina pač ni etimologija, kjer se razislovalec lahko zadovolji z 20-odstotno točnostjo svojih rezultatov. Uredništvu, za katero mi je jasno, v kakšnih težavah se je znašlo, ne očitam ničesar. Je pa nedvomno potrebno opozoriti bralce, da vsemu napisanemu ne gre verjeti in da je treba velikokrat strokovne in znanstvene članke brati podobno kot politične: z veliko mero skepse in navdve kritično. Nasedli mu bodo seveda vsi tisti, ki verjamejo Denikenu in »venetskimi teorijam«, in teh na Dolenjskem ni tako malo, toda tem itak ni pomoči. Da je mogoče tudi iz skromnih virov napisati resno, dokazuje Gorazd Makarovič v članku o zgodnjeresrdnješki prehrani alpskih Slovanov.

Umetnostna zgodovina je zastopana le z dvema prispevkoma. Jelka Pirkovič Kocbek obdeluje novomeški Glavni trg oziroma samo njegov delček. Z metodo, ki je pri nas dokaj nova, daje pa v kombinaciji z zgodovinskimi viri, in to novejšimi, dobre rezultate za več stoletij nazaj, bo lahko prišla do zelo dobrih rezultatov. Opozoriti je treba le, da je treba biti do Puceljvih podatkov zelo kritičen.

Zakonca Uršič dajeta podatke o cerkvah v Črmošnjiški dolini. Čeprav so ti navdve zanimivi ali bolj tragični, saj gre za področja, kjer so včasih živeli Kočevarji, bi želeli zvedeti tudi to, kdo, kdaj in ob kakšni priliki jih je požgal. Običajno to ni nikjer zapisano, ljudje pa še vedo.

CVETJE ZLA

Hudo mi je pri srcu. Poslušam besede, ki me jih je sram ponoviti.

Pravkar je privihral mimo na srečo zaklenjenih vrat najine ledene sobice, ki si jo deliva z njegovo sestro. Ko sem nato že po njegovem odhodu šla pogledat na dvoriščno stran za njim, sem opazila poln škaf nametanega perila. Najinega. Spreletelo me je po hrbtu: »Zdaj se znaša nad mrtvimi stvarmi, prav kmalu se bo nad živimi — ljudmi! Kako živeti s takim človekom v kolikor toliko mirnem, plodnem in dobrem sožitju? Le kako neki?!«

V meni se dviga vsej miroljubnosti navkrog ogorčenje. Premlevam v sebi: »Seveda, on ni nikoli ničesar kriv... Samo mi, drugi... Bajе mu nočemo nič dobrega...«

Zaklenil se je v svoj grozljivi, zlagani svet. NA DNU — TEME. Gluh je za vsako svetlo in toplo, iskreno domačo besedo. Znova že kar bolesto vrtam vase: »Le kaj ga zdaj moti še to nedolžno perilo?«

Potem spoznavam in si počasi, s težavo priznam: »Kajpak, vzal ga je iz pralnega stroja, čeprav je še vse neoprano, in storil je to samo zato, da pralni stroj — proda.«

Kot ponavadi laže sam sebi in svetu. Trdi, da je vse njegovo, resnica pa je druga. Vse gre za pijačo. Razbil je radio, uničil televizor, vdri že k nama, pokončal vežna vrata, vlomil v shrambo, prodal vredno posteljnino in nov štedilnik. Divjanju pa ni in ni konca: pet poskusov uboja s kolom in sekuro sarno v dobrem mesecu dni! Pa kdo se kaj zmeni? Varuhi reda so daleč in zato zanj nič nevarni. Tako se nemoteno znaša nad materjo ali sestro ali mano ali nad komerkoli, ki ga skuša vsaj malo spametovati, mu pomagati. Jetra ima že uničena, želodec tudi, a njegovemu žejnemu grlu žgane pijače nikoli, NIKOLI ni dovolj! Znova in znova rabi denarja za svoje nikoli suho grlo. Vse požene in nam zagreni dneve ali noči s svojimi razpuščenimi nečloveškimi izpadi. Saj nihče ni več varen svojega življenja ob njem... Zraven pa razsaja, pobija vse in grdo preklinja, tuli in kriči, da gre skozi ušesa: »Sramota! Sramota!«

Pa se niti ne zaveda, da je tisti, ki vso sramoto koplji in dela — on sam! Zgubil je že vsako samospoštovanje, le bes, napuh, svojeglavost in

vsakovrstna prevara mu gospodujejo in ogrožajo vse naokoli.

Mozgan naprej: »Le kako vse to še dalje prenašati? Sploh pa: le kako še zmore sam prenašati tako zelo popačeno podobo lastnega življenja?« Tega ne doumem, čeprav si ponavljam, da je bolnik, pravzaprav človek v duševni stiski...

A kaj, ko ga je zapitost notranje že tako skazila, da ni več v stanju, da bi bil sploh še odprt za RESNICO. O sebi pa tudi o drugih! Povrh je še prepoln mržnje do drugih. Do sebe... Prav zastrupljen je z njo globoko v dušo. Kako naj se potem sploh — zdravi? Sicer pa tako o tem noče ničesar slišati! Vsega bi se moral na novo učiti, vsega o pristnem, zdravem, srečnem — življenju.

Kaj ga ni škoda, saj kadar je trezen, po srcu ni tako slab človek. Čudno: kljub vsemu zlu, ki ga trosi tudi na mojo pot, se mi skoraj smili. Hotela bi mu biti pravična, kot da iščem že skoraj nekakšnih olajševalnih okoliščin za to nevzdržno stanje, ki ga povzroča doma. Če bi jih le bilo kje najti za takšen vrazji kolobar! Mar se človek sme tako zelo zavreči in pasti tako globoko?

Kaj pa človeško dostojanstvo, ponos, vse tisto, kar te more sploh še dvigniti iz gnusnih nižin brezna, ki se odpira pod nogami in te hoče pogoltniti? Vse tisto, kar te ohranja pri človeka vrednem življenju — je res vse to v njem že docela umrlo? Ali pa samo nezavedno v njem dremlje in čaka na svoje prebujenje in prerojenje? Fant nosi pekel v sebi, in hk-

rati — izhod iz njega! Če bi le hotel, če bi le sprejel prijateljsko ponujeno dlan v tem boju! Sam ne zmore. Pa še tako mlad je v bistvu! Kaj pa je to trideset let za takega trdnega kmečkega fanta, ki sta ga strojila trdo poljsko delo in trpki gorjanski svobodni zrak? Razmišljam, da mora biti dejansko zelo osamljeno, nesrečno bitje, ko išče utehe v varljivem kozarčku in v samopašni družbi škodoželjnih znancev, ki ga podpihujejo k nasilju in upornosti, s katerima pravzaprav samo izraža svojo hudo zasvojenost, duševno nemoč in — strah. Nad slabotnimi in nad ženskami se pravzaprav izživljajo samo strahopetneži.

Kljub vsemu mi je težko zanj in zaman si belim glavo, kako pomagati človeku, ki je v težavah, pa se jih noče znebiti. Noče iz svojega alkoholičnega pekla. Pri vsem tem sam niti ne more, pomoč drugih pa z vsemi štirimi zavrača! In vendar ga znotraj gloda črni obup, on pa beži od samospoznanja, se slepi in se pretvarja pred svetom. Ne da si priti blizu, zaupa pa vsem tistim, ki zaupanja sploh ne zaslužijo, ker ga niso vredni.

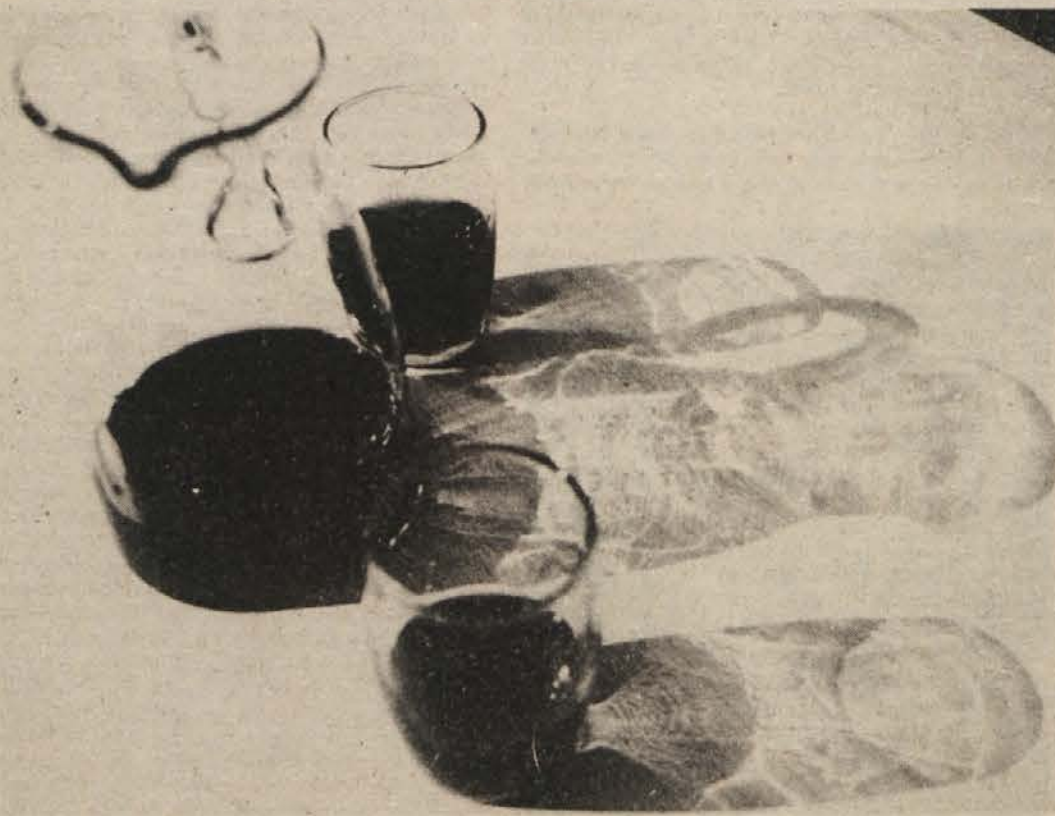
Če bi resno in trdno začel graditi na sebi, če bi si klesal voljo in pogum ZA ZMAGOVITO POT z dna te razčlovečene duševne bede in telesne propalosti, nevedne vsakega čuta za čast osebnosti in človečnosti, nesposobne vsake plemenite srčne navezanosti, bi prej ali slej uspel. Pri teh letih še ni prepozno.

Težko mi vse skupaj lega na dušo, ko pomislim na moralno, gmotno in zdravstveno škodo, ki jo to stanje nezadržno povzroča pri že tako dovolj bolni in obremenjeni materi vdovi, ali na nevarna razburjenja pri sestri, ko se utrjena vrača od dela domov v to s sovražnostjo nabito ozračje. Kako naj se odpočije in okrepi v tako strupenem vzdušju? Mar naj kot desetnica roma brezdomno po svetu in prepusti mater, ki se pod bremenom let in življenjskih preizkušenj komaj prebija skozi življenje? Mar naj jo prepusti nasilni in napadalni naravi zasvojenega brata?

Medtem se je docela stemnilo. Tudi nesrečnik se je v svoji opitosti izdivjal, ampak za seboj je pustil temo, ki je gostejša kot tista tam zunaj, zakaj te ne prebije nobena, ne sončna ne mesečeva svetloba...

Dlani sem naslonila na obraz in grenko zaihtela. Bridkost je bila prevelika. Zakaj, le zakaj ljudje uničujejo najdragocenejše, kar še premorejo?

NELLY SCHUSTER



Olozoria

knjižna

PREBRALI SMO

PRVI BELORUSKI PESNIK V SLOVENŠČINI

Pred tedni oziroma prav tiste jesenske dni, ko so plakati širom po Sloveniji vabilni na srečanja, koncerte in recitale z gosti iz Belorusije, v Novem mestu in Krškem, denimo, na nastop popularnega ansambla iz Minska, glavnega mesta te sovjetske republike, ko je bilo torej v nekaj dneh in hkrati v več krajih moč prisluhniti utripu nam do zdaj tako malo znane beloruske kulturno-umetniške ustvarjalnosti, se je v naših knjigarnah pojavila knjižica s pesmimi beloruskega ljudskega pesnika Janka Kupala. Knjižico, ki pomeni prvi globlji slovenski vpogled v poezijo kakega beloruskega pesnika, je v obliki miniaturne izdala Cankarjeva založba v Ljubljani, natisnili pa so jo v (1000 izdih) v kočevski tiskarni.

Miniaturna pesmi Janka Kupala je izjemna med miniaturnimi, ki jih izdaja Cankarjeva založba: prinaša pesmi v štirih jezikih, poleg izvirnika in slovenskega prevoda, ki ga je opravil pesnik Tone Pavček (njegov je tudi izbor in najbrž tudi nepodpisana spremna beseda), še v ruščini (prevajalci M. Gorki, M. Isakovski, N. Kislik, B. Kožun, A. Prokofjev in I. Škljarevski) in angleščini (Walter May), tako da je ta klasič beloruske poezije predstavljen kot evropski pesnik, kar nedvomno je.

Janka Kupala, s pravim imenom Ivan Dominikovič Lucevič, se je pojavil v začetku tega stoletja, nekako takrat, ko je carsko Rusijo pretresala prva revolucija. To je bil čas, ko je tudi Belorusijo zajel val socialnih in družbenih pretresov in je bila tudi v tej deželi jasno izražena zahteva do razvoja beloruskega jezika, beloruske kulture in umetnosti. Kot sin revnega kmečkega zakupnika se je Kupala oglasil s socialno puntarsko pesmijo, iz tistega časa pa je tudi pesem, ki je prevodu Maksima Gorkega opozorila Ruse na brezpravje, na

človeško in nacionalno hudo Belorusov.

Seveda pa Kupala ni zgolj socialni pesnik, je tudi liriki, tenkočuten prisluskovalec glasovom globokov človeku, pesnik ljubezenskih pesmi, krajinskih ljudskih motivov, nepridigarji in ves ljudski. Hkrati z Jakobom Kolasom in Maksimom Bogdanovičem je tudi začetnik nove beloruske poezije. Ti trije pesniki pomenijo za belorusko poezijo nekaj takega, kar pomenijo Kette, Murn Cankar in Župančič, pesniki naše moderne, za slovensko poezijo. Sorodna jetudi njihova usoda: Bogdanovič je umrl mlad, izdati je mogel le eno knjigo, kar se je, denimo, zgodilo tudi našima dvema, Ketteju in Murnu, ki sta omahnila v Cukrarni. Janka Kupala je torej le najpomembnejši glasnik obdobja, s katerim se začneja moderna nacionalna beloruska poezija.

I. ZORAN

KAKO IZ POTRTOSTI

Če bi hoteli napisati spisek vseh boleznih, ki mučijo človeški rod, potem bi najbrž morali vzeti kar precej dolg zvitok papirja. Zanimivo bi bilo, ko bi nekoliko natančneje pogledali v seznam. Odkrili bi, da so med najbolj razširjenimi boleznimi, kot so bolezn srca in ožilja ali revmatska obolenja, tudi take, za katere niti ne vemo, kam bi jih vtaknili: potrtost, melanholija, črnogledost, živčnost, stalna napetost. Gre za celo vrsto tako imenovanih duševnih bolezenskih stanj, ki so dandanašnji vse bolj razširjene med ljudmi, a jih nekako ne jemljemo preveč resno. Med vsemi temi pa je na prvem mestu prav depresija oziroma po domače — potrtost. Še posebno razširjena je v razvitem svetu, doma pa je tudi pri nas Slovincih, ki smo vsaj v tem pogledu, kot je videti, razvit narod.

Poznavanje boleznih je že delo ozdravljenj. Zato je spoznavanje depresije lahko koristna stvar za vsakogar, ki je nagnjen k takšnim počutjem. Lahko torej samo pozdravimo izid knjižice Depresija, ki je

pred kratkim izšla pri Mladinski knjigi v njeni zbirki Družinska psihološka knjižica. Avtor knjige je dr. Paul Hauck.

Strokovnjak se bo najbrž zgrozil nad laičnostjo pisanja, vendar knjiga ni namenjena strokovnjakom, marveč najširši javnosti. Zato se pisec knjige ni spuščal v poglobljene analize depresije, temveč je ostal predvsem na praktično svetovalni ravni, ki jo osvetljuje s številnimi primeri iz svojih izkušenj. Njegove nasvete vodi dokaj enostavna zamisel, da so ljudje v največji meri za potrtost kar sami krivi. Tako po Hauckovem prepričanju depresija izvira iz samoobtoževanja, samopomilovanja in pomilovanja drugih. In izhod potemtakem ni težaven, najprej moramo spoznati, da smo depresivni, potem pa s samovzgojo (in avtosugestijo) odpraviti vzroke zanjo, ki tičijo v naših navadah, iracionalnih prepričanjih in načinih razmišljanja.



Problem depresivnosti je najverjetneje precej bolj zapleten, kot je razvidno iz Hauckove knjige, vendar je knjižica kljub preproščini vredna branja, saj ponuja nekaj koristnih nasvetov kaj storiti pri blažjih oblikah potrtosti. Pri resnejših pa branje te knjižice ne bo dovolj.

M. MARKELJ

URA

237. zvezek knjižnice Kondor, ki izhaja pri Mladinski knjigi, sooča slovensko bralstvo z doslej dokaj neznanim literarnim imenom: to je Aleksej M. Remizov, ruski pisatelj, dramatik in esejist. Kratki roman

MATIČINA KNJIŽNICA

V letošnji bogati knjižni beri Slovenske matice se srečujemo kar s tremi knjigami (ostale bomo predstavili kasneje), katerim bi lahko našli skupen imenovalec, in sicer gre za dnevniško-spominsko literaturo, katere osnovna značilnost je subjektivnost, osebno razumevanje preteklih in sedanjih dogodkov, osebno razumevanje miselnih, političnih in kulturnih tokov življenja. Trojico Matičinih knjig pa odlikuje še nekaj, to je drugačnost, ki je morda toliko bolj zaznavna zaradi tega, ker doslej kaj velike strpnosti do različnosti pogledov in razumevanj časa nismo pokazali.

Najprej omenimo dnevniške zapise Mirka Mahničiča, ki so izšli, zbrani pod skupnim naslovom Slovo. Avtor je v njih zajel zadnje obdobje svojega lektorskega dela v slovenskem gledališču ter čas okrog upokojitve. Zapisi izhajajo torej iz tistega življenjskega obdobja, ko posameznik naredi obračun, kaj je naredil, koliko načrtov je uresničil, koliko jih je ostalo in koliko se jih je umaknilo v resignirano odpuved. Mahničičev zapis kaže, da je bilo slovo od gledališča in vsega, kar se je v tem stiku plodilo ter ga osebno potrjevalo, bolj grenko kot veselo. Z notranjo občutljivostjo je zaznal val sprememb. Ne samo v gledališču, kjer vdor novega ni prinesel novih kvalit, marveč prej puhlost in ničvrednost, pisec zaznava spremembe tudi v vsakdanjem življenju, v upadanju omike, kulture javnega delovanja, v medsebojnih odnosih. Vendar pa kljub otožnemu slovesu — lahko je naslov razumeti tudi kot slovo od vrednot — še neomajno pričrjuje vero v določene vrednote, med katerimi je tudi slovenski jezik. Med dnevniške zapise in opažanja Mahničič beže tudi izpiske iz člankov, navaja misli slavnih mož, izreke znanih Slovencev in Jugoslovancev, citira dokumente, izpisuje dele svojih dramskih del in prbučuje tudi ostalo zanimivo gradivo. Gre torej za branje, ki bo bralca notranje obogatilo.

Globoko zaznamovani z rano preteklostjo in nabrušeni s kritičnostjo, hkrati pa zarisani z občutljivostjo in širino duha so dnevniški zapiski Alojza Rebulca, zbrani v knjigi Raj bogov. Nastali so pred sedmimi leti, ko je naš znani tržaški pisatelj v drugo obiskal Kanado in Ameriko. Zadrževal se je pri številnih slovenskih izseljencih v Kanadi in zvezni ameriški državi Kolorado, srečal zanimive ljudi, zaznal tragične in vsakdanje usode, zabeležil skratka utrip slovenskega izseljenskega življa onkraj velike luže. Teža utripa ne bežeži skozi ideološke filtre ali kakšne druge poenovitosti, marveč jih zapisuje v vsej pestrosti in širini, pri čemer ne pušča neizgovorenih tudi najbolj krvavih ran, ki jih je v po-

Ura in troje novel (poslovenil pa s spremno besedo in opombami jih je opremil Drago Bajt) morejo kajpak zgolj nakazati nekaj črt izjemno plodnega pisca; Remizov je namreč izdal 83 knjig, slabi dve tretjini v emigraciji, kjer »je ostal čisto »ruski« (J. Lavrin), I. Erenburg pa ga označuje kot »najbolj ruskega izmed vseh ruskih pisateljev«.

To laskavo priznanje si je Remizov najbrž pridobil zaradi tenkočutnega ubesedenja številnih ljudskih pripovedk, sicer pa njegovo pripovedništvo, za katerega je značilna dobršna mera ornamentalnosti, temelji na simbolizmu,

marsikje tudi na gogoljevski fantastiki, pri slogu mu niso tuji prijemi dostojevskega, idejno pa se na-



vezuje na ruski krščanski eksencializmu.

Kako je Remizov pojmoval človeka kot ujetnika usode, in to v svetu, kateremu vlada hudič, je razvidno tudi iz pričujočih stvaritev, ki premorejo še eno posebno Remizova: iz sveta brez boga se junaki zatekajo v sanje. Meje med stvarnostjo in domišljijo ko da ni več, zato se zdi vse mogoče, pa če je še tako nemogoče.

PREKMURJE

Cankarjeva založba je izdala že drugo knjigo iz nove knjižne zbirke Hodil po zemlji sem naši, v kateri ima namen prikazati lepote slovenskih pokrajin s slikami in besedo. Kot prva je zagledala svetli dan monografija Bela krajina, za našo najjužnejšo pokrajino pa je letos prišla na vrsto še najbolj vzhodna slovenska pokrajina — Prekmurje.

Kot Bela krajina (knjigo smo že predstavili) je tudi monografija o Prekmurju zasnovana tako, da nosi težo predvsem fotografija, le da nam tokrat z barvnimi posnetki krajine, ljudi, arhitekture, detajlov in drugega kliče pred oči lepote Prekmurja en sam avtor, in sicer je to Miško Kranjec mlajši. Fotograf je po rojstvu, duši in srcu pravi Prekmurec, v delu pa že dobro izkušen, saj končno to tudi ni prva knjiga, za katero je prispeval fotografije svoje ljubljene pokrajine.



Barvne celo- in dvostranske fotografije spremlja besedilo, ki pa ni enotno. Pripravljalec izbora publicist Jože Horvat je izbral odlomke 16 prekmurskih pesnikov, pisateljev in esejistov, pri čemer je upošteval najstarejša besedila Kuzmiča in Ivanoczyja, prav tako pa je dal prostor tudi mlajšim ustvarjalcem, kot sta Vincetij in Lainsček. Za okus po Prekmurju kar prav.

M. MARKELJ

ZA KOŠ DEDKA MRAZA

starši ne znajo primerno odgovoriti ali pa jim zadržki zapletejo misel in jezik. Mednje spada tudi vprašanje: Kako sem prišel na svet? Strokovnjaki so si bolj ali manj edini, da je otroku treba odgovoriti po resnici, vendar njegovi stopnji razumevanja primerno. Mamice in atiji bodo posle nekoliko lažje šli prek čeri tega vprašanja s pomočjo knjige Jane Milčinski Lukec dobi sestrico, v kateri pisateljica razlaga, kako nastane otrok, kako se rodi, piše o razlikah med spoloma, o spolnosti, negi dojenčka in podobnem na preprost in prikopen način; besedilo dopolnjujejo izvrstne ilustracije Marjance Jemec-Božič.

Poslušanje pravljic in petje, to dvojje je otrokom zelo pri srcu, če pa se združijo, potem jim ure hitijo kot minute. A kdo bi si zapomnil vse lepe pesmi in vse lepe pravljice! K sreči imamo knjige, kjer so zapisane. Med njimi nedvomno zasluži pozornost knjiga glasbenih pravljic Janeza Bitenca Tri muce, ki je izšla v novi knjižni zbirki Mladinske knjige Murenček. Bitenc ima kot skladatelj in glasbeni pedagog veliko izkušenj s predšolsko mladino, za katero je napisal številne pesmice, od Zajččka dolgouščka do Naše četice. Tokrat je zbral 12 glasbenih pravljic, napisal kratko besedilo, spesnil nekaj verzov in zložil melodijo, vse troje pa ponudil otrokom in njihovim vzgojiteljem v že omenjeni knjigi. Barvne ilustracije je prispevala Jelka Reichman.

Slavko Pregl pa si je namesto otrok ogledal vso dolgo pot, ki jo mora besedilo prehoditi, da postane knjiga, in je o tem napisal knjižico Zgodba o knjigi, ki jo je z ilustracijami opremil Janko Testen. Besedilo in ilustracije razkrivajo otrokom, kaj vse je potrebno, da pride knjiga na svet.

Najmlajšim so namenjene raztegljive slikanice in male slikanice v knjižicah iz zbirke Najdihojca ter Čebelica. Mladinska knjiga je v zbirkah izdala kar zajeten kupček knjižic, med njimi pa so izvirna slovenska dela in prevodi iz tuje otroške literature ter pravljice našega in drugih narodov. Kot ilustratorji se uveljavljajo v teh knjižicah že priznani, z njimi vred pa številni manj znani ali sploh še neznan avtorji. Najštevno nekaj naslovov: ruska pravljica Deklica in lisica, koroška ljudska pripovedka O miški, ki si je trebušček raztrgala, Vesna Tauferja Kaj kdo je in kaj kdo kuha, ruska ljudska povest Kdo bo izpulil repo, slovenska ljudska pesem Pod to goro zeleno, Grigorja Viteza Kdo bo z nami šel v gozdček, Kristine Brenkove Kanglica, Istvana Csukasa Ubogi Artur Cmok, Jeana Jouberta Bela sova, Dušana Džurišiča Mamina metulja, Petra Hacksa Pravnjnik v nepravem oknu, Dragiše Penjina Kanarček v klobuku, Neže Maurerjeve Televizijski otroci, karelijske ljudske pravljice na Rojstni dan pikapolonice Pike finskih avtorjev Kivinenina in Poivare. Bere za cel kupček in po dostopnih cenah!

Globlje je treba seči v žep za nakup katere od velikih slikanic, ki so pač dražje zaradi razkošnejše opreme in zares čudovitih barvnih ilustracij. Med zanimivimi novostmi sta nedvomno natisa klasičnih del: znane Puškinove Pravljice o carju Saltanu z ilustracijami Toneta Kralja in pravljice Žabji kralj bratov Grimm z ilustracijami Kamile Volčanšek. Izvirni slovenski delež v zbirki Velike slikanice častno zastopata Oton Župančič s svojo Abecedo na polju in v gozdu, ki jo je dokoščal Niko Grafenauer, ilustrirala pa Jelka Reichman ter novost našega ribniškega rojaka Mihe Mateta Zmajčkov rojstni dan z ilustracijami



Marjance Jemec-Božič. Mate je o svoji knjigi dejal, da se z njeno pomočjo otroci na nedidaktičen način uče spoznavati časovne pojme, v tem primeru dneve v tednu, hkrati pa jih knjiga navaja k razmišljanju o različnosti pogledov na vsakdanje dogodke. Junak pripovedi, Zmajček, ima namreč sedem glav, ki vsaka po svoje misli in vidi svet, zato prihaja do smešnih in resnih težav, podobno pač kot v vsakdanjem življenju.

Tiste otroke, ki jim branje pomeni že stalno kulturno navado, pa bodo razveselile knjige iz zbirke Deteljica, kjer so letos izšle štiri novosti. Evelina Umek je napisala prijazno zgodbo o doživljajih mačka Grofa, Berta Golob je dopisala še nekaj novih spominov na doživljanje iz otroštva in jih s poprejšnjimi združila v knjigo Drobne zgodbe, francoski pesnik Max Jacob se našim bralcem predstavlja v najlepši luči z duhovito pripovedjo Zgodba o kralju Kabulu Prvem in kuhljaku Galvinu. Poznavanje bogate zakladnice slovenskih ljudskih pripovedk bo poglobilo branje knjige Pripovedke z Martinj vrha, ki jih je zapisal in priredil vajevec Ivan Tušek, za to izdajo pa izbral in uredil Janez Dolenc.

Ob vsej tej beri dedek Mraz ne more ostati praznih rok.

M. MARKELJ



Tisti čas je že, ko mora dedek Mraz pogledati naokoli za primernimi darili. In katero darilo je lepše, trajnejše in bolj primerno za naše nadobudneže, kot je dobra knjiga? Pri izbiri primernih knjig ne bo težko, saj je Mladinska knjiga, ki je naša največja založnica otroških in mladinskih knjig, v zadnjem času poslala na trg precej novih knjig, namenjenih bralcem od predšolskih let do tistih na pragu zrelosti.

In ker praznujemo letos stoletnico rojstva znanega slovenskega mladinskega pisatelja, urednika in pedagoga Josipa Ribičiča, predstavimo najprej monografijo o njem, ki je izšla v poznani zbirki Obrazi. V tej zbirki je izšlo že nekaj monografij o naših pomembnih možeh, predstavljenih v poljudni, pa zato nič manj znanstveno podprti obliki. Tudi Josip Ribičič je predstavljen izčrpno ter vsestransko, njegov življenjepis, pomen in delo pa je zaokrožila v celoto Martina Šircelj, ki je v sicer drobni knjigi večjega formata nasula obilje podatkov in dejstev, ki Ribičiča kažejo v vsej njegovi ustvarjalnosti. Kot je za knjige iz zbirke Obrazi običajno, je besedilo opremljeno z bogatimi slikovnim gradivom. Skratka: po obsegu drobna, a po vsebini bogata in poučna knjiga.

Otroci so radovedne stvarce in prej ali slej postavijo tudi taka vprašanja, na katera

NA KRAJU SAMEM

valec, « pravi Robert, ki ima z zakoncem Anico in Tonetom Polcem delovno mesto na Žibertovem hribu. Ker delajo v trah izmenah, se kajpak Robi često še v trdni noči pojavlja na mestnih ulicah.

Podatke, ki jih izmerijo ob 4. uri, ljudje slišijo po radiu ob prvih jutranjih poročilih. »Opravljamo meritve vseh atmosferskih pojavov in merimo vlago v ozračju. Merimo pritisk, temperaturo, hitrost in smer vetra, opazujemo oblake, vrsto oblakov in ugotavljamo, koliko neba prekrivajo. Meritve sporočamo Meteorološkemu zavodu Slovenije, od tam pa gredo do uporabnikov, najprej na RTV.« Tako je na splošno opisal svoje delo najmlajši treh novomeških opazovalcev vremena, ki mora iz pisarnice z UKW napravami vsako uro še k merilnim aparatom vrh hriba.

Nič koliko zafrkancij je moral Robert že prestreči od znancev, češ da je taka služba zabušantska in da sploh nimajo pravega dela. »Ljudje ne vedo, kako naše delo poteka, in tudi ne pomislijo, kako nam je, kadar v dežju ali nevihti in ob hudem vetru gledamo v nebo. Vendar imam poklic rad in se raje spominjam enkratno lepih, naravnost uživaških trenutkov, ko v popolnem miru poleti ob prvem svitu opazujem naravo. Še lepše je pozimi, ko se svež sneg lesketa naokrog kot pravljico bela odeja. Mesto je kot izumrlo, ni prometa, le tu in tam v kakšni hiši gori luč.«

Senčna stran poklica pa je predvsem v tem, da ne poznajo na prostih sobot in ne nedelj ne praznikov. Meteorološka služba dela 24 ur na dan. Ker so trije, se sicer menjavajo, vendar nima nobeden nikdar cele proste sobote in nedelje kot drugi občani.

Novomeški opazovalci vremena ne dajejo nikakršnih uradnih napovedi za vreme, ampak takole zase jih je že praksa naučila pravilnega ugičanja. Anica Polc, ki ima z vremenarstvom že dolgoletne izkušnje, celo trdi, da se še vedno bolj zanese na trganje v udih in na slabo počutje kot na meritve. »Zatržno pa vem, da bo v kratkem sprememba vremena, če pritisk naglo pada in če se veter obrne za 180 stopinj,« pravi.

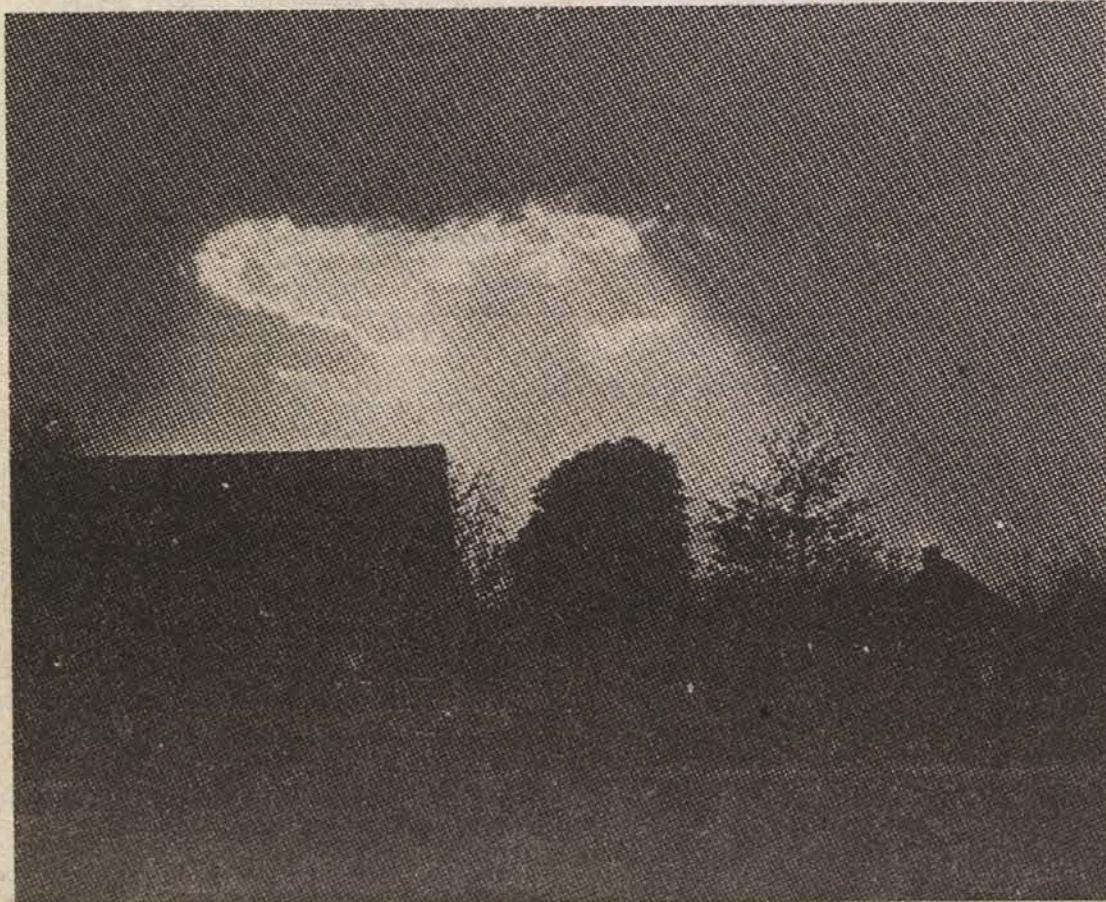
Meteorološki opazovalci opravljajo tudi fenološke meritve. Tudi opazovanje rastiinstva spada med njihova službena opravila. »Opazujemo rast pšenice, krompirja, koruze, gozdnega drevoja, sadja in precej trav. To delamo od spomladi do jeseni in dvakrat na teden gremo na teren. Ker v neposredni bližini ni takih njiv, gremo največkrat čez hrib proti Žabji vasi. Imamo obrazce, v katere vpisujemo fenološke podatke, in jih pošiljamo v Ljubljano. Ker merimo tudi vlago v zemlji, moramo vanjo vrtati s svodrom v sedmih različnih globinah. Vzorec zemlje iz izvrtane luknje damo v škatlico, jo v pisarni stehamo in pridemo do željenega podatka.«

Prav pri tem poslu se je pred leti vodji meteorološke postaje Tonetu Polcu pripetil doživljaj, ki ga ne bo tako hitro pozabil. »S škatlo, v kateri imam daljše svode, sem se odpravil čez hrib in se pri Žabji vasi pripravil na vrtanje lukenj v zemljo, ko so čez njive proti meni hiteli miličniki. Hoteli so vedeti, kaj delam, zakaj delam, kakšne pripomočke imam. Prihitele so, ker so dobili obvestilo dežurnega stražarja pri nekdanjih vojaških skladiščih, da se čuden tip z zelo sumljivimi škatlami motovili v bližini. Odtlej nisem imel več težav.«

Zgodi se tudi, da v Ljubljani ne verjamejo povsem sporočenim meritvam Novomeščanov, kar se je zgodilo Anici Polc. »Poročala sem, da imamo ob 4. uri nebo brez oblaka, a očitno niso verjeli. Morda so mislili, da se nisem še dobro zbudila ali kaj, ker mojih podatkov pri jutranjih radijskih poročilih ni bilo. Istočasno je namreč na Lisci močno deževalo. Naknadno sem telefonirala v Ljubljano in se pritožila, medtem pa se je tudi pri nas že začelo oblačiti.«

Onesnaženosti zraka novomeški meteorološki opazovalci ne merijo. Teh poslov jim nihče ni naložil. Če pa bi se meritve lotili, bi jih morali opravljati sredi mesta, kajti na Žibertovem hribu je zrak veliko bolj čist. Razgled na mesto pa je edinstven! »Stavim, da pol Novomeščanov še ni bilo deležnih tega pogleda na mesto,« meni Robert Aš. Žibertov hrib je precej pozidan, toda na vrh te lepe razgledne točke se redki povzpnejo. Prav na vrh namreč avto ne pride.

RIA BAČER



VREMENAR SE ZANESE NA TRGANJE V UDIH

»Tako miren fant, iz poštene družine, pa vsako noč kolovrati po mestu,« si marsikdo misli, če Roberta Aša z Mestnih njiv sreča ob 3. uri, ko hiti čez Glavni trg proti Kandiji.

»Ob treh ponoči grem z doma, da lahko ob 3.30 začnem službo. Sem meteorološki opazo-



tudi sami. Petnajst minut smo imeli takrat na voljo za malico, in gorje tistemu, ki si je privoščil nekaj minut več. Kaj hitro mu je manjkala delovna ura.«

Janez Gašper iz Birčne vasi še ni srečal Abrahama, komaj sedeminštirideset let mu je, pa že stresa iz rokava spomine in primerjave, kot bi bil najmanj sedemdesetletnik. Kaže pa, da se je v gradbeništvu, ki mu je Janez predan že triintirideset let, v tej dobi toliko spremenilo, da se Janezovo pripovedovanje sedanji generaciji zdi kot davna, težka pravljica. Kmalu po vojni se je na domačiji v Birčni vasi znašel Janez sam z nekoliko starejšima sestrama. Razmišljati ni bilo kaj, treba je bilo poiskati bližnjico do kruha in ta bližnjica je peljala v Ljubljano, ker ga je v šoli za tesarje štipendiral novomeški Pionir.

»Vajenci smo morali imeti s sabo lastno orodje in obleko, hrano in stanovanje pa nam je plačal štipenditor. Zelo tesno je šlo, stanovanja pa so bila taka, da je dovolj, če povem, da nam je v barakah ob posteljah zmrzovalo tudi črnilo v črnilnikih. In potem so prišla na vrsto gradbišča, bližnja in daljna. Če smo delali na primer v Metliki, je bilo še blizu. Vsak dan sem se s kolesom vozil na delo in z dela. Po trideset kilometrov makadamske ceste je bilo v eno smer. Če pa smo delali v Dolenjskih Toplicah, sem jo kar peš mahnil čez Ljuben domov v Birčno vas. Malica, ki sem jo ponavadi jemal s seboj na 'šiht', saj prehrane na gradbiščih takrat ni bilo, je bila bolj skromna. Največkrat prepečeni žganci v žepu, pa še malo bele kave, poleti pa tudi kako jabolko za priboljšek.«

Sonce in veter, dež in mraz z mnogih gradbišč po Jugoslaviji, od Črne gore, Bosne in Hercegovine do Dalmacije in Istre, so v Janezov obraz vklesali neizbrisljiv relief. Vendar sedaj ne potuje več toliko po oddaljenih gradbiščih, saj mu je trideset let dela na prostem načelo zdravje. Ostaja v Novem mestu in okolici, in tako je Janezova hčerka Maja lahko praznovala deseti rojstni dan ob svojem očetu. Pred leti je bilo takih rojstnih dnevo bolj malo. In letos, prav za rojstni dan, vzame v roke zlato bleščče se očetovo odlikovanje. To je državno odlikovanje zaslug za narod, ki mu ga je podelilo predsedstvo SFRJ.

Na priznanje je Janez seveda ponosen, vendar bi bil njegov ponos še bolj pristen, če bi ga lahko delil s poznanjem, da je njegovo delo in delo drugih proizvodnih delavcev, zlasti gradbenikov, tudi primerno vrednoteno. Tako pa z nemajhno mero grenkobe ugotavlja, da po tridesetih letih trdega dela na gradbiščih, po številnih odrekanih in fizičnih naporih njegovo delo še vedno prinaša le osebni dohodek, kakršnega ima administrativna delavka že po nekaj letih službe. Pa vendar Janez ni človek, ki bi godrnjal in zavidljivo gledal dohodke drugih. Pripravljen se je bil vedno s pošteno besedo in na pravem mestu potegniti za svoje tovariše. Tako je prišel tudi na sindikalne stopničke, ki so ga, ker je pač vedno povedal, kar je mislil, hitro peljale po funkcinarski liniji navzgor. Zadnja stopnička je bila v predsedstvu slovenskih sindikatov, kjer je zaključil mandat letos spomladi.

Na tej poti si je nabral obilo dragocenih spoznanj, žal pa še več grenkih izkušenj, ki se nikakor ne skladajo z Janezovimi začetnimi predstavami o sindikatu kot delavčevem orodju za doseganje pravic, ki izhajajo iz njegovega dela. Vse prej in s časom se bolj vse mu je zdel podoben papirnatemu zmaju, ki mu drugi določajo, v kakem vetru in kako visoko bo lahko letal. »Tisti, ki mu odredjajo pravico in moč, s katero bo lahko razpolagal, so družbenopolitične organizacije in birokracija. Najbolj je to čutili na ravni tozdov, seveda pa velja enako razmerje vse do vrha. Sindikat z lastno birokracijo in funkcinarsko elito tako ni sposoben in nima moči, da bi opravljal naloge, ki mu jih nalagajo delavci. Ti pričakujejo še vedno veliko, sindikat kot podaljšana roka drugih pa preveč pričakuje od delavcev. Zato sem imel tudi težave pri opravljanju nalog kot član republiškega predsedstva. Razni bolj ali manj poklicni funkcionarji so mi kaj hitro pričeli metati polena pod noge.«

Odkrito, tako kot zna pripovedovati o težavnih začetkih svojega poklica, pripoveduje Janez tudi o težavah, ki jih je imel kot sindikalni delavec. Odkrito in brez strahu pa tudi brez sramu, ko priznava poraze. Tako govori delavec, ki pozna le trdo in pošteno delo. Morda je nekoliko utrujen, toda to bo hitro minilo, saj je še toliko nalog v krajevni skupnosti pa pri gasilcih. Povsod je bilo tudi do sedaj čutili njegovo močno in skrbno roko. Saj je navsezadnje tudi zato dobil visoko državno odlikovanje.

TONE JAKŠE

OBRAZI

V ŽRELU PAPIRNATEGA ZMAJA

»Ko pripovedujem mladim fantom, kako je bilo v gradbeništvu včasih, se mi zdi, da mi ne verjamejo. Kako tudi bi, saj je danes vse drugače. Do gradbišča se pripeljejo z avtobusom, ni jim treba skrbeti za nastanitve, za hrano. Mi pa smo morali priti do gradbišča, kakor smo pač vedeli in znali, za hrano in prenočišče, če je bilo treba prenočiti na gradbišču, pa smo morali poskrbeti



Izplačevala je lažne račune

Obtožnica zoper Martino Jakofčič in Ivano Vreček — Plačevala izdelke, ki v Beti sploh niso prišli — Vrtoglavi zneski

METLIKA — Temeljni javni tožilec iz Novega mesta je te dni vložil obtožnico zoper 32-letno Martino Jakofčič iz Gribelj, bivšo tehnologinjo kooperacije v metliški Beti, in 44-letno Ivano Vreček, zasebno obrtnico iz Velikega Gabra. Poročilo smo že o odkritju kriminalistov novomeške UNZ, ki so zaradi suma grabeža in ponareditve listin pripravili Martino Jakofčič, tokrat pa lahko o vsej zadevi napišemo še kaj več. Preiskava je namreč pokazala, da sta imeli Vrečkova in Jakofčičeva na vesti kar lepo število kaznivih dejanj pa tudi nezakonito pridobljeni zneski niso tako majhni.

Po navedbah obtožnice naj bi Vrečkova nagovorila Jakofčičeva, naj ji ta potrdi in odobri izplačilo računov, na katerih je bilo ne le napisano blago, ki v Beti sploh ni prispelo, pač pa so bile tudi cene nemalokrat višje od tistih, ki jih je Beti sicer priznavala svojim zasebnim kooperantom, med katerimi je bila tudi Ivana Vreček. Tako je Jakofčičeva, kot stoji v obtožnici, letošnjega februarja in aprila na račun priznanih višjih cen od dovoljenih omogočila Vrečkovi 775.640 din protipravne premoženjske koristi, priznala pa ji je tudi kar 1.020 kosov več dobavljenega artikla

račun kar za 6.000 izdelkov iz programa »Vida«, za kar je bilo obrtnici izplačanih 4.705.200 din, od tega pa še za 6.000 komadov artikla »Vida« in 525 kosov iz programa »Dragan«, čeprav je dobro vedela, da je Vrečkova dejansko naredila in dobavila njene delovni organizaciji le zadnje omenjenih 525 izdelkov. S slednjim je Vrečkova prišla do dodatnih 4.922.655 din, skupni znesek na ta način pridobljenega denarja pa dosega že kar vrtoglavih 8.165.874 din. Beti je bila za ta znesek prikrajšana vse do 28. avgusta, pri tem je bila tudi ob 75.057 din obresti zaradi predčasnega plačila, šele po 28. avgustu pa je Vrečkovi pričela artikel »Vida« tudi dobavljati. Vprašanje je seveda, ali ne zgolj zato, ker so se za vso zadevo pričeli zanimati tudi kriminalisti novomeške UNZ.

O Jakofčičevi pa je v obtožnici napisanih še nekaj vrstic. Obtožena je namreč tudi, da si je letošnjega 7. avgusta protipravno prilastila več oblačil. Iz svoje pisarne je namreč zmaknila nekaj vzorčnih modelov, da bi se izognila kontroli, pa jih je v kartonski škatli poslala Vrečkovi, kjer je 16. avgusta 13 različnih kosov oblačil v skupni vrednosti 102.604 din tudi prevzela in odnesla.

Ob koncu morda še tole. Pomoč Jakofčičeve Vrečkovi ni bila brezplačna. Po navedbah obtožnice je namreč v aprilu, juliju in avgustu prejela od zasebne obrtnice 420 tisočakov nagrade za opravljene usluge, a s tem zneskom očitno ni bila zadovoljna. Hotela je še dodatna 2 milijona dinarjev, ki pa jih Vrečkova ni hotela izplačati. Kako se bosta pogovorili glede tega spornega plačila, sicer ni znano, zato pa je jasno, da bo poleg Jakofčičeve morala na zatožno klopo novomeškega sodišča tudi Ivana Vreček. A ne morebiti zaradi dajanja premajhne podkupnine, pač pa zato, ker je bila ona tista, ki je Jakofčičevi predlagala takšno obliko sodelovanja in poslovanja.

BOJAN BUDJA

Cela v razbitem avtu

Še o hudi nesreči pri Ivančni gorici

METLIKA — V eni najhujših nesreč, ki se je letos pripetila na avtomobilski cesti med Ljubljano in Novim mestom — do nje je prišlo v sredo, 26. novembra, pri Ivančni gorici, življenje pa so na kraju samem izgubili trije mladeniči — sta bila udeležena tudi Silvo Štrbenec, poklicni sofer v metliški Beti, in Milena Hočevar, sekretarka metliškega sindikalnega sveta. Na srečo sta oba nesrečo preživela brez kakršnih koli poškodb, Betin službeni avtomobil pa je povsem uničen.

Silvo, ki je že 20 let poklicni sofer, je v tem času brez najmanjše nesreče prevozil že več kot milijon kilometrov, zato ga je ta nesreča še toliko bolj pretresla. »Tistega dne — bil je ravno praznik metliške občine — sva šla s Hočevarjevo v Ljubljano po Božidarja Jaka in njegovo ženo, ki sta se v Metliki udeležila predvajanja predvojnih Jakčevih filmov o Beli krajini. Jaku so zdravniki odsvetovali pot, vendar se je kljub temu odločil, da gre, ker tako rad pride v Belo krajino. Nekaj čez osmo zvečer sva s Hočevarjevo Jaka in ženo Tadjano peljala nazaj v Ljubljano. Bil je zelo razpoložen in zadovoljen, da se je odločil za pot v Metliko. V Ljubljani sta naju Jakčeva še nekaj časa zadržala na svojem domu, mojster je bil zelo zadovoljen z vožnjo in rekel, da bi se kdaj rad z mano peljal, vzel je celo moj naslov in telefonsko številko in mi podaril svojo grafiko,« je pripovedoval Štrbenec.

Okoli pol enajstih zvečer sta se Metličana vračala iz Ljubljane domov. »Noč je bila meglena, promet pa ni bil velik, vozil sem okoli 80 km na uro. Malo pred Ivančno gorico sem nenadoma

zagledal pred sabo štiri luči in zaprto cesto. Italijanski tovornjak s prikolico je brez smerokaza prehitel neki drugi tovornjak, ki je vozil tik ob črti. Zapeljal sem na bankino, tako da z avtom nisem bil več kot meter na asfaltu. Že je kazalo, da bom ušel, vendar je Italijan očitno na hitro zavil, tako da mu je prikolico zaneslo in je z zadnjim kolesom prikolice zadel v moja vrata. Naš avto je porinil s ceste, trikrat se je prevrnil in obstal na kolesih, s prednjim delom proti cesti. Še ko se je avto zibal, sem si že odplul varnostni pas, na cesti ni bilo nikogar več. Ne Mileni ne meni ni bilo nič. Pred našim avtomobilom pa je gorel jugo, ki je očitno vozil za mano in se zaletel v prikolico. Skočil sem ven in skušal skozi okna soferski strani izločiti fanta iz gorečega avta, vendar mi ni uspelo. Stekel sem v avto po gasilni aparat in mi je skoraj uspelo pogasiti ogenj, a se je aparat izpraznil in ogenj je spet vzplamtel. Fanta sem le potegnili iz avta skozi zadnjo šipo; onega, ki je v avtu zgorel, sploh videl nisem. Na cesti pa so bili še štiri fantje; eden je ležal sredi ceste, trije so bili na robu. S Hočevarjevo sva ustavljala promet z obeh strani, medtem pa sta dva fanta izgubila. Kmalu zatem so prišli rešilec in milica.

Kot rečeno, ne Štrbenec ne Hočevarjevi ni bilo na srečo nič. »Jaz sem se udaril v glavo, Milena pa v roko in čez dva dni me je od prevračanja vse bolelo. Na cesti se jaz ne bojim sebe, ampak drugih. In zaradi take nepremišljenosti drugega so izgubili življenje trije mladi ljudje!«

Huda nesreča na Štrbencu sicer, kot kaže, ni pustila posledic, čeprav ga je nekaj dni zatem, ko se je peljal v Ljubljano, na kraju, kjer se je pripetila nesreča, neprijetno stisnilo pri srcu.

A. B.



Silvo Štrbenec: »Na cesti se ne bojim sebe, ampak drugih.«

dežurni poročajo

AVTOKADIO IZGINIL — V noči na 5. decembra je neznan storilec vlomil v osebni avtomobil 33-letnega Nikole Hrena iz Metlike. Mož je bil ob avtoradiu, vreden kakih 100 tisočakov. Za storilec se ni prav nikarkršnih sledi.

ŠE EDEN OB GLASBENE UŽITKE — 5. decembra med 14. in 22. uro je nekdo obiskal še osebni avto 34-letnega Franca Jevnikarja iz Malega Bana. Vozilo je ostalo na parkirišču pred šentjernejško Iskro, storilec pa je iz avtomobila zmaknil avtoradio Grundig, vreden okoli 40.000 din. Tatu še iščejo.

MORAL BO PEŠAČITI — Neznanec je v noči na 6. decembra ukradel kolo z motorjem, last Franca Globokarja iz Budjanje vasi. Vozilce je rdeče barve in je nemara zategadelj padlo v oči storilcu. Motorček je imel Globokar parkirani za stanovanjsko hišo, stavnino pa je lastnik oškodovan za okroglih 200 tisočakov.

IZ ZIDANICE JE MORAL PEŠ — Podobna usoda je doletela tudi 34-letnega Slavka Klobučarja iz Sadinje vasi. Slednji je 6. decembra med 16.15 in 16.30 pustil vozilce pred svojimi zidanicami na Hribu pri Malem Lipovcu. Da opravila v zidanicah zahtevajo celega človeka, se je zavedal tudi zmaknjav, kije očitno brez kakih večjih problemov sedel na motor — tudi ta je bil rdeče barve — in sez njim odpeljal. Klobučar je tako ob najmanj 200.000 din.

DIMNIK KRIV ZA POŽAR

DOVŠKO — V ponedeljek, 8. decembra, okoli 5. ure zjutraj je prišlo v starejši stanovanjski hiši v Dovškem pri Senovem, last krške stanovanjske skupnosti, do požara. Oglede mesta požara in preiskava sta pokazala, da je ogenj v hiši, kjer sta dve enosobni stanovanji, najverjetneje zanetil dotrajan dimnik. Škode je bilo za 3 milijone din, požar pa so pogasili krški in senovski gasilci.

OB 150 TISOČAKOV

NOVO MESTO — Med 26. novembrom in 3. decembrom je neznan storilec obiskal dvorišče avtokleparske delavnice Bogomila Žnidarja v Jelšah. Neznanec se je polotil osebica avtomobila 26-letnega Mihe Periča iz Novega mesta in iz njega ukradel radiokasetofon z zvočnikom, dvojce najsnil za glavo, tako da je lastnik oškodovan za 150.000 din.

PO DOLENJSKI DEŽELI

● Minuli teden je neki Sebastijan S. iz Novega mesta razbil termopansko steklo na vhodnih nihalnih vratih Mercatorjeve prodajalne na Cesti herojev v Ločni. Mladenič je ob vstopanju skozi vhod očitno pozabil na večini ljudem dobro poznano lastnost nihalnih vrat, ki se rade same vračajo v prvotni položaj, zato se je vratom za dobljeni udarec maščeval z dobro odmerjenim desnim krošjem.

● Konec minulega tedna so po Dolenjskem znova izginjali predstavniki malih živali. Tako je bilo v noči na 6. december vlomljeno v priročni hlev Antona Sajeta iz Malenske vasi, iz njega pa so izginili petelin, sedem njegovih priležnic ter dva zajca. Saje je ob kakih 35 tisočakov.

● Noč, v kateri so se ljudje osredotočili na prihode Miklavžev, pa je nekdo izkoristil še za obisk kokošnjaka Antona Jeriča z Malega vrha. Izbral si je sedem kokoši. Dejstvo, da so bile bele barve, na okus mesnine verjetno ne bo prav nič vplivalo. Nekateri prisegajo, da gre do dejanja na vest parklju, ki je tisto noč kolovratil okoli, miličniki pa so prepričani, da je imel storilec človeško podobo. Ali jim bo to uspelo dokazati, bomo videli.

UKRADEN AVTO NAŠLI V BRŠLJINU

NOVO MESTO — V noči na minulo soboto je izpred stanovanjske hiše Franca Hočevarja v Dobriču izginil osebni avto. Neznanec se je z vozilom odpeljal v neznan, kar pa tudi ni bilo prav nič težko, saj so bili v avtomobilu kontaktni ključki. Za storilec se poizvedujejo, na lastnikovo srečo pa so vozilo dan kasneje ob 8. uri našli v Bršljinu.

KOLESAR V KRITIČNEM STANJU

KRŠKO — 3. decembra ob 6.50 je prišlo na lokalni cesti Brege — Krško do hude prometne nezgode. 32-letni Avgust Držičnik iz Mrtvice se je peljal z osebnim avtomobilom proti Krškemu. Pred vasjo Beli Breg je dohitel kolesarja, 55-letnega Franca Kozoleta iz Viher 14. Zaradi goste megle kolesarja ni opazil in ga je zadel. Kozoleta je avtomobilist zbil po vozišču, kjer je obležal hudo poškodovan. Prepeljal ga je v ljubljanski Klinični center, kjer se zdravniki še zmeraj bore za njegovo življenje.

IZGINILA DVA KOVČKA IN DVE POTOVALKI

TREBNJE — V noči na 3. december je neznanec vlomil v osebni avtomobil 25-letnega Slaviša Beliča, začasno zaposlenega v Švici. Vozilo je stalo parkirano pred motelom Putnik v Trebnjem, lastnik pa je ta čas počival. Storilec je iz avtomobila zmaknil dva kovčka in dve potovalki s perilom in oblačili, tako da je Belič oškodovan za najmanj 300 tisočakov. Za neznanec možje postave še poizvedujejo.

Z AVTOMOBILOM V DREVO

● **RATEŽ** — V soboto, 6. decembra, se je 56-letni Miran Fir iz Novega mesta okoli 23.10 peljal z osebnim avtomobilom iz kampa na Otočcu proti Ratežu. Zaradi prevelike hitrosti in goste megle mu ni uspelo speljati ovinek, tako da ga je zaneslo nalevo, kjer jetrčel v drevo. Voznik Fir se je v nezgodi hudo telesno poškodoval in so ga odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico, materialno škodo pa so ocenili na 150 tisočakov.

V eni noči v sedmih zidanicah

V pičlih štirinajstih dneh je Silvo Škufca sedemnajstkrat vlomil in ukradel kopicu avtomobilov — Rekord postavil v Lipniku

NOVO MESTO — Le dobrih devet mesecev je, kar je 23-letni Silvo Škufca iz Novega mesta prišel s prestajanja kazni, pa je moral znova pred sodnike. Potem, ko se je po vrtni iz zapora zaposlil v IMV, so ga vnovič napadle stare skušnjave, ki jim je že aprila tudi podlegel. V pičlih štirinajstih dneh je zagrešil kar sedemnajst vlovov, ob tem pa še nekaj tatvin osebnih avtomobilov. Ustavili so ga šele miličniki, ki so ga letošnjega 25. aprila prijeli in privedli k preiskovalnemu sodniku, ta pa je za Škufco seveda odredil pripor.

Nedavna obravnava pred senatom novomeškega sodišča je v celoti potrdila obtožbe. Z vlomil je Silvo Škufca pričel 18. aprila ponoči, ko je pri Sv. Roku obiskal barako Ivana Zupančiča. S kamnom, kot v domala vseh kasnejših primerih, je razbil steklo na oknu in se splazil v notranjost. Napravil je precejšnje razdejavanje, a odšel praznih rok. Očitno jezen je pravo serijo vlovov zakrivil v nočeh na 21. in 22. april, še predtem pa je iz zidance Štefana Mirtiča v Borštu pri Ajdovcu zmaknil brezrokavnik. Na Šmarju je vlomil v pet zidanic, vendar so si trije lastniki lahko oddahnili. Francu Jerasu, Jožetu Kaplanu in Ostoju Popoviču ni namreč odnesel ničesar, zato pa je Janezu Sedeju zmaknil daljnogled, medtem ko je Pavleta Grah prikrajsjal za nekaj sadja in piva. Podobno »delaven« je bil Škufca v noči na 22. april. V Lipniku je vlomil v vikend Staneta Pateta, Jožeta Pangerca in Ladislava Trontlja, iz vseh se je vračal praznih rok, zato pa je v zidanci Mira Sitarja našel 91.000

din in 1.000 zahodnonemških mark, nož, karte, jopič, kalkulator in smučarsko bundo, lastniku pa je iztočil še sto litrov vina. Tisto noč so bili na Lipniku oškodovani še Maks Fornazarič, kije bil ob nekaj hrane in pijače, Alojz Zakrajšek, ki mu je Škufca iz zidance odnesel nekaj jaje.

● Tak je v skopih besedah opis štirinajstrednevega Škufčevega početja, o katerem so razsojali sodniki novomeškega sodišča. Za vsa našeta kaznivá dejanja so Škufci izrekli enotno kazen 3 leta in 3 mesece zapora, vanjo pa všteli tudi pripor. Sodišče namreč ob izreku kazni ni moglo mimo dejstva, da je Škufca specialni povratnik, saj zoper njega ta čas tečeta še dva kazenska postopka v Brežicah in Celju, kot olajševalno okoliščino pa mu je štelo odkritosrčno priznanje in težko mladost. Sodba še ni pravnomočna.

cigaret in svetilko, ter Tone Krevs, ki je bil ob radiokasetofon Grundig. Vlomil je v zidance je Škufca zaključil 25. aprila zjutraj v Birčni vasi, ko je bil v zidanci Filipa Riharja in baraki Majde Meštrič, vendar sta lastnika ostala neoškodovana.

Sedaj pa še nekaj o avtomobilih. Med vlovil se je Škufca seveda prevvažal. Najprej z vozilom Zorana Jenka, ki ga je 11. aprila zmaknil na Težki vodi, a ga, ker mu je zmanjkalo goriva, pustil ob cesti. Še isto noč je na dvorišču Jožeta Pincoliča v Kostanjevici zmaknil avto in se z njim pripeljal do Šmihela. V noči na 18.

april je najprej zmaknil vozilo Jožeta Pavlina v Novem mestu, nato na Šegovi ulici avtomobil Ivana Štokiča in končno v Šukljevtovi ulici avto Olge Tomazin. S tem vozilom se je pripeljal le do Dolnjega Mokrega polja, kjer je zaradi prehitre vožnje zletel s ceste in se prevrnil na drevo. To pa mu očitno ni zmanjšalo ljubezni do avtomobilov, saj je v noči na 20. april ukradel avto Lili Vavčič v Jedinščici in se odpeljal do Ajdovca, kjer je vozilo pustil v gozdu.

Ena tatvina razkrila še dvoje drugih

Kazenska ovadba zoper Ladislava Poljanca

KRŠKO — V začetku decembra je Krčan Stanislav Polovič obvestil tamkajšnje miličnike, da mu je nekdo med 28. novembrom in 1. decembrom iz omare v spalnici izmaknil 200 tisočakov gotovine. Med takojšnjo preiskavo in zbiranjem obvestil so miličniki in kriminalisti krške UNZ prišli do 34-letnega Ladislava Poljanca iz Krškega, ki je utemeljeno osumljen opisanega dejanja. Ob vsem tem pa se je izkazalo, da ima Poljanec na vesti še dvoje kaznivih dejanj. Takoj naj bi bil 5. novembra v trgovini z gradbenim materialom in kurivom Preskrba v Krškem naročil za nekega Jazbinška iz Sevnice 3.400 kilogramov češkega premoga. Od slednjega je dobil denar, ki pa ga ob prevzemu premoga ni vplačal, pač pa ga je obdržal zase. Gre za okroglih 120.000 din.

Septembra pa je Poljanec opravljaj neka dela pri Anici Novak v Krškem. Preiskava je pokazala, da je med delom, lastnici izmaknil fotoaparati, denarnico s 60 tisočaki, zlato veržico in dve steklenički parfuma. Zoper Poljanca je že podana kazenska ovadba temeljnemu javnemu tožilcu.

Verižno trčenje na mostu

Dva milijona din škode v trčenju šestih avtomobilov

BREŽICE — Zima že kaže zobe. Poledica, megla, zraven pa še nekaj nepredvidnosti. In alkohol so bili glavni krivci za verižno trčenje šestih osebnih avtomobilov, od katerega je prišlo 1. decembra okoli 4. ure na mostu prek Save pri Brežicah. Žrtev sicer ni bilo, zato pa je materialna škoda precejšnja; na vozilih so jo ocenili na prek 2 milijona din, medtem ko škoda na mostu še ni ocenjena.

22-letni Tihomir Borovec iz Brdovca pri Zaprešiču se je 1. decembra ob 4. uri peljal iz Čateja proti Brežicam, med vožnjo po mostu pa ga je zaradi prevelike hitrosti, vinjenosti in poledice

zaneslo po cestišču, tako da je avtomobil obstal poprek ceste. Za Borovcem je takrat pripeljala 34-letna Milena Vizjak iz Brežic, ki je oviro na cesti prepozno opazila in se je zaletela v Borovecovo avto. Ko sta se voznika — v nesreči sta bila laže poškodovana — dogovarjala o višini povzročene škode in krivdi za trčenje, je v megli iz iste smeri pripeljal še 21-letni Stanko Špiler iz Mihajlovcu pri Brežicah. Neosvetljeni vozilji je prepozno opazil in zato trčil v avtomobil Vizjakove. Šele on je nato poskrbel za zavarovanje mesta nesreče, postavil je varnostni trikotnik, za katerega pa se 24-letni Damir Blaževič iz Gabrja pri Brežicah ni zmenil. Šele ko je videl, kaj se dogaja na cesti, je pričel močno zavirati, pri tem pa ga je zaneslo v ograjo, da jo je predril in nato po nasipu zapeljal na travnik. Za Blaževičem se je nekaj podobnega zgodilo še 21-letnemu Matjažu Mahkocu iz Ljubljane, ki je končal ob ograji, prav tako pa tudi 27-letni Jožici Tomše iz Cerine pri Brežicah.

Zoper povzročitelje nesreče bodo miličniki seveda ustrezno ukrepali, to pa velja tudi za cestarje, ki niso poskrbeli za poledenelo cestišče.

KALORIFER ZANETIL OGENJ

RAKA — 5. decembra okoli 18. ure je prišlo do požara v stanovanju Jožeta Glaviča na Raki. Možakar je vsvoji sobi vključil električni kalorifer, ob delovanju slednjega se je vnela preproga, požar pa se je nato razširil po vsej sobi. Ogenj je lastnik sam pogasil. Škode je za kakšnih 500.000 din.

Cestarji na zatožni klopi

Tožilec je za prometno nezgodo pri Dolenjskih Toplicah okrivil novomeško Cestno podjetje

NOVO MESTO — Nekateri se bodo verjetno še spomnili prometne nesreče, ki se je letošnjega 18. junija okoli 11. ure pripetila na zoženem delu ceste med Gradišcem in Dolenjskimi Toplicami, ko je ob srečevanju z avtomobusom zgrgel po 20 metrov visokem pobočju tovornjak z betonskim mešalcem, imenovan tudi »hruška«. Voznik tovornjaka Franc Henigman se je hudo poškodoval, materialno škodo pa so ocenili na okroglih 10 milijonov dinarjev. A zakaj sploh obujamo te neljube dogodke? Nepisano pravilo v prometnih nezgodah je namreč, da mora na zatožno klopo kot krivca ta ali oni voznik, tokrat pa bo očitno precej drugače.

Te dni je namreč temeljni javni tožilec iz Novega mesta vložil obtožni predlog zoper novomeško Cestno podjetje, tozdr Vzdrževanje in varstvo cest, ob njem pa tudi za odgovorni osebi, direktorja tozda Miroslava Kebra in Franca Bukovca, vodjo delovodstva Dvor. Po mnenju preiskovalcev in tožilca naj bi namreč nesrečo zakrivila cestarji, kar je v sodni praksi res redek primer. Letošnjega junija je komite za urbanizem pri skupščini občine Novo mesto dovolil Cestnemu podjetju Novo mesto popolno zaporo ceste med Sotesko in Gornjim Poljem zaradi obnovitvenih del, seveda s pogojem, da poteka promet po obvoznici med Vavto vasjo in Dolenjskimi Toplicami in seveda, da bo postavljena vsa potrebna prometna signalizacija. Slednjega pa cestarji niso naredili. Na delu med Gradišcem in Dolenj-

B. B.

KRONIKA NESREČ

NEZGODA MED PREHITEVANJEM — 34-letni Peter Madronič iz Prelesja pri Črnomlju se je 4. decembra ob 8.30 peljal z osebnim avtomobilom iz Metlike proti Novemu mestu. Ko je pripeljal do opeca za vas Podgrad, je pričel prehitovati traktor pred seboj, ki ga je vozila Učmanova. Že med prehitvanjem je slednja nenadoma zavila

v levo na cesto proti Podgradu in pri tem trčila v zadnji desni del Madroničevega vozila.

Slednjega je zategadelj pričelo zanašati po vozišču, trčil je v neregistriran avto, nato pa ga je odbilo nazaj, da se je avto prevrnil. Nastalo materialno škodo so ocenili na 650 tisočakov.

Spomladi temeljni kamen?

Ko bodo delegati novomeške TKS odločali o srednjeročnem planu, bo znana tudi usoda predvidenega velodroma

Ena najpomembnejših točk letošnje zadnje zasedanja obeh zborov novomeške telesnokulturne skupnosti, ki bo prihodnje sredo, bo prav gotovo razprava in sprejem srednjeročnega plana TKS Novo mesto. Ne le, ker gre za temeljni dokument o delu v prihodnjih štirih letih in predvideni dotok sredstev za financiranje zastavljenega programa, ampak tudi zato, ker bo skupščina razpravljala o predlogu novomeških kolezarjev. Ta je bolj ali manj že znan, gre pa za to, da se v taisti srednjeročni plan vnese tudi izgradnja velodroma v Novem mestu.

Sporazum o temeljni plana občinske TKS, ki naj bi ga delegati v sredo sprejeli kot srednjeročni plan, predvideva v času do leta 1990 rekonstrukcijo stadiona bratisva in enoštost ter pripravo tehnično-investicijske dokumentacije športno rekreacijskega centra v Portovaldu. In prav v okviru tega centra naj bi v naslednjih letih zrasel prvi pravil velodrom v Jugoslaviji. Argumentov zanj novomeški kolezarji ne manjka. Dejstvo je, daje KDKrka čas vodilni kolezarski klub v Jugoslaviji, nov napredek tega športa pa

je v Novem mestu možen le z vadbo na velodromu, ki po nekaterih podatkih izboljša prejšnje rezultate tudi za 30 odstotkov. Ob tem ne gre prezreti, da želi KDKrka svojo dvajsetletnico delovanja leta 1992 počastiti tudi z organiziranjem svetovnega mladinskega kolezarskega prvenstva, pogoj za kaj takega pa je seveda kolezarska steza. Je še več argumentov, ki govorijo za gradnjo takšnega objekta v Novem mestu, od njegove večnamembnosti do želja, da bi v okviru velodroma zrasel tudi medicinsko-rehabilitacijski center. Ne nazadnje pa je tudi pomembno, da bi s takšnim objektom Novo mesto postalo kolezarski center Jugoslavije. Za to se je zavzel tudi Ljubo Jasnič, ki je vodil delegacijo republiške ZTKO v Novem mestu. Kaj takega pa si novomeški kolezarji s svojimi rezultati in delom tudi zaslužijo. Kaj bi bilo lepšega kot ob končnem cilju mednarodne etapne kolezarske dirke Alpe-Adria, ki se bo z zadnjo etapo prihodnjega 10. maja končala prav v Novem mestu, vzidati še temeljni kamen bodočega velodroma?

B. BUDJA

Po petih setih do druge zmage

Dragoceni točki Pionirjevih odbojkarjev v nadaljevanju prvenstva zahodne skupine II. zvezne lige — Kočevke prvakinje brez poraza?

NOVO MESTO, KOČEVJE — Športna sreča tokrat odbojkarjem novomeškega Pionirja ni obrnila hrta. V šestem srečanju prvenstva II. zvezne odbojkarjske lige — zahod so namreč dosegli zelo dragoceno zmago, drugi par točk pa jih je tudi približal ekipam, ki sestavljajo sredino prvenstvene lestvice.

PIONIR-RUDI ČAJAVEC 3:2 (10, 8, 5, -9, 7) — Maloštevili gledalci v novomeški športni dvorani so videli v soboto pravo podobo pomlajene vrste novomeških odbojkarjev. Pionirjeva ekipa je zaigrala s poletom in borbeno, ob takšni igri pa tudi uspeh ni izostal. Škoda le, da so po dobro zaigranem prvem nizu igralci popustili in dovolili gostom, da se razigrajo, tako da je končnega zmagovalca odločil šele peti set. Novomeščani so tokrat premoogli dovolj zbranosti v svojo korist, kar jim je prineslo zaslužen uspeh. Zanj so zaslužni prav vsi igralci, ki so tako dokazali, da novomeška odbojka lahko pričakuje vedrejšo čase.

Pionir: Vernig, Prah, Komadina, Goleš, Koprivnik, Resnik, Petkovič, Travižan, Gregurek, Brulc.

Z osmimi odigranimi srečanji je na čelu lestvice Željeznica, ki je zbral 16 točk, Novomeščani pa so s štirimi točkami iz šestih tekem na 10. mestu. V soboto potujejo igralci Pionirja v goste k zadnjem vrhuški ekipi Fužinarja, kjer se lahko nadejajo novega uspeha.

TOPOLŠICA KAJUH — KOČEVEJE 2:3 (-10, -7, 7, 7, -8) — Derbi predzadnjega kola prvenstva v I. slovenski odbojkarjski ligi za dekleta so Kočevke

odločile v svojo korist in tako nepremagane še naprej krepko drže prvo mesto na lestvici. S tem uspehom so si že tudi dokončno zagotovile naslov jesenskih prvakinj, zelo verjetno pa je, da ga bodo osvojile brez izgubljenega srečanja. V sobotnem zadnjem kolu jim namreč v goste prihaja poprečna ekipa Mežice, s katero Kočevke ne bi smele imeti večjih preglavic. Tiha pričakovanja pred pričetkom prvenstva so se tako v celoti uresničila in kaj malo je verjetnosti, da bi Kočevke v drugem delu prvenstva zapravile veliko prednost. Še posebej, ker na njihovem parketu gostujejo domala vse ekipe, ki bi se morebiti še lahko vmešale v boj za vrh.

● Že drevi ob 18. uri bodo odbojkarji novomeškega Pionirja v športni dvorani pod Marofom odigrali prelozno prvenstveno srečanja II. zvezne lige z Ljubljino. Gostje so seveda favoriti, čeprav tudi pionirjevcev po sobotni zmagi nad Čajavcem ne gre prehitro odpisati.

Kočevje: Klun, Kočevar, Levstik, Gornik, Turk, Drobnik, Ahac, Uran.

NOVAK ABSOLUTNI PIONIRSKI PRVAK

NOVO MESTO — V Novem mestu je bilo pred dnevno občinsko pionirsko prvenstvo v karateju, največ znanja pa je pokazal mladi Tomaž Novak, ki je postal absolutni prvak v vseh kategorijah. Sicer pa je v fantovski konkurenci prvo mesto osvojil Brkič, drugi je bil Božič in tretji Djeladini, medtem ko je bila pri dekletih najboljša Lichtenhalerjeva, sledita pa ji Filipasova in Grčičeva.

ALPLES — ISKRA 25:24 (13:14)

ŠKOFJALOKA — V zaostalem srečanju zadnjega kola jesenskega dela prvenstva v I. slovenski rokometni ligi za ženske so igralke šentjernejske Iskre nepričakovano ostale praznih rok v Škofji Loki. Realno je bilo namreč pričakovati zanesljivo zmago gostij, še posebej po njihovem uspehu v polfinalu rokometnega pokala Slovenije, ko so ugnale drugoligašice iz Velenja. Šentjernejke so sicer večji del tekme držale korak z gostiteljicami, vendar so ob koncu popustile kar jih je seveda stalo načrtovanih točk.

Iskra: Jakše, Gorenc 2, Dolar 2, Radovan, Turk 3, Selan 3, Rangus 5, Vide 1, Kovačič 8, Bolte, Kos.

JUTRI PRIČETEK V. NOVOMEŠKEGA TURNIRJA

NOVO MESTO — Ob 40-letnici delovanja ŠK Novo mesto organizirajo novomeški šahisti pod pokroviteljstvom občinskega izvršnega sveta že V. tradicionalni šahovski turnir. Pričel se bo jutri, 12. decembra, v gornjih prostorih restavracije Rog v Dolenjskih Toplicah, trajal pa vse do 20. decembra. Ljubitelji šaha, vabljeni!

Kvaliteten ženski rokomet ob dnevu JLA

Osem ekip na tradicionalnem turnirju v Novem mestu

NOVO MESTO — Novomeški rokometni klub in komanda garnizije Novo mesto sta tudi letos organizatorja velikega rokometnega turnirja v počastitev dneva JLA, že trinajstega po vrsti. Pokroviteljstvo nad to veliko športno prireditvijo je prevzela komanda ljubljanskega armadnega območja ob pomoči delovnih kolektivov tovarne zdravil Krka, IGM Strešnik iz Dobruške vasi, šentjernejske Iskre in TKS Novo mesto.

Turnir se bo s svečano otvoritvijo pričel 20. decembra ob 8. uri v novomeški športni dvorani pod Marofom, predtekmovalna srečanja pa bodo tudi v Szentjerneju. Zapišimo, da se bodo v Novem mestu merile ekipe Zvečeva, Kranja, Velenja in gostiteljice, v Szentjerneju pa vrste Burje, Trešnjevke, Olimpije in Iskre. Že ta pregled sodelujočih ekip kaže, da bo letošnji turnir izredno kvaliteten, finalno srečanje pa bo v Novem mestu ob 12.30. Organizacijski odbor turnirja in vse imenovane komisije tačas že pridno delajo in zanesljivo je že sedaj moč trdit, da bo tudi letošnji turnir brezhibno pripravljen.

Še ena črna košarkarska sobota

V nadaljevanju prvenstva v I. SKL so Novolesovi igralci izgubili v Kopru, Labodova dekleta pa v Celju — Že v soboto popravni izpit?

Po krajšem premoru se je v soboto nadaljevalo prvenstvo v moški in ženski republiški košarkarski ligi. Novomeški predstavnika, Novoles in Labod pri dekletih, sta ostala praznih rok, ta poraz pa je igralce trenerja Jožeta Splichala popeljal v spodnji del lestvice. Resnici na ljubo je ob tem treba dodati, da imajo Novomeščani tekmo manj, saj se zmeraj ni znana usoda neodigranega srečanja proti Kraškemu zidarju, ko gostov ni bilo v Novo mesto.

KOPER—NOVOLES 89 : 79 (50 : 43) — Oslabljena vrsta novomeških košarkarjev je Koprčanom dovolila prvo zmago na letošnjem prvenstvu. Novolesovci so v prvem polčasu dobro igrali in bili gostiteljem vseskozi za petami, v 9. in 10. minuti pa so celo nekajkrat vodili. Pravzaprav je odločila nezbranost in neprevideznost Novomeščanov v zadnji minuti prvega dela igre, ko so zaporedno prejeli štiri koše, v nadaljevanju pa so gostitelji spetno branili majhno prednost. Šele v finišu tekme so Novolesovi igralci vnovič

zaigrali nekoliko boljše, vendar je bilo to za morebiten preobrat premalo.

Novoles: Cerkovnik 19, Pintar 8, Vučković 10, Seničar 4, Golobič 13, Župevec 14, Plantan 11.

Po sedmih odigranih kolih vodita s po enim porazom vrsti Jeklotehne Branika in Libele, medtem ko so Novomeščani z devetimi točkami in tekmo manj na 9. mestu. V soboto imajo priložnost, da uspeh popravijo, čeprav jim prihaja v goste vselej neugodna ekipa Heliosa.

METKA — LABOD 68 : 60 (36 : 25)

Tudi po sedmem prvenstvenem kolu v I. ženski SKL ostajajo igralke novomeškega Laboda, ki so se že lani borile za prvo mesto, na dnu lestvice z vsega eno zmago. Tokrat so klonile v Celju proti zelo poprečni ekipi Metke in na dani je, da so Novomeščanke ob Mariboru tačas najresnejši kandidat za izpad iz lige. V sobotnem srečanju so bile po poročilih iz Celja gostiteljice boljše v vseh elementih košarkarske igre in le dobri igri Srebrnjakove grez hvala, da dekleta niso doživela še hujšega poraza.

Labod: Srebrnjak 26, Gal 7, Čavlovič 5, Dragman 5, Smrke 12, Aš 5.

Brez poraza je na čelu lestvice ekipa Iskra Delta Ježica, medtem ko so igralke Laboda z vsega eno zmago na predzadnjem mestu. V soboto igrajo Novomeščanke z ekipo Metalservisa Pomurje.

RUDMAN DECEMBRSKI PRVAK

NOVO MESTO — Štirinajst šahistov se je zbralo na rednem mesečnem hitropoteznem turnirju ŠK Novo mesto za december. Največ točk je zbral Robi Rudman in postal prvak. Poglejmo končni vrstni red: 1. Rudman 11 točk, 2. T. Škerlj 9, 3. Pucelj 8, 5, 4. Šušnjar 7, 5, 5. Kastelic 7, 6. Milič 7, 7. Ščap 6, 5, 8. Vene 6, 5, 9. Istenič 6, 5, itd.

Karpljugu letošnji tek »Trimo 86«

Tudi tretja tradicionalna tekaška prireditev uspeša

TREBNJE — OO ZSM Trimo iz Trebnjega je pred dnevi pripravila v počastitev dneva republike že 3. tradicionalni tek »Trimo 86«. Letošnjega teka, ki je bil dolg 10 kilometrov, seje udeležilo lepo število tekačev iz številnih klubov, prog pa je tokrat najhitreje pretekel član novomeškega AK Iskra Damir Karpljug. Tekmovalci so nastopili v petih kategorijah.

Rezultati, kategorija A (ženske do 35 let): 1. Bohinjci (Unis, TOS Ljubljana), 2. Vencelj (SK Livar, Ivančna gorica), 3. Kuzmički (Sevnica); kategorija B (ženske nad 35 let): 1. Žigon, 2. Lampe, 3. Grabrijan (vse ŠD Ježica); kategorija C (moški do 20 let): 1. Mikec (Iskra Novo mesto), 2. Drobne (Sevnica), 3. Kraševac (ŽAK Ljubljana); kategorija D (moški od 20 do 35 let): 1. Karpljug, 2. Bukovec (oba Iskra Novo mesto), 3. Švigelj (Šmarje); kategorija E (moški nad 35 let): 1. Zerjav (Olimpija, Ljubljana), 2. Bartolj (Sevnica), 3. Srimac (SRD Sloga, Ljubljana).

HRIBAR MLADINSKI PRVAK

NOVO MESTO — NTK Polikem — Olimpija je minuli konec tedna v športni dvorani Krim na Galjevici pripravil mladinsko regijsko namiznoteniško prvenstvo. Marjan Hribar, član NTK Novo mesto, je brez težave opravil z vsemi nasprotniki, v finalu je bil z 2:0 boljši od Ignjatoviča iz Olimpije. Ta novomeški igralec se je uvrstil tudi v finale moških dvojic, kjer je skupaj s Fajdigom klonil proti dvojici Škafar — Ignjatović.

Novomeški šahisti prvi

Ekipa Novega mesta prvak v II. republiški ligi, Kočevje drugo — Zmagovalca odločil drugi kriterij

NOVO MESTO, KOČEVJE — Na Bledu in v Radovljici je bilo med 13. in 16. novembrom ter 28. novembrom in 1. decembrom tekmovanje v II. slovenski šahovski ligi — zahod, ki je vrstama Novega mesta in Kočevja prinesel velik uspeh. Obe ekipi sta se namreč po zadnjem kolu našli na vrhu lestvice z enakim številom točk, tako da je odločil šele drugi kriterij, skupno število vseh osvojenih točk, tu pa so bili Novomeščani v prednosti.

Sicer pa pogledimo rezultate obeh vrst — I. kolo: Novo mesto — Postojna 4:2, Radovljica — Kočevje 2:4; II. kolo: Tržič — Novo mesto 0:6, Kočevje — Nova Gorica 5:1; III. kolo: Novo mesto — Radovljica 4:2, Tolmin — Kočevje 3:3; IV. kolo: Tolmin — Novo mesto 2:4, Kočevje — Borovnica 4:2; V. kolo: Novo mesto — Kočevje 3:3; VI. kolo: Novo mesto — T. Zupan (Kranj) 3:3, Kočevje — BS 3:4; VII. kolo: Kodeljevo — Novo mesto 1,5:4,5, T. Zupan (Kranj) — Kočevje 2,5:3,5; VIII. kolo: Nova Gorica — Novo mesto 1,5:4,5; Kočevje — Postojna 3,5:2,5; IX. kolo: Novo mesto — Borovnica

6:0, Kodeljevo — Kočevje 2:4 in X. kolo: BS 3 — Novo mesto 2:4, Kočevje — Tržič 3,5:2,5.

Naslov je tako pripadel vrsti Novega mesta, ki je na posamičnih deskah dosegla naslednje izide: na prvi dr. Mitja Lila 6,5 točke (od 8 možnih), na drugi Marjan Kastelic 6 (10), na tretji Jože Pucelj 8 (10) in na četrti Emil Luzar 7,5 (9). Prva rezerva je bil Peršl, ki je osvojil 1 točko (1), druga pa Poredoš, ki je iz dveh partij pobral poln izkupiček. Nekoliko slabši rezultat je imela članica Isteničeva, le 3,5 točke iz 10 partij, zato pa je mladinec Matjaž Brezovar v desetih kolih zbral kar 8,5 točke.

Zmaga odšla v Grosuplje

Tradicionalne športne igre zaposlenih v TO, postajah milice in JLA — Prihodnje leto organizatorji Grosupeljčani

RIBNICA — V počastitev dneva republike in bližnjega 22. decembra, dneva JLA, so bile v Ribnici druge tradicionalne športne igre zaposlenih v občinskih štabih TO, postajah milice in JLA. Organizatorja tekmovanja je bila Kočevska Reka, lanskoletni zmagovalca iger, nastopilo pa je devet ekip iz Kočevja, Cerkanca, Ribnice, Grosuplja, Vič-Rudnika, Čabra in Delnice.

NOVOLES TAP IN KMETIJSKA ZADRUGA

TREBNJE — Pred dnevi so se končale letošnje sindikalne delavske športne igre trebnjske občine v kegljanju. Na kegljišču Čož v Ivančni gorici so imeli med moškimi največ uspeha kegljači Novolesa TAP iz Trebnjega, ki so podrla 458 kegljev, sledijo pa KP Dob 438, Tesnila 419 idr. V ženski konkurenci je zmagala vrsta KZ Trebnje z 247 podrtimi keglji, sledijo pa Trimo 218, IMV Mirna 116 idr. Nastopilo je dvanaest ekip.

Največ uspeha na letošnjem tekmovanju je imela vrsta Grosuplje, ki si je tako priborila pravico do organiziranja prihodnjega športnega srečanja. Svečana proglasitev najboljših in podelitev priznanj ter nagrad je bila v ribniškem domu JLA.

Rezultati, streljanje: 1. Grosuplje 315, 2. Vič-Rudnik 301, 3. Cerknica 280; posamično: 1. Kadenc 83, 2. Dizdarevič 81, 3. Jakopin (vsi Grosuplje) 80 krogov; kegljanje, ekipno: 1. garnizija Ribnica 767, 2. Delnice 766, 3. Grosuplje 734; posamično: 1. Žagar (Vič-Rudnik) 210, 2. Jelusič (Garnizija) 205, 3. Petranovič (Delnice) 202 podrta keglja; mali nogomet — finale: Grosuplje—Čabra 3:1, Kočevje—Čabar 4:0, Kočevje—Grosuplje 0:1; šah — finale: Kočevska Reka—Garnizija 2:2, Garnizija—Grosuplje 3:1 in Kočevska Reka—Grosuplje 3:1.

Končni vrstni red: 1. Grosuplje 32 točk, 2. garnizija Ribnica 24, 3. Vič-Rudnik 22, 4. Čabra 20, 5. Kočevska reka 19 itd.

M. GLAVONJČ

Jutri konec ugibanj

Na veliki športno-zabavni prireditvi jutri ob 19. uri bodo proglašeni športnik, športnica in ekipa Novega mesta za leto 1986

NOVO MESTO — Na jutrišnji veliki športno-zabavni prireditvi, ki se bo pričela ob 19. uri v novomeški športni dvorani pod Marofom, bodo znani dobitniki laskavih naslovov športnik, športnica in najboljši športni kolektiv Novega mesta za leto 1986. Reči je treba, da je bil odziv bralcev na našo akcijo, s katero smo izbirali letos najboljše športnike Novega mesta, daleč nad pričakovanji, saj je do minulega torka prispelo v redakcijo blizu tisoč glasovnic.

Komisija je svoje delo že opravila, rezultati bodo, kot smo zapisali, objavljeni jutri, dolžni pa smo še imena treh nagradencev, ki smo jih izžrebali iz kupa prispelih glasovnic.

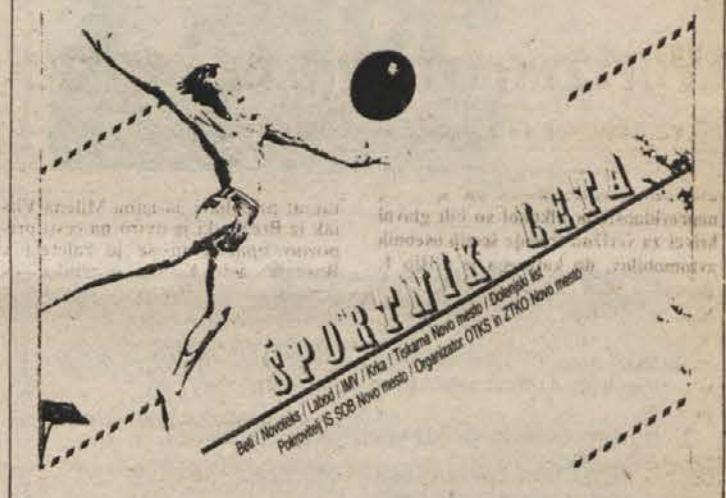
● Nagrade Dolenjskega lista, celoletno naročino na naš tednik za leto 1986, prejmejo: Ivan Hudek, Ulica 21. oktobra 8, Črnomelj; Barbara Gril, Poljane 32, Dolenjske Toplice, in Marko Lukšič, Brod 58, Novo mesto. Naše čestitke nagradencem!

Spomnimo pa se še enkrat imen tistih, ki bodo poleg kopice novomeških športnikov sodelovali na jutrišnji prireditvi. Športno-zabavni večer, ki ga bosta povezovala Miša Molk in Marjan Lah, bodo popestrili ansambel GU-GU, Tone Fomezzi-Tof in Janez Hočevar-Rifle. Katja Židanik, Tonina Gasperič, ansambel Slavček, med prireditvijo pa bo tudi gala modna revija Novoteksa, Laboda in Beti, podelitev zlatoga Rogovega koleša in še kaj. Za vse prisotne bo nadvse zanimivo tudi žrebanje

vstopnice, saj čakajo nagrajence tridnevni vikend paket v Šmarjeških Toplicah, izlet v tujino v organizaciji Kompas pa darilni paketi Novoteksa, Novolesa in Beti.

Organizatorja prireditve, pomeni tudi uvod v praznovanje stoletnice organizirane telesne kulture v Novem mestu, sta novomeška TKS in ZTKO, pokroviteljje IS Sob Novo mesto. Izkupiček bo namenjen razvoju invalidskega športa v občini. Za vse, ki še nimate vstopnic, pa obvestilo, da so te v predprodaji v novomeški poslovalnici Globtura, prostorih Mladinske turistične poslovalnice na Novem trgu ter Mladinske knjige na Glavnem trgu.

● Komisija, ki bo na jutrišnji prireditvi proglašila športnika, športnico in ekipo Novega mesta za leto 1986, je, kot že rečeno, imela precej dela. Poleg prispelih glasovnic so pri izbiri najboljših odločili seveda še letošnji rezultati, to pa je tudi porok, da bodo priznanja prišla v prave roke.



»Gostišče« ponovilo uspeh

44 ekip na turnirju v malem nogometu v Ribnici — Zmaga tudi letos ekipi gostišča Ribničan

RIBNICA — Ekipa gostišča Ribničan je tudi letos ponovila lanskoletni uspeh in zmagala na velikem turnirju v malem nogometu, ki ga je v Ribnici v počastitev dneva republike pripravila tamkajšnja ZTKO ob pomoči disca Pupaj.

Ker šteje ta ribniški turnir tudi v program koordinacijskega odbora za mali nogomet in Nogometni zvezi Slovenije, se je tekmovanja udeležilo kar 44 ekip iz območja širše ljubljanske regije. Uspeh Ribničanov je zagadeljivo toliko večji, v finalnem obračunu pa so po veliki borbi ugnali ekipo zavoda Tivoli 3:2. Vse tri zadetke za gostitelje je dosegel Janez Nosan, ki je bil hkrati najboljši strellec turnirja, najboljši igralec je bil Stoilkovski (zavod Tivoli), prvi vratar turnirja pa Perme iz ekipe Setnikar. Pokal za fair play je dobila vrsta Disco Pupaj, vsa srečanja pa sta vodila Tauzes in Čatovič iz Ljubljane.

Rezultati, četrtfinale: Setnikar—Mlinostroj 2:1, zavod Tivoli—Vuko-

savljevič 1:0, parketarstvo Novak—Sport bistro 3:5, gostišče Ribničan—Pik 7 3:1; polfinale—Setnikar—zavod Tivoli 3:4 in Sport bistro—gostišče Ribničan 1:2; finale: gostišče Ribničan—zavod Tivoli 3:2.

M. G.

TURNIR V MALEM NOGOMETU

ČRNOMELJ — Ob praznovanju dneva JLA pripravlja nogometni klub »Bela krajina« skupaj s črnomaljsko garnizijo turnir v malem nogometu, ki bo v nedeljo, 21. decembra, s pričetkom ob 8. uri v športni dvorani v Črnomlju. Prijava ekip in plačilo pristopnine, ki bo znašala 7.000 din, bo v petek, 19. decembra, ob 18. uri v prostorih nogometnega kluba v Črnomlju. Trem najboljšim ekipam bodo podelili pokale in denarne nagrade v višini 20.000, 15.000 in 10.000 din.



ZMAGOVALCI — Ekipa gostišča Ribničan, ki je zmagala na velikem turnirju v malem nogometu v Ribnici. Stojijo (od leve proti desni): Lovšin, Prus, Petkovski, Klarič, Košmrlj; čepijo: Gelze, Nosan, Fajdiga, Rajšel, Jelusič. (Foto: M. glavonjč)

Novoletna prodaja tipskih kaminov tip PIONIR v II. klasi.

Popust 30% v dneh od 15—25. decembra.

Prodajno mesto:
Novotehna, prod. skladišča Novotehna v
Bučni vasi Novo mesto



Vsak delovni dan od 7. do 16. ure.
Sobota od 7. do 12.



Komisija za delovna razmerja Tesnila Trebnje — Velika Loka

na podlagi 5. člena pravilnika o delovnih razmerjih objavlja prosta dela in naloge za nedoločen čas:

1. izmenovodja proizvodnje (1 delavec)

- višja izobrazba strojne ali organizacijske smeri
- 3 leta delovnih izkušenj
- izmensko delo

2. obdelovalec PTFE II. (1 delavec)

- IV. stopnja kovinarsko predelovalne smeri (strugar)
- 2 leti delovnih izkušenj
- dvoimensko delo

Kandidati naj vložijo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov:

Komisija za delovna razmerja
Tesnila Trebnje
68212 Velika Loka

O izbiri bomo kandidata obvestili v 30 dneh po preteku prijavnega roka.

1018/50-86

LJUBLJANSKA BANKA TEMELJNA DOLENJSKA BANKA NOVO MESTO

Delovna skupnost

Komisija za delovna razmerja oglašuje naslednja prosta dela in naloge:

1. OBDELAVA NAKAZIL V TUJINO

v sektorju deviznih poslov in ekonomskih odnosov s tujino za enega delavca (lahko pripravnik) za nedoločen čas s končano srednjo šolo ekonomske smeri, enim letom delovnih izkušenj in opravljenim strokovnim izpitom za plačilni promet s tujino. Prednost pri izbiri imajo kandidati s pasivnim znanjem nemškega jezika.

2. SKLEPANJE POSOJILNIH POGODB

v poslovni enoti Metlika za enega delavca za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu) s končano srednjo šolo ekonomske ali družboslovne smeri in šestmesečnimi delovnimi izkušnjami.

Kandidati, ki menijo, da bi zgoraj navedena dela in naloge lahko uspešno opravljali in izpolnjujejo pogoje, naj oddajo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi v kadrovske službi Ljubljanske banke—Temeljne dolenske banke Novo mesto, Kettejev drevored 1. Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili najkasneje v 45 dneh po zaključku zbiranja prijav.

1027/50-86

Novoles

Komisija za delovna razmerja TOZD TPE Račje selo

objavlja prosta dela in naloge:

tajnica TOZD TPE,

pod naslednjimi pogoji:

- končana V. stopnja administrativne ali ekonomske smeri
- dve leti delovnih izkušenj

Kandidati naj oddajo vloge z dokazili v 8 dneh po objavi na naslov:
Novoles, TOZD TPE Račje selo, Trebnje

1015/50-86

SOZD REK Edvarda Kardelja DO Rudniki rjavega premoga Slovenije TOZD RUDNIK RJAVEGA PREMOGA SENOVO

objavlja

prosta dela in naloge za nedoločen čas:

1. tehničnega vodje DE Separacije

s 40-dnevnim poskusnim delom 1 delavec

2. vodje kadrovsko-socialne službe

s 60- oz. 40-dnevnim poskusnim delom 1 delavec

3. vodje komercialnega sektorja

s 60- oz. 40-dnevnim poskusnim delom 1 delavec

prosta dela in naloge za določen čas (nadomeščanje delavke v času porodniškega dopusta):

4. referenta obračuna osebnih dohodkov

s 40-dnevnim poskusnim delom 1 delavec

Kandidati za zasedbo objavljenega dela oziroma naloge morajo poleg splošnih pogojev, predpisanih z zakonom, izpolnjevati še pogoje, opredeljene v družbenem dogovoru o uresničevanju kadrovske politike občine Krško, in naslednje pogoje:

Pod 1: — srednja tehnična šola rudarske, strojne, elektro ali gradbene smeri

— opravljen republiški strokovni izpit (pred komisijo republiškega komiteja za energetiko v skladu s pravilnikom o strokovni izobrazbi in usposobljenosti (Ur. l. SRS št. 14/76)

— pet let ustrezne prakse

— znanje in spremljanje tehničnih normativov in predpisov varstva pri delu ter rudarskega zakona

— organizacijska sposobnost in smisel za delo z ljudmi

Pod 2: — VŠ ali SŠ, pravna ali administrativna

— znanje in spremljanje predpisov s področja samoupravljanja, medsebojnih razmerij in organizacije dela

— 3—4 leta na kadrovsko-socialnih poslih

— sposobnost organizacije dela, komuniciranja in dela z ljudmi

Pod 3: — VŠ ali SŠ, ekonomska ali komercialna

— znanje in spremljanje predpisov o prometu blaga in finančnem poslovanju

— 3—4 leta na komercialnih poslih

— sposobnost komuniciranja in sprejemanja odločitev

Pod 4: — SŠ — ekonomska

— znanje in spremljanje internih in eksternih predpisov iz OD

— 1 leto na obračunu osebnih dohodkov

— smisel za natančno in ažurno poslovanje

Kandidati za navedena dela po 1. točki imajo ob sklenitvi delovnega razmerja možnosti pridobiti ustrezno stanovanje.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov:

Komisija za delovna razmerja
TOZD RUDNIK RJAVEGA PREMOGA SENNOVO
Titova 106
68281 SENNOVO

Rok prijave 8 (osem) dni po objavi.
Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po objavi.

1017/50-86

Komisija za delovna razmerja delavskega sveta delovne skupnosti Zavarovalne skupnosti Triglav — Dolenjske območne skupnosti Novo mesto

objavlja
prosta dela in naloge

— pravnega referenta in likvidatorja škod civilne odgovornosti

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom in določili samoupravnih splošnih aktov, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo visokošolsko izobrazbo pravne smeri
- da imajo najmanj 3 leta delovnih izkušenj

Izbrani kandidat bo sklenil delovno razmerje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev v zaprti ovojnici z oznako »ZA KOMISIJO ZA DELOVNA RAZMERJA« v osmih dneh po objavi na naslov:
Zavarovalna skupnost Triglav — Dolenjska območna skupnost Novo mesto, Cesta herojev 1.

1022/50-86

Nuklearna elektrarna Krško, p. o., Krško,
Vrbina 12,

objavlja prosta dela in naloge:

1. voznika avtobusa-kamiona — 1 delavca
2. voznika osebnega avtomobila — 2 delavca
3. vodje oddelka za strojno področje v službi za zagotovitev kvalitete
4. administratorja na terminalu v službi informatike
5. tajnice-inokorespondenta v službi uvoza — za določen čas — do vrnitve delavke s porodniškega dopusta
6. operaterja alarmnega sistema

Pogoji:

pod 1.:

- VKV/KV voznik (avtomehanik) C, D, E kategorije
- 15 mesecev ustreznih delovnih izkušenj
- poskusno delo 2 meseca

pod 2.:

- KV voznik (avtomehanik) C kategorije
- 12 mesecev ustreznih delovnih izkušenj
- poskusno delo 2 meseca

pod 3.:

- opravljena tehnična fakulteta strojne smeri
- 36 mesecev ustreznih delovnih izkušenj
- aktivno znanje angleškega jezika
- poskusno delo 3 mesece

pod 4.:

- opravljena 4-letna srednja šola splošne smeri
- 12 mesecev ustreznih delovnih izkušenj
- poskusno delo 2 meseca

pod 5.:

- opravljena filozofska fakulteta, smer angleščina
- znanje daktilografije
- 24 mesecev ustreznih delovnih izkušenj
- poskusno delo 3 mesece

pod 6.:

- opravljena 4-letna elektrotehniška šola, šibki tok,
- 15 mesecev ustreznih delovnih izkušenj
- pasivno znanje angleškega jezika
- izmensko delo
- poskusno delo dva meseca

Kandidati naj pošljejo prijave v 10 dneh po objavi. Odgovore bodo prejeli v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

1025/50-86

NOVOLES Tozd SIGMAT



1961 25
1986 let
BRESTANICA

Delavski svet TOZD Simat
objavlja za leto 1987 pogodbeno delo:

— vratar — čuvaj — (2 izvajalca)

Pogoji:

- pogodba se sklene za 60 dni letno oz. za 480 ur za nadomeščanje vratarjev — čuvajev
- kandidati morajo imeti opravljene ustrezne izpite za izvajanje vratarstvo-čuvajske službe

Kandidati naj pošljejo pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Novoles, TOZD Sigmat, Cesta prvih borcev 20, 68280 Brestanica. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po izteku roka za prijavo.

Informacije na tel. 068-79-120 ali 79-126.

1024/50-86

Novoles

Delavski svet TOZD TPI in Žaga Soteska

razpisuje prosta dela in naloge

individualnega poslovnega organa

— direktorja TOZD

pod naslednjimi pogoji:

1. VII. stopnja strokovne izobrazbe lesne, ekonomske ali organizacijske smeri in nad pet let delovnih izkušenj ali z delom ocenjene delovne sposobnosti za opravljanje del in nalog,
2. organizacijske in vodstvene sposobnosti,
3. osebnostne lastnosti, določene v družbenem dogovoru o izvajanju kadrovske politike v občini Novo mesto.

Delavski svet TOZD Tovarna kopalniške opreme Metlika razpisuje prosta dela in naloge

individualnega poslovnega organa

— direktorja TOZD

pod naslednjimi pogoji:

1. VII. stopnja strokovne izobrazbe lesne, ekonomske ali organizacijske smeri in nad pet let delovnih izkušenj ali z delom ocenjene delovne sposobnosti za opravljanje del in nalog,
2. organizacijske in vodstvene sposobnosti,
3. osebnostne lastnosti, določene v družbenem dogovoru o izvajanju kadrovske politike v občini Metlika.

Vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev lahko kandidati oddajo v 8 dneh po objavi na naslov: Novoles, lesni kombinat Novo mesto — Straža, kadrovsko-socialna služba, z oznako: za razpisno komisijo, TOZD TPI in Žaga Soteska, oz. za razpisno komisijo TOZD TKO Metlika. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 60 dneh po končanem razpisu.

1016/50-86

ZIMA 1987

8-DNEVNI ARANŽMAJI (organiziran prevoz)

Kopaonik, Zlatibor, Tara, Divčibare, Jahorina, Igman, Brdo pri Kranju, Bled, Bohinj, Bohinj-Vogel, Platak, Portorož, Poreč, Lovran, Opatija, Dubrovnik.
 *v ceno vključen izlet v Celovec
 **v ceno vključen izlet v Trst
 Za smučarsko karto na Kopaoniku je obvezna fotografija

7-DNEVNI ARANŽMAJI (lasten prevoz)

Planine in jezera
 Kopaonik, Zlatibor, Tara, Divčibare, Goč-Mitrovo polje, Jabuka, Brezovica, Jahorina, Igman, Bjelašnica, Brdo pri Kranju, Bled, Bohinj, Bohinj-Vogel, Kranjska gora, Lipica, Plitvice

Morje

Izola, Portorož, Novigrad, Poreč, Vrsar, Medulin, Lovran, Opatija, Crikvenica, Šibenik, Trogir, Kaštel Stari, Stari grad (Hvar), Makarska, Neum, Dubrovnik, Kupari, Mlini, Cavtat, Igalo, Hercegnovi

ZDRAVILIŠČA (7-dnevni aranžmaji)

Arandjelovac, Vrnjačka Banja, Soko Banja, Jošanička Banja, Banja Koviljača, Kuršumlijska Banja, Ilidža, Banja Vrućica, Banja Kiseljak, Višegradska Banja, Fojnica, Istarske Toplice, Stubičke Toplice, Dolenjske Toplice, Dobrna

PRIJAVE IN INFORMACIJE:

PUTNIK, LJUBLJANA, Miklošičeva 17/19, tel. 061/311-542, 314-889, in pooblašene agencije

Osnovna šola
 ing. Janeza Marentiča
 PODZEMELJ, 68332 GRADAC,

objavlja na podlagi sklepa zbora delavcev

javno licitacijo

za prodajo

kombibusa IMV 2200 D, letnik 1980. Izklicna cena 500.000.— din.

Javna licitacija bo v petek, 12. 12. 1986, ob 11. uri pred šolo v Podzemlju.
 Kandidati morajo pred licitacijo vplačati varščino v višini 10% od izklicne cene vozila.
 Kupec mora plačati kupnino in odpeljati vozilo v 5 dneh.
 1020/50-86

TOVARNA OBUTVE NOVO MESTO
 TOZD OBUTEV BRŠLJIN
 NOVO MESTO

Komisija za delovna razmerja
 objavlja prosta dela in naloge

IZDELOVANJE SEKALNIH NOŽEV

Pogoji: kvalificiran delavec strojne smeri, poskusno delo 2 meseca.

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pisne prijave z dokazili o izobrazbi za opravljanje del in nalog naj zainteresirani kandidati vložijo v kadrovske službe Tovarne obutve Novo mesto, TOZD Obutev Bršljin, 68000 Novo mesto, Bršljin 32, v 15 dneh po objavi oglasa.
 1031/50-86

OSNOVNA ŠOLA VINKO PADERŠIČ —
 BATREJA
 BRUSNICE

razpisuje za nedoločen čas prosta dela in naloge

računovodje-tajnika

Pogoji: končana ekonomska srednja šola z nekaj leti delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih in nalogah.

Delovno razmerje sklenemo s 1. 1. 1987.
 Potrebna dokazila o izobrazbi in kratek opis opravljanja dosedanjih del in nalog pošljite v 8 dneh po objavljenem razpisu.
 Družinsko stanovanje bo na voljo v začetku šol. leta 1987/88.
 1028/50-86

NOVOLES



Delavski svet TOZD TPE Račje selo

razpisuje prosta dela in naloge

individualnega poslovnega organa — direktorja TOZD

— pod naslednjimi pogoji:

- VII stopnja strokovne izobrazbe lesne, ekonomske ali organizacijske smeri in nad pet let delovnih izkušenj, ali z delom ocenjene delovne sposobnosti za opravljanje del in nalog
- organizacijske in vodstvene sposobnosti
- osebne lastnosti določene v družbenem dogovoru o izvajanju kadrovske politike

Vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev morajo kandidati oddati v 8 dneh po objavi na naslov: Novoles, lesni kombinat Novo mesto — Straža, z oznako: za razpisno komisijo TOZD TPE Račje selo.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 60 dneh po končanem postopku.

DO GOK ČRNO MELJ
 TOZD OBRT
 68340 ČRNO MELJ

PRODAJANA

JAVNI DRAŽBI

TOVORNI AVTO ZASTAVA TIP 1500 TF-1, reg. št. NM 634-02, letnik 1980, nosilnost 835 kg, s številom sedežev 3 + 1.
 Izklicna cena 500.000.— din.

Javna dražba bo v četrtek, dne 18. 12. 1986, ob 12. uri na sedežu temeljne organizacije na Belokranjski cesti. Ogled vozila je istega dne od 10. do 12. ure. Pravico sodelovanja na licitaciji imajo vse pravne in fizične osebe, ki pred licitacijo položijo 10-odst. varščino.
 1023/50-86

Služba družbenega knjigovodstva v SR
 Sloveniji,
 podružnica Novo mesto

RAZPISUJE

javno licitacijo

za prodajo rabljene opreme, računskih in pisalnih strojev.

Licitacija bo dne 17. 12. 1986 ob 12. uri v prostorih na Glavnem trgu 23 v Novem mestu. Ogled je možen 15. 12. 1986 od 13. do 16. ure. Pri nakupu ima prednost družbeni sektor. Udeleženci morajo pred licitacijo položiti 10% varščino od izklicne cene. V licitacijski ceni ni vračunan davek.
 1030/50-86

OSNOVNA ŠOLA NOVO MESTO
 TOZD OŠ JANEZ TRDINA STOPIČE
 STOPIČE 37

objavlja po sklepu delegacije delavcev

ponovno

JAVNO LICITACIJO

za prodajo kombija IMV, tip 1600 BR, letnik 1981. Izklicna cena vozila je 450.000.— din.
 Javna licitacija bo v četrtek, 18. decembra 1986, ob 10. uri pred osnovno šolo v Stopičah.
 Ogled vozila je mogoč uro pred licitacijo.
 Na licitaciji lahko sodelujeta zasebni in družbeni sektor. Predstavniki družbenega sektorja morajo pred licitacijo predložiti pisno pooblastilo, zasebniki pa morajo vplačati kavcijo v višini 10% od izklicne cene. Kupec mora vozilo plačati v celoti in ga odpeljati v treh dneh po licitaciji.
 Prometni davek ni vračunan v ceni.
 Licitacija bo po sistemu »videno-kupljeno«, zato kasnejših reklamacij ne bomo upoštevali.
 1021/50-86

DOM POČITKA METLIKA
 METLIKA, Mestni trg 16

Svet doma razpisuje
 prosta dela in naloge

1. INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA 2. VODJO ODDELKA ZA NEGO IN STREŽBO

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje pogoje:
 pod 1: — višja strokovna izobrazba socialne, zdravstvene ali podobne smeri,
 — najmanj 5 let delovnih izkušenj na delovnih mestih s posebno odgovornostjo v družbenih službah,
 — da izpolnjuje pogoje, ki so v skladu z družbenim dogovorom o izvajanju kadrovske politike,
 pod 2: — višja šola zdravstvene smeri s strokovnim izpitom,
 — najmanj 3 leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih opravilih.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisanih pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na gornji naslov z oznako »Za razpisno komisijo«. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.
 1033/50-86

ZAHVALA

V 62. letu nas je po težki bolezni zapustil dragi mož, oče,
 stari oče, brat, svak in stric

TONČEK ŠUTEJ

iz Ogulina pri Vinici

Najlepše se zahvaljujemo zdravniškemu osebju nevrološkega oddelka Splošne bolnice Novo mesto za požrtvovalno skrb in nego v času bolezni vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam izrekli sožalje, ZZB Vinica, GD Vinica, govornikom za ganljive besede slovesa, Rudniku Kanižarica, DO Belt M-KZ Črnomelj, Betji, Novoteksu Vinica za podarjeno cvetje, gospodu župniku za lepo opravljeni obred, godbi na pihala Črnomelj, vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki ste pokojnega v tako velikem številu spremenili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena, otroci z družinami, bratje, sestre ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V neizmerni žalosti in bolečini smo 24. novembra 1986 pospremili k zadnjemu počitku našega dragega

MIHAELA KOMOČARJA

iz Leskovca

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste v teh težkih trenutkih sočustvovali z nami, nam pisno in ustno izrazili sožalje, darovali pokojnemu cvetje in ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala dr. Stanetu Sunčiču in sestri Nataliji iz Zdravstvenega doma Krško za njuno skrb med pokojnikovo boleznijo.

VSINJEGOVI

Leskovec, 6. 12. 1986



ZAHVALA
 Ob težki izgubi našega dragega brata in strica

TONETA SEVERJA — HINCA

borca NOB 1942
 iz Nestoplje vasi 4 pri Semiču

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani. Posebno zahvalo smo dolžni ZB in družbenim organizacijam Kot-Brezje, g. župniku za opravljeni obred, govornikom Tinetu Pečaverju ml., Jožetu Regini in soborcu tov. Dušanu iz Ljubljane za lepe poslovilne besede, darovalcem cvetja in vencev, metliški godbi in vsem, ki so dragega pokojnika spremenili na njegovi zadnji poti.

Brat Ludvik z družino, sestra Milka, Ivana z družino, Ana z družino

San Francisco USA, Semič, Vranoviči, Lipovec, dne 3. decembra 1986



ZAHVALA

Po težki bolezni nas je za vedno zapustil naš dragi dobri mož, oče, stari oče, brat in stric

IVAN BREČKO

iz Kočevja

Iskrena hvala sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za darovane vence in cvetje, delovnim kolektivom GG DSSS Kočevje, Melamin Kočevje, Mizarstvo Ljubljana-Vič in ZB Kočevje in vsem, ki ste pokojnega spremenili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala godbenikom in tov. Štimcu za poslovilne besede ter zdravstvenemu osebju oddelka za intenzivno nego bolnišnice Golnik, ki mu je lajšalo trpljenje. Še enkrat vsem prisrčna zahvala!

Žalujoci: vsi njegovi

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 11. decembra — Danijel Petek, 12. decembra — Aljoša Sobota, 13. decembra — Lucija Nedelja, 14. decembra — Dušan Ponedeljek, 15. decembra — Kristina Terek, 16. decembra — Albina Sreda, 17. decembra — Lazar Četrtek, 18. decembra — Teo

LUNINE MENE
16. decembra ob 8.06 — ščip

KINIO

BREŽICE : 12. in 13. 12. ameriška glasbena komedija Fant iz kluba Flamingo. 14. in 15. 12. francoski kriminalni film Operacija Harpun. 16. in 17. 12. slovenski film Ovni in mamuti. 18. in 19. 12. ameriški glasbeni film Tinejdžerke. ČRNOMELJ: 11. 12. ameriška

globtour

komedija Norosti v kampu. 12. in 14. 12. italijanski film Erotski tip. 14. 12. (ob 17. uri) hongkonški akcijski film V špijonovih pesteh. 16. 12. akcijski film Moč razdejantja. 18. 12. ameriški fantastični film Zvezdni borec. KRŠKO: Od 11. do 13. 12. ameriški film Boter. 14. 12. ameriški film Čas neznosti. 16. 12. ameriški film Štirje letni časi. 17. 12. ameriški film Fant iz kluba Flamingo. NOVO MESTO — DOM KULTURE: 11. 12. gostovanje gledališča Jazavac. Od 12. do 14. 12. (ob 16. uri) ameriški pustolovski film Tarzanov skrivnostni zaklad in ob 18. ter 20. uri ameriški akcijski film Zelo. 15. in 16. 12. gostuje gledališče Kranj. 17. in 18. 12. ameriški kriminalni film Do poslednjega diha. SEVNICA: 11. 12. kriminalni film Pajčevina smrti. 12. in 13. 12. komedija Banana Džoz. 14. in 15. 12. erotični film Javna hiša v Parizu. 17. in 18. 12. karate film Nindža maščevalec.

novi mesto 25-125, 25-789

zavorne čeljusti in gumice, nove zimske gume z obroči, snežne verige. Informacije po telefonu 44-740 ali na naslov: Franc Bartolj, Grm 26, Trebnje. (57. 63-50-MO)
LADO 1600, letnik 1980, prodam. Tel. 44-166, popoldne. (80-50-MO)
GOLF JGL diesel, star štiri leta, dobro ohranjen, registriran do decembra 1987, prodam. Telefon 23-342. (81-50-MO)
Z 101 GT 55/3 V, letnik 1984, prodam. Tel. 20-579. (77-50-MO)
Z 750, letnik 1979, prodam. Telefon 56-654. (75-50-MO)
ZASTAVO 750, letnik 1984, prodam. Velika Cikava 9, Novo mesto. (76-50-MO)
Z 750, letnik november 1981, prodam. Mali, Gor. Straža 167. (90-50-MO)
P 126 GL, star tri mesece, prodam. Tadič, Ragovo 3, Tel. 26-427, zvečer. (89-50-MO)
ZASTAVO 750, letnik 1980, dobro ohranjeno, prodam. Telefon 21-682, od 20. do 22. ure. (86-50-MO)
R 4, letnik 1979, prodam. Zlatko Kobe, V Brezov log 19, tel. 24-990. (87-50-MO)
NUJNO prodam SPAČKA v dobrem stanju, registriranega do julija 1987. Cena 23 M. Ernest Kožar, Vel. Malence 49 a, 68262 Krška vas. (88-50-MO)
ZASTAVO 750, letnik 1976, prodam. Vinko Štamfelj, Potov vrh 19, Novo mesto. (11-50-MO)
126 P, letnik 1982, prodam. Hrastar, Pluska 10, Trebnje, tel. 85-171, dopoldne. (14-50-MO)
R 9 prodam. Janez Povšič, Čučja mlaka 3, 68275 Škocjan. (17-50-MO)
ZASTAVO 750, letnik 1975, obnovljeno, prodam. Srebrnjak, Veliki Slatnik 34. (19-50-MO)
126 P, letnik 1976, prodam. Turk, Veliki Slatnik 7. (20-50-MO)
ZASTAVO 101, letnik 1977, celo ali po delih, poceni prodam. Krevs, tel. 47-245, popoldne. (24-50-MO)
TAM 110, (6,5t), registriran, in ZASTAVO 101, letnik 1979, prodam. Rokavec, Ponikve 17, Trebnje. (30-50-MO)
Poškodovano karoserijo R 4, kompletno ali po delih, prodam. Tel. 23-979.
ZASTAVO 101, letnik 1976, karoserija GTL, 60.000 km, prodam. Cena 1.100.000,— din. Ogled popoldne. V Brezov log 4, Novo mesto (32-50-MO)
ZASTAVO 101, letnik 1975, ugodno prodam. Jože Bužar, Kotarjeva 5, Sentejnerj. (34-50-MO)
MOTOR APN 4 (preurejen) prodam. Slavko Poglavc, Dolenja Straža 30. (36-50-MO)
Z 101 mediteran, letnik 1982, prodam. Telefon dopoldne 51-425, popoldne 52-618. (40-50-MO)
OSEBNI AVTO SIMCA 1100, rabljen, ugodno prodam. Telefon (068) 25-652, popoldne po 16. uri. (91/86-ček)
R 4 GTL, letnik 1984, ugodno prodam. Tel. 21-853. (52-50-MO)
Z 101, letnik 1973, obnovljeno, prodam. Janez Berk, Smolenja vas 30. (55-50-MO)
ZASTAVO 128, 1985, 20.000 km, ugodno prodam. Telefon (068) 56-656. (53-50-MO)
RENAULT 4, letnik 1983, odlično ohranjen, ugodno prodam. Tel. 24-309. (107-50-MO)

SILVESTROVANJA na morju in planinah

PRODAM žitni kombajn KORMICK in traktor Kramar (25 KM) (motor je v okvari) ter televizor Ris. Ignac Uhan, Rodine 12, Trebnje. (49-50-MO)
TRAKTOR Tomo Vinkovič 18 Pasakvali prodam. Fendre, CBE 17, telefon 58-226, Metlika. (70-50-MO)
TRAKTOR 18 KS znamke Steier, letnik 1969, in prikolico, enosno (2,5 tone), prodam. Jože Novak, Orchova 52, Sentejnerj. (64-50-MO)
URSUS 35 KM, letnik 1979, in kosilnico Mini padana prodam. Vinko Škedelj, Javorovica 3, Sentejnerj. (58-50-MO)
TRAKTOR TV 420, plug, frezo in prikolico, vse v garanciji, prodam. Galič, Jedinščica 49 (Gotna vas). (94-50-MO)
PRODAM koso za traktor IMT 533 ali 539, še v garanciji, rabljeno eno sezono. Gregorič, Dol. Brezovica, Sentejnerj. (105-50-MO)
TRAKTOR Zetor 57 z originalno kabino in gretjem ter plug prodam. Franc Držanič, Glogov brod 19, 68253 Artiče pri Brežicah. (82-50-MO)
PRODAM koso Mertel za traktor Zetor. Franc Pucelj, Grmovlje 18, Škocjan. (74-50-MO)

prodam

PRODAM skoraj novo trajno žarečo peč. Tel. 24-927. (1-50-MO)
KAVČ in dva fotelja prodam. Informacije na tel. 44-442. (59-50-MO)
KOTNO sedežno garnituro prodam. Tel. 26-590. (66-50-MO)
PRODAM ovco z mladičem. Markec, Brinje 32, 68232 Sentrupert, tel. 40-265. (67-50-MO)
PRODAM elektromotor (12 KW — 900 obratov). Tel. (068) 81-397. (71-50-MO)
KRAVO, brejo 8 mesecev, in kobilo, staro 8 let, prodam. Jože Kosec, Brunšice 72. (72-50-MO)
PRODAM dobro ohranjen pletilni stroj Brother avtomatik. Telefon 27-112. (79-50-MO)
PRODAM pralni stroj Gorenje, nov, nerabljen, za 2 M ceneje. Vrhovo 3, Mirna peč. (113-50-MO)
AVTORADIOKASETOFON Pioneer-digital, prodam. Kristanova 49 b. Ogled v četrtke zvečer. (114-50-MO)
GUMIVOZ, 15 col, prodam. Franc Kastelic, Stopiče 4. (115-50-MO)
COMMODORE 64, kasetofon, dva joysticka in 700 programov prodam. Tel. (068) 51-382, od 14. do 20. ure. (100-50-MO)
PRAŠICA prodam. Gor. Kamence 4, Novo mesto. (130-50-MO)
PRODAM vola, težkega 900 kg. Je miren in varen vprege. Anton Krašovec, Bušinja vas 15, 68331 Suhor pri Metliki. (127-50-MO)
PLETILNI STROJ Singer, dvoredni, prodam. Telefon (068) 52-060, od 16. do 18. ure. (99-50-MO)
FBT pevsko ozvočenje 200 W RMS (30 SM), Fender bassman ter 70 RMS (20 SM), bas melodija Maestro 100 W (6 SM), bas kitara Tajfun (4 SM), Farfisa VIP 233 (8 SM) prodam. Tel. (068) 56-746. (P50-9MO)
PRODAM sedežno garnituro, kavč, dva fotelja (štiri ležišča). Telefon 24-072. (119-50-MO)
KRZNEO JAKNO, temnorjav kozliček, novo, številko 40, prodam. Telefon 26-354. (118-50-MO)
UGODNO prodam kravo, staro 8 let, brejo 6 mesecev, zna voziti, žrebico, staro 8 mesecev, in peč za centralno ogrevanje 3500 kalorij, novo. Milan volgar, Brezovska gora 17, Leskovec pri Krškem. (117-50-MO)
PRODAM črnobeli televizor. Telefon 25-323. (121-50-MO)
KROMPIR za seme, 1. reprodukcija, prodam. Cena 45 din za kg. Naslov: Anton Horvat, Gor. Brezovica 31, Sentejnerj. (122-50-MO)
PRODAM rabljeno trajno-žarečo peč Kuepperbush in litoželezno kopropano kad (1,70 m). Štefka Pugelj, Stranska vas 42 a, Novo mesto. (133-50-MO)
UGODNO prodam nov štedilnik 2x 2 »Rade Končar«, nove smuči RC GS 195 ter nove vezi Salamom 737, vse za 15% ceneje. Lindič, Brusnice 58 a, tel. 22-441 int. 309. (138-50-MO)
PRODAM rabljen hladilnik, zamrzovalno skrinjo in Kupperbusch. Tel. 20-245. (142-50-MO)
VINSKI HRAM (7 X 5) prodam. Tel. 52-473, po 18. uri. (3-50-MO)
PLINSKO PEČ Iskra super ser, rabljeno eno sezono, prodam za 40.000 din. Rodič, tel. 23-311, v službi popoldne. (8-50-MO)
TV, črno-beli, prodam za 4 M. Telefon 22-265, dopoldne. (93-50-MO)
ZARADI selitve ugodno prodam kavč, dva fotelja, mizico, dve omari in eno nižjo omaro za televizor, vse staro eno leto. Cena 30 SM. Pavlin, tel. 23-438, popoldne. (10-50-MO)
PRODAM 2,5 m³ smrekovih letev (5 x 5 cm, dolžina 5 m). Informacije na tel. 26-603, popoldne.
PRODAM štedilnik Kueppersbush, peč na olje Emo 8 in Emo 5. Tel. 44-688, Levstikova 7, Trebnje. (12-50-MO)
PRODAM kompresor Trudbenik (150 litrov). Brdar, Birčna vas 66. (13-50-MO)
HRASTOVE PLOHE debeline 8 cm prodam. Cvetan, Ponikve 1, Trebnje. (21-50-MO)

kmetijski stroji

UGODNO prodam Ursus C-335. Podlipa 6, Raka. (124-50-MO)
UGODNO prodam traktor Porsche z novo kabino (42 KS). Saje, Dol. Toplice 192 (Cvibljje), telefon 21-563. (106-50-MO)
PRODAM dele za generalno za traktor IMT 35. Franc Brlogar, Gabrijelje 22, Krmeji. (P50-MO)
MOTOKULTIVATOR Agria 8 KS s prikliučki in prikolico prodam. Mikolan, Stopiče 38. (112-50-MO)
PRODAM traktor TV 18 KM in plug, star 3 leta. Martin Povhe, Dolenje Vrhpolje 45, Sentejnerj. (7-50-MO)
TRAKTOR Tomo Vinkovič (22 KM) prodam. Janez Turk, Gorenja Straža 165. (15-50-MO)
TRAKTOR Zetor 69-11, letnik 1980, z montažo odzivne deske, poceni prodam. Stane Rovšek, Kresniške poljane 80, Kresnice, telefon (061) 877-231. (25-50-MO)
PRODAM traktor Zetor 4718 z originalno kabino. Jože Cvetan, Cerovec 12, Trebelno. (41-50-MO)
FRODAM cisterno CREINA 2200 l in silokombajn KEMPETER. Ogled vsak dan po 15. uri. Jože Dvornik, Sentejnerj, Prvomajska 4. (125-50-MO)
TRAKTOR Zetor 4712 ugodno prodam. Telefon (064) 44-109. (139-50-MO)
TRAKTOR Štore 404, 120 delovnih ur, prodam. Franc Košak, Tolčane 5, 61303 Zagradec. (144-50-MO)
KOSILNICO Figaro v dobrem stanju prodam. Franc Jazbinšek, Drožanje 14, 68290 Sevnica. (148-50-MO)
MOTOKULTIVATOR Goldoni (8 KS) s plugom in nastavkom za pluge, star leto dni, ugodno prodam. Franc Hlebec, Cesta na grad 43, Sevnica. (145-50-MO)

PRODAM kapitalnega plemenskega kozla srmino rjave barve za 6 SM. Informacije: Stane Kranjc, Dobe 23, Kostanjevica na Krki. (26-50-MO)
PRODAM brejo kobilo pasme Poni, sedlo, šir in dvosedalni gik za 35 SM. Informacije: Stane Kranjc, Dobe 23, Kostanjevica na Krki. (26-50-MO)
PRODAM rabljen štedilnik in hladilnik Gorenje. (29-50-MO)
OTROŠKI VOZIČEK, kombiniran, ugodno prodam. Gubčeva 2, Novo mesto. (33-50-MO)
SPALNICO, ohranjeno, prodam. Vera Vonič, Soteska 39, Straža. (37-50-MO)
HLADILNIK s skrinjo prodam. Franjo Čančar, Kotarjeva 4, Sentejnerj. (42-50-MO)
PRODAM televizor (črno-beli), star dve leti. Strašek, Belokranjska 11, Novo mesto, tel. 20-278. (44-50-MO)
KOBILO, staro 8 let ter brejo v 9 mesecu, prodam. Alojz Meke, Vel. Podlog 17, Leskovec pri Krškem. (P50-4-MO)
KLAVIR Ernest Raps, avstrijski-salonski, dunajska mehanika, dobro ohranjen, prodam. Tel. 84-300. (97-50-MO)
PRODAM eno leto star črno-beli televizor Cajavec in okroglo kuhinjsko mizo s premerom 76 cm. Tel. 26-679. (48-50-MO)
SPALNICO (16 SM), plinsko peč (3,5), zimske gume 175 x 14 in izpušno cev za fička prodam. Telefon 24-517.
HLADILNIK z zamrzovalnikom prodam. Ivan Staniša, Mirna peč 161, popoldne. (108-50-MO)
PRODAM smuči RC 03, vožene dve sezoni, zelo ugodno. Tel. 26-702. (101-50-MO)
PRODAM junca (450 kg) ali zamenjam za telico enake teže. Naslov v upravi lista (P50-5MO).
VELIKE ŠNAVČERJE, stare 10 tednov, z rodovnikom, prodamo. Telefon (064) 69-919, po 14. uri. (103-50-MO)
AVTORADIO KASETOFON z zvočniki 15 W, oljno peč Emo 5 in 8 prodam. Tel. 21-912. (104-50-MO)
PRODAM barvni TV Azur, star 3 leta. Pavlovič, Nad mlini 24.
UGODNO prodam Elnovo smuči RC 05, tekmovalne barve, dolžine 185 cm z LOCK vezmi. Telefon 67-632. (8-51-MO)

kupim

KUPIM staro stanovanje ali hišo v središču Novega mesta. Telefon 22-435. (27-50-MO)

poses

PRODAM hišo z gospodarskim poslopijem, ki meri 25 arov, na Hrvaškem Brodu, pošta Sentejnerj, primerno za obrtno dejavnost. Informacije: Rabzelj, Gorenja Stara vas 17, 68310 Sentejnerj. (84-50-MO)
UGODNO prodam zazidljivo parcelo (nadomestna gradnja) v izmeri 1500 m² v starem delu mesta Krškega. Lokacija primerna za obrt. Informacije popoldne na tel. 72-542. Naslov v upravi lista (69-50-MO)

obvestila

GOSTILNA ŽUPANČIČEV HRAM DRAGATAŠ, sprejema rezervacije za silvestrovanje in novoletni ples. Zabaval vas bo ansambel VIGRED.
ČE VAM iz zamrzovalne skrinje teče ali vam ta na zunanjih stenah ledeni, oziroma rosi, pokličite na telefon (062) 34-367 in obiskali vas bomo na vašem domu ter napako z jamstvom odpravili! (22-50-MO)



Prerano zapustil si nas, srcu zadal bolečino, ki ne zaceli je čas. Nisi utegnil se posloviti od nas, tako hiter je bil tvoj zadnji korak.

V SPOMIN

15. decembra mineva leto, odkar nam je kruta usoda iztrgala dragega moža, očka in brata

JOŽETA KOCJANA

Ljubljanska 14

Iskrena hvala vsem, ki se ga spominjate, obiskujete njegov zadnji dom, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Vsi njegovi

V SPOMIN

Boleč je spomin na 5. obletnico smrti ljubega moža, ata in starega ata

JAKOBA GAZVODA

iz Velikih Brusnic 38

Iskrena hvala vsem, ki obiskujete njegov grob, ga krasite cvetjem in mu prižigate sveče.

VSI NJEGOVI

VZDRŽEVANJE VODOVODNIH instalacij in popravilo dežnikov Boris Triškovič, Prešernov trg (tržnica), Novo mesto, obveščam ceneje stranke, da imam v delavnici telefon 27-196. Se priporočam! (46-50-MO)
ŽALUZIJE, rolete, platnene zavese montiramo in popravljamo. Telefon (061) 264-172, 271-455. (50-50-MO)
CENJENE STRANKE obveščam, da sprejemam v izdelavo ženske plašče, kostime, krila in ženske in moške hlače. Za hlače in krila možnost ekspres izdelave. Za naročila se priporočam Kr-ojaštvo MAZOVEC, V Brezov log 14, Novo mesto, (Mala Bučna vas), tel. 24-946.
HITRO, poceni in z garancijo popravljam vse gospodinjinske stroje. Tel. 25-393.

razno

PEVEC išče narodnozabavni ansambel ali posameznike. Iztok Levstik, Rostoharjeva 15, 68270 Krško, Tel. SKŠ GRM Novo mesto — 20-538, popoldne. (134-50-MO)

kupim

KUPIM staro stanovanje ali hišo v središču Novega mesta. Telefon 22-435. (27-50-MO)

SKI SERVIS,

pod Slovenijašportom, Cesta herojev 8, Novo mesto

NOVO!!! KOMISIJSKA PRODAJA SMUČARSKO OPREME

Tel. 25-656. Odprto vsak delavnik od 6. do 14. in od 16. do 20. ure. 1032/50-86

ženitne ponudbe

SEM 29-leten preprost kmečki fant, zaposlen, z majhno kmetijo, novo hišo, z avtom, nealkoholik in nekadilec. Želim spoznati preprosto kmečko dekle, staro do 30 let. En otrok ni ovira. Ponudbe pod šifro: »DOLENJSKA«.
VDOVEC, star 68 let, z lastno hišo in avtom dobro pokojniko, nekaj zemlje, išče žensko, staro od 40 do 65 let. Samo resne ponudbe pod šifro: »ZIMA« (62-50-MO)

čestitke

Dragi mami in stari mami ALBINI BOLTEZ iz Gabrja pod Gorjanci iskreno čestitam za 60. rojstni dan in god ter ti želimo mnogo zdravja, sreče in zadovoljstva v krogu svojih dragih. Otroci Marija, Jože, Cvetka, Vinko, Joži, zeta in snahi ter 10 vnučkov, ki ji pošiljajo 60 poljubčkov.

mali oglasi

službo dobi

VOZNIKA — skladiščnega delavca sprejemamo v redno delovno razmerje (B kategorija). ŠSGT Novo mesto.
ZAPOSLIM pohištvene mizarje. Stanovanje s posebnih vzhodom brezplačno. Osebnih dohodek 1.000,— na uro. Mizarstvo »STRUNA«, Tržaška 539, Ljubljana, tel. (061) 653-202. (18-49-MO)

stanovanja

V KRŠKEM ali okolici išče ogrevano sobo zaposlen fant. Nudim pomoč pri delu. Napoln v upravi lista (23-50-MO).
IŠČEM garsonjero v Novem mestu. Naslov v upravi lista (28-50-MO).
MLADA DRUŽINA išče enosobno stanovanje v Novem mestu. Naslov v upravi lista (9-50-MO).
MLADA DRUŽINA nujno išče garsonjero, stanovanje v Krškem. Šifra: »NUJNO«, (68-50-MO).
ENO oziroma enoinpolsobno stanovanje iščem v Novem mestu. Telefon 88-882. (120-50-MO)

motorna vozila

Z 750 in P 126, letnika 1981 in 1980. Sentejnerj, Ledeča vas 15. (123-50-MO)
ZASTAVO 101, letnik 1978, prevoženih 70 tisoč km, prodam. Anton Mohar, Regarča vas 174, tel. 27-276. (109-50-MO)
GOLF D, letnik 1983, prodam. Informacije na tel. 25-643. (110-50-MO)
R 4 GTL, letnik 1983, ugodno prodam. Informacije popoldne na tel. 25-007. (126-50-MO)
Z 101, potreben poseg mehanika, in MZ 250 prodam. Kamenje 5, Novo mesto. (129-50-MO)
GOLF diesel, september 1984, S paket — prodam. Tel. 25-908. (128-50-MO)
Z 750 prodam. Telefon 27-201. (56-50-MO)

DOLENJSKI LIST

IZDAJA DIC, tozdr Dolenjski list, Novo mesto. USTANOVITELJI: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje. ČASOPISNI SVET je organ družbenega vpliva na programsko zasnovano in uredniško politiko. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Anton Jakše (novinarski servis in EP), Zdenka Lindič-Dugaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey in Ivan Zoran. IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 120 din, letna naročnina 3.000 din, za delovne in družbene organizacije 6.000 din, za tujino 20 ameriških dolarjev ali 50 DM (oz. druga valuta v tej vrednosti). TEKOČI RAČUN pri SDK Novo mesto: 52100-603-30624. Delovni račun: 52100-620-970-257300-128-4405/9 (LB-Temeljna dolinska banka Novo mesto). OGLASI: 1 cm vsine v enem stolpcu za ekonomske oglase 2.000 din, na prvi ali zadnji strani 4.000 din, za razpise, licitacije ipd. 2.500 din. Mali oglasi do deset besed 1.000 din, vsaka nadaljnja beseda 100 din. NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Germova 3, p.p. 130. Telefon uredništva (068) 23-606 in 24-200, novinarskega servisa 23-610, ekonomske propagande, malih oglasov in naročniškega oddelka 24-006. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, preloim in filmi: DIC, tozdr Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

**ZAHVALA**

V 19. letu življenja nas je mnogo prerano zapustil dragi sin, brat, bratranec vnuk in nečak

MARJAN KRHAČ

s Ceste herojev 68

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam kakorkoli pomagali v trenutkih težke bolečine, nam izrazili sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnika spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala DO Novoteks, ZSMS Novoteks, sindikatu TOZD Tkanina Novoteks, sodelavcem TOZD Tkalnice, govorniku TOZD Tkalnice za besede slovesa, ključavničarstvu Lisac, delavcem ključavničarstva Lisac, V.p. 2646 Doboj, sosedom s Ceste herojev 68, KS Ločna-Mačkovec, Marjanovim ožjim prijateljem s Ceste herojev in iz Ragovske ulice, govornici s Ceste herojev za poslovljni govor, družini Križan za nesebično pomoč ter godbi, pevcem in duhovniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

**ZAHVALA**

V 45. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

ANTON ŠKUFCA

Petane 2, Novo mesto

Prisrčno se zahvaljujemo prijateljem, znancem, sorodnikom, vaščanom, posebno Vidmarjevim, Muhičevim in Bobnarjevim za pomoč v težkih trenutkih, DO Nama Kočevje, TO Dolenjske in OŠ Milke Šobar Nataše, DO Novoles-TOZD Žaga, TOZD TDP za podarjene vence in vsestransko pomoč, KZ Novo mesto-TOZD Oskrba za podarjene vence, godbi Novoles, govorniku Mladenu Majstru za tople besede slovesa ter gospodu župniku za opravljeni obred. Vsem, ki ste nas tolažili, pokojniku darovali vence in cvetje ter ga spremili na zadnji poti, še enkrat iskrena zahvala!

Žalujoča žena Jožica, sinova Jožko in Ladi, hčerka Jožica z družino, bratje Stane z ženo Kristino, Franci, Marjan, sestre Fanika z možem Antonom, Marica in Slavka z družinami



Življenje je lahko lepo, a smrt tako kratka

ZAHVALA

Po težki bolezni, nas je zapustil dragi mož, oče, dedi, sin, brat in stric

IVAN MAJCEN

delavec ITASA in poveljnik IGD Rudnik-Itas Kočevje

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, gasilcem in delovnim kolektivom, ki so ga spremili na zadnji poti, mu darovali cvetje in nudili nesebično pomoč. Hvala zdravnikom in sestri Francki Rupnik iz ŽD Kočevje. Zahvaljujemo se obema govornikoma, vsem gasilcem in godbi. Zahvala tudi g. kaplanu za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Tončka in sin Marjan v imenu vsega sorodstva

Kočevje, Velika Nedelja, Ptuj, Ljubljana in Gradac Kočevje, 27. nov. 1986

**ZAHVALA**

Po težki in dolgotrajni bolezni smo izgubili našega nadvse dobrega moža, ljubljenega očca in dedka

IVANA LAKNERJA

iz Črnomlja

Zahvaljujemo se osebju internega oddelka bolnice Novo mesto za nego in požrtvovalnost v njegovih zadnjih trenutkih težkega življenja, ZB Črnomelj, Nogometnemu društvu, pevskemu zboru, DO Belt Črnomelj, DO Birostroj Ljubljana, DO IMV Novo mesto, Enici Škof za neizmerno požrtvovalnost, sosedom in znancem za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: žena Mira, hčerki Marija z družino, Ula z družino in sin Janez z družino

**ZAHVALA**

V 71. letu starosti nas je za vedno zapustil

JANEZ UHAN

mesar iz Dol. Podboršta 10 pri Trebnjem

Najlepše se zahvaljujemo DO Komet iz Metlike, vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti. Enaka hvala tudi župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Anica, sin Janez z družino in hčerka Nada z možem

**ZAHVALA**

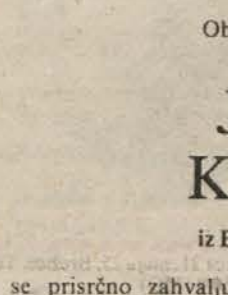
V 83. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče, stari oče in stric

JANEZ GRGOVIČ

iz Gorenje Stare vasi pri Šentjerneju

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in vaščanom za vso pomoč in darovano cvetje ter izraze sožalja. Posebna zahvala GD Stara vas-Loka, Orehovica ter Klubu za konjski šport v Šentjerneju za venco in spremstvo k večnemu počitku. Lepa hvala gospodu župniku za opravljeni obred.

Vsi njegovi

**ZAHVALA**

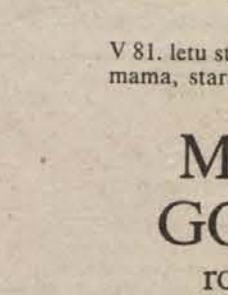
Ob smrti naše drage mame

JOŽEFE KOVAČIČ

iz Brežic, Ulica 21. maja 18

se prisrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izraze sožalja, podarjene šopke in vence, za spremstvo na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se dr. Hermanu Teppeju za dolgoletno skrb in zdravljenje. Posebna hvala dr. Vandi Zorkovi za zdravljenje med boleznijo in za lajšanje bolečin v zadnjih dneh življenja. Hvala dr. Zlatki Župančičevi za vso skrb in toplino. Iskrena hvala strežnemu osebju internega oddelka II. brežiške bolnišnice in patronažnim sestram iz ZD Brežice.

Žalujoča družina Pucarevič

**ZAHVALA**

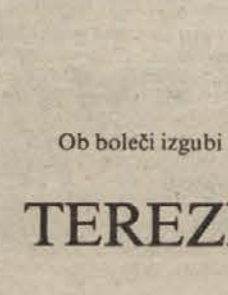
V 81. letu starosti nas je zapustila naša mama, stara mama, babica, sestra in teta

MARIJA GOLOBIČ

roj. Ovniček z Dol. Kamenc

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom in sosedom za vso pomoč in izrečeno sožalje, za podarjene vence in cvetje. Hvala ŽTO DSSS, SDK in Labod-TOZD Ločna za podarjene vence in izrečeno sožalje. Hvala pevcem in župnikoma za lepo opravljeni obred. Hvala vsem!

Žalujoči: vsi njeni

**ZAHVALA**

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame in tašče

TEREZIJE HOČEVNAR

Stopno 11, Škocjan

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom za izrečeno sožalje, podarjene vence, cvetje in ostalo pomoč. Najlepša hvala kolektivom Krke, Mercator — Standard in Unitas, tov. Smrekarju za poslovljne besede, duhovnikoma za opravljeni obred in vsem, ki ste pokojno v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

**ZAHVALA**

V 78. letu starosti nas je za vedno zapustila naša dobra mama, stara mama, babica, sestra, tašča in teta

KATARINA BUTALA

iz Tribuč 27

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom in sosedom, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojno spremili na zadnji poti. Najlepša hvala osebju Zdravstvenega doma Črnomelj, DPO Tribuč, Društvu upokoencev Črnomelj in pevcem iz Tribuč. Posebna hvala družini Željko, govornici za poslovljne besede in g. župniku za lepo opravljeni obred.

Vsi njeni

**ZAHVALA**

V 63. letu življenja nas je nenadoma zapustila naša draga mama, stara mama in tašča

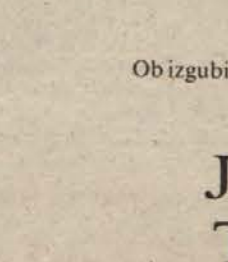
IVANKA MARINČEK

iz Črešnjic pri Cerkljah ob Krki

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih globoke žalosti kakor koli pomagali, nam izrekli tolažilne besede, pokojni mami darovali cvetje in vence ter jo v tako velikem številu spremljali na zadnji poti. Prav lepo se zahvaljujemo ZB, Društvu invalidov, pevcem, govornikoma in župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: hčerki Jelka z možem in Jana z družino

Cerklje ob Krki, 4. decembra 1986

**ZAHVALA**

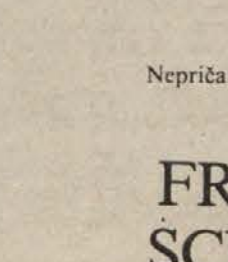
Ob izgubi dragega moža, očeta, brata in strica

JOŽETA TURKA

iz Drame pri Šentjerneju

se najlepše zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, znancem in prijateljem za pomoč, darovano cvetje in vence ter vsem, ki ste pokojnega spremili na njegovi zadnji poti. Hvala tudi kolektivu Iskre Upori Šentjerneje, Mariborskim lekarnam in župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njegovi

**ZAHVALA**

Nepričakovano je v 85. letu tiho odšla od nas naša dobra teta

FRANČIŠKA SCHWEIGER

iz Črnomlja, Šolska ulica 5

Prisrčna zahvala vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, pokojni darovali cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo vsem sosedom za nesebično pomoč, sosedi Burazerjevi za poslovljne besede. Enako zahvalo smo dolžni cerkvenemu pevskemu zboru in duhovniku za molitve in opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njeni

BOŽO ABRAM

Pri nas je največkrat tako, da so dobri delavci odrinjani in nekako nepriljubljeni. Motijo pa naravnost tok in očiščje, v katerem se vse prej kot spoštuje delavnost, strokovnost in kar je še podobnih lastnosti. Božo Abram iz Zastavinega servisa v Krškem pa je v tem pogledu izjema. Med svojimi sodelavci je priljubljen in cenjen. Pa ne samo kot strokovnjak, kot dober, če ne že kar odličan avtomehaničnik, ampak tudi kot družbenopolitični delavec. Je namreč že četrto leto sekretar osnovne organizacije ZK, ki ima tudi zasluge, da se je ta delovni kolektiv, postavil na noge, potem ko je nekaj let životartil.

Vsega tega mi Božo ne pove že takoj na začetku, ker sva pogovor začela o njegovem nastopu na tekmovanju kovinarjev, kjer je med avtomehaničniki zasedel tretje mesto v državi. Odrezal bi se še bolje, če bi ne imel nekaj težav pri odgovarjanju na teoretična vprašanja, medtem ko je praktični del tekmovanja opravil v vrhunskem slogu.

»Takah tekmovanj je pri nas še premalo, in če že so, jim odgovorni ne posvečajo nobene pozornosti. Naše regijsko tekmovanje pa tudi republiško ni bilo tako dobro organizirano kot zvezno v Kragujevcu. Taka tekmovanja pa so koristna in bi jih morali še razvijati. Vsak tekmovalec obnovi teoretično in praktično znanje, v srečanju s kolegi pa pridobi še nova znanja in izkušnje. Žal pa pri nas dobrih strokovnjakov ne cenimo. Tega ne bi rekel zase, ampak za avtomehanike, ki so bili že državni prvaki, pa jih v delovnih kolektivih gledajo nekako postarani.« pripoveduje Božo.

Deset let je že avtomehaničnik in rad ima to delo, vendar si ne želi.

da bi vse življenje šaril po motorjih. Zato se je vpisal na srednjo tehniško strojno šolo, ki jo posebej v zadnjem času pridno obiskuje. Saj bi jo tudi prej, pa je imel veliko posla s hišo. Gradnje se je lotil, ko je bil 23 let star, zdaj pa je pri devetindvajsetih že dve leti pod lastno streho.

»Ni bilo lahko.« pripoveduje Božo. »Doma sem iz Zabukovja v sevniški občini, žena pa je iz Samobora. Oba sva bila tuja v tem okolju in v celoti odvisna od svojih lastnih moči. Paje šlo, ker sva napela vse sile.« se spominja še ne tako davne preteklosti. Opaža pa, da je med mladimi vse manj zanimanja za delo, da mnogi še računajo na pomoč, ne da bi pomislili na lastne sile. V tem vidi tudi možnost prenove, pa ne samo ZK, ampak družbe kot celote. Sam se malo umika, prepričan, da mora »začeti živeti«, ker je imel doslej malo časa za vsakdanje radosti. Čisto pa se ne bo umaknil, samo malo predaha potrebuje, je dodal in odšel spet za delovni pult, kjer je obdeloval bolno fičkovo »srce«.

J. SIMČIČ



Bela krajina ima krajinski park

Področje v zgornjem toku reke Lahinje razglašeno za prvi belokranjski krajinski park — Vrsta hidroloških, botaničnih, zooloških, kulturnih posebnosti

ČRNOMELJ — Da bi ohranili bogato naravno in kulturno dediščino v zgornjem toku reke Lahinje, je bil že dlje časa v razpravi odlok o razglasitvi tega področja za krajinski park. Prvi so ta odlok sprejeli na skupščini črnomaljske občinske kulturne skupnosti, sledila pa ji bo tudi občinska skupščina.

To pomeni, da bodo morali odslej načrtno skrbeti za to območje ob Lahinji, predvsem pa ne bodo smeli spreminjati življenjskih razmer rastlin in živali, med katerimi so nekatere že zelo redke. Razglasitev krajinskega parka ne bo ovirala tamkajšnje prebivalce, da ne bi normalno uporabljali kmetijskih in drugih površin, vendar pa ne bodo smeli kreniti narave in spomenikov ter znamenitosti. Prav tako ne bodo

smeli graditi stavb, ki bi kazile naravo. Odlok prepoveduje tudi odlaganje smeti in onesnaževanje kra-

● V letošnjem letu so izdelali ureditveni načrt, fotodokumentacijo in opravili še vrsto drugih del, v letu 1987 pa načrtujejo, da bodo dokončali ureditveni načrt in pripravili izhodiščne točke za vstop v območje krajinskega parka. Seveda bo potem odvisno od občanov, posebno krajanov dragatuške krajevske skupnosti, obiskovalcev, organov in organizacij, ki bodo skrbeli za krajinski park, kako bodo ohranili naravno in kulturno dediščino zanamcem, hkrati pa bo to tudi znak njihove kulturne zavesti.

škkih jam. Seveda pa v Črnomlju razmišljajo tudi dlje: da bi v park privabili čim več obiskovalcev, za to bodo morali v njem razvijati kulturo in rekreacijo, učno-vzgojno in znanstveno raziskovalno delo.

In s čim se ponaša zgornji tok reke Lahinje, da so ga kot prvega v Beli krajini proglasili za krajinski park? Področje je bogato s hidrološkimi botaničnimi, zoološkiimi, kulturnimi in krajinskimi posebnostmi. Tako ima naravna rezervata Cerje in Luge pa vrsto naravnih spomenikov, kot so jama Pečina, okljuk Lahinje in njen izvir, potok Nerajčica, kraško polje Djud z izviri in ponori in naravnim mostom, kraški objekt Zjot, izvir Topličice ter trije izviri Nerajčice:

Padec z voza je bil usoden

48-letnega Janeza Ambroziča našli mrtvega

PODGRAD — V soboto, 6. decembra, okoli 10. ure je prišlo v gozdu pri Podgradu do tragične nezgode, v kateri je izgubil življenje 48-letni Janez Ambrozič s Podgrada.

Ambrozič je tisto dopoldne s še dvema sorodnikoma in vaščanoma odšel v gozd po drva. V hosto so se peljali z vozom, ki ga je vlekle konjska vprega, pot pa je bila precej naravna in kamnita. Ko sta med tako vožnjo konja nenadoma močnejše povlekla, se je voz zazibal, Ambrozič pa je pri tem izgubil ravnotežje in padel na tla, hkrati pa se z glavoudaril ob kamen in se poškodoval. Ker so navzoči videli, da z Ambrozičem ni vse v redu, so ga hoteli odpeljati domov, vendar je pomoč odklonil, češ da bo pot do doma že sam zmozel. Preostali so zato nadaljevali pot v hosto, kjer so pripravljali drva, ko pa so se vrnili, Ambroziča še zmeraj ni bilo doma. Vrnili so senazaj po poti in našli poškodovanca mrtvega na njivi.

Največja buča v Sloveniji

Milan Pestotnik iz Mačkovca pri Dvoru zmagal na natečaju za največjo bučo — Nagrada

DVOR PRI ŽUŽEMBERKU — Tridesetletni Milan Pestotnik, kmet iz Mačkovca nad Dvorom, je zmagal na natečaju revije Moj mali svet za največjo bučo Slovenije. V gostišče Močilnik v Vrhniko je buče pripeljalo štiriinast lastnikov iz raznih slovenskih krajev. Milan je na pot vzel kar obilen tovor: dve buči, ki sta skupaj tehtali prek 150 kilogramov. Potem ko so vsi odprli prtljavnike svojih avtomobilov, je videl, da bi lahko posegel ne le po prvem mestu, ampak bi bilo njegovo tudi drugo mesto. Žal je vsakdo lahko konkuriral le z eno bučo. Komisija buč ni tehtala, merili so le obseg. Pestotnikova je po obodu merila kar 210,7 centimetra.

Nagrada za največjo bučo ni bila kaj posebnega: dve večerji v hotelu Močilnik, ki pa ju Milan še do danes ni izkoristil. Žene še nima, sam pa, kot pravi, ne bi mogel pojesti za dve osebi. Morda se bo le našla kakšna spremljevalka tudi za Milana, tega prijetnega in



Milan Pestotnik

delovnega fanta. Njegov delavnik ne pozna odmora. Poleg službe na soteški žagi je kooperant K.Z. Žužemberk. Doma ga čaka 22 bicev in 16 ha posestva. Zgradil je novo gospodarsko poslopje in hišo, v kateri prebivata skupaj z materjo. Delo mu lajšajo številni traktorski priključki in drugi kmetijski

FULL CONTACT V RADEČAH

RADEČE — ZTKO Laško in atletska sekcija Partizan Radeče organizirata v nedeljo, 14. decembra, ob 17. uri v novi športni dvorani v Radečah dvoboj v full contactu med Danijelom Flisem iz Domžal in Danijelom Maceletom iz Radeč, ki je na nedavnem prvenstvu v Tokiju zasedel 4. mesto.

● Od pridobitev revolucije se je najbolj uveljavilo pridobitništvo. (Albin Buttolto)

● Ne dolivajte olja na plamenice. (Milan Dedič)

Z liki iz zrn je prikazala življenje

»Koruzna umetnost« upokojenke Radojke Klepac

KOČEVSKA REKA — Ružila sem koruzo in razmišljala o svojem življenju: mladosti v Kninu v Dalmaciji; očetu, ki je padel leta 1942; mami, ki je



M. B.-J.

ŽIVLJENJE V KORUZI — Svoje življenje je Radojka prikazala v koruzi. Izoblikovane like je pritrčila na leseno deščico kot tudi napis Tito Jugoslavija.

umrla 1955; sebi, ki sem kot najstarejša vzgajala dva brata in sestro; prihodu v Slovenijo in možu soferju, ki je rad pil in se po 17 letih zakona ustreli, pa o svoji starosti in samoti. Zrna na storžih pa niso bila razporejena v pravih ravnih vrstah, ampak so zdaj rastla zavito pa v krogih in raznih drugih oblikah, da so iz koruznih zrn vznikale slike in črke,« je povedala upokojenka Radojka Klepac iz Kočevske Reke.

Kar iz koruze je oblikovala svoje življenje, ki ga je nato predstavila na eni izmed obeh deščic na fotografiji; kot mlado dekletko si je zaležala, kar si tako mlado dekletko običajno želi: obeske, uhane, prstan... Vse to je izoblikovala iz koruze in je na prvem delu deščice. Mlado dekletko, ki pravi Radojka, kot marjetnica, polna življenja in veselja. Ko raste še naprej, se razpre kot vrtnica. Išče nežnost, ki jo upodablja tulipan, in srečo (sedemperesna detelja). Življenje teče naprej, se ji izmika, stara se in končuje svoje najboljše in najbolj ustvarjalno obdobje. Vse želje so jo minile. Stara se (krivica) in ostalo jeleše vprašanje (vprašaj), kam zdaj: ostati nekomu na grbi ali v dom za ostarele občane?

»In ko sem ružila naprej, so se porajale še črke in kar samo od sebe je nastalo geslo na drugi deščici: Tito Jugoslavija,« je povedala Radojka, ki ji je že zmanjkalo koruze in pravi, da bo s koruzno umetnostjo nadaljevala prihodnje leto. Če bo še živa in če bo koruza obrodila.

J. PRIMC

● Majhna dejanja so otroci velikih besed. (Boris Kuralt)

● Odprli smo se na lastne sile — in obsedeli. (Albin Buttolto)

● Življenje je tako resno, da potrebuje kdaj tudi malo neresnosti. (Jože Šmit)

NAJDEN MRTEV V POTOKU

BLATNO PRI BIZELJSKEM — V nedeljo, 7. decembra, so v potoku blizu Blatnega pri Bizeljskem našli mrtvega 42-letnega Jakoba Molana iz Blatnega. Kot je bilo ugotovljeno, je Molan že 5. decembra popoldne močno vinjen odšel na obisk k sosedu, od koder se je vračal istega večera okoli 18. ure. Med potjo, ki vodi ob potoku, pa je temočito začel in padel, pri tem pa z glavo udaril ob rob stare avtomobilske karoserije. Poškodbe so bile tako hude, da je Molan na samem kraju umrl.



Za vse ljubitelje zabavne glasbe imamo dobro novico. Dolgo pričakovani disko Otočec je končno vzplaval iz obljub. Že v petek, 19. decembra, se pravi konec naslednjega tedna, na Diskoteka Otočec odprla vrata in poslej boste lahko tam poslušali vse vroče hite z naše in vaše lestvice. Predstavljaj pa jih bo ta čas najboljši DJ v Sloveniji, zmagovalec letošnjega tekmovanja disk jockeyev, Adriano Roy. V počastitev otvoritve bi tudi prihodnja nagrada nekaj boljšega: izžrebali bomo enega od predlagateljev in dobil bo 2 vstopnice za silvestrovanje v Diskoteki Otočec. Ni kaj, lepa nagrada!

Od predlagateljev za današnjo lestvico pa je žreb izbral RENATO CIGLAR iz Rostaharjeve 70 v Krškem. Prejela bo kaseto s posnetki lestvice. Lestvica pa je v glavnem nespremenjena.

- 1. Notorious — DURAN DURAN
2. In the army now — STATUS QUO
3. Typical male — T. TURNER
4. You can call me Al — P. SIMON
5. True blue — MADONNA
6. Take my breath away — BERLIN
7. True colors — C. LAUPER
8. Don't leave me this way — COMMUNARDS
9. Walk like Egyptian — BANGLES
10. Human — HUMAN LEAGUE

Predloge za lestvico pošiljajte od tega tedna naprej na novi naslov, in sicer: DISKOTEKA OTOČEC, 68222 Otočec, s pripisom TOP LESTVICA.

Slepi tovor na »Kočevju«

Afričani so se skrivali med debli v ladijski notranjosti — Predpisi zahtevajo hotelsko oskrbo

KOPER — Ladja »Kočevje«, last Splošne plovbe, je v soboto priplula s Karibov v Koper z 32 člani posadke in 24 slepimi potniki, kar je doslej največje število nezaželenih gostov na jugoslovanskih ladjah. Dva potnika sta brez papirjev, 22 jih ima ganski potni list, do nadaljnjega so v

dobri oskrbi v nekem strunjanskem hotelu. Rdeči križ jih je oskrbel s primernimi oblačili, vse bodo pregledali tudi zdravniki.

Kako se je lahko zgodilo, da se je na ladjo »Kočevje« lahko pritihotapilo tako izjemno število slepih potnikov? Po besedah poveljnika ladje Avgusta Štebljaja so se Afričani skrivali med velikanskimi hlodi, ki jih je ladja naložila v Gani. Na dan so slepi potniki prišli v karibski luki Santa Cruz, kjer so povedali, da so ekonomski emigranti in da bi želeli v Las Palmas, kjer imajo sorodnike in prijatelje. Španske oblasti za izkrcanje seveda niso hotele niti slišati, gluhe so bile tudi za pobudo našega poveljnika, naj bi Gance s Karibov na naše stroške odpeljali nazaj v Gano. Kapitanu ni preostalo drugega kot slepe potnike pripeljati v Koper.

Zanimivo je, da so Afričani natančno vedeli za pravice, ki jih daje slepim potnikom mednarodno pomorsko pravo. Med drugim so na ladji zahtevali in tudi dobili oskrbo na hotelski ravni. Zakaj so za potovanje izbrali ravno ladjo »Kočevje«? Zato, ker v Gani vedo, da na jugoslovanskih ladjah s takšnimi potniki lepo ravnavajo, pa tudi med debela se je sorazmerno lahko dobro skriti.

URE PRAVLJIC ZA OTROKE

METLIKA — Metliška zveza prijateljev mladine pripravlja skupaj z otroškimi vrtem za predšolske otroke, ki ne obiskujejo vrta, ure pravljic. Za krajevno skupnost Drašiči bo ura pravljic v torek, 16. decembra, ob 15. uri v gasilskem domu, za krajevni skupnosti Radovica in Slamna vas pa v stari šoli na Radovici isti dan ob isti uri kot v Drašičih. Za krajevne skupnosti Podzemelj, Gradac in Dobravice bo ura pravljic v sredo, 17. decembra, ob 10.30 uri v podzemeljski osnovni šoli, za krajevni skupnosti Suhor in Jugorje pa v četrtek, 18. decembra, ob 12.10 uri v suhorskimi šoli. Otroci iz krajevne skupnosti Rosalnice se bodo zbrali v tamkajšnjem gasilskem domu. Za krajevni skupnosti Metlika in Grabrovec bo ura pravljic v petek, 19. decembra, ob 15.30 uri v lokviškem gasilskem domu. Za krajevni skupnosti Metlika in Grabrovec bo ura pravljic v ponedeljek, 22. decembra, ob 15. uri v otroškem vrtem, za krajevno skupnost Božakovo pa naslednji dan ob 16. uri v božakovskem gasilskem domu.

TRADICIONALNI NOVOLETNI TURNIR

ŠD »13. maj« UNZ Novo mesto prireja 2., 3. in 4. januarja 1987 tradicionalni novoletni turnir v malem nogometu, ki bo v športni dvorani v Novem mestu s pričetkom ob 8. uri. Prve štiri ekipe bodo prejele pokale v trajno last, zmagovalac tudi prehodni pokal, nagradjeni pa bodo tudi najboljši igralec, strellec in vratar. Pristopnina znaša 7.000 din, ki jo plačate na žiro račun ŠD »13. maj« št. 52100-678-14307. Zrebanje bo 25. decembra ob 17. uri v domu športov na Loki. Pismene prijave z nazivom ekipe in naslovom vodje ekipe pošljite najkasneje do torka, 23. decembra, na naslov Edvard Doljak, Vrhovčeva 18, 68000 Novo mesto. Podrobnejše informacije na tel. 21-400 in 25-741 pri Edvardu Doljaku ali Borutu Novaku.

ZAPLEŠITE Z NAMI

Študentski plesni klub Kazina iz Ljubljane pripravlja pred novim letom vrsto prireditev po vsej Sloveniji z naslovom Zplešite z nami. Prireditelji obljubljajo, da bodo predstavili nekaj čisto novega in sicer »musical«, kjer bodo imeli enakopravno mesto ples, petje, glaba, igranje. Predstavili se bodo tudi v ribniški športni dvorani, in sicer 11. decembra ob 17. uri, predprodaja vstopnic pa je pri Kompas. V Novo mesto bodo prišli 18. decembra ob 17. uri, nastopili pa bodo v športni dvorani pod Marofom. Predprodaja vstopnic bo pri Kompas. 20. decembra ob 17. uri pa bodo nastopili še v športni dvorani v Črnomlju, vstopnice pa bo v preprodaji moč kupiti v knjigarni.

POD ENO STREHO NA ENEM MESTU OBUTEV IN ŠPORTNO OPREMO:

smučki, sanke, rokavice, nogavice, bunde, okovje za smučki, smučarske palice, trenirke moške, ženske, otroške in še kaj

VAM NUDI OD PONEDELJKA DO PETKA OD 8. do 18. ure in ob SOBOTAH od 8. do 12. ure samo ALPINA, Komandanta Staneta 6, v Novem mestu.

Se priporočamo!



kozerija ALKOHOL JE NEKAJ OGABNEGA

Že dolgo sva soseda, toda na moja vrata je potrkal pred kratkim.

— Dober dan. Žena me pošilja, če imate malce olja. Trgovine so že zaprte.

— Ne skrbite. Izvolite, vstopite. Poiskal bom. Boste morda kozarec vina? Konjaka? Vinjaka? Slivovke?

— Najlepša hvala. Alkohol mrzim, škodljiv je zdravju.

Vzel je napol polno steklenico olja.

— Oglasite se še kaj.

— Vi tudi. Vrata so vam vedno odprta.

Čez nekaj dni sem pozvonil pri njem, da bi si sposodil dva kosa kruha. Vesel me je bil, in ko sva sedela za mizo, je najprej potegnili iz bifeja steklenico s črno tekočino.

— Borovnice, namočene v žganju. To je odlično za prebavo.

Spila sva vsak kozarček.

Nato je priromala na mizo steklenica, v kateri so bili orehi, preliti z žganjem.

— Človek mora misliti predvsem na svoje zdravje. To, kar bova zdaj spila, je kot naročeno za želodec. Pravi obliž.

V tretji steklenici, ki jo je pos-tavil predme, so bili smrekovi vršički v žganju.

— Za dihalne organe.

Ko sva zvrnila vsak svoj kozarček, je globoko vdihnil in rekel:

— Lažje se diha.

Jagode v žganju sva spravila po grlu, da nama bi bilo čistejše ožile, brinjevec zaradi pospeše-

nega delovanja črevesja, ta-vžentrože, namočene v žganju, zaradi vrste tegob, hermelič, da ne bi bila zagrenjena, hrushka je plavalav v žganju zoper drisko, slive z žganjem sva popila proti zaprtju, in ko sva nazdravila s koruznim žganjem, je sosed, poln zdravilnih napitkov, vzklknil:

— Smrt alkoholu, uničevalcu življenj in razdiralcu družin!

— Tako je, sem pristavil.

TONI GAŠPERIČ